

การศึกษาสถานภาพการใช้อาคารสถานที่และกำลังครู ของโรงเรียนรัฐบาล
ในภาคศึกษา 1 เขตเวณพระนคร ชนบุรี
ปีการศึกษา 2513

ปริญญาพนธ์

ของ

บุญชัย คันไถง

THE LIBRARY
COLLEGE OF EDUCATION
BANGKOK, THAILAND

เสนอต่อวิทยาลัยวิชาการศึกษา
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
30 มิถุนายน 2514

การศึกษาสถานภาพการใช้อาคารสถานที่และกำลังครู ของโรงเรียนรัฐบาล
ในภาคศึกษา 1 ยกเว้นพระนคร ธนบุรี
ปีการศึกษา 2513

บทคัดย่อ

ของ

บุญชัย ตันไถง

เสนอต่อวิทยาลัยวิชาการศึกษา
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
- 30 มิถุนายน 2514

การศึกษาด้านภาพการใช้อาคารสถานที่และกำลังครู ของโรงเรียนรัฐบาล
ในภาคศึกษา 1 ยกเว้นพระนคร ชนบุรี
ปีการศึกษา 2513

การศึกษานี้ มีความมุ่งหมายสำคัญคือ เพื่อศึกษาด้านภาพการใช้อาคารสถานที่และกำลังครูของโรงเรียนรัฐบาลในภาคศึกษา 1 ยกเว้นพระนคร ชนบุรี ในปีการศึกษา 2513 ได้ส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษาทุกโรงเรียนที่สังกัดกองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา ในจังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม สมุทรปราการ และสมุทรสาคร ซึ่งประกอบด้วยแบบสอบถามครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ 35 ฉบับ แบบสอบถามครู อาจารย์ 809 ฉบับ ปรากฏผลการวิจัยที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในที่ที่เหมาะสม แต่ขนาดที่ดินของโรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่กว้างขวางนัก

2. อาคารเรียนและอาคารประกอบส่วนใหญ่เป็นอาคารไม้ สภาพของอาคารส่วนใหญ่อยู่ในลักษณะน่าพอใจ แต่มีบางอาคารที่มีสภาพควรซ่อมแซม หรือรื้อปลูกใหม่

3. อาคารเรียนส่วนใหญ่ได้ใช้ประโยชน์ในอัตราที่สูง และโรงเรียนจำนวนมากต้องการอาคารประเภทนี้

4. ปัญหาการดูแลรักษาอาคารสถานที่ของโรงเรียนส่วนใหญ่ คือ การขาดแคลนรั้ว

5. โดยส่วนรวมจำนวนครูในจังหวัดที่ศึกษานี้มีพอเพียง คือมีอัตราส่วนระหว่างนักเรียนต่อครูเป็น 22:1 แต่ก็ยังมีครูบางคนที่มีชั่วโมงสอนมากกว่าที่ควรจะเป็น

6. ครูที่ครูใหญ่ส่วนมากต้องการคือ ครูบรรณารักษ์ ครูโสตทัศนศึกษา ครูแนะแนว และครูพลศึกษา ตามลำดับ

7. โดยทั่วไปสวัสดิการและขวัญของครูอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ และครูส่วนมากไม่ต้องการย้ายจากโรงเรียนเดิม อย่างไรก็ตามมีครูบางส่วนที่ต้องการย้าย ครูเหล่านี้ส่วนมากต้องการย้ายกลับภูมิลำเนาเดิม

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิติได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้

.....พจนันต์ ธีระกุล.....ประธาน

.....~~กนก ธีระกุล~~.....กรรมการ

.....พล ธีระกุล.....กรรมการ

30 มิถุนายน 2514

ประกาศคุณูปการ

การทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จลงได้ ด้วยได้รับความกรุณาและคำแนะนำช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากอาจารย์ ดร.พจน์ สะเพียรชัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกียรติ ศรีพงษ์ และอาจารย์ ปริญญา อังสุสิงห์ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทั้งสามเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณกรมวิสามัญศึกษาและเจ้าหน้าที่ที่ให้ความช่วยเหลือในการส่งและรับแบบสอบถามสำหรับการเก็บาค้นคว้าครั้งนี้ และขอขอบพระคุณครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ครู อาจารย์ ทุกท่านที่ได้กรุณาช่วยเหลือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

อนึ่ง ในการค้นคว้ารวบรวมเอกสารต่าง ๆ เพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้เขียนได้รับความกรุณาจากอาจารย์ สมพร ต่อประดิษฐ์ ที่ให้ความสะดวกอย่างดียิ่งในการใช้หนังสือต่าง ๆ ผู้เขียนขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย และผู้เขียนขอขอบคุณเพื่อนร่วมโครงการทุกท่านที่ได้ช่วยกันดำเนินงานด้วยดีตลอดมา.

บุญชัย ตันโถง

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	คำนำ	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	4
	ข้อตกลงเบื้องต้น	5
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า	5
2	วิธีดำเนินการ	24
	มวลประชากร	24
	เครื่องมือที่ใช้	24
	การรวบรวมข้อมูล	25
	การจัดกระทำข้อมูล	27
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์	28
3	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	29
	ผลการวิเคราะห์ที่ตั้งของโรงเรียน	30
	ผลการวิเคราะห์จำนวน ลักษณะ สภาพและสุขลักษณะของอาคาร และห้องต่าง ๆ	38
	ผลการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์และความสูญเสียเกี่ยวกับการใช้ ห้องและอาคารต่าง ๆ	72
	ผลการวิเคราะห์ปัญหาในการดูแลรักษาอาคารสถานที่ และความ ต้องการอาคารเพิ่ม	87

	ผลการวิเคราะห์จำนวน วุฒิ และประสบการณ์ของครู	90
	ผลการวิเคราะห์การใช้และปัญหาการใช้ครู	94
	ผลการวิเคราะห์สวัสดิการและขวัญของครู	149
4	สรุปผลการค้นคว้าและข้อเสนอแนะ	180
	ความมุ่งหมาย	180
	มวลประชากร	180
	เครื่องมือที่ใช้	180
	สถิติวิเคราะห์	181
	ผลการศึกษาค้นคว้า	181
	การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	186
บรรณานุกรม		191
	ภาคผนวก ก.	196
	ภาคผนวก ข.	231

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียนรัฐบาลและจำนวนแบบสอบถาม ที่ได้จัดส่ง จำแนกเป็นรายจังหวัด	25
2. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด ตาม ระยะห่างจากโรงเรียนถึงแหล่งชุมนุมชน	30
3. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด ตาม ความสะดวกในการคมนาคมถึงโรงเรียน	31
4. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด ตาม ระยะห่างจากโรงเรียนถึงแหล่งเสื่อมโทรมทางศีลธรรม ...	32
5. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด ตาม ขนาดที่ดินของโรงเรียน	33
6. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด ตาม สภาพความอุดมสมบูรณ์ของที่ดินที่โรงเรียนตั้งอยู่	34
7. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด ตาม สภาพการมีสนามกีฬาของโรงเรียน	35
8. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด ตาม สภาพการมีร่มไม้ และที่พักผ่อนในโรงเรียน	36
9. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด ตาม ลักษณะแหล่งน้ำคมน้ำใสของโรงเรียน	37
10. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน อาคารเรียน และห้องเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด	38
11. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียนเกี่ยวกับการมีห้องเฉพาะวิชา จำแนกเป็นรายจังหวัด ตามประเภทของห้อง	39

ตาราง	หน้า
12. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน เกี่ยวกับการมีห้องสมุดและขนาดของห้องสมุดที่ให้นักเรียนเข้าใช้พร้อมกัน จำแนกเป็นรายจังหวัด	40
13. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด ตามลักษณะการมีอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์	41
14. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด ตามลักษณะการมีโรงอาหาร กับหอประชุม	42
15. แสดงการแจกแจงจำนวนส้วมและจำนวนนักเรียนโดยเฉลี่ยต่อส้วม 1 ที่ จำแนกเป็นรายจังหวัด ตามประเภทของส้วม	43
16. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด ตามตำแหน่งที่ตั้งของส้วมและที่ปัสสาวะที่โรงเรียนมี	44
17. แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด ตามลักษณะอาคาร	45
18. แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารอุตสาหกรรมศิลป์ และอาคารคหกรรมศิลป์ จำแนกเป็นรายจังหวัด ตามลักษณะอาคาร	46
19. แสดงการแจกแจงลักษณะอาคารโรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารที่ใช้ร่วมกับหอประชุม จำแนกเป็นรายจังหวัด	47
20. แสดงการแจกแจงลักษณะส้วมของโรงเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด	49
21. แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด ตามอายุอาคาร	51
22. แสดงการแจกแจงอายุอาคารอุตสาหกรรมศิลป์ และอาคารคหกรรมศิลป์ จำแนกเป็นรายจังหวัด	52
23. แสดงการแจกแจงอายุอาคารโรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารที่ใช้ร่วมกับหอประชุม จำแนกเป็นรายจังหวัด	53

ตาราง	หน้า
24. แสดงการแจกแจงสภาพอาคารเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด ...	56
25. แสดงการแจกแจงสภาพอาคารอุทิศสหกรณ์ศิลป์ และคหกรรมศิลป์ จำแนกเป็นรายจังหวัด	57
26. แสดงการแจกแจงสภาพอาคารโรงอาหาร หอประชุม และโรง - อาหารรวมกับหอประชุม จำแนกเป็นรายจังหวัด	58
27. แสดงการแจกแจงสภาพส้วมหญิง ส้วมชาย และที่ปัสสาวะชาย จำแนกเป็นรายจังหวัด	61
28. แสดงการรายเฉลี่ยสูงสุดลักษณะของห้องเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด	64
29. แสดงการรายเฉลี่ยสูงสุดลักษณะของห้องเฉพาะวิชา จำแนกเป็นราย จังหวัด ตามประเภทของห้อง	66
30. แสดงการรายเฉลี่ยสูงสุดลักษณะของห้องสมุด จำแนกเป็นรายจังหวัด	67
31. แสดงการรายเฉลี่ยสูงสุดลักษณะของอาคารอุทิศสหกรณ์ศิลป์ และอาคาร คหกรรมศิลป์ จำแนกเป็นรายจังหวัด	68
32. แสดงการรายเฉลี่ยสูงสุดลักษณะของอาคารโรงอาหาร หอประชุม และ โรงอาหารที่รวมกับหอประชุม จำแนกเป็นรายจังหวัด	69
33. แสดงการรายเฉลี่ยสูงสุดลักษณะของส้วมหญิง ส้วมชาย และที่ปัสสาวะ ชาย จำแนกเป็นรายจังหวัด	70
34. แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารเรียน เกี่ยวกับความสามารถในการ ตัดแปลงห้องเรียนใช้ทำประโยชน์อื่น จำแนกเป็นรายจังหวัด ...	72
35. แสดงการแจกแจงจำนวนที่เรียนที่มีอยู่ จำนวนที่เรียนตามเกณฑ์ กำหนด เปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนในปัจจุบันและเปอร์เซ็นต์ ในการใช้ที่เรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด	73
36. แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารเรียน เกี่ยวกับจำนวนชั่วโมงที่ใช้ ห้องเรียนในอาคารนั้น ๆ โดยเฉลี่ยใน 1 วัน	75

ตาราง	หน้า
37. แสดงการแจกแจงจำนวนห้องเฉพาะวิชาเกี่ยวกับจำนวนชั่วโมงที่ใช้ ห้องนั้น ๆ โดยเฉลี่ยใน 1 วัน	76
38. แสดงการแจกแจงจำนวนห้องสมุด จำแนกเป็นรายจังหวัด ตาม ความสะดวกในการเข้าใช้	77
39. แสดงการแจกแจงจำนวนห้องสมุดเกี่ยวกับจำนวนชั่วโมงที่ใช้ห้อง สมุด โดยเฉลี่ยใน 1 วัน	78
40. แสดงการแจกแจงความถี่ของการใช้อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ และ คหกรรมศิลป์ จำแนกตามการใช้จ่ายประโยชน์	80
41. แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารอุตสาหกรรมศิลป์ และอาคาร - คหกรรมศิลป์ ตามจำนวนชั่วโมงที่ใช้อาคารต่อวัน จำแนกเป็น รายจังหวัด... ..	81
42. แสดงการแจกแจงความถี่ของการใช้อาคารโรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารที่รวมกับหอประชุม จำแนกตามการใช้จ่ายประโยชน์	83
43. แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารโรงอาหาร หอประชุม และโรง - อาหารหอประชุมรวมกัน ตามจำนวนชั่วโมงที่ใช้อาคารต่อวัน จำแนก เป็นรายจังหวัด	84
44. แสดงการแจกแจงความถี่ของปัญหาในการดูแลรักษาอาคารสถานที่ จำแนกเป็นรายจังหวัด... ..	87
45. แสดงจำนวนและค่าน้ำหนักความต้องการอาคารเพิ่ม จำแนกตาม ประเภทอาคารเป็นรายจังหวัด	88
46. แสดงการแจกแจงจำนวนครู จำแนกเป็นรายจังหวัด ตามเพศ วุฒิ อายุ อายุราชการ และเงินเดือน... ..	90
47. แสดงการแจกแจงจำนวนครูใหญ่ จำแนกเป็นรายจังหวัด ตามเพศ วุฒิ อายุ จำนวนปีที่เป็นครูใหญ่ และเงินเดือน	91

ตาราง	หน้า
48. แสดงการแจกแจงจำนวนครูที่เคยและไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับงานในหน้าที่ และการได้นำความรู้จากการอบรมมาใช้ จำแนกเป็นรายจังหวัด	92
49. แสดงการแจกแจงจำนวนครูใหญ่ที่เคยและไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับงานในตำแหน่งครูใหญ่ และการได้นำความรู้ที่ได้รับมาใช้	93
50. แสดงการแจกแจงจำนวนครู จำนวนนักเรียน และจำนวนเฉลี่ยของนักเรียนต่อครู 1 คน จำแนกเป็นรายจังหวัด	94
51. แสดงจำนวนนักเรียนในชั้นโดยเฉลี่ยที่ได้จากการประเมินของครู จำแนกเป็นรายจังหวัด	95
52. แสดงการแจกแจงจำนวนครู จำแนกเป็นรายจังหวัด ตามเพศ และจำนวนชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์	96
53. แสดงการแจกแจงจำนวนครู จำแนกเป็นรายจังหวัด ตามวุฒิ และจำนวนชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์	98
54. แสดงการแจกแจงจำนวนครู จำแนกเป็นรายจังหวัด ตามอายุของครู และจำนวนชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์	100
55. แสดงการแจกแจงจำนวนครู จำแนกเป็นรายจังหวัด ตามอายุ - ราชการของครู และตามจำนวนชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์	102
56. แสดงการแจกแจงจำนวนครู จำแนกเป็นรายจังหวัด ตามเงินเดือนของครู และตามจำนวนชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์	104
57. แสดงการแจกแจงจำนวนครูใหญ่ จำแนกตามจำนวนชั่วโมงสอนของครูใหญ่ใน 1 สัปดาห์	109
58. แสดงการแจกแจงจำนวนครู จำแนกเป็นรายจังหวัด ตามจำนวนชั่วโมงที่ครูสอนซ่อมเสริมใน 1 สัปดาห์	110
59. แสดงการแจกแจงจำนวนครู จำแนกเป็นรายจังหวัด ตามการสอนแทนครูที่ไม่มา... ..	111

ตาราง	หน้า
60. แสดงการแจกแจงการสังเกตของครูเกี่ยวกับการปล่อยให้ชั้นว่างโดยไม่มีครูสอน จำแนกเป็นรายจังหวัด	112
61. แสดงการรายเฉลี่ยของการทำงานนอกเหนือการสอนของครู จำแนกตามเพศ วุฒิ และอายุราชการ	113
62. แสดงจำนวนครูที่สอนตรงและไม่ตรงกับความรู้ความสามารถ จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด	115
63. แสดงจำนวนครูที่สอนตรงและไม่ตรงกับความรู้ความสามารถ จำแนกตามอายุราชการ เป็นรายจังหวัด	117
64. แสดงจำนวนครู จำแนกตามวุฒิและลักษณะความเหมาะสมของงานนอกเหนือการสอน กับความรู้ความสามารถของครู เป็นรายจังหวัด	119
65. แสดงจำนวนครู จำแนกตามอายุราชการและลักษณะความเหมาะสมของงานนอกเหนือการสอน กับความรู้ความสามารถของครู เป็น - รายจังหวัด... ..	121
66. แสดงจำนวนครูใหญ่เกี่ยวกับปัญหาในการจัดครูเข้าสอน	123
67. แสดงจำนวนโรงเรียนที่มีครูสาขาวิชาต่าง ๆ ทั้งที่ไม่พอและที่เกินต้องการ จำแนกเป็นรายจังหวัด... ..	124
68. แสดงจำนวนโรงเรียนที่ต้องการครูเพิ่ม จำแนกเป็นรายจังหวัดตามจำนวนครูที่ต้องการเพิ่ม... ..	126
69. แสดงจำนวนครูเกี่ยวกับระดับความพอใจในมาตรฐานการเรียนของนักเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด... ..	127
70. แสดงจำนวนครูใหญ่เกี่ยวกับระดับความพอใจในมาตรฐานการเรียนของนักเรียน	128
71. แสดงการแจกแจงจำนวนครูที่มีความรู้สึกต่อครูรวมโรงเรียนในเรื่องความสนใจในการหาความรู้ จำแนกเป็นรายจังหวัด	129

ตาราง	หน้า
72. แสดงระดับความสนใจของครูในการแสวงหาความรู้ตามความรู้สึก ของครูใหญ่ 130	130
73. แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนครู เกี่ยวกับการใช้เวลาว่าง จำแนกเป็นรายจังหวัด 131	131
74. แสดงการแจกแจงค่ารายเฉลี่ยของจำนวนเวลาที่ครูเตรียมตัวก่อน เข้าสอน จำนวนเวลาถึงโรงเรียนก่อนโรงเรียนเข้า และจำนวน เวลาอยู่โรงเรียนหลังโรงเรียนเลิก จำแนกเป็นรายจังหวัด ... 132	132
75. แสดงการแจกแจงจำนวนครูเกี่ยวกับจำนวนวันลาภิจและลาป่วย จำแนกตามเพศ เป็นรายจังหวัด 134	134
76. แสดงการแจกแจงจำนวนครูเกี่ยวกับจำนวนวันลาภิจและลาป่วย จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด... .. 136	136
77. แสดงการแจกแจงจำนวนครูเกี่ยวกับจำนวนวันลาภิจและลาป่วย จำแนกตามอายุของครู เป็นรายจังหวัด 138	138
78. แสดงการแจกแจงจำนวนครูเกี่ยวกับจำนวนวันลาภิจและลาป่วย จำแนกตามอายุราชการ เป็นรายจังหวัด... .. 140	140
79. แสดงการแจกแจงจำนวนครูเกี่ยวกับจำนวนวันลาภิจและลาป่วย จำแนกตามเงินเดือน เป็นรายจังหวัด 142	142
80. แสดงการแจกแจงจำนวนครูใหญ่เกี่ยวกับจำนวนวันลาภิจและลาป่วย จำแนกตามเพศ วุฒิ อายุ จำนวนปีที่เป็นครูใหญ่ และเงินเดือน ... 144	144
81. แสดงการแจกแจงจำนวนครูเกี่ยวกับการไต่ถามบ้านพักครู และแสดง ค่ารายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนเกี่ยวกับความสะดวกที่ได้รับเมื่อ ได้เข้าอยู่ และความต้งการบ้านพักครูที่ยังไม่ได้อยู่ จำแนกเป็น รายจังหวัด 149	149

ตาราง	หน้า
82. แสดงการแจกแจงจำนวนครู จำแนกตามความสะดวกที่ครูได้รับ ในเรื่องอาหารกลางวันและน้ำดื่ม จำแนกเป็นรายจังหวัด ...	151
83. แสดงการแจกแจงจำนวนครู จำแนกตามความมากน้อยของการจัด อุปกรณ์และหนังสือประกอบการสอน จำแนกเป็นรายจังหวัด...	152
84. แสดงการรายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนเกี่ยวกับความร่วมมือใน การทำงาน และการตั้งใจทำงานของครูในทัศนะของครูโรงเรียน เดียวกัน จำแนกเป็นรายจังหวัด	153
85. แสดงการรายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนเกี่ยวกับความร่วมมือใน การทำงาน และการตั้งใจทำงานของครู ตามความรู้ลึกของครูใหญ่	155
86. แสดงการรายเฉลี่ยการส่งเสริมน้ำใจในการทำงาน จำแนกตาม รายการที่ส่งเสริม และตามเพศ วุฒิ และอายุราชการ...	156
87. แสดงระดับความสนใจของครูในการให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็น ตามความรู้ลึกของครูใหญ่	158
88. แสดงความมากน้อยของการประชุมปรึกษางานของครู	158
89. แสดงการรายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนของความรู้ลึกตลอดภัย และอุปนิสัยใจของครู จำแนกตามเพศเป็นรายจังหวัด	159
90. แสดงการรายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนของความรู้ลึกตลอดภัย และอุปนิสัยใจของครู จำแนกตามวุฒิเป็นรายจังหวัด	161
91. แสดงการรายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนของความรู้ลึกตลอดภัย และอุปนิสัยใจของครู จำแนกตามอายุเป็นรายจังหวัด	162
92. แสดงการรายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนของความรู้ลึกตลอดภัย และอุปนิสัยใจของครู จำแนกตามอายุราชการเป็นรายจังหวัด	163
93. แสดงการรายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนของความรู้ลึกตลอดภัย และอุปนิสัยใจของครู จำแนกตามเงินเดือนเป็นรายจังหวัด ...	164

ตาราง	หน้า
94. แสดงการแจกแจงจำนวนครุเกี่ยวกับการย้าย และเหตุผลของครุที่ต้องการย้าย จำแนกตามเพศ เป็นรายจังหวัด	165
95. แสดงการแจกแจงจำนวนครุเกี่ยวกับการย้าย และเหตุผลของครุที่ต้องการย้าย จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด	167
96. แสดงการแจกแจงจำนวนครุเกี่ยวกับการย้าย และเหตุผลของครุที่ต้องการย้าย จำแนกตามอายุ เป็นรายจังหวัด	169
97. แสดงการแจกแจงจำนวนครุเกี่ยวกับการย้าย และเหตุผลของครุที่ต้องการย้าย จำแนกตามอายุราชการ เป็นรายจังหวัด ...	171
98. แสดงการแจกแจงจำนวนครุเกี่ยวกับการย้าย และเหตุผลของครุที่ต้องการย้าย จำแนกตามเงินเดือน เป็นรายจังหวัด	173
99. แสดงการแจกแจงจำนวนครุใหญ่เกี่ยวกับการย้าย จำแนกตามเพศ วุฒิ อายุ จำนวนปีที่เป็นครุใหญ่ และเงินเดือน	176
100. แสดงการแจกแจงจำนวนครุใหญ่ที่ต้องการย้าย จำแนกตาม - เหตุผล และตามเพศ วุฒิ อายุ จำนวนปีที่เป็นครุใหญ่และเงินเดือน	177

บัญชีภาพ

ภาพ	หน้า
1. แสดงกราฟแท่งเปรียบเทียบลักษณะอาคารเรียน อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ อาคารคหกรรมศิลป์ โรงอาหาร หอประชุม โรงอาหารหอประชุมรวมกัน และส้วม 50	50
2. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบอายุอาคารเรียน อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ อาคารคหกรรมศิลป์ โรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารหอประชุม รวมกัน 55	55
3. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบสภาพอาคารเรียน อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ อาคารคหกรรมศิลป์ โรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารหอประชุม รวมกัน 60	60
4. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบสภาพส้วมหญิง ส้วมชาย และที่ปัสสาวะชาย	63
5. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบการใช้ห้องเรียน ห้องเฉพาะวิชา และ ห้องสมุด 79	79
6. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบการใช้อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ อาคาร - คหกรรมศิลป์ โรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารหอประชุมรวมกัน	86
7. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบจำนวนชั่วโมงสอนของครูโดยเฉลี่ยใน 1 สัปดาห์ แยกเปรียบเทียบตามเพศ วุฒิ อายุ อายุราชการ และ เงินเดือน 106	106
8. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบจำนวนวันลาในภาคต้น ปีการศึกษา 2513 ของครู และครูใหญ่ แยกเปรียบเทียบตามเพศ วุฒิ อายุ อายุราชการ หรือจำนวนปีที่เป็นครูใหญ่ และเงินเดือน 146	146
9. แสดงกราฟแท่งเปรียบเทียบความต้องการของครูเกี่ยวกับการย้าย - โรงเรียน แยกเปรียบเทียบตามเพศ วุฒิ อายุ อายุราชการ และ เงินเดือน 175	175

10. แสดงกราฟแท่งเปรียบเทียบความต้องการของครูใหญ่เกี่ยวกับการย้าย
โรงเรียน แยกเปรียบเทียบตามเพศ วุฒิ อายุ จำนวนปีที่เป็นครูใหญ่
และเงินเดือน 179

บทที่ 1

บทนำ

คำนำ

เป็นที่ทราบกันดีว่า การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ เพราะแหล่งที่มาของกำลังคนเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศนั้นมาจากการศึกษา กล่าวคือ ในการพัฒนาประเทศ รัฐบาลจำเป็นต้องสนับสนุนการศึกษา และเห็นความสำคัญของการศึกษาว่าเป็นการลงทุนที่ให้ผลสอดคล้องกับความต้องการของประเทศได้ "การที่ถือว่าการศึกษาเป็นการลงทุนอย่างหนึ่ง ทำให้ต้องคิดถึงประสิทธิภาพ (Efficiency) และผลิตภาพ (Productivity) ในการจัดการศึกษามากขึ้น.... เราต้องคิดว่า ถ้าจะให้ประสิทธิภาพและผลิตภาพสูงจะอย่างไร ทำอย่างไรต้นทุนจึงจะต่ำสุดและควรเป็นเท่าใด" (ธำรง บัวศรี, 2509:2) การที่การจัดการศึกษาต้องคิดถึงประสิทธิภาพและผลิตภาพก็คงเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศนั่นเอง โดยที่การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องอาศัยกำลังคนระดับต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่ต่าง ๆ กัน ดังนั้นการจัดการศึกษาเพื่อหวังผลในการพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องจัดให้สอดคล้องกับการวางแผนกำลังคนเพื่อจะได้มีกำลังคนระดับต่าง ๆ ใช้อย่างเพียงพอ

สำหรับประเทศไทยในปัจจุบัน จะพบว่ายังมีการขาดแคลนกำลังคนระดับกลางและระดับสูงอยู่มาก ทั้งนี้ ก็เพราะ "จำนวนผู้เรียนในระดับสำคัญ ๆ ที่จะออกไปเป็นกำลังผลิตของประเทศปรากฏว่ามีน้อยกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ทั้งสิ้น.....โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับมัธยมศึกษา ระดับวิทยาลัย และระดับมหาวิทยาลัย" (สาโรช บัวศรี, 2512:22) ดังนั้น เพื่อให้ได้กำลังคนที่เพียงพอและทันกับความต้องการของประเทศ จึงจำเป็นต้องขยายการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาอย่างเร่งด่วน เพื่อจะได้เพิ่มจำนวนผู้เรียนในระดับนี้ให้ทันกับความต้องการและทำให้สามารถเพิ่มจำนวนผู้เรียนในระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยต่อไป

การเพิ่มจำนวนนักเรียนในระดับมัธยมนี้ จะเห็นว่าก็ได้มีการพยายาม
ดำเนินการอยู่ เห็นได้จากมีโครงการต่าง ๆ ทั้งของกรมวิสามัญศึกษา และกรม
อาชีวศึกษาซึ่งรับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับนี้หลายโครงการด้วยกันได้จัดทำ
ขึ้นเพื่อเพิ่มปริมาณและปรับปรุงคุณภาพของนักเรียนมัธยม แต่ก็ยังทำได้ไม่เพียงพอ
กับความต้องการของประชาชน ทำให้เกิดปัญหาตามมาอีกปัญหาหนึ่ง คือเกิดระบบ
เก็บเงินกินเปล่าในโรงเรียนราษฎร์หลายโรงเรียน ดังที่เป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์
เสมอ

ในปัจจุบัน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการให้ความสนใจที่จะแก้ปัญหา
การศึกษาในระดับมัธยมอย่างมาก โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับการเก็บเงินกินเปล่า
จึงทำให้การจัดการศึกษาในระดับนี้มีการขยายตัวยิ่งขึ้น เห็นได้จาก มีการเร่งรัด
เพิ่มปริมาณการผลิตครูเพื่อมาทำการสอนในระดับนี้อย่างจริงจัง ในขณะเดียวกัน
กรมวิสามัญศึกษาก็ได้ดำเนินการขยายปริมาณนักเรียนในโรงเรียนของกรมวิสามัญศึกษา
เองอย่างเร่งด่วน โดยได้จัดเป็นโครงการขึ้นเรียกชื่อว่า "โครงการขยายปริมาณ
และปรับปรุงคุณภาพการมัธยมศึกษา" (คณะกรรมการวางแผน, 2513:277-278)
มีเป้าหมายจะขยายปริมาณนักเรียนในโรงเรียนของกรมฯ ให้เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยตั้งแต่
25% ถึง 50% การดำเนินงานในระยะแรกเน้นหนักไปในลักษณะที่ไม่เพิ่มครู อาคาร
สถานที่หรืองบประมาณ โดยจะเริ่มในส่วนกลางก่อนแล้วจะขยายไปในส่วนภูมิภาค
การเพิ่มจำนวนตามโครงการนี้เป็นกรณีพิเศษไม่ได้คิดรวมกับจำนวนที่ต้องเพิ่มตาม
เงินงบประมาณ กล่าวได้ว่าโครงการที่จัดทำขึ้นนี้เป็นความพยายามของกรมวิสามัญ
ศึกษาที่จะหาทางใช้สิ่งที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงขึ้นกว่าที่ได้เคยทำมาแต่เดิม

การที่จะขยายปริมาณและปรับปรุงคุณภาพดังกล่าว น่าจะมีสิ่งที่ต้องคำนึงถึง
คือ กำลังครูและอาคารสถานที่ที่มีอยู่สามารถสนองความต้องการด้านนี้ได้เพียงใด
เพราะถ้ามีการขยายปริมาณมากเกินไปจนกำลังครูและอาคารสถานที่ไม่สามารถรับ
กับจำนวนนักเรียนที่เพิ่มได้ไหว ก็เป็นเรื่องที่น่าวิตกว่าคุณภาพของนักเรียนที่ผลิต
นั้น จะรักษาไว้ไม่ให้ต่ำไปจากเดิมได้หรือไม่ รีคเคอร์ (Reeder, 1955:114)

ได้กล่าวถึงเกี่ยวกับเรื่องอัตราส่วนของนักเรียนต่อครูไว้ว่า การตัดสินใจเกี่ยวกับอัตราส่วนระหว่างครูกับนักเรียน ผู้บริหารจะต้องพิจารณาคือ ถ้าจำนวนนักเรียนน้อยเกินไปจะเป็นการไม่ประหยัด (Financial inefficiency) และถ้าห้องเรียนใหญ่เกินไปจะกลายเป็นสิ่งทำลายครู (Teacher killers) ทั้งนี้ ก็คงเนื่องจากว่าถ้าจำนวนนักเรียนแต่ละห้องมากเกินไปย่อมทำให้ครูต้องเห็นคเห็นน้อยเนื่องจากต้องรับภาระอย่างหนักในการสอนและการเอาใจใส่กวดขันนักเรียนให้ทั่วถึงทุกคน

ดังนั้น ถ้าจะหวังให้การดำเนินงานในการขยายปริมาณและปรับปรุงคุณภาพการมัธยมศึกษาเป็นไปอย่างไคผล ก็จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานภาพการใช้อาคารสถานที่และกำลังครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีอยู่เดิมในทุกแห่งทุกมุม เพื่อจะได้ดำเนินการในการขยายปริมาณและปรับปรุงคุณภาพใดถูกต้องและเป็นไปอย่างเหมาะสม ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับเรื่องสถานภาพการใช้อาคารสถานที่และกำลังครูนี้ โดยจะได้ทำการสำรวจให้ไคข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับสถานภาพการใช้อาคารสถานที่และกำลังครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาเท่าที่กำลังงาน เวลา และค่าใช้จ่ายจะอำนวยกล่าวคือ ผู้เขียนจะศึกษาเรื่องนี้จากโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม สมุทรปราการ และสมุทรสาคร รวม 5 จังหวัด ข้อเท็จจริงที่ไคจากการศึกษาครั้งนี้จะสามารถนำมาใช้ประกอบการพิจารณาในการขยายปริมาณและปรับปรุงคุณภาพการมัธยมศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

สำรวจสถานภาพของอาคารสถานที่และกำลังครูในเรื่องการใช้สอยตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เกี่ยวกับอาคารสถานที่
 - 1.1 ที่ตั้งของโรงเรียน
 - 1.2 จำนวน ขนาด ลักษณะ สภาพและสุขลักษณะของอาคาร
 - 1.3 การใช้ประโยชน์และการสูญเสียเกี่ยวกับการใช้อาคาร
 - 1.4 ปัญหาการใช้อาคาร

2. เกี่ยวกับครู

2.1 จำนวน วิชา ประสบการณ์ของครู

2.2 การใช้และปัญหาการใช้ครู

2.3 สวัสดิการและขวัญของครู

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบสถานภาพการใช้อาคารสถานที่และกำลังครูและการสูญเสียเปล่าที่ใช้ประโยชน์ไม่เต็มที่ เพื่อหาทางปรับปรุงต่อไป

2. ทำให้ทราบปัญหาและความต้องการด้านกำลังครูและอาคารสถานที่ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการจัดสรรงบประมาณและวางแผนการศึกษา

3. เพื่อเป็นรากฐานสำหรับการศึกษาค้นคว้าที่ละเอียดลึกซึ้งต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ในการศึกษาครั้งนี้จะกระทำกับครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ครู อาจารย์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา ของภาคศึกษา 1 ยกเว้นพระนคร ธนบุรี ปีการศึกษา 2513 ซึ่งเป็นโรงเรียนรัฐบาลทุกโรงเรียนเฉพาะที่อยู่ในจังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม สมุทรปราการ และสมุทรสาคร เท่านั้น

2. การศึกษาค้นคว้านี้ ผู้เขียนจะกระทำอยู่ในขอบเขตตามความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าที่ตั้งเอาไว้เท่านั้น

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ภาคศึกษา 1 ยกเว้นพระนคร ธนบุรี หมายถึงภาคศึกษาที่ประกอบด้วย จังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม สมุทรปราการ และสมุทรสาคร

2. สถานภาพของอาคารสถานที่และกำลังครู หมายถึงสภาพของอาคารสถานที่และกำลังครูที่เป็นอยู่จริงในภาคศึกษา 1 ยกเว้นพระนคร ธนบุรี

3. โรงเรียนรัฐบาล หมายถึงโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ สังกัดกองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในภาคศึกษา 1 ยกเว้นพระนคร ธนบุรี

4. ครู หมายถึงข้าราชการครูในโรงเรียนรัฐบาล
5. ครูใหญ่ หมายถึงครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ในโรงเรียนรัฐบาล
6. อาคาร หมายถึงอาคารเรียน อาคารประกอบ และสวม
7. อาคารเรียน หมายถึงอาคารที่ใช้ทำการสอนการเรียน
8. อาคารประกอบ หมายถึงอาคารที่ใช้ประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง

นอกเหนืออาคารเรียน

9. สถานที่ หมายถึงบริเวณโรงเรียน เช่น สนามกีฬา และที่พักผ่อน

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ในการศึกษาครั้งนี้ จะถือตามการตอบแบบสอบถามของครูและครูใหญ่ เป็นเกณฑ์ในการแปลความหมาย
2. จำนวนของอาคารสถานที่และครูที่สำรวจพบในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ถือเอาเท่าที่ปรากฏในแบบสอบถามที่ได้รับกลับมา

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

มีเอกสารเป็นจำนวนมากที่แสดงความคิดเห็นหรือแสดงผลของการศึกษาค้นคว้าที่ช่วยให้เขียนเกิดเข้าใจในเรื่องที่จะศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ดีขึ้น ผู้เขียนจะขอกล่าวถึงดังต่อไปนี้

ในเรื่องสถานที่ตั้งโรงเรียน เอดมอนสันและคนอื่น ๆ (Edmonson and others, 1957:126) ให้ความเห็นว่าควรได้เลือกที่ตั้งสะดวกแก่นักเรียนในการเดินทาง ทำเลที่ตั้งควรมีขนาดใหญ่พอ เพื่อรับกับการขยายอาคารในอนาคต และมีสนามเล่น สนามกีฬา ที่จอดรถเพียงพอ ทว่าบริเวณโรงเรียนควรมีการระบายน้ำได้ดีและมีการปรับที่ได้อย่างเหมาะสม

รีคเตอร์ (Reeder, 1955:249-251) ได้ให้เกณฑ์ไว้เพื่อใช้ในการเลือกซึ่งพอสรุปได้ว่า

1. ที่ตั้งควรอยู่ในระยะทางที่ง่ายต่อการขนส่งหรือการเดินทางของนักเรียน

2. ควรตั้งอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นอิสระพ้นจากภัยในทางศีลธรรมและทางกายภาพ รวมทั้งอิทธิพลอันไม่พึงปรารถนาอื่น ๆ
3. ขนาดรูปร่างและภูมิประเทศควรได้มาตรฐาน
4. ดินควรเป็นดินปนทราย (Sandy-loam soil)
5. ควรเลือกที่ตั้งที่ถูกที่สุด ถ้ามีสิ่งต่าง ๆ เท้าเทียมกัน
6. มีการระบายน้ำตามธรรมชาติ หรือสร้างระบบระบายน้ำได้ง่ายและถูกที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้
7. แหล่งน้ำควรมีเพียงพอและมีคุณภาพดี
8. ที่ตั้งควรรับแสงอาทิตย์ได้ตลอดวัน

สมบูรณ์และคนอื่น ๆ (สมบูรณ์ พรรณภาพและคนอื่น ๆ, 2505:179-191) ได้กล่าวถึงลักษณะของบริเวณโรงเรียนที่ดีไว้ดังนี้

1. ตั้งอยู่ไม่ห่างไกลจากย่านชุมชน แต่ห่างจากย่านที่จอแจและสกปรก
2. พื้นที่ไม่แฉะ ไม่เป็นหลุมเป็นบ่อจนเกินไป น้ำไม่ขังตลอดปี ที่ดินเป็นดินปนทรายหรือดินแดง
3. บริเวณกว้างพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน มีต้นไม้เพื่อความสวยงามและร่มรื่น
4. สนามจัดไว้เหมาะสมกับวัยของเด็ก
5. ตั้งอยู่ในที่ปลอดภัยจากอุบัติเหตุและอันตราย

เชื้อและสุรินทร์ (เชื้อ สาริมาณและสุรินทร์ สรสิริ, 2507:139) ได้เขียนเกี่ยวกับการเลือกที่ในการจัดสร้างโรงเรียนว่า ควรมีหลักของการเลือกดังนี้

ก) ชนิดของที่ดิน ควรเป็นดินปนทรายเพราะแห้งเร็ว มีการระบายน้ำได้ตามธรรมชาติ เนื้อดินไซ้เพาะปลูกได้ดี

ข) ขนาดของที่ดินสำหรับโรงเรียนมัธยมไม่น้อยกว่า 50 ไร่ และเตรียมไว้สำหรับการขยายโรงเรียนเมื่อมีนักเรียนเพิ่มขึ้นอีกประมาณ 1 ไร่ต่อนักเรียน 100 คน ถ้าเป็นโรงเรียนประจำอย่างน้อยต้องมีเนื้อที่ 200 ไร่

ค) ทำเลของที่ดิน อยู่ในที่มีการคมนาคมสะดวก ไม่ใกล้และไม่ไกล
ตัวเมืองจนเกินไป

ง) สิ่งแวดล้อม ที่ตั้งควรเป็นที่เงียบสงบ ห่างไกลจากโรงงาน มีบริการ
สาธารณะเรื่องน้ำและไฟสะดวก ห่างไกลจากแหล่งหรือบ่อนอบายมุขทั้งหลาย การ
จราจรไม่คับคั่ง ไม่มีเสียงดัง ไม่มีฝุ่นและอื่น ๆ อีก

จากคำกล่าวข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า สถานที่ตั้งโรงเรียนควรเป็นที่สะดวก
ในการคมนาคม ห่างไกลจากแหล่งเสื่อมโทรมทางศีลธรรม บริเวณโรงเรียนมีขนาด
กว้างขวางและถูกสุขลักษณะ

อนึ่ง ในเรื่องที่ตั้งนี้ อารี (อารี สายพร, 2509:92) ได้พบว่าการ
คมนาคมที่ไม่สะดวกหรือไกลเกินไปเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ครูทอดย เพราะครูไป
โรงเรียนไม่ทันตามเวลา เนื่องจากใช้เวลาในการเดินทางมาก ทำให้ครูสอนไม่
ทันและสอนได้ไม่ครบเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

ทัศนีย์ (ทัศนีย์ อ่องไพลย์, 2503:12-15) ได้ทำการศึกษาสืบค้นปัญหา
ที่เป็นอุปสรรคในการเรียนจากนักเรียนชั้นมัธยมปลายของโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา พบว่าอุปสรรคอย่างหนึ่งที่มีต่อการเรียนของเด็กคือการมาโรงเรียนสาย
และสาเหตุใหญ่ที่ทำให้เด็กมาโรงเรียนสายคือความไม่สะดวกในการคมนาคม ทั้งยัง
ได้พบอีกว่าสภาพสิ่งแวดล้อมที่ไม่ถูกสุขลักษณะ เช่น โรงเรียนไม่ร่มรื่น ไม่มีสนาม อยู่
ใกล้ถนนจนเกินไป อยู่ใกล้สุสานหรือที่เผาศพ ฯลฯ เป็นอุปสรรคในการเรียนของเด็ก
เช่นกัน

ฉะนั้น ย่อมกล่าวได้ว่าสถานที่ตั้งโรงเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียน การ
สอนในโรงเรียนอย่างมาก ผู้บริหารจึงควรใส่ใจใส่ใจในเรื่องนี้ โดยพยายาม
เลือกสถานที่อย่างรอบคอบจะได้ไม่เกิดปัญหาดังกล่าวข้างต้น

นอกจากเรื่องสถานที่แล้ว อีกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนก็คือ
เรื่องอาคารและห้องสำหรับใช้ทำประโยชน์ต่าง ๆ เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ผู้บริหารจะ
ต้องใส่ใจยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ก็เพราะกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนจะดำเนินไปได้ผล
มากแค่ไหนย่อมขึ้นอยู่กับว่าอาคารและห้องต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ความสะดวกในการ

จัดกิจกรรมนั้น ๆ ได้เพียงใด ในเรื่องนี้ได้มีผู้สนใจเขียนไว้หลายท่านด้วยกัน พอสรุปเฉพาะส่วนที่สำคัญ ๆ ได้ดังนี้คือ

ลักษณะของอาคารที่ดี โทมัส (Thomas, 1968:79) ให้ข้อเสนอแนะว่า อาคารของโรงเรียนควรออกแบบให้ดึงดูดใจและปลอดภัย ทั้งมีประโยชน์ต่อการวางแผน คือควรจะทำให้การสอนเป็นไปอย่างใดนล และใช้สำหรับทำกิจกรรมนอกหลักสูตรได้ การก่อสร้างควรให้สอดคล้องกับมาตรฐานทางสุขภาพ มีความทนทาน สามารถดัดแปลงได้และง่ายต่อการดูแลรักษาอย่างประหยัด

รีดเคอร์ (Reeder, 1955:253-254) ได้อ้างถึงรายงานของคณะกรรมการวางแผนอาคารเรียนและการก่อสร้างของสมาคมการศึกษาแห่งชาติว่า อาคารของโรงเรียนควรมีคุณสมบัติในด้านการดัดแปลงอย่างเหมาะสมกับความต้องการทางการศึกษา ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ สะดวก ขยายได้ มีความยืดหยุ่น สวยงาม และประหยัด

เอดมอนสันและคนอื่น ๆ (Edmonson and others, 1957:128) เขียนไว้ว่า แบบของอาคารที่เป็นรูป H, E, T, L, I, หรือ V เป็นแบบที่ดีที่สุดต่อการปรับให้เข้ากับความต้องการทางการศึกษา ตัวอาคารมีแนวโน้มเป็นอาคารไม่สูง เว้นแต่ในเมืองใหญ่ที่มีพื้นที่จำกัด จึงอาจสร้างอาคารเป็นสอง สาม หรือสี่ชั้น

เชื้อ และสุรินทร์ (เชื้อ สาริมานและสุรินทร์ สรสิริ, 2507:139-140) เขียนไว้ว่า แบบก่อสร้างควรมีการกำหนดดังนี้ คือ

ก) ถูกต้องและพอเพียงกับความต้องการทางการศึกษา เช่น มีห้องถูกขนาด มีห้องเรียนพอ มีห้องพิเศษ

ข) ความปลอดภัยมีพอเพียง เช่นมีบันไดขึ้นและลงเพียงพอ รั้วระเบียง ไม่ต่ำนักแล้วจะทำให้นักเรียนอาจตกลงมาได้

ค) ถูกสุขลักษณะ เช่น มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทดี มีห้องน้ำ ห้องส้วมเพียงพอ ตั้งถูกทิศและทางลม

ง) ความสะดวกมีแก่ผู้เรียนเพียงพอ เช่นมีทางเดินติดต่อกันได้ทุกอาคาร หรือห้องเรียน

- จ) อาคารเรียนควรสร้างแบบที่จะต่อเติมได้ในภายหลัง
- ฉ) สวยงาม มองดูสง่า ชวนเขาไปชม หรืออยากเขาไปนั่งเรียน
- ช) ขนาดห้องเรียนเป็น 7×9 เมตร หรือ 10×10 เมตร

ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงกิจกรรมในการเรียนการสอนเป็นสำคัญ

ข) การวางผังก่อสร้าง ในปัจจุบันนิยมวางผังอาคารเรียนเป็นรูปอักษรโรมัน เช่น T, U, Y, L, E ดังนี้ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม ทั้งนี้ ย่อมแล้วแต่ความนิยมในสมัยนั้น ๆ

หม่อมหลวงปิ่น (ปิ่น มาลากุล, 2502:3) ให้ความเห็นว่าในการสร้างอาคารเรียนของโรงเรียนนั้น ควรคำนึงถึงประโยชน์และความมั่นคงเป็นสองประการแรก ต่อจากนั้นควรคิดถึงความสะดวกที่จะช่วยให้เด็กเรียนภาคภูมิใจรักโรงเรียน หลักเบื้องต้นในการสร้างอาคารเรียนก็คือ ไม่ต้องการแสงแดดในห้องเรียน แต่ต้องการให้มีกระแสปักผ่านห้องเรียน ไม่ต้องการเสียงหรือสิ่งอื่นใดที่รบกวนหรือดึงความสนใจของนักเรียนไปจากบทเรียน ควรหาทางป้องกันรวมทั้งป้องกันไม่ให้อาการสอนในห้องหนึ่งรบกวนอีกห้องหนึ่งด้วย

นอกจากนี้ หม่อมหลวง ปิ่น มาลากุล (ปิ่น มาลากุล, 2506:138) ยังมีความเห็นอีกว่า ตัวโรงเรียนควรมีรูปยาวเพื่อให้แสงสว่างและอาคารเข้าได้ทุกห้องเป็นอย่างดี ควรวางคานยาวตั้งฉากกับแนวเหนือใต้ เพื่อรับลมซึ่งจะมาจากทางทิศใต้ได้ดี และทำให้แดดส่องเข้าหน้าต่างและถูกผนังน้อยที่สุด

กล่าวโดยย่อ อาคารโรงเรียนจะต้องมีลักษณะสอดคล้องกับความต้องการทางการศึกษา ให้ความสะดวกกายสบายใจแก่ผู้ใช้และเป็นไปอย่างประหยัด เพื่อให้การสอนการเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวได้ว่าโรงเรียนจะต้องมีอาคารและห้องต่าง ๆ ให้ความสะดวกในการใช้อย่างพอเพียง สำหรับเรื่องอาคารและห้องต่าง ๆ นี้ จะขอกล่าวเพิ่มเติมดังนี้

การแบ่งส่วนต่าง ๆ ของอาคารตามลักษณะการใช้ เอคมอนสันและคนอื่น ๆ (Edmonson and others, 1957:128) ได้จัดแยกไว้เป็น 3 พวกด้วยกัน คือ

1. สถานที่ที่ใช้สำหรับทำกิจกรรมทางการสอน - ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องศึกษาค้นคว้า ห้องประชุม โรงพละ ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน ห้องโสตทัศนศึกษาและห้องที่ใช้สำหรับการดนตรี การละคร หรือกิจกรรมโรงเรียนค่านอื่น ๆ

2. สถานที่ที่ใช้สำหรับทำกิจกรรมไม่เกี่ยวกับการสอน - สำนักงานบริหาร สำนักงานช่วยเหลือนักเรียน สำนักงานสมาคมครูปกครอง และสำนักงานอื่น ๆ ห้องครู ห้องภารโรง ห้องเก็บของและห้องนำชายห้องนำหญิง โรงอาหาร ระเบียงและทางเท้า

3. สถานที่ที่ใช้สำหรับบริการเบ็ดเตล็ด แหล่งน้ำ เครื่องให้แสงสว่าง (Lighting) เครื่องปรับอากาศและการระบายอากาศ ตลอดจนบริการอื่น ๆ ทำนองนี้ ส่วนเรื่องการใช้บริเวณต่าง ๆ ของอาคารให้ได้ประสิทธิภาพสูงที่สุดนั้น

เอคมอนสันและคนอื่น ๆ (Edmonson and others, 1957:128) ให้ความเห็นว่า เป็นปัญหาสำหรับนักบริหารที่เอาใจใส่ในเรื่องนี้ แต่ถ้าวาคารมีการวางแผนให้เข้ากับโปรแกรมทางการศึกษา ก็จะช่วยให้ผู้บริหารไม่ต้องลำบากนักในการสร้างโปรแกรมให้เหมาะสมกับอาคาร

วิลเลียมส์ (Williams, 1964:290) ให้ความเห็นว่า ห้องที่ดีควรมีโอกาสใช้ได้ตั้งแต่ 70 ถึง 80 เปอร์เซ็นต์ ผู้บริหารต้องมีการจัดทำตารางการใช้อาคารตามจำนวนนักเรียน (Student enrollment) ตามจำนวนวิชาที่เปิดสอน ตามการใช้สถานการณ์ทางการสอน ตามขนาดของชั้น ตามจำนวนคาบเวลาประจำวัน และประจำสัปดาห์ และตามบริการพิเศษที่โรงเรียนจัดขึ้น

รีดเคอร์ (Reeder, 1955:278) กล่าวว่า การตรวจสอบเกี่ยวกับการใช้อาคารโรงเรียนมักพบว่า ห้องพิเศษ เช่น ห้องประชุม โรงพละ ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ โรงฝึกงานอุตสาหกรรมศิลป์ ห้องคณิตศาสตร์ โรงอาหาร

ห้องสมุด ห้องพณิชย ห้องวิจิตรศิลป์ (Fine arts studio) มีเปอร์เซ็นต์การใช้ต่ำกว่าห้องเรียนปกติที่สอนวิชา เช่น คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และประวัติศาสตร์

สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับอาคารและห้องที่ใช้ทำประโยชน์ต่าง ๆ นั้น จะกล่าวถึงดังนี้

ห้องเรียน เอ็ดมอนสันและคนอื่น ๆ (Edmonson and others, 1957:128) ให้ความเห็นว่าห้องเรียนปกติควรมีขนาดใหญ่จนนักเรียนได้ 30 - 40 คน แต่อาจมีบางห้องจุได้ 40 - 50 คน ขนาดของห้องนี้เปลี่ยนแปลงได้ตามขนาดของโรงเรียน โรงเรียนที่รับนักเรียนไว้น้อยกว่า 300 คน ห้องเรียนอาจมีขนาดเล็กลง

รีดเดอร์ (Reeder, 1955:248) เสนอแนะว่าสำหรับโรงเรียนมัธยมที่รับนักเรียนไว้ 1,500 คน ควรมีห้องเรียนขนาดโดยประมาณ 22 x 28 ฟุต จำนวน 20 ห้อง ทั้งนี้ ยังไม่รวมห้องอื่น ๆ อีก

จันทร และ อารี (จันทร ชุมเมืองปัก และอารี นิมมานไร่, 2504:453) เขียนไว้ว่า ห้องเรียนควรกำหนดเนื้อที่ 1 ตารางเมตรต่อนักเรียน 1 คน และควรจุนักเรียนไม่เกิน 40 คน

คำรง (คำรง มัชฌมนันท์, 2509:53) ให้ความเห็นว่าขนาดของห้องเรียนควรเป็น 7 x 9 ตารางเมตร ให้กว้างพอที่จะจัดมุมหนังสือหรือมุมอุปกรณ์ไว้ด้วย

จะเห็นว่าขนาดของห้องเรียนนั้นควรมีขนาดใหญ่พอที่จะนักเรียนได้ 30 - 40 คนอย่างพอสบาย ทั้งนี้ ก็คงเพื่อไม่ให้นักเรียนต้องอยู่กันอย่างแออัด และเพื่อให้ครูทำการสอนเอาใจใส่ได้ทั่วถึงสามารถควบคุมชั้นได้สะดวก ในเรื่องนี้

ไชยยศ (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2511:94) พบว่าโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดพระนคร จำนวนครึ่งหนึ่งของโรงเรียนทั้งหมด 37 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนโดยเฉลี่ยในแต่ละห้องมากกว่าอัตราปกติกล่าวคือ มีนักเรียนในห้องเรียนหนึ่ง ๆ ประมาณ 40 - 50 คน นี่ย่อมแสดงว่าโรงเรียนมัธยมของไทยยังมีความต้องการจำนวนห้องเรียนเพิ่มเติมอีกมาก ถ้าจะหวังไม่ให้ครูต้องสอนเด็กแต่ละชั้นมากเกินไป

ห้องเฉพาะวิชาหรือห้องประจำวิชา ห้องประเภทนี้จัดขึ้นเพื่อใช้สำหรับวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องสังคมศึกษา ห้องภาษาไทย ห้องภาษาอังกฤษ ฯลฯ ในเรื่องนี้ เอ็ดมอนสันและคนอื่น ๆ (Edmonson and others, 1957:129) กล่าวว่า ย่อมเป็นที่เห็นได้ชัดว่าการจัดห้องประเภทนี้ โดยการตกแต่งและติดตั้งเครื่องมือเครื่องใช้ในห้องเรียนเป็นไปได้น้อยกว่าที่จะสร้างห้องเพื่อการนี้โดยตรง

เกี่ยวกับห้องเฉพาะวิชานี้ สำหรับวงการศึกษไทยอาจถือได้ว่ายังไม่มี การจัดใดมากเท่าที่ควร แม้ในโรงเรียนสาธิตซึ่งอาจถือได้ว่ามีบทบาทเป็นผู้นำใน ด้านการจัดการเรียนการสอนก็ยังจัดห้องเฉพาะวิชาได้ไม่มากนัก เห็นได้จากการ ศึกษาของ อมร (อมร พรหมมีฤทธิ์, 2511:113) พบว่า ความต้องการประการ หนึ่งของโรงเรียนสาธิตสังกัดกรมการฝึกหัดครูก็คือต้องการห้องเฉพาะวิชาต่าง ๆ เพิ่มเติม

ห้องสมุด ห้องนี้อาจถือได้ว่าเป็นห้องสำคัญที่โรงเรียนทุกโรงเรียนควร ได้จัดให้มีขึ้น เพื่อประโยชน์ในด้านส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน กระหาย ที่จะค้นคว้าหาความรู้ยิ่งขึ้น ทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้การเรียนการสอนในวิชา ต่าง ๆ ไปได้มากขึ้น สำหรับมาตรฐานสำคัญของห้องสมุดนั้น รีคเคอร์ (Reeder, 1955:654) ได้ให้ไว้ดังนี้

1. ห้องอ่านหนังสือไม่เพียงแต่มีขนาดพอกับจำนวนนักเรียนในปัจจุบัน เท่านั้น แต่ควรจะได้เตรียมไว้สำหรับนักเรียนที่จะเพิ่มขึ้นด้วย สำหรับโรงเรียน ขนาด 8 - 10 ห้อง ห้องอ่านหนังสือขนาดเล็กสุดไม่ควรมีขนาดเล็กกว่าห้องเรียน ธรรมดา 1 ห้อง
2. ห้องสมุดควรอยู่ในส่วนของอาคารที่เสียงค่อยและไม่พลุกพล่าน เท่าที่จะเป็นไปได้
3. ในโรงเรียนมัธยมอย่างน้อยที่สุดควรมีอีกห้องหนึ่งติดกับห้องอ่านหนังสือ สำหรับเป็นที่ทำงานบรรณารักษ์และเก็บพัสดุ

4. การระบายอากาศ การทำความร้อนและแสงสว่างมีเพียงพอ

5. ชั้นวางหนังสือมีเพียงพอ เป็นชั้นเปิดและไม่ควรสูงเกินกว่า 6

หรือ 7 ฟุต

6. พื้นควรป้องกันเสียงเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยใช้วัสดุลดเสียงทำเป็น

ที่ปูพื้น

แมนมาส (แมนมาส ชวลิต, 2499:16) ได้เขียนเกี่ยวกับห้องสมุด
โรงเรียนไว้ดังนี้

1. ห้องสมุดโรงเรียน ควรอยู่ในย่านกลาง คือเป็นที่ซึ่งเด็กนักเรียนและ
ครูไปมาสะดวก

2. ควรให้ไกลจากที่จอแจ เช่น ห้องอาหาร สนามกีฬา และที่ซึ่งเด็ก
พลุกพล่าน เช่น บันไดขึ้นลง ความเงียบสงัดเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับห้องสมุด

3. ถ้าอาคารเรียนเป็น 2 ชั้น ควรอยู่ชั้นล่าง

กล่าวโดยย่อห้องสมุดควรมีเนื้อที่กว้างพอกับจำนวนนักเรียน อยู่ในที่สะดวก
แก่ครูและนักเรียนจะเข้าไปใช้ อีกทั้งห่างไกลจากสิ่งรบกวนต่าง ๆ

โรงฝึกงานเป็นอาคารหรือห้องมีเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็น จัดขึ้นเพื่อ
ใช้ในการเรียนวิชาบางวิชาที่ต้องมีการฝึก ปฏิบัติ หรือ ทดลอง เช่น วิชาอุตสาหกรรม-
ศิลป์ คหกรรมศิลป์ ฯลฯ ในเรื่องนี้ เอ็ดมอนสันและคนอื่น ๆ (Edmonson and others,
1957:136) ให้ความเห็นว่าโรงฝึกงานถ้าเป็นประเภทอุตสาหกรรมศิลป์ ควรตั้งอยู่
ในอาคารที่เสียงจะไม่ไปรบกวนนักเรียนที่เรียนวิชาอื่น โรงฝึกงานทุกประเภทควรมี
พื้นที่ต่ำสุด เป็น 30 ตารางฟุตต่อนักเรียน 1 คน พื้นที่นี้ไม่รวมบริเวณที่เก็บของ
ห้องเครื่องมือ ห้องตกแต่งงานขั้นสุดท้าย (Finishing room) ห้องวางแผน นอก
จากนี้ยังให้ความเห็นว่าควรมีการกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์ให้แน่นอนซึ่งเฉพาะลงไปเพื่อ
ป้องกันความปลอดภัยและสุขภาพนักเรียน อีกทั้งเพื่อระมัดระวังการใช้เครื่องมือ

เกี่ยวกับโรงฝึกงานนี้โรงเรียนจะมีความจำเป็นมากน้อยแค่ไหน น่าจะขึ้นอยู่กับ
หลักสูตรและขนาดของโรงเรียน ถ้าเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่มีการจัดหลักสูตร

กว้างขวางก็อาจจัดให้มีโรงฝึกงานเฉพาะอย่างหลาย ๆ โรง แต่ถาเป็นโรงเรียนขนาดเล็กก็อาจจัดเป็นแบบโรงฝึกงานทั่วไป ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของไทยเท่าที่ทราบก็มีการจัดกันบ้างแล้ว และจัดกันอย่างเข้มแข็งในโรงเรียนมัธยมแบบประสมซึ่งได้มีการเปิดสอนประเภทวิชาเตรียมอาชีพขึ้น

ห้องประชุม ในเรื่องขนาดและที่ตั้ง จากอบสันและคนอื่น ๆ (Jacobson and others, 1963:442) ให้ความเห็นไว้ดังนี้

ขนาดของห้องประชุมควรมีที่นั่งจนักเรียนได้อย่างน้อยเป็นจำนวนครึ่งหนึ่งของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

ที่ตั้ง ควรตั้งอยู่ชั้นล่าง (Ground floor) และควรเข้าถึงได้โดยสะดวกทั้งจากถนนและจากห้องเรียน

หม่อมหลวงปิ่น (ปิ่น มาลากุล, 2506:142) เขียนไว้ว่าห้องประชุมต้องกว้างขวางสะอาดเรียบรอย เพดานสูงและหน้าต่างประตูกว้างเพื่อรับและถ่ายอากาศให้สะดวก ที่ด้านขวางของห้องควรมียกพื้นเป็นเวทีสำหรับผู้ทำพิธีหรือพูดในที่ประชุม เพื่อให้นักเรียนจะได้เห็นหรือได้ยินได้ทั่ว เมื่อโรงเรียนมีงานในร่ม เช่นละครหรือการแสดงเบ็ดเตล็ดก็ควรจะมีในห้องนี้

กล่าวได้ว่าห้องประชุมควรมีขนาดใหญ่กว่าห้องอื่น ๆ เป็นพิเศษ อยู่ในที่สะดวกต่อการเข้าหา และเป็นห้องที่ใช้ในการทำกิจกรรมรวมหลักสูตรบางอย่างได้ดี

โรงอาหาร ขนาดของโรงอาหารย่อมเปลี่ยนไปตามขนาดของโรงเรียนและจำนวนนักเรียน หม่อมหลวงปิ่น (ปิ่น มาลากุล, 2506:142) ให้ความเห็นพอสรุปได้ว่า โรงอาหารกับห้องประชุมนั้นควรมีขนาดกว้างยาวทำนองเดียวกัน จึงมีโรงเรียนที่ใช้โรงอาหารอยู่รวมกับห้องประชุม

ในเรื่องที่ตั้งของโรงอาหาร เอคมอนสันและคนอื่น ๆ (Edmonson and others, 1957:141) เขียนไว้ว่า ที่ตั้งที่ดีที่สุดของโรงอาหารควรแยกอยู่ทางปีกหนึ่งของอาคารใหญ่ (Main building)

สวม เอกมอนสันและคนอื่น ๆ (Edmonson and others, 1957:140-141) เขียนไว้ว่า ทุกชั้นของอาคารเรียนควรมีห้องประเภทนี้แยกกันสำหรับชายและหญิง วัตถุประสงค์ที่สมควรไม่ควรลืมและทำความเข้าใจ ควรมีการตรวจสอบเป็นประจำวัน เพื่อทำให้สะอาดและถูกสุขลักษณะ

หมอมหลวงปิ่น (ปิ่น มาลากุล, 2506:144) ให้ความเห็นว่าถ้าตัวโรงเรียน เป็นตึกควรทำไว้บนตัวโรงเรียนและควรมีให้มากของพอที่นักเรียนจะใช้ได้โดยสะดวก ในเรื่องความสะอาดควรได้กวาดชั้นอย่างยิ่ง

เกี่ยวกับจำนวนที่ตึกจะมี จันทรและอารี (จันทร ชุมเมืองปัก และ อารี จิมยานไร, 2504:453) กำหนดไว้ว่าสวมและที่ปัสสาวะควรมีอย่างน้อย 100 คนต่อ 4 ที่ คำรง (คำรง มัชยมนันท์, 2509:54) กำหนดว่าสำหรับสวมของนักเรียนควรมี 1 ที่ต่อนักเรียน 20 คน และสวมสำหรับครูกับนักเรียนควรได้จัดแยกกัน สวมสำหรับครูควรอยู่ติดกับห้องพักครูภายในอาคารเรียน

กล่าวไว้ว่าสวมเป็นสิ่งที่โรงเรียนจะต้องมีและจำต้องมีจำนวนมากพอ สะอาด ถูกสุขลักษณะให้ความสะดวกแก่ผู้ใช้

อาคารและห้องต่าง ๆ ที่กล่าวข้างต้น จะเห็นว่าเป็นสถานที่ที่ต้องจัดมีจำนวน หรือขนาดเปลี่ยนแปลงไปตามจำนวนนักเรียนที่โรงเรียนรับไว้ มีรายละเอียดดังได้กล่าว ข้างต้น ส่วนรายละเอียดอย่างอื่น เช่น ในเรื่องสุขลักษณะของอาคารและห้องต่าง ๆ ที่ไม่ได้กล่าวไว้หมายความว่ามีความเหมาะสม เช่นเดียวกับสุขลักษณะที่ได้กล่าวไว้ในลักษณะ ของอาคารที่กล่าวคือ จะต้องมีความสะอาดเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้ดี ไม่มีฝุ่น ควัน กลิ่น และเสียงรบกวน

อาคารและห้องอื่น ๆ นอกจากนั้นจะไม่กล่าวถึง เพราะสถานที่เหล่านั้น นักเรียนไม่จำเป็นต้องเข้าใช้มากนัก คือไม่มีผลต่อจำนวนนักเรียนที่โรงเรียนรับไว้ ถือว่า อาคารและห้องเหล่านั้นไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคนควาครั้งนี้

อีกเรื่องหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคนควาครั้งนี้ ก็คือเรื่องกำลังครู เรื่องนี้ เป็นเรื่องที่ครูใหญ่จะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบเพื่อหาทางใช้กำลังครูที่มีอยู่ให้เป็นไป

อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ ก็เพราะถ้าการใช้ครูเป็นไปอย่างไม่เหมาะสม อาจเป็นผลให้ครูบางคนมีภาระหนักในขณะที่ครูบางคนมีเวลาว่างมาก ความต้องการที่จะให้มีการทำงานอย่างเต็มที่ก็จะไม่ประสบผลสำเร็จอย่างแน่นอน เกี่ยวกับเรื่องนี้ สมิธ และคนอื่น ๆ (Smith and others, 1969:216) ได้กล่าวไว้ว่าในการมอบหมายงานให้ครูในโรงเรียนมัธยมนั้น ปัญหาที่ซับซ้อนที่สุดอันหนึ่งก็คือการกำหนดภาระงานของครู (Teacher work load)

ในเรื่องภาระในงานของครูนี้ การ์ฟอร์ด (Garford, 1963:384) กล่าวถึงผลงานของ โรมายน์ (Romine) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนมัธยมรัฐโคโลราโด พบว่าภาระของครู (Teacher load) ในโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่กับโรงเรียนมัธยมขนาดเล็กมีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย

การ์ฟอร์ด (Garford, 1963:384) ได้อ้างอิงว่าแผนกวิจัยสมาคมการศึกษาแห่งชาติ (The National Education Association, Research Division) วิจัยพบว่า ครูโรงเรียนแบบ Public school โดยเฉลี่ยทำงาน 47.3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ประมาณ 43% ของเวลาดังกล่าวใช้ทำงานในหน้าที่นอกเหนือจากการสอน

สำหรับภาระในการสอนนั้น สมิธและคนอื่น ๆ (Smith and others, 1969:217) ได้เขียนไว้ว่าให้พิจารณาจากองค์ประกอบต่อไปนี้

1. จำนวนชั้นตอน (Sections) ที่ได้สอนประจำวันหรือประจำสัปดาห์
2. จำนวนนักเรียนที่ได้อสอน
3. จำนวนของการเตรียมต่าง ๆ ที่ต้องทำ
4. จำนวนเวลาที่ต้องใช้สำหรับห้องศึกษาค้นคว้า (Study halls) ชุมนุม (Clubs) กิจกรรมนักเรียน (Student activities) ฯลฯ
5. ช่วงเวลาที่เข้าชั้น
6. ธรรมชาติของวิชาที่สอนและจำนวนเวลาที่ต้องใช้สำหรับการเตรียม การตรวจงาน และการติดตั้งเครื่องมือและวัสดุต่าง ๆ
7. ความแตกต่างในตัวนักเรียนที่สอนเกี่ยวกับเขาวินัย ผลสัมฤทธิ์

ความสามารถ และความเป็นผู้นำ

8. อายุและวุฒิภาวะของนักเรียนที่สอน

กล่าวโดยย่อของครูนั้นมีทั้งงานสอนและงานนอกเหนือจากการสอน สำหรับงานด้านการสอนนั้นครูมีภาระมากน้อยแค่ไหนต้องพิจารณาจากองค์ประกอบหลายอย่าง ซึ่งเป็นเรื่องที่ครูใหญ่จะต้องนึกถึงในการมอบหมายงานหรือกำหนดภาระในงานให้ครู ในเรื่องนี้ โอวาร์ด (Ovard, 1966:211) เขียนไว้ว่า การมอบหมายงานของครูใหญ่ที่ให้แก่คณะครูเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดนั้น ควรได้ตั้งอยู่บนหลักการยิ่งกว่าเป็นไปตามความสนใจ (Whims) และความประสงค์ (Wishes) ของครูใหญ่หรือครู ภาระ (Load) ของครูควรได้มีการคำนวณและปรับให้เข้ากับประโยชน์สูงสุดของครูและโรงเรียน

สำหรับหลักการของ โอวาร์ด (Ovard, 1966:204) จะขอกล่าวถึง ดังนี้ คือ

1. การสอนเป็นคณะ (Team teaching) เกี่ยวข้องกับการวางแผนร่วมกันของสมาชิกในคณะสองคนหรือมากกว่า ดังนั้นการมอบหมายงานระหว่างครูต้องเป็นการประสานงานกัน ครูผู้เกี่ยวข้องในการสอนเป็นคณะและโครงการพิเศษควรได้รับการมอบหมายงานด้านนี้ก่อนที่จะมอบหมายงานอย่างอื่น ๆ ให้
2. ครูควรได้ทำงานตรงกับงานที่ครูเชี่ยวชาญหรือได้รับการฝึกมา ในงานการสอน ถ้าจำเป็นต้องให้ครูสอนนอกสาย (Outside their area of specialization) ก็ควรได้จัดตามวิชาเอกของครูเป็นอันดับแรก วิชาโทเป็นอันดับที่สองและระดับความสนใจของครูเป็นอันดับสาม
3. ครูใหม่ควรได้รับการมอบหมายงานก่อน
4. เมื่อมีการว่างครู ควรได้ว่างตามความเชี่ยวชาญของครู เพื่อบรรเทาความตึงเครียดเฉพาะอย่างของโรงเรียน
5. ครูควรได้สอนวิชาซ้ำเดิม (Duplicate) จำนวนเวลาเพื่อใช้ในการเตรียมจะได้อีก

6. ภาระของครูควรไ้กระจาย (Spread) เท่าที่จะเป็นไปได้ เมื่อครูใหญ่คำนวณภาระการสอน (Teaching load) งานนอกชั้นเรียนควรได้ คำนวณรวมด้วย ภาระการสอนของครูใหม่ควรให้เบากว่าครูผู้มีประสบการณ์มากกว่า

ในเรื่องนี้ เชื้อ และ สุรินทร์ (เชื้อ สาริมาณ และสุรินทร์ สรสิริ, 2507: 89) ก็ได้ให้หลักเกณฑ์ไว้มีดังนี้ คือ

1. ควรจัดให้มีการสอนแบบหมวดวิชาเมื่อโรงเรียนนั้นมีนักเรียนมาก ๆ
2. ควรให้ครูสอนแต่วิชาเดียวซึ่งเป็นวิชาเอกที่ครูคนนั้นเรียนมา แต่ ถ้ามีความจำเป็นจะให้สอนวิชาอื่นอีกก็ควรให้สอนวิชาโทที่ครูคนนั้นเรียนมาอีก
- 1 วิชา อย่าให้ครูคนหนึ่ง ๆ สอนเกินกว่า 2 วิชา
3. ควรให้คนหนึ่ง ๆ สอนไม่เกินกว่า 18 ชั่วโมง ในสัปดาห์หนึ่ง
4. ควรให้ครูใหม่สอนน้อยกว่าครูเก่า
5. ควรให้ครูซึ่งมีงานพิเศษอื่น ๆ ทำด้วย สอนน้อยกว่าครูอื่น ๆ ที่ไม่มีงานพิเศษทำ

6. ควรคำนึงถึงความเหมาะสมของงานที่มอบให้ครูคนหนึ่ง ๆ ทำเพื่อ ผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าเหตุผลทางส่วนตัว

จากหลักในการมอบหมายงานดังกล่าวข้างต้น พอจะสรุปได้ว่าการมอบ หมายงานจะต้องคล้อยตามความถนัดของครูและอย่าให้ครูไ้รับภาระ (Load) มากเกินไป ถ้าครูมีงานนอกชั้นเรียนหรืองานพิเศษอื่น ๆ ทำ งานด้านการสอน ก็ควรลดลงตามส่วน ถ้าเป็นครูใหม่ก็ควรให้รับภาระน้อยกว่าครูเก่า นอกจากนี้ ยังมีอีกสิ่งหนึ่งที่ครูใหญ่จะต้องเอาใจใส่ ถ้าจะหวังให้งานของโรงเรียนดำเนินไป ได้ดียิ่งขึ้น สิ่งนั้นก็คือการสร้างน้ำใจในการทำงาน (Morale) โอวาร์ด (Ovard, 1966:239) กล่าวว่า การส่งเสริมน้ำใจในการทำงาน (Morale) ของครูเป็น ผลดีที่สุดในการปรับปรุงการสอน เพราะว่่าน้ำใจในการทำงานที่สูงมีความสัมพันธ์ กับประสิทธิภาพการสอนและการเรียนรู้ที่เป็นที่พอใจ องค์ประกอบที่มีผลต่อน้ำใจใน การทำงานของคณะครูก็คือวัตถุและมนุษย์ (Material and human) องค์ประกอบ

ทางด้านวัตถุได้แก่เงินเดือน การลาป่วยได้ (Sick leave) การประกันทางการแพทย์ (Medical and hospitalization insurance) การมีบำนาญ (Retirement provisions) การอำนวยความสะดวก ตลอดจนเครื่องมือและเครื่องใช้ไม่สอยต่าง ๆ องค์ประกอบทางด้านมนุษย์บางอย่างได้แก่ลักษณะบุคลิกภาพ สุขภาพจิตและกาย และการเกี่ยวข้องกับภาคติดต่อ

ในเรื่องนี้ นักการศึกษาไทยคนหนึ่ง (พนัส หันนาคินทร์, 2513:81) ให้ความเห็นว่า ถ้าครูใหญ่สามารถสร้างน้ำใจในการทำงานให้เกิดขึ้นได้แล้วก็เป็นที่แน่ใจได้ว่างานของโรงเรียนนั้นจะดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยไม่มีการขัดกันภายใน อันจะทำให้ผลของงานออกมามากกว่ากำลังงานที่เสียไป กล่าวได้ว่าน้ำใจในการทำงาน (Morale) มีความสำคัญมาก ครูใหญ่จำเป็นต้องพยายามสร้างและรักษา Morale ของคณะครูใหญ่ให้สูงไว้เสมอ

สำหรับหลักในการสร้างของนักการศึกษาไทยนี้ (พนัส หันนาคินทร์, 2513:83 - 89) มีอยู่ 2 ประการพอสรุปได้ดังนี้ คือ

1. การจัดให้คณะครูเกิดความพึงพอใจในงานอาชีพ (Job satisfaction) ประกอบด้วย

ก. มีจุดมุ่งหมายในการทำงานร่วมกัน ด้วยการหาทางให้ทุกคนเกิดความรู้สึกในผลประโยชน์ร่วมกัน ได้ร่วมมือกันสร้างจุดประสงค์ในการทำงานขึ้น การประชุมครู เพื่อแสดงจุดประสงค์หรือช่วยกันสร้างจุดประสงค์ให้ชัดเจนขึ้น เป็นเครื่องมือที่ใช้ได้ดีสำหรับเรื่องนี้

ข. การช่วยให้ครูได้บรรลุถึงความสัมฤทธิ์ผล (Achievement) ตามความสามารถของแต่ละคน โดยครูใหญ่พยายามให้งานที่เหมาะสมกับความสามารถของครู เพื่อครูจะได้พบความสำเร็จในการทำงาน เกิดความพอใจในตัวเองและพยายามที่จะทำงานต่อไป

ค. การได้รับความเชื่อถือจากครูใหญ่ (Recognition) โดยครูใหญ่แสดงความรับรู้ในความสามารถของครู เพื่อจะได้เป็นการชี้ให้เห็นว่าครูใหญ่ทราบ

และรับรู้ในการทำงานและความสำเร็จของครูคนนั้น ซึ่งจะทำให้ครูผู้นั้นรู้สึกว่า ครูใหญ่ทราบและเอาใจใส่ในผลงานของตน จะได้น้ำใจที่จะทำงานต่อไป

ง. ความรู้สึกที่ตัวเองเป็นส่วนหนึ่งของคณะครู (Sense of belonging) โดยครูใหญ่ยอมรับนับถือ และมีความยุติธรรมในการปฏิบัติต่อครูแต่ละคน ไม่หุบปาก ไม่ลำเอียงควยโลงะ โทสะ โมหะ กล่าวได้ว่าครูใหญ่จะต้องเป็นคนหนักแน่นมีความสามารถก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจและความสามัคคีในระหว่างคณะครูให้ได้

จ. ปัญหาเศรษฐกิจ ในเรื่องนี้ครูใหญ่จะต้องพยายามช่วยเหลือครูในด้านสวัสดิการต่าง ๆ เพื่อให้ครูไม่ต้องมาห่วงกังวลใจในเรื่องนี้ ซึ่งเป็นเรื่องที่จะมาบั่นทอนกำลังใจในการทำงานของครูได้

ฉ. ปัญหาเรื่องครอบครัว ครูใหญ่พึงช่วยเหลือภายในขอบเขตอันควร เพื่อก่อให้เกิดความเลื่อมใสแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา เช่น การช่วยเหลือเมื่อเกิดภยันตรายขึ้นในครอบครัวช่วยเหลือในการแต่งงาน เป็นต้น ในเรื่องนี้มีเรื่องที่ครูใหญ่พึงระวังอย่าให้เกิดขึ้นคือ เรื่องภรรยาของครูใหญ่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวของครูจนเกินขอบเขต เพราะอาจทำให้ความสามัคคีในระหว่างครูด้วยกันเสื่อมเสียลงไปได้

ช. ปัญหาเรื่องที่พัก ในเรื่องนี้ครูใหญ่พึงเอาใจใส่ให้มีการจัดที่ทำงานที่มีความสะดวกสบายพอควร ห้องพักครู (Faculty Lounge) ควรจัดให้เป็นสถานที่ที่ครูจะได้ผ่อนคลาย (Relax) อารมณ์หรือความเครียดทางกายทางใจได้บ้าง เพื่อครูจะได้สบายใจมีกำลังงานเพิ่มพูนพอที่จะไปทำงานให้ได้อีกต่อไป

2. ความสามารถในการบริหารงานของครูใหญ่ ครูใหญ่จะต้องมีความสามารถในการบริหารงาน รู้จักรับผิดชอบ สันทัดในการติดต่อกับบุคคลภายนอก โรงเรียน รู้จักน้ำใจของครู และเป็นตัวอย่างถึงความตั้งใจในการทำงาน ซึ่งจะเป็กำลังอันสำคัญที่จะเชิยระดับของน้ำใจในการทำงาน (Morale) ของครูให้สูงขึ้นได้อย่างมาก

กล่าวโดยย่อ ครูใหญ่นอกจากจะมีหน้าที่ในการมอบหมายงานให้ครูแล้วยังมีหน้าที่ที่จะต้องเอาใจใส่ในเรื่องอื่นอีกหลายอย่าง เพื่อหาทางสร้างน้ำใจใน

การทำงานของคณะครูให้อยู่ในระดับสูง เพื่อว่างานของโรงเรียนจะได้ดำเนินไป ด้วยความเรียบร้อยยิ่งขึ้น องค์ประกอบที่จะช่วยให้เกิดน้ำใจในการทำงานมีหลาย อย่าง เช่น เงินเดือน สวัสดิการ การอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน วิธีการ บริหารงานของครูใหญ่ และความสัมพันธ์ระหว่างครูภายในโรงเรียน เป็นต้น

อนึ่ง ในเรื่องการใช้กำลังครูนี้ ในประเทศไทยได้มีการวิจัยสำรวจไว้ หลายครั้งด้วยกัน จะขอกล่าวถึงดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2502:35) ได้ทำการ สำรวจภาวะความเป็นอยู่ของครูทั่วประเทศ โดยสำรวจจากครูในโรงเรียนทุก ประเภท ทั่วประเทศด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างและใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการ สำรวจ พบว่าในเรื่องอัตราชั่วโมงที่ทำการสอนใน 1 สัปดาห์ มีครูโรงเรียนรัฐบาล ร้อยละ 24.91 ของจำนวนครูโรงเรียนรัฐบาลที่สำรวจมีชั่วโมงสอนเกิน 24 ชั่วโมง

วนิดา และคนอื่น ๆ (วนิดา นิโสดม และคนอื่น ๆ, 2505:71,101-102) ได้สำรวจภาวะผู้ที่สำเร็จปริญญาตรี วิชาการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2499 - 2503 โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือส่งไปยังผู้สำเร็จ กศ.บ.ในรุ่นดังกล่าว และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จ กศ.บ.ในรุ่นเหล่านั้น ได้พบว่า

1. ผู้สำเร็จ กศ.บ.ส่วนมาก (37.8%) มีจำนวนชั่วโมงที่สอนในรอบสัปดาห์ 16-20 ชั่วโมง ผู้สำเร็จ กศ.บ.ที่มีชั่วโมงสอนเกิน 20 ชั่วโมงมีอยู่ 21.6% ผู้สำเร็จ กศ.บ.ที่ไม่ตอบหรือไม่มีชั่วโมงสอนมีอยู่ 11.1% นอกนั้นเป็นพวกที่มีชั่วโมง สอนระหว่าง 1-15 ชั่วโมง

2. สถานภาพของผู้สำเร็จ กศ.บ.ที่แตกต่างกันตามอายุ สถานภาพการสมรส ประเภทนักศึกษา จำนวนปีและหลักสูตรที่ศึกษา และสาขาวิชาที่ศึกษาไม่มีความแตกต่าง กันในด้านการสอนวิชาที่ถนัดและไม่ถนัด แต่ผู้สำเร็จ กศ.บ.ที่ต้องสอนสัปดาห์ละมาก ชั่วโมงรายงานว่าได้สอนวิชาที่ถนัดมีสัดส่วนน้อยกว่าผู้ที่สอนน้อยชั่วโมง

3. การตรวจงานนักเรียน มีผู้สำเร็จ กศ.บ.ร้อยละ 5 ให้นักเรียนตรวจ งานเอง เพราะไม่มีเวลา ร้อยละ 9 ตรวจเสร็จขณะอยู่ในห้องเรียน นอกนั้นตรวจ

ที่โรงเรียนและนำไปตรวจที่บ้าน ผู้สำเร็จ กศ.บ.ที่ต้องให้นักเรียนตรวจงานกันเอง และตรวจเสร็จขณะอยู่ในห้องเรียนมักเป็นผู้สำเร็จ กศ.บ.ที่ต้องสอนสัปดาห์ละมากชั่วโมง ส่วนสถานภาพอื่น ๆ ไม่ทำให้ลักษณะการตรวจงานของนักเรียนแตกต่างกัน

สมอาจ (สมอาจ วัฒน, 2509:12-15) ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ โรงเรียนสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของโรงเรียนสาธิต โดยส่งแบบ สอมถามไปยังอาจารย์โรงเรียนสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ปทุมวัน และ บางแสน ในการศึกษาครั้งนี้ได้พบว่า

1. อาจารย์ส่วนมาก (78.75%) มีชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ค่อนข้างมาก คือตก อยู่ระหว่าง 13 ถึง 22 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ มีอยู่ 5% ที่สอนมากกว่า 22 ชั่วโมง

2. อาจารย์จำนวนกว่าครึ่งหนึ่งของอาจารย์ทั้งหมดได้สอนในวิชาที่ตนถนัด อาจารย์จำนวนใกล้เคียงกันนี้พอใจในระดับชั้นที่ตนทำการสอน มีประมาณ 32% ที่ต้องการเปลี่ยนไปสอนในชั้นที่สูงขึ้นไป ไม่มีอาจารย์ผู้ใดเลยที่ต้องการเปลี่ยนไปสอนใน ชั้นที่ต่ำลงมา

3. การทำงานอื่นนอกจากการสอน มีอาจารย์จำนวนกว่าครึ่งหนึ่งของอาจารย์ ทั้งหมดทำงานธุรการและงานอื่นที่นอกเหนือไปจากการสอนสัปดาห์ละ 1-10 ชั่วโมง มีอยู่ 6.25% ที่ทำงานคานนี้เกิน 20 ชั่วโมง

วิทยา (วิทยา นาทอง, 2509:69-71) ได้สำรวจปัญหาของครูใหม่ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา ด้วยวิธีส่งแบบสอบถามไปยังครูใหม่ในโรงเรียนที่สำรวจพบว่า

1. ในด้านการสอน ครูใหม่ส่วนมาก (31.52%) มีชั่วโมงสอนระหว่าง 16-18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ รองลงมา (28.26%) สอน 22-24 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และมี 10.90% ของครูใหม่ที่สอนตั้งแต่ 25 ชั่วโมงขึ้นไป โดยเฉลี่ยชั่วโมงสอนของ ครูใหม่ต่อสัปดาห์มีค่าเท่ากับ 20.1 ชั่วโมง

สำหรับจำนวนวิชาที่สอน พบว่าส่วนใหญ่ (44.58%) สอน 2 วิชา ส่วนผู้ ที่สอน 3 และ 4 วิชา มี 18.39% และ 14.18% ตามลำดับ

2. การเตรียมการสอน ครูใหม่ส่วนมาก (47.81%) มีเวลาเตรียมการสอนล่วงหน้าเพียง 1 วัน ครูใหม่ที่เตรียมการสอนก่อนถึงชั่วโมงสอนและที่ไม่ได้เตรียมการสอน เพราะไม่มีเวลามีจำนวน 9.80% และ 3.26% ตามลำดับ

3. การตรวจสอบดูทำงานของนักเรียน ครูใหม่ส่วนใหญ่ (43.47%) ตรวจสอบดูทำงานตอนชั่วโมงว่างหรือพัก ยังมีครูถึง 15.21% ที่ใช้วิธีตรวจสอบกับบนกระดานดำ บางส่วนนำสมุดไปตรวจที่บ้าน และบางส่วนได้ให้นักเรียนเปลี่ยนกันตรวจ หรือตรวจในห้องเรียนขณะทำการสอน

4. คำนวณพิเศษ ครูใหม่แทบทั้งหมด (94.54%) มีงานพิเศษทำนอกเหนือจากงานที่เกี่ยวกับการสอนตามปกติ เช่น ทำหน้าที่ครูประจำชั้นมากที่สุด รองลงมาคือทำงานเกี่ยวกับลูกเสือหรืออนุภาซาค ช่วยงานฝ่ายปกครองและงานธุรการโรงเรียน ช่วยฝึกซ้อมกีฬาตลอดจนควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เป็นต้น

จากการวิจัยสำรวจเหล่านี้ จะเห็นว่าภาระในงานของครูอาจารย์ส่วนใหญ่ยังอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับหลักเกณฑ์ที่ เชื้อ และสุรินทร์ ให้ไว้ สำหรับครูใหม่ก็ยังรับภาระหนักทั้งในงานสอนและงานพิเศษ ซึ่งพิจารณาได้จากผลการศึกษาکنควาของวิทยา ครูใหม่ส่วนใหญ่รับภาระทั้งในงานด้านการสอนและงานนอกเหนือจากการสอนได้แก่งานธุรการและงานพิเศษต่าง ๆ กล่าวคือ มีครูไทยเพียงส่วนน้อยที่รับภาระงานด้านการสอนหรืองานนอกเหนือจากการสอนอย่างเดียวอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียว

วิธีดำเนินการ

มวลประชากร

การศึกษาครั้งนี้ มวลประชากรที่ใช้ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ครูอาจารย์ที่ปฏิบัติราชการในปีการศึกษา 2513 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมวิสามัญศึกษา ในภาคศึกษา 1 ยกเว้นพระนคร ชนบุรี ทุกโรงเรียนซึ่งคิดเป็น จำนวน 35 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้เขียนได้ใช้แบบสอบถามซึ่งจัดสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวทาง หลักการ และเนื้อหาจากเอกสารและหนังสือที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ตองการศึกษาในครั้งนี้ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามที่ใช้ประกอบด้วยคำถาม 2 ลักษณะ คือ คำถามที่ต้องการทราบข้อเท็จจริงกับคำถามที่ต้องการทราบความรู้สึกหรือความคิดเห็น แบบสอบถามนี้ (ดูภาคผนวก ก.) ได้จัดแยกเป็น 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ แยกเป็น

- ก. สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ วุฒิ ฯลฯ
- ข. สอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดของอาคารสถานที่ในโรงเรียน

ตามเรื่องที่ต้องการศึกษา

ค. สอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและความคิดเห็นของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ในเรื่องที่ต้องการศึกษา

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามครู อาจารย์ แยกเป็น

- ก. สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ วุฒิ ฯลฯ
- ข. สอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและความคิดเห็นของครู

อาจารย์ในเรื่องที่ต้องการศึกษา

อนึ่ง ก่อนที่จะนำแบบสอบถามไปใช้จริง ได้มีการทดลองนำไปทดสอบ (Pre - test) กับครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ครู อาจารย์ในจังหวัดแพร่ นครสวรรค์ ลพบุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา สระบุรี นครราชสีมา กาญจนบุรี ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และภูเก็ต ทั้งนี้ เพื่อให้แบบสอบถามที่ใช้อย่างสามารถเก็บ ข้อมูลที่นำมาเปรียบเทียบกันได้ทั่วประเทศ จากนั้นได้นำแบบสอบถามมาปรับปรุง ใหม่อีกครั้งหนึ่ง โดยพิจารณาพร้อมกับอาจารย์ที่เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาและควบคุม การทำวิทยานิพนธ์นี้ เมื่อแก้ไขข้อบกพร่องเป็นที่พอใจแล้วจึงจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถาม ฉบับจริง เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้เขียนได้ดำเนินการเป็นขั้น ๆ ดังนี้

1. สํารวจจำนวนครู อาจารย์ และจำนวนโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดที่ ต้องการศึกษาคือ จังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม สมุทรปราการ และสมุทรสาคร โดยอาศัยเอกสารและความร่วมมือของเจ้าหน้าที่กองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญ ศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจะได้ทราบจำนวนแบบสอบถามที่จะต้องจัดส่ง ปรากฏว่าจำนวนโรงเรียนและจำนวนแบบสอบถามที่จะต้องจัดส่งมีจำนวนดังที่แสดง ในตาราง 1.

ตาราง 1. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียนรัฐบาลและจำนวน แบบสอบถามที่ได้จัดส่ง จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	จำนวนโรงเรียนรัฐบาล	จำนวนแบบสอบถาม	
		ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่	ครูอาจารย์
นนทบุรี	9	9	278
ปทุมธานี	6	6	93
นครปฐม	9	9	154
สมุทรปราการ	7	7	195
สมุทรสาคร	4	4	89
รวม	35	35	809

2. จัดส่งแบบสอบถามไปยังมวลประชากร โดยได้จัดแบบสอบถามทั้งของ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ครู อาจารย์ มีจำนวนตามที่ปรากฏในตาราง 1 บรรจุใส่ซอง แยกเป็นซองละโรงเรียน เพื่อส่งไปยังโรงเรียนนั้น ๆ

สำหรับวิธีการจัดส่งนั้น ผู้เขียนได้จัดส่งแบบสอบถามอย่างเป็นทางการ โดยขอความร่วมมือจากกองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ให้ช่วยออกหนังสือแนะนำส่ง (ดูภาคผนวก ข.) และช่วยส่งไปยังโรงเรียนต่าง ๆ ทั้ง 35 โรงเรียน ทั้งนี้ เพื่อให้การส่งแบบสอบถามเป็นไปอย่างมีระเบียบ และเป็นที่เชื่อถือได้ว่า แบบสอบถามจะกลับคืนมายังผู้เขียนมากที่สุด แบบสอบถามนี้ เมื่อทางโรงเรียนตอบเรียบร้อยแล้วได้ให้ทางโรงเรียนส่งกลับมายังกองโรงเรียน รัฐบาลเช่นกัน

3. เมื่อครบกำหนดส่งแบบสอบถามกลับคืน ผู้เขียนได้ไปรับคืนจากกองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาไม่ครบทุกโรงเรียน ผู้เขียนจึงได้ให้กองโรงเรียนรัฐบาลส่งหนังสือทวงถาม (ดูภาคผนวก ข.) ไปยังโรงเรียนที่ไม่ได้ส่งแบบสอบถามกลับคืน เมื่อครบกำหนดการส่งกลับคืนครั้งหลังแล้ว ผู้เขียนจึงได้เริ่มจัดกระทำข้อมูล โดยได้ใช้แบบสอบถามเท่าที่ได้รับกลับคืนมา ซึ่งมีจำนวนแบบสอบถามดังนี้ คือ

จังหวัดนนทบุรี แบบสอบถามครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ 8 ฉบับ

แบบสอบถาม ครู อาจารย์ 233 ฉบับ

จังหวัดปทุมธานี แบบสอบถามครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ 6 ฉบับ

แบบสอบถาม ครู อาจารย์ 80 ฉบับ

จังหวัดนครปฐม แบบสอบถามครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ 8 ฉบับ

แบบสอบถาม ครู อาจารย์ 96 ฉบับ

จังหวัดสมุทรปราการ แบบสอบถามครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ 6 ฉบับ

แบบสอบถาม ครู อาจารย์ 142 ฉบับ

จังหวัดสมุทรสาคร	แบบสอบถามครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ 3 ฉบับ
	แบบสอบถาม ครู อาจารย์ 67 ฉบับ
รวมทุกจังหวัด	แบบสอบถามครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ 31 ฉบับ
	แบบสอบถามครู อาจารย์ 618 ฉบับ

การจัดกระทำข้อมูล

ผู้เขียนได้ดำเนินการจัดกระทำข้อมูลตามวิธีการต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับที่ได้รับคืนมา แบบสอบถามฉบับใดที่ไม่สมบูรณ์ได้คัดออก และไม่นำมาใช้ในการพิจารณา ปรากฏว่าแบบสอบถามที่สมบูรณ์ และใช้ได้มีจำนวนดังนี้ คือ

จังหวัดนนทบุรี	แบบสอบถามครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ 8 ฉบับ
	แบบสอบถาม ครู อาจารย์ 201 ฉบับ
จังหวัดปทุมธานี	แบบสอบถามครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ 6 ฉบับ
	แบบสอบถาม ครู อาจารย์ 72 ฉบับ
จังหวัดนครปฐม	แบบสอบถามครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ 7 ฉบับ
	แบบสอบถาม ครู อาจารย์ 77 ฉบับ
จังหวัดสมุทรปราการ	แบบสอบถามครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ 6 ฉบับ
	แบบสอบถาม ครู อาจารย์ 135 ฉบับ
จังหวัดสมุทรสาคร	แบบสอบถามครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ 3 ฉบับ
	แบบสอบถาม ครู อาจารย์ 61 ฉบับ
รวมทุกจังหวัด	แบบสอบถามครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ 30 ฉบับ
	แบบสอบถาม ครู อาจารย์ 546 ฉบับ

2. แยกแบบสอบถามที่ใช้ได้ของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และของครู อาจารย์ ออกจากกันแล้วแจกแจงนับและรวมจำนวนของคำตอบในแต่ละข้อมติของแบบสอบถามแต่ละฉบับ เพื่อนำจำนวนที่แจกแจงนับและรวมได้ไปวิเคราะห์และบรรจุลงตารางต่าง ๆ ที่ได้จัดสร้างขึ้นสำหรับใช้ในการศึกษาครั้งนี้

3. วิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เจ้านับและเก็บรวบรวมได้ทั้งหมดด้วยวิธีการทางสถิติคือ หาคาร้อยละ (Percentage) คารายเฉลี่ย (Mean) หรือค่าความแปรปรวน (Variance) แล้วแต่กรณี โดยใช้เครื่องคำนวณ (Calculator) เป็นเครื่องมือในการคำนวณหาค่าสถิตินั้น ๆ

4. บรรจุข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมและวิเคราะห์แล้วลงในตารางที่ได้จัดสร้างขึ้นสำหรับการศึกษากันควาครั้งนี้จนครบทุกค่าทุกตาราง จากนั้นจึงได้แปลความหมายข้อมูลจากตารางแต่ละตาราง เพื่อทำรายงานสรุปผลการวิเคราะห์และให้ข้อเสนอแนะต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. หาคาร้อยละ คำนวณจากสูตร

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น}}{\text{ความถี่รวมทั้งหมด}} \times 100$$

2. คารายเฉลี่ยของคะแนน คำนวณจากสูตร (Garrett, 1966:27)

$$M = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ M แทนคารายเฉลี่ย

$\sum X$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทนจำนวนกรณีในกลุ่มที่พิจารณา

3. หาค่าความแปรปรวน คำนวณจากสูตร (Freund & Livermore, 1960:9)

$$s^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ s^2 แทนค่าความแปรปรวน

$\sum X$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทนผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทนจำนวนกรณีในกลุ่มที่พิจารณา

บทที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่จะเสนอในบทนี้ ได้จัดกระทำตามความมุ่งหมายของการค้นคว้าตามหัวข้อต่อไปนี้

1. อาคารสถานที่

1.1 ที่ตั้งโรงเรียน

1.2 จำนวน ลักษณะสภาพ และสุขลักษณะของอาคารและห้องต่าง ๆ

1.3 การใช้ประโยชน์และการสูญเสียเกี่ยวกับการใช้อาคาร

1.4 ปัญหาการดูแลรักษาอาคารสถานที่และความต้องการอาคารเพิ่ม

2. กำลังครู

2.1 จำนวน วุฒิ และประสบการณ์ของครู

2.2 การใช้และปัญหาการใช้ครู

2.3 สวัสดิการและขวัญของครู

อนึ่ง เพื่อความสะดวกในการจัดการวางใ้ใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลแทนความหมายดังต่อไปนี้

M แทน ค่าเฉลี่ย

S^2 แทน ค่าความแปรปรวน

% แทน ค่าร้อยละ

1. อาคารสถานที่

1.1 ที่ตั้งของโรงเรียน

ตาราง 2. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด ตามระยะทางจากโรงเรียนถึงแหล่งชุมนุมชน

จังหวัด	ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนกับแหล่งชุมนุมชน				
	ไม่ถึง 1 ก.ม.	1 ก.ม.	2 ก.ม.	3 ก.ม.	4 ก.ม. หรือมากกว่า
นนทบุรี	3	1	2	2	-
ปทุมธานี	2	1	2	-	1
นครปฐม*	1	3	2	-	-
สมุทรปราการ	3	-	2	1	-
สมุทรสาคร	1	1	-	1	-
จำนวน	10	6	8	4	1
รวม	34.48	20.68	27.58	13.79	3.44

* ไม่ระบุ 1 โรงเรียน

จากตาราง 2. แสดงว่าตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนส่วนใหญ่ (83%) อยู่ห่างจากแหล่งชุมนุมชนในระยะไม่เกิน 2 กิโลเมตร มีเพียงโรงเรียนเดียว (3%) อยู่ในจังหวัดปทุมธานีที่ห่างจากแหล่งชุมนุมชนในระยะ 4 กิโลเมตรหรือมากกว่า นับว่าที่ตั้งของโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระยะที่สะดวกแก่นักเรียนในการเดินทางกล่าวคือ ไม่ทำให้นักเรียนต้องเสียเวลาในการเดินทางมากนัก

ตาราง 3. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด
ตามความสะดวกในการคมนาคมถึงโรงเรียน

จังหวัด	ความสะดวกในการคมนาคมถึงโรงเรียน				
	ไม่สะดวก เลย	ไม่สะดวก	สะดวก ปานกลาง	สะดวก	สะดวก มาก
นนทบุรี	-	-	5	2	1
ปทุมธานี	1	1	2	1	1
นครปฐม	-	-	4	3	-
สมุทรปราการ	-	1	3	1	1
สมุทรสาคร	-	-	2	-	1
จำนวน	1	2	16	7	4
รวม	3.33	6.66	53.33	23.33	13.33

จากตาราง 3. แสดงว่าโรงเรียนกว่าครึ่งหนึ่งตั้งอยู่ในบริเวณที่มีการคมนาคมสะดวกในระดับปานกลาง รองลงมา (37%) ตั้งอยู่ในบริเวณที่มีการคมนาคมสะดวกและสะดวกมาก ส่วนโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในบริเวณที่มีการคมนาคมไม่สะดวกนั้นมีเพียงส่วนน้อย (10%) เป็นโรงเรียนในจังหวัดปทุมธานีและสมุทรปราการ นับว่าเป็นปัญหาอยู่บ้างควรไต่หาทางแก้ไขต่อไป

ตาราง 4. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด
ตามระยะทางจากโรงเรียนถึงแหล่งเสื่อมโทรมทางศีลธรรม

จังหวัด	ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนกับแหล่งเสื่อมโทรม				
	ไกลมาก	ไกล	ปานกลาง	ใกล้	ใกล้มาก
นนทบุรี	-	1	2	3	2
ปทุมธานี	-	-	2	1	3
นครปฐม	-	-	2	2	3
สมุทรปราการ	-	-	3	3	-
สมุทรสาคร	2	-	-	1	-
รวม	2	1	9	10	8
จำนวน					
%	6.66	3.33	30.00	33.33	26.66

จากตาราง 4. แสดงว่าโรงเรียนส่วนมาก (60%) ตั้งอยู่ห่างจากแหล่งเสื่อมโทรมทางศีลธรรมในระยะไกลและไกลมาก รองลงมา (30%) ตั้งอยู่ห่างจากแหล่งดังกล่าวในระยะปานกลาง อาจถือได้ว่าโรงเรียนเหล่านี้ตั้งอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นอิสระพ้นจากแหล่งที่จะชักจูงไปในทางที่ไม่ดีงาม นอกจากนี้เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในระยะใกล้ โดยเฉพาะโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาครซึ่งตั้งอยู่ในระยะใกล้มาก ควรได้พิจารณาหาทางแก้ไขอย่างยิ่ง

ตาราง 5. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด
ตามขนาดที่ดินของโรงเรียน

จังหวัด	ขนาดที่ดินของโรงเรียน				
	ไม่เกิน 15 ไร่	16-25 ไร่	26-35 ไร่	36-45 ไร่	46 ไร่ขึ้นไป
นนทบุรี	4	2	1	-	1
ปทุมธานี	2	3	-	-	1
นครปฐม	3	1	1	1	1
สมุทรปราการ	3	1	1	-	1
สมุทรสาคร	1	1	-	1	-
จำนวน	13	8	3	2	4
รวม	43.33	26.66	10.00	6.67	13.33

จากตาราง 5. แสดงว่าขนาดของที่ดินส่วนมาก (43%) อยู่ในช่วงไม่เกิน 15 ไร่ รองลงมา (27%) อยู่ในช่วง 16-25 ไร่ มีเพียง 1 ใน 5 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมดที่มีขนาดที่ดินตั้งแต่ 35 ไร่ขึ้นไป จะเห็นว่าโรงเรียนเหล่านั้นส่วนใหญ่มีขนาดที่ดินไม่กว้างขวางนัก นับว่าเป็นเรื่องที่จะต้องคำนึงถึงและพิจารณาแก้ไขเพื่อความเหมาะสมกับการที่จะเพิ่มปริมาณนักเรียนต่อไป

ตาราง 6. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด
ตามสภาพความอุดมคณของที่ดินที่โรงเรียนตั้งอยู่

จังหวัด	สภาพของที่ดินที่โรงเรียนตั้งอยู่		
	ที่ดินน้ำท่วมทุกปี	น้ำท่วมบางปี	ที่ดินดอน
นนทบุรี	2	5	1
ปทุมธานี	3	2	1
นครปฐม	1	3	3
สมุทรปราการ	2	4	-
สมุทรสาคร	2	-	1
จำนวน	10	14	6
รวม %	33.33	46.66	20.00

จากตาราง 6. แสดงว่าโรงเรียนเกือบครึ่งหนึ่ง (47%) ตั้งอยู่ในที่น้ำท่วมเป็นบางปี รองลงมา (33%) เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในที่ลุ่มน้ำท่วมทุกปี ที่เหลือ (20%) เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในที่ดินดอน กล่าวคือว่ามีโรงเรียนที่อาจถูกรบกวนเนื่องจากน้ำท่วมเป็นจำนวนถึง 4 ใน 5 ของโรงเรียนทั้งหมด ที่เป็นเช่นนี้คงเนื่องมาจากบริเวณแถบนี้เป็นที่ราบลุ่มภาคกลางและอยู่ใกล้ปากแม่น้ำ จึงทำให้ไม่สามารถเลือกที่ตั้งที่เหมาะสมกว่านี้ได้ ปัญหาที่ควรแก้ไขจึงอยู่ที่การหาทางป้องกันและบรรเทาภัยหรือความสูญเสียอันอาจจะเกิดขึ้นให้ลดน้อยลงเท่าที่จะทำได้

ตาราง 7. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด
ตามสภาพการมีสนามกีฬาของโรงเรียน

จังหวัด	สภาพสนามกีฬาของโรงเรียน		
	ไม่มี	มีและใช้ไ้บางส่วน	มีและใช้ไ้ตลอดปี
นนทบุรี	1	6	1
ปทุมธานี	1	5	-
นครปฐม	-	4	3
สมุทรปราการ	2	4	-
สมุทรสาคร	-	2	1
รวม	4	21	5
จำนวน			
%	13.33	70.00	16.66

จากตาราง 7. แสดงว่าโรงเรียนที่ไม่มีสนามกีฬายังมีอยู่ถึงร้อยละ 13 นับว่าเป็นปัญหาคืออาจทำให้นักเรียนขาดโอกาสที่ดีในการเจริญงอกงามทางกายและทางค่านอื่น ๆ อีก จึงควรพิจารณาแก้ไข เพื่อจะได้บรรลุจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาที่มุ่งหวังให้นักเรียนเจริญงอกงามหลาย ๆ ด้าน ส่วนโรงเรียนที่เหลือ (87%) เป็นโรงเรียนที่มีสนามกีฬาอยู่แล้ว แต่ส่วนใหญ่ (70%) เป็นสนามที่ใช้ได้เพียงบางฤดู นับว่าสนามกีฬาที่มีอยู่นั้น ส่วนมากเป็นสนามกีฬาที่ยังจะต้องหาทางแก้ไขปรับปรุง

ตาราง 8. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด
ตามสภาพการมีร่มไม้และที่พักผ่อนในโรงเรียน

จังหวัด	ร่มไม้และที่พักผ่อนในโรงเรียน		
	ไม่มี	มีน้อย	มีพอเพียง
นนทบุรี	-	6	2
ปทุมธานี	2	3	1
นครปฐม	-	6	1
สมุทรปราการ	1	4	1
สมุทรสาคร	-	3	-
รวม	3	22	5
จำนวน %	10.00	73.33	16.66

จากตาราง 8. แสดงว่าโรงเรียนส่วนมาก (90%) มีร่มไม้และที่พักผ่อนในโรงเรียน อย่างไรก็ตามร่มไม้และที่พักผ่อนที่โรงเรียนมีอยู่นั้น ส่วนใหญ่ (73%) ยังไม่มีเพียงพอ ทั้งนี้ คงเนื่องมาจากโรงเรียนมักถูกรบกวนเนื่องจากน้ำท่วม (ดูตาราง 6) จึงทำให้ไม่สามารถปลูกไม้ดอกไม้ใบและทำที่พักผ่อนให้พอเพียงได้ สำหรับโรงเรียนที่ไม่มีร่มไม้และที่พักผ่อนเลย มี (10%) อยู่ในจังหวัดปทุมธานี และสมุทรปราการ นับว่าน่าเป็นห่วง เพราะอาจทำให้โรงเรียนขาดบรรยากาศที่ร่มรื่น และผลที่จะตามมาคือ อาจทำให้การเรียนการสอนเป็นไปไม่ดีเท่าที่ควร จึงเป็นเรื่องที่โรงเรียนน่าจะได้นำทางแก้ไขโดยรีบด่วน

ตาราง 9. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด
ตามลักษณะแหล่งน้ำค้ำน้ำใสของโรงเรียน

จังหวัด และชนิดของน้ำ	แหล่งน้ำที่นำมาค้ำหรือใสในโรงเรียน				
	ประปา	น้ำฝน	บอบาคาล	แม่น้ำ	คูหรือคลอง
นนทบุรี	น้ำค้ำ 6	น้ำใส 4	2	1	-
	น้ำใส 5	1	1	2	3
ปทุมธานี	น้ำค้ำ 1	5	-	1	-
	น้ำใส -	1	-	3	2
นครปฐม	น้ำค้ำ 1	4	2	-	-
	น้ำใส 1	1	3	1	1
สมุทรปราการ	น้ำค้ำ -	3	3	-	-
	น้ำใส 1	-	4	-	1
สมุทรสาคร	น้ำค้ำ 2	1	-	-	-
	น้ำใส 2	-	-	1	-
น้ำค้ำ จำนวน	10	17	7	2	-
รวม* %	20.77	47.22	19.44	5.55	-
น้ำใส จำนวน	9	3	8	7	7
%	26.47	8.82	23.53	20.59	20.59

* ระบุได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 9. แสดงว่าแหล่งน้ำค้ำของโรงเรียนส่วนใหญ่ (75%) ได้จากน้ำประปาและน้ำฝน มีอยู่บ้างที่ได้จากบอบาคาล (19%) และแม่น้ำ (6%) ส่วนที่ได้จากคูหรือคลองนั้นปรากฏว่าไม่มีโรงเรียนใดเลยนำมาจากแหล่งน้ำนี้มาทำน้ำค้ำ ส่วนแหล่งน้ำไขพบว่ามีเพียงส่วนน้อย (9%) ที่ใช้น้ำฝนแหล่งน้ำอื่นได้แก่การประปา บอบาคาล แม่น้ำ และคูคลอง มีจำนวนโรงเรียนนำมาจากแหล่งเหล่านี้มาใช้เป็นจำนวนใกล้เคียงกัน (กว่า 20%)

จากที่ทราบข้างต้น อาจกล่าวได้ว่าโรงเรียนส่วนมากมีน้ำค้ำน้ำใสที่เหมาะสม คือมีโรงเรียนไม่มากนักที่ยังมีปัญหาในเรื่องนี้ จึงอาจแก้ไขได้ไม่ยากเช่นไว้วิธีจัดให้มีที่เก็บน้ำฝนอย่างเพียงพอในโรงเรียนที่มีปัญหา

1.2 จำนวน ลักษณะ สภาพและสุขลักษณะของอาคารและห้องต่าง ๆ

ตาราง 10. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน อาคารเรียน และห้องเรียน
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	โรงเรียน	อาคารเรียน	ห้องเรียน
นนทบุรี	8 (26.66%)	18 (29.03%)	133 (32.53%)
ปทุมธานี	6 (20.00%)	9 (14.51%)	52 (12.71%)
นครปฐม	7 (23.33%)	13 (20.96%)	73 (17.84%)
สมุทรปราการ	6 (20.00%)	14 (22.59%)	109 (26.65%)
สมุทรสาคร	3 (10.00%)	8 (12.90%)	42 (10.26%)
รวม	30(100.00%)	62(100.00%)	409(100.00%)

จากตาราง 10. แสดงว่าในการสำรวจครั้งนี้ จำนวนโรงเรียนในจังหวัดนนทบุรีมีมากที่สุด (27%) ส่วนจำนวนโรงเรียนที่น้อยที่สุดเป็นจำนวนโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งมีเพียงร้อยละ 10 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด เกี่ยวกับจำนวนอาคารเรียนและจำนวนห้องเรียนก็เช่นกัน คือมีมากที่สุดในจังหวัดนนทบุรี และมีน้อยที่สุดในจังหวัดสมุทรสาคร

สำหรับจำนวนโรงเรียนใน 3 จังหวัดที่เหลือมีจำนวนใกล้เคียงกัน แต่จำนวนอาคารเรียนและห้องเรียนมีที่น่าสังเกตคือ จังหวัดปทุมธานีมีจำนวนอาคารเรียนและห้องเรียนน้อยกว่าที่ควร เมื่อเทียบกับจำนวนโรงเรียนภายในจังหวัดและเทียบกับจังหวัดอื่น อาจกล่าวได้ว่าโรงเรียนในจังหวัดปทุมธานีส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก

ตาราง 11. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียนเกี่ยวกับการมีห้องเฉพาะวิชา
จำแนกเป็นรายจังหวัดตามประเภทของห้อง

จังหวัด	วิทยาศาสตร์		สังคมศึกษา		ภาษาไทย		ภาษาอังกฤษ		ศิลปศึกษา	
	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี
นนทบุรี	7	1	1	7	-	8	-	8	1	7
ปทุมธานี	3	3	-	6	-	6	-	6	1	5
นครปฐม	1	6	1	6	1	6	1	6	3	4
สมุทรปราการ	4	2	1	5	1	5	-	6	3	3
สมุทรสาคร	3	-	1	2	1	2	1	2	1	2
จำนวนรวม	18	12	4	26	3	27	2	28	9	21
%	60.00	40.00	13.33	86.67	10.00	90.00	6.67	93.23	30.00	70.00

จากตาราง 11. แสดงว่าห้องเฉพาะวิชาที่โรงเรียนได้จัดขึ้นนี้ ห้องวิทยาศาสตร์ เป็นห้องที่มีมากที่สุด (60%) รองลงมาเป็นห้องศิลปศึกษา (30%) ห้องที่น้อยที่สุดคือห้องภาษาอังกฤษ (7%)

เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดพบว่าจังหวัดสมุทรสาครมีห้องวิทยาศาสตร์ทุกโรงเรียน แต่จังหวัดนนทบุรีมีห้องวิทยาศาสตร์จำนวนมากสุด ส่วนห้องภาษาอังกฤษที่น้อยที่สุดนั้น พบว่า มีอยู่ในจังหวัดนครปฐมและสมุทรสาครจังหวัดละโรงเรียน อาจกล่าวได้ว่าห้องเฉพาะวิชา ยังมีน้อย มีห้องวิทยาศาสตร์ประเภทเดียวที่มีโรงเรียนจัดเกินกว่าครึ่งของจำนวนโรงเรียน ทั้งหมด นับว่าเป็นปัญหาค่าจะค้นหาทางแก้ไข เพื่อจะได้สร้างเสริมให้การเรียนการสอน ในแต่ละวิชาเป็นไปอย่างได้ผลยิ่งขึ้น

ตาราง 12. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน เกี่ยวกับการมีห้องสมุดและ
ขนาดของห้องสมุดที่ให้นักเรียนเข้าใช้พร้อมกัน จำแนกเป็นราย
จังหวัด

จังหวัด	การมีห้องสมุด		ขนาดของห้องสมุด		
	ไม่มี	มี	ไม่ถึง 25 คน	25-50 คน	51-75 คน
นนทบุรี	-	8	-	7	1
ปทุมธานี	1	5	1	4	-
นครปฐม	1	6	2	3	1
สมุทรปราการ	1	5	-	4	1
สมุทรสาคร	-	3	-	3	-
จำนวน	3	27	3	21	3
รวม %	10.00	90.00	11.11	77.77	11.11

หมายเหตุ ขนาดของห้องสมุดแสดงในตารางเฉพาะเท่าที่โรงเรียนระบุมาและ
ได้พบอีกว่าห้องสมุดของทุกโรงเรียนจัดไว้ที่อาคารเรียน

จากตาราง 12. แสดงว่ามีโรงเรียนในจังหวัดปทุมธานี นครปฐม และสมุทรปราการ
จังหวัดละโรงเรียนที่ไม่มีห้องสมุด นับว่าเป็นห่วงเพราะอาจทำให้การเรียนการสอนของ
โรงเรียนเป็นไปไม่ดีเท่าที่ควร ถือได้ว่าเป็นเรื่องจะตองหาทางแก้ไขอย่างยิ่ง ส่วน
โรงเรียนที่จัดห้องสมุดแล้วนั้น ปรากฏว่าทุกโรงเรียนจัดไว้ที่อาคารเรียนและส่วนใหญ่
(89%) มีขนาดรับนักเรียนเต็มที่ไม่เกิน 50 คน นับว่าห้องสมุดยังมีขนาดแคบ จึงน่าที่
จะไ้หาทางขยายต่อไป

ตาราง 13. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำนวนเป็นรายจังหวัด
ตามลักษณะการมีอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์

จังหวัด	ลักษณะการมีอาคารของโรงเรียน			
	ไม่มี อาคารใดเลย	มีเฉพาะอาคาร อุตสาหกรรม ๑	มีเฉพาะอาคาร คหกรรม ๑	มีอาคาร ทั้งสองประเภท
นนทบุรี	3	1	-	4
ปทุมธานี	6	-	-	-
นครปฐม	2	1	2	2
สมุทรปราการ	2	1	1	2
สมุทรสาคร	-	3	-	-
จำนวน	13	6	3	8
รวม	43.33	20.00	10.00	26.66

จากตาราง 13. แสดงว่าโรงเรียนเกือบครึ่งหนึ่ง (43%) ยังไม่มีทั้งอาคาร
อุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์ นับว่าเป็นปัญหาคือ อาจทำให้โรงเรียนเหล่านี้ขาด
โอกาสในการใช้หลักสูตรที่กว้างขวาง จึงควรไต่หาทางแก้ไข โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน
จังหวัดปทุมธานีปรากฏว่าไม่มีโรงเรียนใดเลยที่มีอาคารประเภทนี้แม้แต่ประเภทเดียว
สำหรับโรงเรียนที่มีอาคารประเภทนี้พบว่าเป็นโรงเรียนที่มีอาคารทั้งสองประเภทมากที่สุด
(27%) รองลงมาเป็นโรงเรียนที่มีเฉพาะอาคารอุตสาหกรรมศิลป์ (20%) ที่เหลือ
(10%) เป็นโรงเรียนที่มีแต่อาคารคหกรรมศิลป์อย่างเดียว

ตาราง 14. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด
ตามลักษณะการมีโรงอาหารกับหอประชุม

จังหวัด	ลักษณะการมีโรงอาหารหรือหอประชุม				
	ไม่มีโรงอาหาร และหอประชุม	มีเฉพาะ โรงอาหาร	มีเฉพาะ หอประชุม	มีโรงอาหาร แยกหอประชุม	มีโรงอาหาร รวมหอประชุม
นนทบุรี	1	-	-	-	7
ปทุมธานี	3	-	-	-	3
นครปฐม	-	2	-	-	5
สมุทรปราการ	1	-	-	1	4
สมุทรสาคร	-	-	-	1	2
จำนวน รวม	5	2	-	2	21
%	16.66	6.67	-	6.67	70.00

จากตาราง 14. แสดงว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ (70%) มีอาคารที่เป็นทั้งโรงอาหารและหอประชุม ที่เหลือเป็นโรงเรียนที่มีโรงอาหารและหอประชุมแยกกันมี 7% โรงเรียนที่มีโรงอาหารอย่างเดียว 9% นอกจากนี้เป็นโรงเรียนที่ไม่มีทั้งโรงอาหารและหอประชุมเลย ซึ่งมีจำนวน 1 ใน 6 ของโรงเรียนทั้งหมด ส่วนโรงเรียนที่มีเฉพาะหอประชุมอย่างเดียวนั้นไม่มีเลย กล่าวได้ว่ายังมีโรงเรียนที่ขาดแคลนอาคารประเภทนี้ที่จะต้องหาทางช่วยเหลือ โดยเฉพาะโรงเรียนในจังหวัดปทุมธานี ซึ่งยังขาดแคลนเป็นจำนวนถึงครึ่งหนึ่งของจำนวนโรงเรียนในจังหวัดนั้น

ตาราง 15. แสดงการแจกแจงจำนวนส้วมและจำนวนนักเรียนโดยเฉลี่ย
ต่อส้วม 1 ที่ จำแนกเป็นรายจังหวัดตามประเภทของส้วม

จังหวัด	ส้วมหญิง		ส้วมชาย		ที่ปัสสาวะ	
	จำนวน	เฉลี่ย	จำนวน	เฉลี่ย	จำนวน	เฉลี่ย
นนทบุรี	46	50	41	81	32	104
ปทุมธานี	13	64	10	128	6	214*
นครปฐม	24	55	20	47	8	116
สมุทรปราการ	37	58	24	76	10	181
สมุทรสาคร	22	30	12	67	10	80
รวม	142	51	107	77	66	124

* มี 1 โรงเรียนไม่ระบุจำนวนที่ปัสสาวะ ได้ถือว่าโรงเรียนนั้นไม่มีที่ปัสสาวะ

จากตาราง 15. แสดงว่าจำนวนส้วมแต่ละประเภทที่มีอยู่ยังมีไม่มากพอ กับจำนวนนักเรียน เห็นได้จากอัตราเฉลี่ยจำนวนนักเรียนต่อส้วม 1 ที่มีค่าสูง กล่าวคือ เมื่อพิจารณาอัตราเฉลี่ยรวมจะพบว่า ส้วมหญิงมีจำนวนนักเรียนหญิง 51 คนต่อส้วม 1 ที่ ส้วมชายมีจำนวนนักเรียนชาย 77 คนต่อส้วม 1 ที่ และที่ปัสสาวะ มีจำนวนนักเรียนชาย 124 คนต่อที่ปัสสาวะ 1 ที่

จากจำนวนเท่าที่ปรากฏในตารางนี้ ย่อมชี้ให้เห็นว่าจำนวนส้วมยังมีน้อย อาจทำให้นักเรียนขาดความสะดวกในการเข้าใช้ จึงน่าที่จะได้จัดสร้างเพิ่มเติมอีก

ตาราง 16. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด
ตามตำแหน่งที่ตั้งของส้วมและที่ปัสสาวะที่โรงเรียนมี

จังหวัด	ตำแหน่งที่ตั้ง *		
	ตั้งอยู่ในอาคาร	ตั้งอยู่ติดอาคาร	ตั้งอยู่นอกอาคาร
นนทบุรี	1	1	6
ปทุมธานี	1	-	5
นครปฐม	-	2	5
สมุทรปราการ	2	-	6
สมุทรสาคร	2	-	3
จำนวน	6	3	25
รวม %	17.64	8.83	73.53

* ระบุได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 16. แสดงว่าส้วมและที่ปัสสาวะของโรงเรียน ส่วนใหญ่ (73%) ตั้งอยู่นอกอาคาร รองลงมา (18%) ตั้งอยู่ในอาคาร มีเพียงส่วนน้อย (9%) ตั้งอยู่ติดอาคาร อาจกล่าวได้ว่าส้วมและที่ปัสสาวะที่มีอยู่นั้นส่วนใหญ่เป็นอาคารเอกเทศ กล่าวคือไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของอาคารใด ๆ

ตาราง 17. แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด
ตามลักษณะอาคาร

จังหวัด	ลักษณะอาคารเรียน				
	ศาลาวัด	ชั่วคราว	ไม้	ตึกครึ่งไม้	ตึก
นนทบุรี	-	3	10	1	4
ปทุมธานี	-	1	6	1	1
นครปฐม	-	3	7	-	3
สมุทรปราการ	-	2	7	-	5
สมุทรสาคร	-	-	8	-	-
รวม	-	9	38	2	13
จำนวน	-	9	38	2	13
%	-	14.51	61.29	3.22	20.96

จากตาราง 17. แสดงว่าอาคารเรียนเป็นอาคารไม้มากที่สุด (61%) รองลงมาเป็นตึก (21%) และอาคารชั่วคราว (15%) ส่วนที่เป็นตึกครึ่งไม้ (3%) มีน้อยที่สุด ไม่มีอาคารเรียนในโรงเรียนใดเลยที่ต้องอาศัยศาลาวัด อาจกล่าวได้ว่าอาคารเรียนที่มีอยู่นั้นส่วนใหญ่เป็นอาคารถาวร มีที่เป็นอาคารชั่วคราวอยู่บ้าง นับว่าอาคารเรียนที่มีอยู่ส่วนใหญ่เป็นอาคารที่มีลักษณะเหมาะสมดีแล้ว มีอาคารเรียนเพียงส่วนน้อยประมาณ 1 ใน 7 ของอาคารทั้งหมดที่มีลักษณะอาคารที่จะต้องรับการแก้ไขปรับปรุง

ตาราง 18. แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และอาคาร
คหกรรมศิลป์ จำแนกเป็นรายจังหวัด ตามลักษณะอาคาร

จังหวัดและอาคาร		ลักษณะอาคารอุตสาหกรรมและคหกรรม				
		ศาลาพัก	ชั่วคราว	ไม้	ตึกครึ่งไม้	ตึก
นนทบุรี	อุตสาหกรรม	-	-	4	-	4
	คหกรรม	-	-	4	-	-
ปทุมธานี	อุตสาหกรรม	-	-	-	-	-
	คหกรรม	-	-	-	-	-
นครปฐม	อุตสาหกรรม	-	-	3	-	-
	คหกรรม	-	-	4	-	-
สมุทรปราการ	อุตสาหกรรม	-	-	1	1	1
	คหกรรม	-	1	1	-	1
สมุทรสาคร	อุตสาหกรรม	-	-	2	-	1
	คหกรรม	-	-	-	-	-
รวม	อุตสาหกรรม	-	-	10	1	3
	%	-	-	71.42	7.14	21.42
	คหกรรม	-	1	9	-	1
	%	-	9.09	81.81	-	9.09

จากตาราง 18. แสดงว่าอาคารอุตสาหกรรมศิลป์เป็นอาคารไม้ 71% ที่เหลือเป็นตึก (21%) และตึกครึ่งไม้ (7%) นับว่าอาคารอุตสาหกรรมศิลป์ที่มีอยู่เป็นอาคารถาวรทั้งสิ้น ส่วนอาคารคหกรรมศิลป์เป็นอาคารไม้แทบทั้งหมด (82%) มีลักษณะอาคารที่เป็นอาคารชั่วคราวและตึกเพียงอย่างละ 1 หลัง จากกล่าวได้ว่าอาคารคหกรรมศิลป์ที่มีอยู่นี้ ยังมีอาคารที่ควรจะได้รับการแก้ไขปรับปรุงอยู่เพียง 1 หลัง คืออาคารชั่วคราวในจังหวัดสมุทรปราการ

ตาราง 19. แสดงการแจกแจงลักษณะอาคารโรงอาหาร หอประชุม และ
โรงอาหารที่ใช้ร่วมกับหอประชุม จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัดและอาคาร		ลักษณะอาคาร				
		ศาลาพัก	ชั่วคราว	ไม้	ตึกครึ่งไม้	ตึก
นนทบุรี	โรงอาหาร	-	-	-	-	-
	หอประชุม	-	-	-	-	-
	แบบรวม	-	1	3	3	-
ปทุมธานี	โรงอาหาร	-	-	-	-	-
	หอประชุม	-	-	-	-	-
	แบบรวม	-	-	1	1	1
นครปฐม	โรงอาหาร	-	1	-	1	-
	หอประชุม	-	-	-	-	-
	แบบรวม	-	-	2	3	-
สมุทรปราการ	โรงอาหาร	-	-	-	-	1
	หอประชุม	-	-	-	-	1
	แบบรวม	-	-	2	1	1
สมุทรสาคร	โรงอาหาร	-	-	1	-	-
	หอประชุม	-	-	1	-	-
	แบบรวม	-	-	2	-	-
รวม	โรงอาหาร	-	1	1	1	1
	%	-	25.00	25.00	25.00	25.00
	หอประชุม	-	-	1	-	1
	%	-	-	50.00	-	50.00
	แบบรวม	-	1	10	8	2
	%	-	4.76	47.62	38.09	9.52

จากตาราง 19. แสดงว่าอาคารโรงอาหารเป็นตึก ตึกครึ่งไม้ อาคารไม้ และอาคารชั่วคราวอย่างละเท่ากันกล่าวคือมีอย่างละ 1 หลัง (25%)

อาคารหอประชุมเป็นอาคารไม้และตึกอย่างละ 1 หลัง (50%)

อาคารที่เป็นทั้งโรงอาหารและหอประชุม ส่วนใหญ่เป็นอาคารไม้ (48%) รองลงมาเป็นตึกครึ่งไม้ (38%) ที่เหลือเป็นตึก (9%) และอาคารชั่วคราว (5%)

อาจกล่าวได้ว่าอาคารเหล่านี้เกือบทั้งหมดมีลักษณะอาคารเป็นอาคารถาวร มีที่เป็นอาคารชั่วคราวอยู่บ้างคืออาคารโรงอาหารในจังหวัดปทุมธานีจำนวน 1 หลัง และอาคารที่เป็นทั้งโรงอาหารและหอประชุมในจังหวัดนนทบุรีจำนวน 1 หลัง

ตาราง 20. แสดงการแจกแจงลักษณะส้มของโรงเรียน จำแนกเป็น
รายจังหวัด

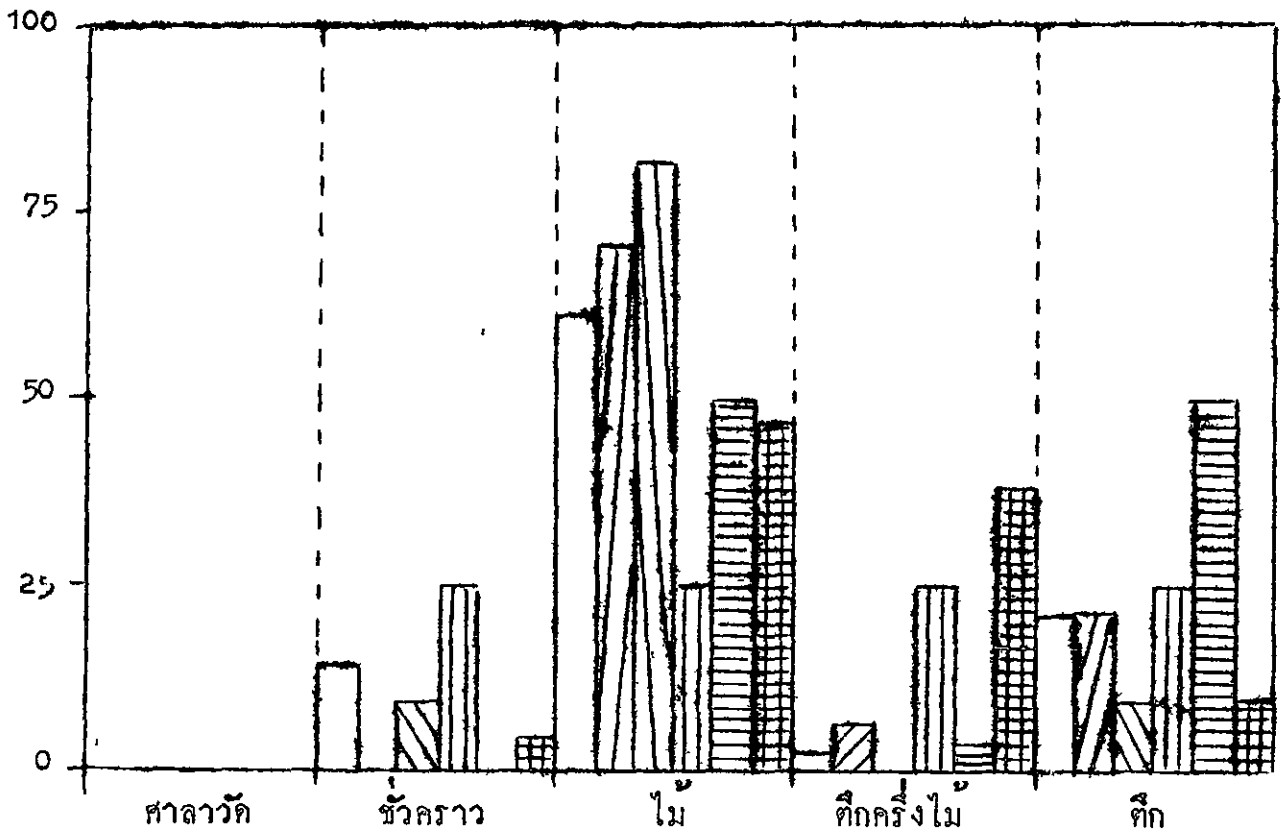
จังหวัด	ลักษณะส้ม *		
	ส้มหลุม	ส้มขี้ม	ส้มชักโครก
นนทบุรี	-	8	-
ปทุมธานี	-	6	-
นครปฐม	-	5	1
สมุทรปราการ	-	6	1
สมุทรสาคร	-	3	-
รวม	-	28	2
จำนวน	-	93.33	6.67
%	-		

* ระบุได้มากกว่า 1 ข้อเลือก

จากตาราง 20. แสดงว่าส้มที่มีอยู่แทบทั้งหมด (93%) เป็นส้มขี้ม มีที่เป็นส้มชักโครกอยู่บ้าง (7%) ส่วนที่เป็นส้มหลุมนั้นไม่มีเลย นับว่าส้มที่มีอยู่ทั้งหมดมีลักษณะเหมาะสมดี

จากที่ได้กล่าวข้างต้น นับแต่ตาราง 17. ถึงตาราง 20. จะเห็นว่าเป็นการกล่าวถึงลักษณะของอาคารเรียน อาคารประกอบ และส้ม ซึ่งมีรายละเอียดดังที่ได้กล่าวไว้แล้ว ในเรื่องนี้อาจเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จากภาพที่แสดงในหน้าต่อไป

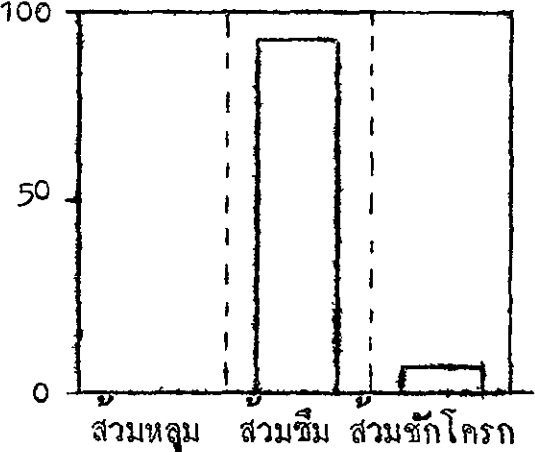
การยดะ

- อาคารเรียน
 ▨ อาคารอุตสาหกรรมศิลป์
 ▩ อาคารคหกรรมศิลป์
 ▤ โรงอาหาร
 ▥ หอประชุม
 ▦ โรงอาหารหอประชุมรวมกัน

ที่มา ตาราง 17. ถึง 19.

การยดะ

ลักษณะสาม ที่มา ตาราง 20.

ภาพ 1. แสดงกราฟแท่งเปรียบเทียบลักษณะอาคารเรียน อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ อาคารคหกรรมศิลป์ โรงอาหาร หอประชุม โรงอาหารหอประชุมรวมกัน และสาม

ตาราง 21. แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด
ตามอายุอาคาร

จังหวัด	อายุอาคารเรียน					
	ไม่ถึงปี	1-5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16 ปีขึ้นไป	
นนทบุรี	-	4	6	3	5	
ปทุมธานี	-	4	1	2	2	
นครปฐม	1	5	6	-	1	
สมุทรปราการ	2	4	2	3	3	
สมุทรสาคร	-	-	3	3	2	
รวม	จำนวน	3	17	18	11	13
	%	4.83	27.41	29.03	17.74	20.96

จากตาราง 21. แสดงว่าอาคารเรียนส่วนใหญ่มีอายุก่อนข้างมาก กล่าวคือ อาคารเรียนประมาณกว่า 2 ใน 3 ของอาคารทั้งหมดมีอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป อาคารเรียนสร้างใหม่ (อายุไม่ถึงปี) มีจำนวนไม่ถึง 1 ใน 4 ของอาคารเรียนอายุ 16 ปีขึ้นไป เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดจะพบว่าจังหวัดสมุทรสาครไม่มีอาคารเรียนที่อายุต่ำกว่า 6 ปีเลย จังหวัดนครปฐม และสมุทรปราการมีอาคารอายุต่ำกว่า 6 ปีเป็นจำนวนมาก กว่าจังหวัดอื่น ๆ และมีสองจังหวัดนี้เท่านั้นที่มีอาคารเรียนอายุไม่ถึงปี จังหวัดปทุมธานี อาคารเรียนในช่วงอายุ 1 - 5 ปี มีมากที่สุดคือมีเกือบครึ่งหนึ่งของจำนวนอาคารเรียนที่มีอยู่ในจังหวัด ส่วนจังหวัดนนทบุรีมีอาคารเรียนในแต่ละช่วงอายุจำนวนใกล้เคียงกัน

ตาราง 22. แสดงการแจกแจงอายุอาคารอุตสาหกรรมศิลป์ และอาคาร
คหกรรมศิลป์ จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัดและอาคาร		อายุอาคาร				
		ไม่ถึงปี	1-5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16 ปีขึ้นไป
นนทบุรี	อุตสาหกรรมฯ	-	2	2	-	1
	คหกรรมฯ	-	4	-	-	-
ปทุมธานี	อุตสาหกรรมฯ	-	-	-	-	-
	คหกรรมฯ	-	-	-	-	-
นครปฐม	อุตสาหกรรมฯ	-	3	-	-	-
	คหกรรมฯ	-	2	2	-	-
สมุทรปราการ	อุตสาหกรรมฯ	-	2	1	-	-
	คหกรรมฯ	-	1	2	-	-
สมุทรสาคร	อุตสาหกรรมฯ	-	1	2	-	-
	คหกรรมฯ	-	-	-	-	-
รวม	อุตสาหกรรมฯ	-	8	5	-	3
	%	-	57.14	35.71	-	7.14
	คหกรรมฯ	-	7	4	-	-
	%	-	63.63	36.36	-	-

จากตาราง 22. แสดงว่าอาคารทั้งอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์ที่มีอยู่
แทบทั้งหมดมีอายุอยู่ในช่วง 1 - 10 ปี กล่าวคือมีอาคารที่ไม่ได้อยู่ในช่วงอายุดังกล่าว
เพียงหลังเดียวเป็นอาคารอุตสาหกรรมศิลป์ในจังหวัดนนทบุรีซึ่งอยู่ในช่วงอายุ 16 ปีขึ้นไป
เมื่อพิจารณารายละเอียดเกี่ยวกับอายุของอาคารทั้งสองพบว่าอาคารอุตสาหกรรมศิลป์
กว่าครึ่ง (57%) มีอายุอยู่ในช่วงอายุ 1 - 5 ปี ส่วนที่อยู่ในช่วงอายุ 6 - 10 ปีนั้น
มี 36% สำหรับอาคารคหกรรมศิลป์พบว่าอยู่ในช่วงอายุ 1 - 5 ปี 64% ที่เหลือ 36%
เป็นอาคารที่อยู่ในช่วงอายุ 6 - 10 ปี อาจกล่าวได้ว่าอาคารทั้งสองประเภทนี้ส่วน
ใหญ่เป็นอาคารใหม่

ตาราง 23. แสดงการแจกแจงอายุอาคารโรงอาหาร หอประชุม และ
โรงอาหารที่ใช้ร่วมกับหอประชุม จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัดและอาคาร		อายุอาคาร				
		ไม่ถึงปี	1-5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16 ปีขึ้นไป
นนทบุรี	โรงอาหาร	-	-	-	-	-
	หอประชุม	-	-	-	-	-
	แบบรวม	1	2	1	2	1
ปทุมธานี	โรงอาหาร	-	-	-	-	-
	หอประชุม	-	-	-	-	-
	แบบรวม*	-	2	-	-	-
นครปฐม	โรงอาหาร	-	1	1	-	-
	หอประชุม	-	-	-	-	-
	แบบรวม*	1	3	-	-	-
สมุทรปราการ	โรงอาหาร	-	-	-	1	-
	หอประชุม	-	-	-	1	-
	แบบรวม	-	2	1	-	1
สมุทรสาคร	โรงอาหาร	-	-	-	-	1
	หอประชุม	-	1	-	-	-
	แบบรวม	-	-	1	1	-
รวม	โรงอาหาร	-	1	1	1	1
	%	-	25.00	25.00	25.00	25.00
	หอประชุม	-	1	-	1	-
	%	-	50.00	-	50.00	-
	แบบรวม	2	9	3	3	2
	%	10.53	47.37	15.78	15.78	10.53

* ไม่ระบุอายุอาคาร 1 หลัง

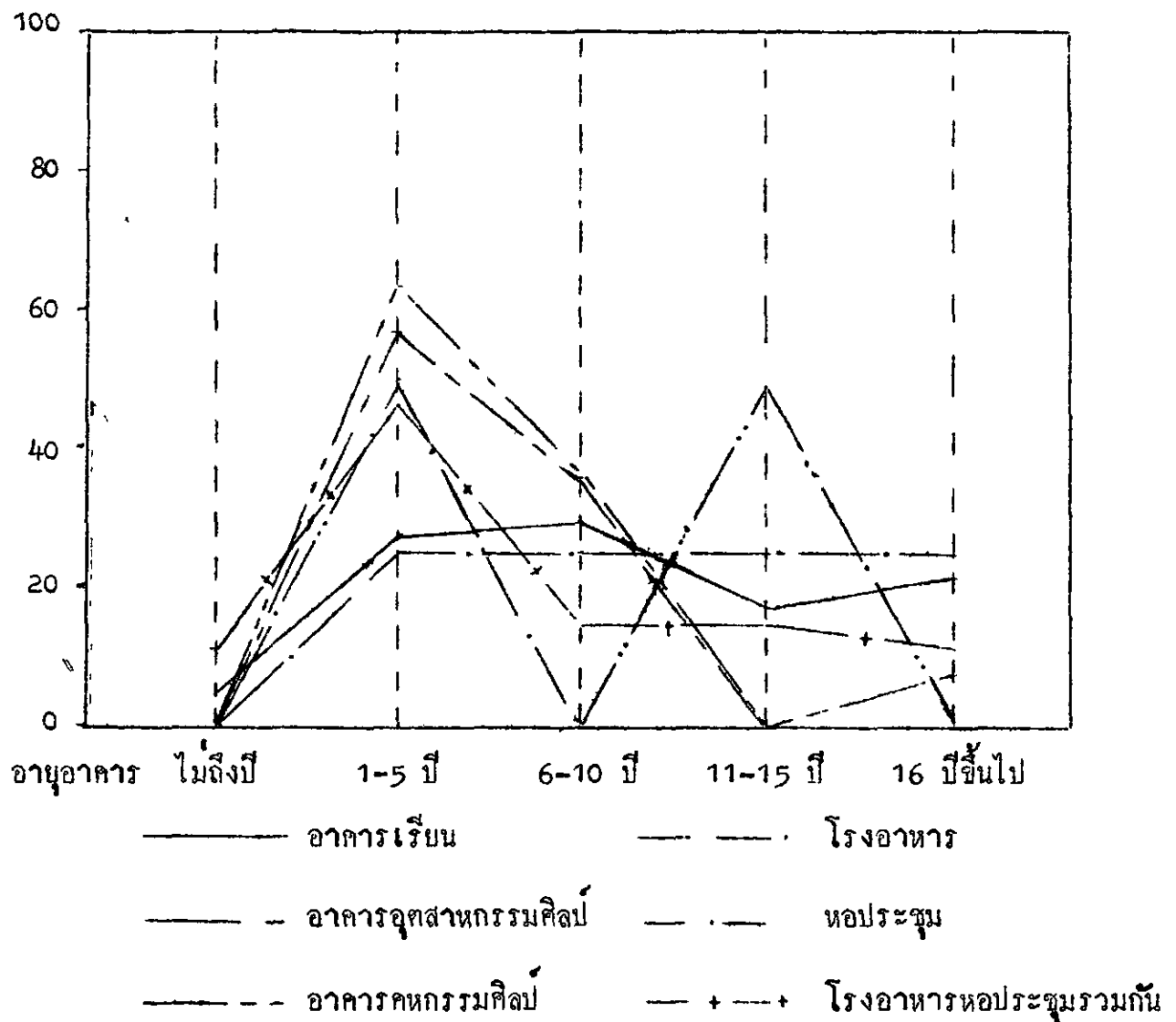
จากตาราง 23. แสดงว่าอาคารโรงอาหารมีอายุอยู่ในช่วง 1 - 5 ปี 6 - 10 ปี 11 - 15 ปี และ 16 ปีขึ้นไปอย่างละเท่ากัน คือมีจำนวนอย่างละ 1 หลัง โรงอาหารที่เพิ่งสร้างใหม่ (อายุไม่ถึงปี) ไม่มีเลย

อาคารหอประชุมที่มีอยู่จำนวน 2 หลัง หลังหนึ่งอยู่ในช่วงอายุ 1 - 5 ปี อยู่ในจังหวัดสมุทรสาคร อีกหลังหนึ่งมีอายุอยู่ในช่วง 11 - 15 ปี อยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ

อาคารโรงอาหารหอประชุมควบกันเกือบครึ่งหนึ่ง (47%) อยู่ในช่วงอายุ 1 - 5 ปี ที่เหลืออยู่ในช่วงอายุอื่น ๆ นั้น มีจำนวนใกล้เคียงกันคือมีจำนวนประมาณ 2 - 3 หลังในแต่ละช่วงอายุ อาจกล่าวได้ว่าอาคารโรงอาหารหอประชุมควบกันในแต่ละช่วงอายุที่พิจารณา มีจำนวนไม่แตกต่างกันนัก เว้นแต่ในช่วงอายุ 1 - 5 ปี ซึ่งมีจำนวนสูงสุดและมีจำนวนมากกว่าจำนวนในช่วงอายุอื่น ๆ มาก

อนึ่ง เพื่อเป็นการเปรียบเทียบอายุของอาคารต่าง ๆ ตามที่ได้กล่าวมาทั้งหมด จะขอแสดงให้เห็นถึงภาพในหน้าต่อไปนี้

การอยะ

ที่มา ตาราง 21, 22. และ 23.

ภาพ 2. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบอายุอาครเรียน อาครอุตสาหกรรมศิลป์ อาครคหกรรมศิลป์ โรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารหอประชุมรวมกัน

ตาราง 24. แสดงการแจกแจงสภาพอาคารเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	สภาพอาคารเรียน			
	ควรรื้อปลูกใหม่	ควรซ่อมแซม	พอใช้ได้	เรียบร้อยดี
นนทบุรี	6	5	3	4
ปทุมธานี	3	-	5	1
นครปฐม	3	2	3	5
สมุทรปราการ	4	3	3	4
สมุทรสาคร	5	1	1	1
จำนวน	21	11	15	15
รวม	33.87	17.74	24.19	24.19

จากตาราง 24. แสดงว่าอาคารเรียนส่วนใหญ่ (34%) อยู่ในสภาพควรรื้อปลูกใหม่ รองลงมาอยู่ในสภาพพอใช้ได้และสภาพเรียบร้อยดี ซึ่งมีจำนวนเท่ากัน (24%) อาคารที่อยู่ในสภาพควรซ่อมแซมมีน้อยที่สุด (18%) อาจกล่าวได้ว่าสภาพของอาคารเรียนที่มีอยู่ ส่วนมาก (52%) เป็นสภาพที่จะต้องรับการแก้ไขปรับปรุง กล่าวคือ มีอาคารเรียนเพียง 48% ที่อยู่ในสภาพเรียบร้อยดีและพอใช้ได้

เมื่อพิจารณาราง 21 ประกอบกันย่อมชี้ให้เห็นว่าน่าจะได้มีการสร้างอาคารเรียนขึ้นใหม่ให้มากขึ้น โดยเฉพาะในจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งไม่มีอาคารใหม่เลย และจังหวัดนี้มีอาคารเรียนที่พอใช้ได้และเรียบร้อยดีเพียง 1 ใน 4 ของจำนวนอาคารในจังหวัด

ตาราง 25. แสดงการแจกแจงสภาพอาคารอุตสาหกรรมศิลป์ และ
คหกรรมศิลป์ จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัดและอาคาร	สภาพอาคาร			
	ควรรื้อปลูกใหม่	ควรซ่อมแซม	พอใช้ได้	เรียบร้อยดี
นนทบุรี อุตสาหกรรมฯ	1	1	-	3
นนทบุรี คหกรรมฯ	-	-	-	4
ปทุมธานี อุตสาหกรรมฯ	-	-	-	-
ปทุมธานี คหกรรม	-	-	-	-
นครปฐม อุตสาหกรรมฯ	1	-	-	2
นครปฐม คหกรรมฯ	1	1	-	2
สมุทร- อุตสาหกรรมฯ	-	2	1	-
ปราการ คหกรรมฯ	-	1	-	2
สมุทรสาคร อุตสาหกรรมฯ	1	1	-	1
สมุทรสาคร คหกรรมฯ	-	-	-	-
รวม อุตสาหกรรมฯ	3	4	1	6
รวม คหกรรมฯ	21.42	28.57	7.14	42.85
รวม	1	2	-	8
	9.09	18.18	-	72.72

จากตาราง 25. แสดงว่าอาคารอุตสาหกรรมศิลป์จำนวนครึ่งหนึ่งมีสภาพพอใช้
ได้และเรียบร้อยดี จำนวนที่เหลือเป็นอาคารที่มีสภาพควรซ่อมแซม 29% และสภาพควร
รื้อปลูกใหม่ 21%

อาคารคหกรรมศิลป์ส่วนใหญ่ (73%) มีสภาพเรียบร้อยดี ส่วนน้อยจำนวน 2
หลัง (18%) อยู่ในสภาพควรซ่อมแซมและจำนวน 1 หลัง (9%) อยู่ในสภาพควรรื้อปลูกใหม่

จากที่ทราบข้างต้น อาจกล่าวได้ว่าอาคารอุตสาหกรรมศิลป์มีสภาพที่ยังต้องพิจารณา
แก้ไขปรับปรุงอยู่ไม่น้อย ส่วนอาคารคหกรรมศิลป์มีสภาพที่จะต้องแก้ไขปรับปรุงอยู่บ้าง

ตาราง 26. แสดงการแจกแจงสภาพอาคารโรงอาหาร หอประชุมและ
โรงอาหารรวมกับหอประชุม จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัดและอาคาร	สภาพอาคาร			
	ควรรื้อปลูกใหม่	ควรซ่อมแซม	พอใช้ได้	เรียบร้อยดี
นนทบุรี	โรงอาหาร	-	-	-
	หอประชุม	-	-	-
	แบบรวม	2	1	3
ปทุมธานี	โรงอาหาร	-	-	-
	หอประชุม	-	-	-
	แบบรวม	1	-	2
นครปฐม	โรงอาหาร	1	-	-
	หอประชุม	-	-	-
	แบบรวม	1	1	2
สมุทร- ปราการ	โรงอาหาร	1	-	-
	หอประชุม	-	1	-
	แบบรวม	1	-	1
สมุทรสาคร	โรงอาหาร	-	-	1
	หอประชุม	-	-	1
	แบบรวม	1	1	-
รวม	โรงอาหาร	2	-	1
	%	50.00	-	25.00
	หอประชุม	-	1	1
	%	-	50.00	50.00
	แบบรวม	6	3	8
	%	28.58	14.29	38.09

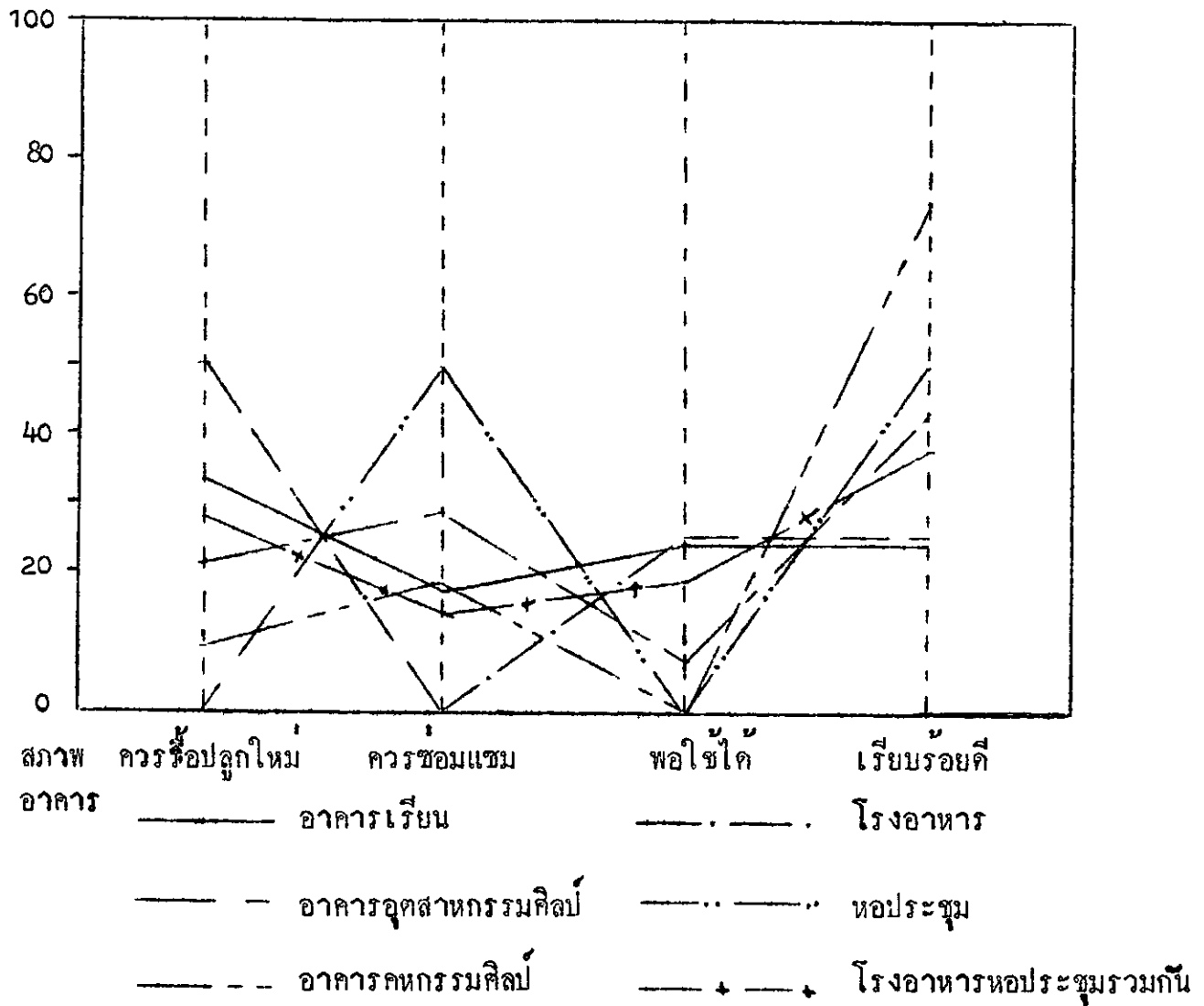
จากตาราง 26. แสดงว่าอาคารโรงอาหารที่มีอยู่ (จำนวน 4 หลัง) ครึ่งหนึ่งมีสภาพควรรื้อปลูกใหม่ ที่เหลือมีสภาพพอใช้ได้และสภาพเรียบร้อยคืออย่างละหลัง อาคารหอประชุมที่มีอยู่ (จำนวน 2 หลัง) มีสภาพควรซ่อมแซม 1 หลังและสภาพเรียบร้อยดี 1 หลัง

อาคารโรงอาหารหอประชุมควบกันส่วนใหญ่ (38%) มีสภาพเรียบร้อยดี รองลงมา (29%) มีสภาพควรรื้อปลูกใหม่ ที่เหลือมีสภาพควรซ่อมแซม และสภาพพอใช้ได้ จำนวนใกล้เคียงกันคือมีจำนวน 3 และ 4 หลังตามลำดับ

กล่าวได้ว่าอาคารแต่ละประเภทที่มีอยู่บางส่วนอยู่ในสภาพจะต้องพิจารณาแก้ไขปรับปรุง กล่าวคือไม่มีอาคารประเภทใดเลยที่อยู่ในสภาพพอใช้ได้และเรียบร้อยดี ทุกหลัง เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดจะพบว่าโรงอาหารที่มีสภาพเป็นปัญหาเป็นโรงอาหารในจังหวัดนครปฐมและสมุทรปราการ หอประชุมที่เป็นปัญหอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ ส่วนอาคารโรงอาหารหอประชุมควบกันที่เป็นปัญหามีอยู่ในทุกจังหวัด แต่จังหวัดสมุทรสาครมีปัญหาคือควรได้พิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไขมากที่สุด เพราะอาคารประเภทนี้ของจังหวัดสมุทรสาครที่มีสภาพพอใช้ได้หรือเรียบร้อยคืบนั้นไม่มีเลย

ในเรื่องสภาพของอาคารต่าง ๆ ตามที่ได้กล่าวมาตั้งแต่ตาราง 24. ถึงตาราง 26. อาจสามารถเปรียบเทียบให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้น จากภาพที่แสดงในหน้าต่อไป

๖
การยดะ

ที่มา ตาราง 24. ถึง 26.

ภาพ 3. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบสภพอาคารเรียน อาคารอุตสาหกรรมคิลป์ อาคารคหกรรมคิลป์ โรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารหอประชุมรวมกัน

ตาราง 27. แสดงการแจกแจงสภาพส้วมหญิง ส้วมชาย และที่ปัสสาวะชาย
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัดและประเภทส้วม		สภาพส้วม			
		ควรรื้อปลูกใหม่	ควรซ่อมแซม	พอใช้ได้	เรียบร้อยดี
นนทบุรี	ส้วมหญิง	22	-	8	16
	ส้วมชาย	24	2	15	-
	ที่ปัสสาวะชาย	27	-	5	-
ปทุมธานี	ส้วมหญิง	6	-	3	4
	ส้วมชาย	7	-	3	-
	ที่ปัสสาวะชาย	4	-	2	-
นครปฐม	ส้วมหญิง	10	-	4	10
	ส้วมชาย	10	-	5	5
	ที่ปัสสาวะชาย	4	2	-	2
สมุทรปราการ	ส้วมหญิง	7	-	28	2
	ส้วมชาย	-	4	20	-
	ที่ปัสสาวะชาย	-	-	10	-
สมุทรสาคร	ส้วมหญิง	3	18	1	-
	ส้วมชาย	10	-	-	2
	ที่ปัสสาวะชาย	10	-	-	-
รวม	ส้วมหญิง	48	18	44	32
	%	33.86	12.62	30.98	22.53
	ส้วมชาย	51	6	43	7
	%	47.66	5.61	40.18	6.54
	ที่ปัสสาวะชาย	45	2	17	2
	%	68.18	3.03	25.75	3.03

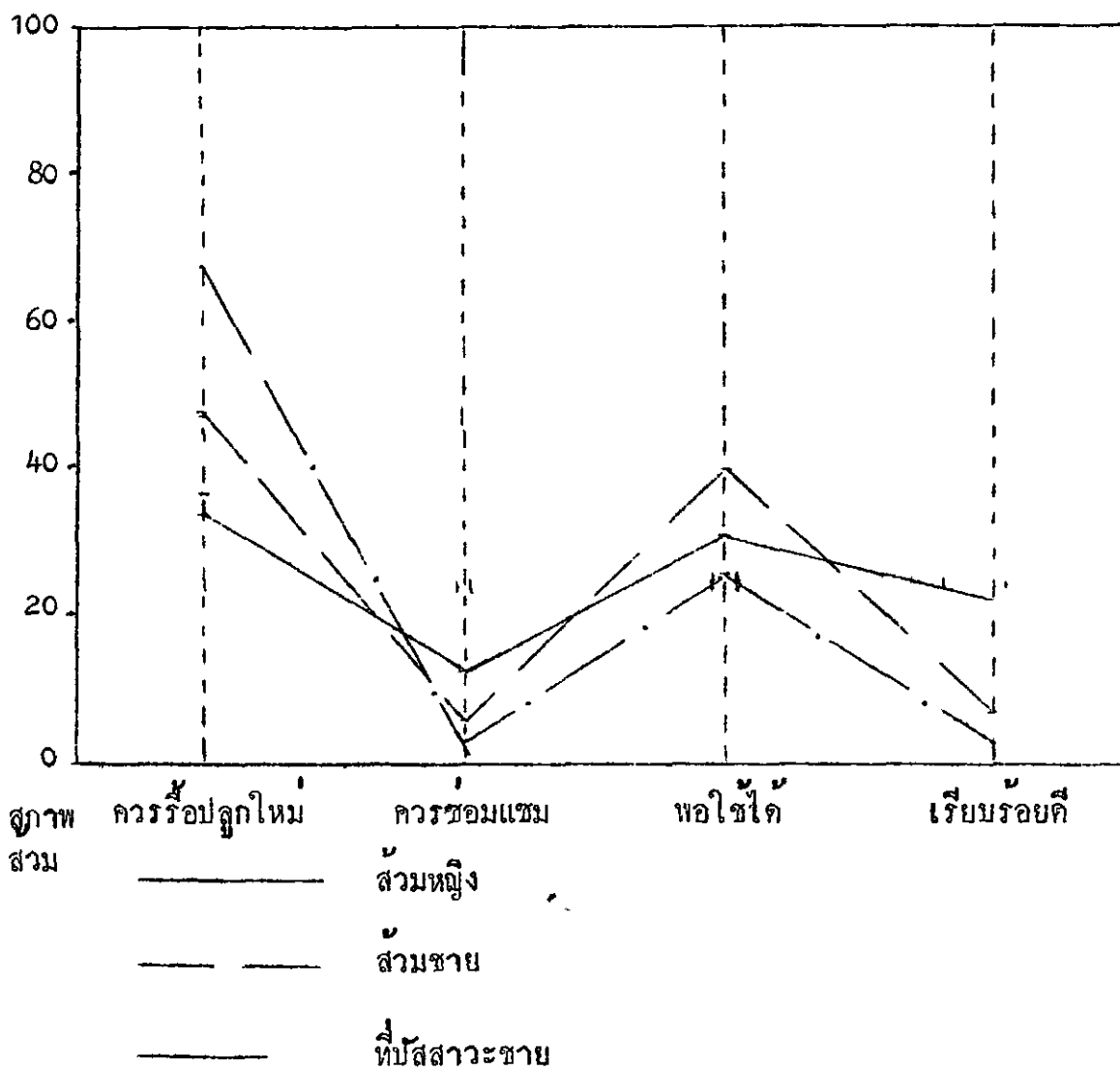
จากตาราง 27. แสดงว่าส่วนหญิงส่วนใหญ่ (34%) มีสภาพควรรื้อปลูกใหม่ รองลงมา มีสภาพพอใช้ได้ (31%) และสภาพเรียบรอยดี (22%) ส่วนสภาพควรซ่อมแซม มีน้อยที่สุด (13%)

ส่วนชายส่วนใหญ่ (48%) มีสภาพควรรื้อปลูกใหม่ รองลงมา มีสภาพพอใช้ได้ (40%) ส่วนสภาพเรียบรอยดีมีจำนวนใกล้เคียงกับสภาพควรซ่อมแซมคือ ต่างก็มีจำนวนใกล้เคียงกัน ร้อยละ 6

ที่ปัสสาวะชายส่วนใหญ่ (68%) มีสภาพควรรื้อปลูกใหม่ รองลงมา มีสภาพพอใช้ได้ (26%) ส่วนสภาพเรียบรอยดีและสภาพควรซ่อมแซมมีจำนวนเท่ากัน คือต่างก็มีจำนวนเป็นร้อยละ 3

จากข้อมูลนี้อาจกล่าวได้ว่าส่วนที่มีอยู่ทุกประเภทมีสภาพส่วนใหญ่เป็นไปทางนองเสียด้วยกัน กล่าวคือส่วนใหญ่ต่างก็มีสภาพควรรื้อปลูกใหม่ รองลงมา เป็นสภาพพอใช้ได้ จำนวนน้อยที่สุดมีสภาพควรซ่อมแซม ส่วนสภาพเรียบรอยดีนั้นส่วนชายและที่ปัสสาวะชายยังมีสภาพเช่นนี้อยู่จำนวนน้อยมาก เห็นได้จากมีจำนวนไม่ถึง 10% ของส่วนประเภทนั้น ๆ จึงสรุปได้ว่าส่วนที่มีอยู่ทุกประเภทควรได้รับการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงให้มากขึ้น โดยเฉพาะส่วนชายกับที่ปัสสาวะชายซึ่งยังมีสภาพที่ไม่น่าพอใจอยู่มาก ในเรื่องนี้อาจเห็นได้ชัดจากภาพในหน้าต่อไป

การยอละ

ที่มา ตาราง 27.

ภาพ 4. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบสภาพส่วนหญิง ส่วนชาย และที่ปัสสาวะชาย

ตาราง 28. แสดงค่ารายเฉลี่ยสุขลักษณะของห้องเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	สุขลักษณะของห้องเรียน M
นนทบุรี	2.370
ปทุมธานี	2.365
นครปฐม	2.416
สมุทรปราการ	2.275
สมุทรสาคร	2.258
รวม	2.341

หมายเหตุ ในการคิดค่ารายเฉลี่ยได้กำหนดค่าน้ำหนักและมีข้อตกลงในการคิด ดังนี้

ค่าน้ำหนัก

1. หมายความว่า ห้องเรียนมีขนาดแคบ แสงสว่างน้อย การถ่ายเทอากาศไม่ดี มีเสียง กลิ่น ฝุ่น หรือควันรบกวนเสมอ
2. หมายความว่า ห้องเรียนมีขนาด แสงสว่าง การถ่ายเทอากาศพอใช้ มีเสียง กลิ่น ฝุ่น หรือควันรบกวนบางครั้ง
3. หมายความว่า ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสม แสงสว่างพอเพียง การถ่ายเทอากาศดี ไม่มีเสียง กลิ่น ฝุ่น หรือควันรบกวน

ข้อตกลงในการคิด ถือว่าทุก ๆ ลักษณะคือ ขนาด แสงสว่าง การถ่ายเทอากาศ การรบกวนเนื่องจากเสียง กลิ่น ฝุ่น หรือควัน มีความสำคัญเท่ากัน

จากตาราง 28. แสดงว่า ค่ารายเฉลี่ยสุทธลักษณะของห้องเรียนในแต่ละจังหวัด มีค่าเกือบเท่า ๆ กัน คือมีค่าต่ำสุด (จังหวัดสมุทรสาคร) เท่ากับ 2.26 และค่าสูงสุด (จังหวัดนครปฐม) เท่ากับ 2.42 ซึ่งเป็นค่ารายเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และมีแนวโน้มไปทางระดับดี กล่าวคือ ห้องเรียนในแต่ละจังหวัดต่างมีสุทธลักษณะอยู่ในเกณฑ์ที่มีขนาดแสงสว่าง และการถ่ายเทอากาศพอใช้ได้ มีเสียง กลิ่น และฝุ่นควันรบกวนเป็นบางครั้ง และมีแนวโน้มที่จะดีขึ้นต่อไป อาจกล่าวได้ว่า สุทธลักษณะของห้องเรียนในแต่ละจังหวัด อยู่ในระดับที่ไม่เป็นปัญหานัก

ตาราง 29. แสดงค่ารายเฉลี่ยสูงสุดลักษณะของห้องเฉพาะวิชา จำแนกเป็นราย
จังหวัด ตามประเภทของห้อง

จังหวัด	สูงสุดลักษณะของห้องเฉพาะวิชา				
	วิทยาศาสตร์ M	สังคมศึกษา M	ภาษาไทย M	ภาษาอังกฤษ M	ศิลปศึกษา M
นนทบุรี	2.407	2.500	-	-	1.833
ปทุมธานี	2.389	-	-	-	2.667
นครปฐม	2.833	2.833	2.833	2.833	2.778
สมุทรปราการ	2.467	2.167	1.833	-	2.278
สมุทรสาคร	2.375	2.833	2.833	2.833	2.333
รวม	2.432	2.583	2.500	2.833	2.402

หมายเหตุ การกำหนดค่าน้ำหนักและการคิดค่ารายเฉลี่ยต่อตาราง 28.

จากตาราง 29. แสดงว่า ค่ารายเฉลี่ยสูงสุดลักษณะของห้องเฉพาะวิชาที่มีอยู่
ส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่น่าพอใจ คือมีค่าอยู่ในระดับปานกลางจนถึงค่าสูง มีเพียงห้องภาษา
ไทยในจังหวัดสมุทรปราการและห้องศิลปศึกษาในจังหวัดนนทบุรีที่มีค่ารายเฉลี่ยต่ำกว่า 2
แต่ก็ต่ำกว่าไม่มากนัก ห้องอื่น ๆ นอกจากนี้นักังมีค่ารายเฉลี่ยเกิน 2 คือมีค่าต่ำสุด 2.17
(ห้องสังคมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ) จนถึงค่าสูงสุด 2.83 (ห้องวิทยาศาสตร์ใน
จังหวัดนครปฐม ห้องสังคมศึกษา ห้องภาษาไทย และห้องภาษาอังกฤษในจังหวัดนครปฐม
และจังหวัดสมุทรสาคร) แสดงว่า ห้องวิชาที่มีอยู่ส่วนใหญ่อยู่ในขั้นพอใช้ได้จนถึงขั้นดี
มีที่น่าสังเกตคือ ห้องเฉพาะวิชาในจังหวัดนครปฐมล้วนมีค่ารายเฉลี่ยสูงและเป็นค่าสูงสุด
ไม่ว่าจะเป็นห้องวิชาใด แสดงว่า ห้องวิชาต่าง ๆ ในจังหวัดนี้ล้วนมีสูงสุดลักษณะดีและดีกว่า
ห้องเฉพาะวิชาในจังหวัดอื่น ๆ

เมื่อพิจารณาค่ารายเฉลี่ยรวม ปรากฏว่าห้องภาษาอังกฤษมีค่ารายเฉลี่ยสูงสุด
และอยู่ในขั้นดี ห้องอื่น ๆ มีค่าใกล้เคียงกันอยู่ในขั้นค่อนข้างดี

ตาราง 30. แสดงค่ารายเฉลี่ยสุขลักษณะของห้องสมุด จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	สุขลักษณะของห้องสมุด II
นนทบุรี	2.437
ปทุมธานี	2.300
นครปฐม	2.000
สมุทรปราการ	2.400
สมุทรสาคร	2.333
รวม	2.296

หมายเหตุ การกำหนดค่าน้ำหนักและการคิดค่ารายเฉลี่ยถือตามตาราง 28.

จากตาราง 30. แสดงว่า ค่ารายเฉลี่ยสุขลักษณะของห้องสมุดในแต่ละจังหวัดมีค่าใกล้เคียงกันและอยู่ในชั้นปานกลาง มีจังหวัดนครปฐมจังหวัดเดียวที่ค่ารายเฉลี่ยมีค่าไม่ใกล้เคียงจังหวัดอื่นนักและเป็นค่าต่ำสุด (2.00) แสดงว่า ห้องสมุดในจังหวัดนี้มีสุขลักษณะที่ต่ำกว่าห้องสมุดในจังหวัดอื่น ๆ แต่ถึงอย่างไรก็ถือได้ว่าสุขลักษณะของห้องสมุดในแต่ละจังหวัดยังอยู่ในเกณฑ์ไม่ถึงขั้นที่เป็นปัญหา คือมีสุขลักษณะพอใช้ได้ และมี 2 จังหวัด คือจังหวัดนนทบุรี และสมุทรปราการมีสุขลักษณะที่มีแนวโน้มไปทางขั้นดี

ตาราง 31. แสดงค่ารายเฉลี่ยสุลัทธิของอาคารอุตสาหกรรมศิลป์ และ
อาคารคหกรรมศิลป์ จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	สุลัทธิอาคาร	
	อุตสาหกรรมศิลป์ M	คหกรรมศิลป์ M
นนทบุรี	2.367	2.458
ปทุมธานี	-	-
นครปฐม	2.667	2.333
สมุทรปราการ	2.388	2.500
สมุทรสาคร	2.556	-
รวม	2.476	2.424

หมายเหตุ การกำหนดค่าน้ำหนักและการคิดค่ารายเฉลี่ยถือตามตาราง 28.

จากตาราง 31. แสดงว่า อาคารอุตสาหกรรมศิลป์และอาคารคหกรรมศิลป์
ต่างมีสุลัทธิอยู่ในระดับที่น่าพอใจ ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นอาคารในจังหวัดไหน ก็จจะเห็น
ได้จากค่ารายเฉลี่ยที่ปรากฏในตารางทั้งที่เป็นค่ารายเฉลี่ยรวมและค่ารายเฉลี่ยของแต่ละ
จังหวัด คือจะพบว่าไม่มีค่ารายเฉลี่ยใดเลยที่มีค่าต่ำ

ตาราง 32. แสดงค่ารายเฉลี่ยสูงสุดลักษณะของอาคารโรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารที่รวมกับหอประชุม จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	สัญลักษณ์อาคาร		
	โรงอาหาร M	หอประชุม N	แบบรวม II
นนทบุรี	-	-	2.214
ปทุมธานี	-	-	2.222
นครปฐม	2.583	-	2.500
สมุทรปราการ	2.333	2.666	2.042
สมุทรสาคร	2.667	3.000	1.917
รวม	2.542	2.833	2.222

หมายเหตุ การกำหนดค่าน้ำหนักและการคิดค่ารายเฉลี่ยถือตามตาราง 28.

จากตาราง 32. แสดงว่า ค่ารายเฉลี่ยรวมของสัญลักษณ์อาคารหอประชุมมีค่าสูง (2.83) และเป็นค่าที่สูงสุด กล่าวได้ว่า อาคารหอประชุมมีสัญลักษณ์อยู่ในขั้นดี และดีกว่าอาคารโรงอาหารหรืออาคารโรงอาหารหอประชุมรวมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาคารหอประชุมในจังหวัดสมุทรปราการมีสัญลักษณ์อยู่ในขั้นดีมาก

สำหรับอาคารโรงอาหาร และโรงอาหารหอประชุมรวมกัน ส่วนใหญ่มีสัญลักษณ์อยู่ในขั้นปานกลาง มีที่อยู่ในขั้นค่อนข้างดีบ้าง คือโรงอาหารในจังหวัดนครปฐม และสมุทรสาคร โรงอาหารหอประชุมรวมกันอยู่ในจังหวัดนครปฐม ส่วนที่อยู่ในขั้นต่ำสุดเป็นโรงอาหารรวมกับหอประชุมอยู่ในจังหวัดสมุทรสาคร มีค่ารายเฉลี่ยเท่ากับ 1.92 ซึ่งมีค่าใกล้เคียง 2.00 ถือได้ว่ายังมีสัญลักษณ์อยู่ในขั้นปานกลาง ฉะนั้นจึงไม่มีอาคารในจังหวัดใดที่มีสัญลักษณ์อยู่ในขั้นไม่น่าพอใจ

ตาราง 33. แสดงค่ารายเฉลี่ยสุชลักษณะของสัวมหญิง สัวมชาย และที่
ปัสสาวะชาย จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	สุชลักษณะสัวม		
	สัวมหญิง M	สัวมชาย M	ที่ปัสสาวะ M
นนทบุรี	1.869	1.415	1.156
ปทุมธานี	1.462	1.800	2.000
นครปฐม	2.083	1.700	1.756
สมุทรปราการ	1.811	1.833	2.000
สมุทรสาคร	1.046	1.833	1.000
รวม	1.725	1.645	1.409

หมายเหตุ ในการคิดค่ารายเฉลี่ย ได้กำหนดค่าน้ำหนักแทนความหมาย ดังนี้

1. แทนสุชลักษณะของสัวมที่ยังต้องปรับปรุง
2. แทนสุชลักษณะของสัวมที่พอใช้ได้
3. แทนสุชลักษณะของสัวมที่ดี

จากตาราง 33. แสดงว่า ค่ายรายเฉลี่ยสุทธลักษณะของส่วนทุกประเภทมีค่าค่อนข้างต่ำ ถือได้ว่ายังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ ทั้งนี้เพราะส่วนใหญ่ต่างมีค่ายรายเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00 กล่าวคือ มีเพียงส่วนหนึ่งในจังหวัดนครปฐม และที่บัสสาวะชายในจังหวัดปทุมธานีและสมุทรปราการที่มีค่ายรายเฉลี่ยตั้งแต่ 2.00 ขึ้นไป

เมื่อพิจารณาตาราง 27. ประกอบกันจะเห็นได้ว่า ส่วนที่มีอยู่ส่วนใหญ่ยังจะต้องแก้ไขปรับปรุงอีกมาก โดยเฉพาะส่วนหญิงและที่บัสสาวะชายในจังหวัดสมุทรสาครน่าจะไ้ช่วยเหลือแก้ไขอย่างที่สุด เพราะต่างก็มีสภาพควรรื้อปลูกใหม่แทบทั้งหมด และมีค่ายรายเฉลี่ยที่ต่ำมาก ส่วนส่วนและที่บัสสาวะในจังหวัดอื่น ๆ ก็ยังมีอีกไม่น้อยที่อยู่ในข่ายควรได้รับการพิจารณาแก้ไข

1.3 การใช้ประโยชน์และการสูญเสียเกี่ยวกับการใช้ห้องและอาคารต่าง ๆ

ตาราง 34. แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารเรียน เกี่ยวกับความสามารถ
ในการดัดแปลงห้องเรียนใช้ทำประโยชน์อื่น จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	การดัดแปลงห้องเรียนใช้ทำประโยชน์อื่น		
	ทำไม่ได้เลย	พอทำได้	ทำได้ดี
นนทบุรี	1	14	3
ปทุมธานี	2	7	-
นครปฐม	6	6	1
สมุทรปราการ	3	11	-
สมุทรสาคร	1	5	2
รวม	13 20.97	43 69.35	6 9.68

จากตาราง 34. แสดงว่า การดัดแปลงห้องเรียนใช้ทำประโยชน์อื่นนั้น ส่วนใหญ่ (69 %) พอสามารถทำได้ ส่วนพวกที่ทำได้นั้นมีจำนวนเกือบครึ่งของจำนวนที่ทำไม่ได้เลย กล่าวคือ พวกทำได้ก็มีประมาณ 10 % ส่วนพวกที่ทำไม่ได้เลยมีประมาณ 21 % นับว่ายังมีอาคารที่ใช้ทำประโยชน์ใช้สอยได้น้อยประมาณ 1 ใน 5 ของจำนวนอาคารทั้งหมด

ตาราง 35. แสดงการแจกแจงจำนวนที่เรียนที่มีอยู่ จำนวนที่เรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด
เปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนในปัจจุบัน และเปอร์เซ็นต์การไข้ที่เรียน
จำแนกเป็นรายจังหวัด

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
จังหวัด	จำนวนเฉลี่ย ของที่เรียน ที่มีอยู่	จำนวนที่เรียน ควรไข้ใดสูงสุด (ตามเกณฑ์)	จำนวนนักเรียน ที่มีอยู่ ในปัจจุบัน	ผลต่าง (2)-(3)	เปอร์เซ็นต์ ของ การไข้ที่เรียน
นนทบุรี	4655	3724	5652	- 1968	151.77
ปทุมธานี	1820	1456	2124	- 668	145.87
นครปฐม	2555	2044	2265	- 221	110.81
สมุทรปราการ	3815	3052	3942	- 890	129.16
สมุทรสาคร	1470	1176	1469	- 293	124.91
รวม	14315	11452	15452	- 4000	134.93

หมายเหตุ

- จำนวนในช่อง (1) ได้จากจำนวนห้องเรียนคูณกับ 35 คือถือว่าห้องเรียนห้องหนึ่ง ๆ
ควรจุนักเรียนได้ 35 คน
- จำนวนในช่อง (2) ได้จากจำนวนในช่อง (1) คูณกับ 4 หาด้วย 5 คือถือว่า
ถ้ามีที่เรียน 5 ที่ นักเรียนควรไข้ที่เรียนเต็มที่ 4 ที่ทุกชั่วโมง
- จำนวนในช่อง (5) ได้จากจำนวนในช่อง (3) คูณกับ 100 หาด้วยจำนวน
ในช่อง (2)

จากตาราง 35. แสดงว่า การใช้ห้องเรียนเท่าที่เป็นอยู่นี้ โรงเรียนได้ใช้ ในอัตรามากกว่าปกติ เห็นได้จากจำนวนที่ปรากฏในช่อง 4 มีค่าเป็นลบทุกค่า ซึ่ง หมายถึงว่าจำนวนนักเรียนที่มีอยู่ในปัจจุบันมีมากกว่าจำนวนที่เรียนที่ควรใช้ได้สูงสุด ทุกจังหวัด

จากการพิจารณาจำนวนในช่อง (5) ซึ่งแสดงค่าเปอร์เซ็นต์ของการใช้ที่เรียน จะพบว่า จังหวัดนนทบุรีมีเปอร์เซ็นต์ของการใช้ที่เรียนสูงที่สุด (152 %) ส่วนจังหวัดที่มีเปอร์เซ็นต์การใช้ที่เรียนน้อยที่สุด (111 %) คือจังหวัดนครปฐม จะเห็นว่าค่า เปอร์เซ็นต์การใช้ที่เรียนของจังหวัดนครปฐม แม้จะมีค่าต่ำสุดแต่ก็ยังมีค่าเกิน 100 % จึงอาจกล่าวได้ว่า ทุกจังหวัดต่างได้พยายามใช้ห้องเรียนอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะจังหวัด นนทบุรีมีการใช้ในอัตราที่สูงมาก ฉะนั้นจึงควรที่จะได้มีการพิจารณาหาทางช่วยเหลือ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการที่จะเพิ่มปริมาณนักเรียนต่อไป

ตาราง 36. แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารเรียนเกี่ยวกับจำนวนชั่วโมงที่ใช้
ห้องเรียนในอาคารนั้น ๆ โดยเฉลี่ยใน 1 วัน

จังหวัด	จำนวนชั่วโมงที่ใช้ห้องเรียนต่อวัน				
	ไม่ได้ใช้	ใช้ 1-2 ช.ม.	ใช้ 3-4 ช.ม.	ใช้ 5-6 ช.ม.	มากกว่า 6 ช.ม.
นนทบุรี	-	-	-	13	5
ปทุมธานี	-	-	-	9	-
นครปฐม	-	-	-	13	-
สมุทรปราการ	-	-	4	7	3
สมุทรสาคร	-	-	1	3	4
รวม	-	-	5	45	12
	-	-	8.06	72.58	19.35

จากตาราง 36. แสดงว่า จำนวนชั่วโมงที่ใช้ห้องเรียนส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์
ค่อนข้างมาก กล่าวคือ มีจำนวน 73 % ที่มีจำนวนชั่วโมงที่ใช้ตกอยู่ในช่วง 5-6 ชั่วโมง
ต่อวัน รองลงมา มีจำนวน 19 % มีจำนวนชั่วโมงตกอยู่ในช่วงมากกว่า 6 ชั่วโมงต่อวัน
ที่เหลือ (8 %) ตกอยู่ในช่วง 3-4 ชั่วโมงต่อวัน จะเห็นว่าห้องเรียนที่มีอยู่ส่วนใหญ่นี้
จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในอัตราสูงอยู่แล้ว คืออาจเพิ่มจำนวนชั่วโมงที่ใช้ห้องเรียนในอัตรา
ที่สูงกว่านี้แก่ห้องเรียนส่วนใหญ่ได้โดยยาก ถ้าไม่เปลี่ยนแปลงเวลาเข้าเรียนและเวลา
เลิกเรียนให้ขยายยาวออกไป

ตาราง 37. แสดงการแจกแจงจำนวนห้องเฉพาะวิชาเกี่ยวกับจำนวนชั่วโมงที่ใช้ห้องนั้น ๆ โดยเฉลี่ยใน 1 วัน

ห้องเฉพาะวิชา	จำนวนชั่วโมงที่ใช้ห้องเฉพาะวิชาต่อวัน				
	ไม่ได้ใช้	ใช้ 1-2 ช.ม.	ใช้ 3-4 ช.ม.	ใช้ 5-6 ช.ม.	มากกว่า 6 ช.ม.
วิทยาศาสตร์	-	1 (4.55%)	20 (90.90%)	1 (4.55%)	-
สังคมศึกษา	1 (25.00%)	2 (50.00%)	1 (25.00%)	-	-
ภาษาไทย	-	1 (33.33%)	2 (66.66%)	-	-
ภาษาอังกฤษ	-	1 (33.33%)	2 (66.66%)	-	-
ศิลปศึกษา	-	-	9 (90.00%)	1 (10.00%)	-
รวม	จำนวน 1	5	34	2	-
	% 2.38	11.90	80.95	4.76	-

จากตาราง 37. แสดงว่า จำนวนชั่วโมงที่ใช้ห้องเฉพาะวิชาส่วนใหญ่ (81 %) อยู่ในช่วง 3-4 ชั่วโมงต่อวัน รองลงมา (12 %) เป็นห้องเฉพาะวิชาที่ใช้ในช่วง 1-2 ชั่วโมงต่อวัน ห้องเฉพาะวิชาที่เหลือ (7 %) เป็นห้องวิทยาศาสตร์ กับห้องศิลปศึกษา อย่างละห้องใช้ในช่วง 5-6 ชั่วโมงต่อวัน และห้องสังคมศึกษาอีก 1 ห้องยังไม่ได้ใช้เลย จะเห็นว่าห้องเฉพาะวิชาที่มีอยู่ยังมีจำนวนชั่วโมงที่ใช้ไม่สูงนัก กล่าวคือ โรงเรียนยังพอมีโอกาสหาทางใช้ประโยชน์จากห้องเฉพาะวิชาเหล่านี้ได้อีก

ตาราง 38. แสดงการแจกแจงจำนวนห้องสมุด จำแนกเป็นรายจังหวัด
ตามความสะดวกในการเข้าใช้

จังหวัด	ความสะดวกในการเข้าใช้ห้องสมุด		
	ไม่สะดวก	ปานกลาง	สะดวก
นนทบุรี	1	-	7
ปทุมธานี	-	1	4
นครปฐม	1	3	2
สมุทรปราการ	-	2	3
สมุทรสาคร	-	1	2
รวม	2	7	18
จำนวน			
%	7.40	25.92	66.66

จากตาราง 38. แสดงว่า ความสะดวกในการเข้าใช้ห้องสมุดส่วนใหญ่ (67 %) อยู่ในระดับสะดวก มีที่ไม่สะดวกเพียงห้องสมุดในจังหวัดนนทบุรีและนครปฐมจังหวัดละหนึ่งห้อง ที่เหลือ (26 %) มีความสะดวกอยู่ในระดับปานกลาง อาจกล่าวได้ว่าในเรื่องความสะดวกในการเข้าใช้ห้องสมุดนั้นมีอยู่เพียงจำนวนน้อยที่ยังเป็นปัญหา

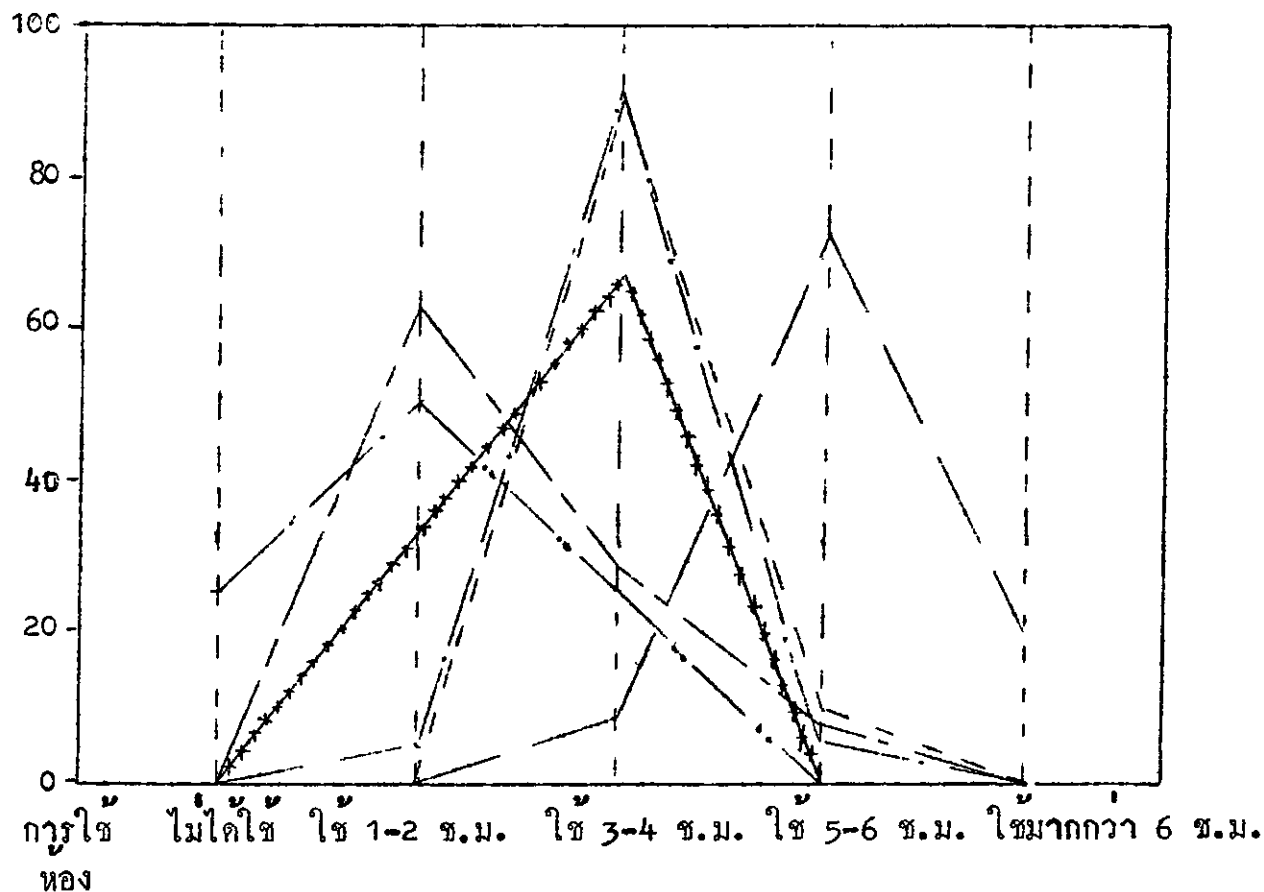
ตาราง 39. แสดงการแจกแจงจำนวนห้องสมุดเกี่ยวกับจำนวนชั่วโมงที่ใช้
ห้องสมุดโดยเฉลี่ยใน 1 วัน

จังหวัด	จำนวนชั่วโมงที่ใช้ของสมุดต่อวัน				
	ไม่ได้ใช้	1 - 2 ช.ม.	3 - 4 ช.ม.	5 - 6 ช.ม.	มากกว่า 6 ช.ม.
นนทบุรี	-	3	3	2	-
ปทุมธานี	-	4	1	-	-
นครปฐม	-	4	2	-	-
สมุทรปราการ	-	4	1	-	-
สมุทรสาคร	-	2	1	-	-
จำนวน	-	17	8	2	-
รวม %	-	62.96	29.62	7.40	-

จากตาราง 39. แสดงว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ (63 %) ยังมีจำนวนชั่วโมงที่ใช้
อยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก คือส่วนใหญ่ (63 %) ใช้เพียงวันละ 1-2 ชั่วโมง รองลงมา
(30 %) ใช้วันละ 3-4 ชั่วโมง มีห้องสมุดอยู่เพียง 2 ห้องในจังหวัดนนทบุรีที่ใช้ถึง
วันละ 5-6 ชั่วโมง การที่ห้องสมุดมีการใช้อยู่ในเกณฑ์ต่ำเช่นนี้ สาเหตุหนึ่งคงเนื่องจาก
โรงเรียนต่าง ๆ มักจัดตารางสอนให้นักเรียนทั้งโรงเรียนหยุดพักหรือว่างจากการเรียน
ในช่วงเวลาอย่างเดียวกัน ทำให้นักเรียนได้เข้าใช้ห้องสมุดเพียงเฉพาะช่วงเวลานั้น ๆ
เท่านั้น ดังนั้นวิธีหนึ่งที่จะให้มีการใช้ห้องสมุดมากขึ้นจึงอยู่ที่หาทางให้นักเรียนมีเวลาว่าง
เพื่อเข้าใช้ห้องสมุดในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน คือจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงเวลาในตาราง
สอน ให้นักเรียนมีเวลาพักในช่วงเวลาต่าง ๆ เป็นพวก ๆ แยกต่างกันไป

เกี่ยวกับการใช้ห้องต่าง ๆ ตามที่ไต่ถามมา อาจเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้นจากภาพ
ในหน้าต่อไป

การร้อยละ

ที่มา ตาราง 36, 37. และ 39.

ภาพ 5. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบการใช้ห้องเรียน ห้องเฉพาะวิชา และห้องสมุด

ตาราง 40. แสดงการแจกแจงความถี่ของการใช้อาคารอุตสาหกรรมศิลป์
และคหกรรมศิลป์ จำแนกตามการใช้ประโยชน์

รายการที่ใช้ *	อาคารอุตสาหกรรมศิลป์	อาคารคหกรรมศิลป์
เรียนและปฏิบัติการศิลปปฏิบัติ	14 (51.80 %)	11 (50.00 %)
เรียนวิชาอื่น	2 (7.40 %)	3 (13.63 %)
เก็บเครื่องอุปกรณ์	9 (33.33 %)	8 (36.36 %)
จัดนิทรรศการ	1 (3.70 %)	-
ที่ทำงานครู (ชาย)	1 (3.70 %)	-
รวม	27 (100.00 %)	22 (100.00 %)

*ตอบได้มากกว่า 1 รายการ

จากตาราง 40. แสดงว่า อาคารอุตสาหกรรมศิลป์และอาคารคหกรรมศิลป์
ต่างมีลักษณะการใช้ทำนองเดียวกัน คือส่วนใหญ่ใช้เรียนและปฏิบัติการในวิชาศิลปปฏิบัติ
รองลงมาใช้เก็บเครื่องอุปกรณ์ และที่เหลือไม่มากนักใช้เรียนวิชาอื่น อาจกล่าวได้ว่า
อาคารเหล่านี้ใช้ทำประโยชน์ด้านอื่นได้บ้างนอกจากการใช้เรียนและปฏิบัติการวิชาศิลป
ปฏิบัติเอง

ตาราง 41. แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารอุตสาหกรรมศิลป์ และอาคาร
 คหกรรมศิลป์ ตามจำนวนชั่วโมงที่ใช้อาคารต่อวัน จำแนกเป็น
 รายจังหวัด

จังหวัด และอาคาร		จำนวนชั่วโมงที่ใช้อาคารต่อวัน				
		ไม่ได้ใช้	1 - 2 ช.ม.	3 - 4 ช.ม.	5 - 6 ช.ม.	มากกว่า 6 ช.ม.
นนทบุรี	อุตสาหกรรมฯ	-	-	4	1	-
	คหกรรมฯ	-	-	2	2	-
ปทุมธานี	อุตสาหกรรมฯ	-	-	-	-	-
	คหกรรมฯ	-	-	-	-	-
นครปฐม	อุตสาหกรรมฯ	-	1	2	-	-
	คหกรรมฯ	-	1	3	-	-
สมุทรปราการ	อุตสาหกรรมฯ	-	-	2	1	-
	คหกรรมฯ	-	-	2	1	-
สมุทรสาคร	อุตสาหกรรมฯ	-	-	3	-	-
	คหกรรมฯ	-	-	-	-	-
รวม	อุตสาหกรรมฯ	-	1	11	2	-
	%	-	7.14	78.51	14.28	-
	คหกรรมฯ	-	1	7	3	-
	%	-	9.09	63.63	27.27	-

จากตาราง 41. แสดงว่า อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ และอาคารคหกรรมศิลป์
 ต่างมีจำนวนชั่วโมงที่ใช้เป็นไปทำนองเดียวกัน คือส่วนใหญ่ (อุตสาหกรรมศิลป์ 79 %,
 คหกรรมศิลป์ 64 %) มีจำนวนชั่วโมงที่ใช้อยู่ในช่วง 3-4 ชั่วโมงต่อวัน รองลงมา
 (อุตสาหกรรมศิลป์ 14 %, คหกรรมศิลป์ 27 %) มีจำนวนชั่วโมงที่ใช้วันละ 5-6 ชั่วโมง
 ที่เหลือเป็นอาคารอุตสาหกรรมศิลป์ 1 หลัง (7 %) และอาคารคหกรรมศิลป์ 1 หลัง
 (9 %) ต่างมีจำนวนชั่วโมงที่ใช้อยู่ในช่วง 1-2 ชั่วโมงต่อวัน

จากที่ทราบข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า การใช้อาคารเหล่านี้มีจำนวนชั่วโมงที่ใช้อยู่
 ในชั้นน่าพอใจ ทั้งนี้เพราะไม่มีอาคารหลังใดเลยที่ยังไม่ใช้ และอาคารที่มีจำนวนชั่วโมง
 ที่ใช้วันละ 1-2 ชั่วโมงก็มีจำนวนน้อยมาก

ตาราง 42. แสดงการแจกแจงความถี่ของการใช้อาคารโรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารที่รวมกับหอประชุม จำแนกตามการใช้ประโยชน์

รายการที่ใช้*	โรงอาหาร	หอประชุม	โรงอาหารที่รวมกับหอประชุม
ประชุม	2 (20.00 %)	2 (33.33 %)	21 (27.63 %)
รับประทานอาหาร	4 (40.00 %)	-	21 (27.63 %)
เรียน	2 (20.00 %)	2 (33.33 %)	15 (19.73 %)
จัดกิจกรรม	2 (20.00 %)	2 (33.33 %)	19 (24.99 %)
รวม	10 (100.00 %)	6 (100.00 %)	76 (100.00 %)

* ระบุได้มากกว่า 1 รายการ

จากตาราง 42. แสดงว่า โรงอาหารใช้เป็นที่รับประทานอาหารมากที่สุด (40 %) รองลงมาใช้เป็นที่จัดกิจกรรม เรียน และประชุม ซึ่งมีความถี่ของการใช้เท่า ๆ กัน (20 %)

หอประชุมใช้เป็นที่ประชุมเท่า ๆ กับใช้เป็นที่เรียนและจัดกิจกรรม (33 %)

โรงอาหารที่รวมกับหอประชุมใช้เป็นที่ประชุมเท่ากับใช้เป็นที่รับประทานอาหาร (28 %) รองลงมาใช้เป็นที่จัดกิจกรรม (25 %) และเป็นที่เรียน (20 %)

จากที่ทราบข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า อาคารเหล่านี้ใช้ประโยชน์ได้หลายด้าน เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกันพบว่า โรงอาหารที่รวมกับหอประชุมน่าจะใช้ประโยชน์ได้ดีกว่าอาคารประเภทอื่น เพราะมีลักษณะการใช้ที่กระจายไปได้มากกว่า

ตาราง 43. แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารโรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารหอประชุมรวมกัน ตามจำนวนที่ใช้อาคารต่อวัน จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด และอาคาร		จำนวนชั่วโมงที่ใช้อาคารต่อวัน				
		ไม่ได้ใช้	1 - 2 ช.ม.	3 - 4 ช.ม.	5 - 6 ช.ม.	มากกว่า 6 ช.ม.
นนทบุรี	โรงอาหาร	-	-	-	-	-
	หอประชุม	-	-	-	-	-
	แบบรวม	-	1	1	4	1
ปทุมธานี	โรงอาหาร	-	-	-	-	-
	หอประชุม	-	-	-	-	-
	แบบรวม	-	-	1	-	2
นครปฐม	โรงอาหาร	-	2	-	-	-
	หอประชุม	-	-	-	-	-
	แบบรวม	-	2	1	1	1
สมุทรปราการ	โรงอาหาร	-	-	1	-	-
	หอประชุม	-	-	1	-	-
	แบบรวม	-	2	2	-	-
สมุทรสาคร	โรงอาหาร	-	-	-	1	-
	หอประชุม	-	-	1	-	-
	แบบรวม	-	-	2	-	-
รวม	โรงอาหาร	-	2	1	1	-
	%	-	50.00	25.00	25.00	-
	หอประชุม	-	-	2	-	-
	%	-	-	100.00	-	-
	แบบรวม	-	5	7	5	4
	%	-	23.80	33.33	23.80	19.04

จากตาราง 43. แสดงว่า โรงอาหารจำนวนครึ่งหนึ่งใช้วันละ 1-2 ชั่วโมง จำนวนที่เหลือใช้วันละ 3-4 ชั่วโมง (25 %) และใช้วันละ 5-6 ชั่วโมง (25 %)

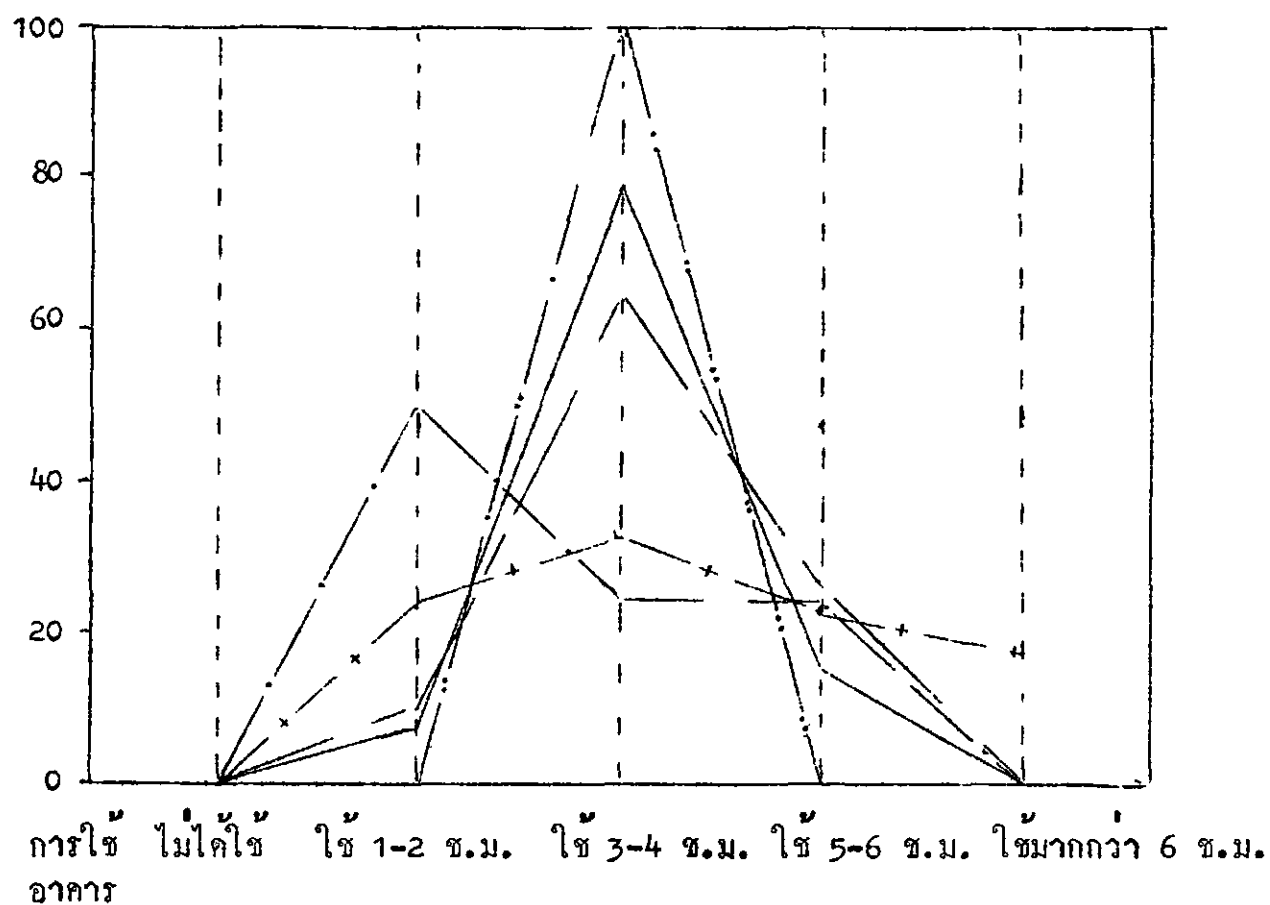
หอประชุมที่มีอยู่ทั้งสองหลังใช้วันละ 3-4 ชั่วโมง

โรงอาหารที่รวมกับหอประชุมใช้วันละ 3-4 ชั่วโมงมากที่สุด (33 %) ที่เหลือมีลักษณะการใช้กระจายไปในช่วง 1-2 ชั่วโมงต่อวัน ช่วง 5-6 ชั่วโมงต่อวัน และมากกว่า 6 ชั่วโมงต่อวันเป็นจำนวนใกล้เคียงกัน (4-5 หลัง)

จากข้อมูลที่ยกมานี้และพิจารณาตาราง 42. ประกอบกัน ย่อมอาจกล่าวได้ว่า อาคารที่เป็นโรงอาหารหอประชุมรวมกันให้ประโยชน์และใช้ได้คุ้มค่ากว่าอาคารที่เป็นเฉพาะโรงอาหารหรือหอประชุม ดังนั้นถ้าจะมีการสร้างอาคารประเภทนี้ ควรได้จัดสร้างอาคารที่เป็นโรงอาหารหอประชุมรวมกันเป็นดีที่สุด

อนึ่ง การเปรียบเทียบการใช้อาคารต่าง ๆ ที่ได้นำมา อาจพิจารณาได้จากภาพในหน้าต่อไป

การยอละ

————— โรงอาหาร
 ————— หอประชุม
 ————— + ————— + โรงอาหารหอประชุม
 รวมกัน
 ————— อาหารอุตสาหกรรมศิลป์
 ————— อาหารคหกรรมศิลป์

ที่มา ตาราง 41, 43.

ภาพ 6. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบการใช้อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ อาคารคหกรรมศิลป์ โรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารหอประชุมรวมกัน

1.4 ปัญหาในการดูแลรักษาอาคารสถานที่และความต้องการอาคารเพิ่ม

ตาราง 44. แสดงการแจกแจงความถี่ของปัญหาในการดูแลรักษาอาคารสถานที่
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ปัญหาในการดูแลรักษาอาคารสถานที่ *				
	ขาดเงิน ซ่อมแซม	ภาวูโรง น้อย	ปลวกมาก	ขาดรั้ว หรือ ชำรุด	อาคาร หักงัน
นนทบุรี	3	4	7	5	1
ปทุมธานี	1	2	2	4	-
นครปฐม	2	1	5	7	-
สมุทรปราการ	1	1	3	5	-
สมุทรสาคร	1	1	-	1	-
จำนวน	8	9	17	22	1
%	14.03	15.78	29.82	38.59	1.75

* ระบุได้มากกว่า 1 อย่าง

จากตาราง 44. แสดงว่า ปัญหาในการดูแลรักษาอาคารสถานที่ที่เป็นปัญหา
มากที่สุดคือ การที่โรงเรียนยังไม่มีรั้วหรือที่มีอยู่แล้วก็เป้นรั้วชำรุด ซึ่งมีความถี่ของปัญหา
นี้อยู่ร้อยละ 39 รองลงมา (29 %) เป็นปัญหาเนื่องจากมีปลวกรบกวนมาก ที่เหลือเป็น
ปัญหาเนื่องจากขาดเงินซ่อมแซมมีจำนวนใกล้เคียงกับการที่มีภาวูโรงไม่พอ นอกจากนี้ยัง
มีอีก 1 โรงเรียนในจังหวัดนนทบุรีมีปัญหาเนื่องจากโรงเรียนมีอาคารที่คั่งอยู่หักงันมาก
ดังนั้นในการที่จะแก้ปัญหานี้ ประการแรกจึงอยู่ที่ให้โรงเรียนต่าง ๆ ใดมีรั้วที่มีสภาพดี
อย่างทั่วถึง รองลงมาอยู่ที่การช่วยเหลือเกี่ยวกับการกำจัดปลวก

ตาราง 45. แสดงจำนวนและค่าน้ำหนักความต้องการอาคารเพิ่ม จำแนกตามประเภท
อาคารเป็นรายจังหวัด

อาคารต่าง ๆ ที่ต้องการ	นนทบุรี		ปทุมธานี		นครปฐม		สมุทรปราการ		สมุทรสาคร		รวม
	จำนวน	น้ำหนัก	จำนวน	น้ำหนัก	จำนวน	น้ำหนัก	จำนวน	น้ำหนัก	จำนวน	น้ำหนัก	
อาคารเรียน	8	30.00	4	20.00	4	17.14	5	25.00	2	20.00	23
โรงฝึกงาน	6	22.50	4	20.00	7	30.00	2	10.00	1	10.00	20
อาคารเกษตรฯ	5	18.75	1	5.00	2	8.57	1	5.00	-	-	9
อาคารศิลปา	1	3.75	1	5.00	-	-	-	-	-	-	2
อาคารวิทยาศาสตร์	3	11.25	-	-	3	12.85	-	-	-	-	6
ห้องสมุด	3	11.25	-	-	1	4.28	-	-	-	-	4
โรงพลศึกษา	2	7.50	1	5.00	1	4.28	2	10.00	-	-	6
โรงอาหารหอประชุม	4	15.00	3	15.00	3	12.85	3	15.00	-	-	13
ส้วม	5	18.75	4	20.00	4	17.14	2	10.00	-	-	15
บ้านพักครู	5	18.75	2	10.00	3	12.85	2	10.00	1	10.00	13
บ้านพักภารโรง	4	15.00	1	5.00	3	12.85	-	-	-	-	8
โรงเก็บรถจักรยาน	-	-	-	-	3	12.85	-	-	-	-	3

หมายเหตุ ค่าน้ำหนักความต้องการอาคารเท่ากับจำนวนโรงเรียนที่ต้องการอาคารเพิ่มคูณกับจำนวน
โรงเรียนทั้งภาค หาค่ายจำนวนโรงเรียนทั้งจังหวัด

จากตาราง 45. แสดงว่า อาคารเรียนมีโรงเรียนต้องการเป็นจำนวนมากที่สุด จังหวัดที่ต้องการอาคารนี้มากที่สุดคือจังหวัดนนทบุรี (น้ำหนัก 30)

โรงฝึกงานต้องการมากเป็นอันดับสอง จังหวัดนครปฐมต้องการมากที่สุด (น้ำหนัก 30)

ส้วมต้องการมากเป็นอันดับสาม จังหวัดปทุมธานีต้องการมากที่สุด (น้ำหนัก 20)

โรงอาหารและหอประชุมมีจำนวนโรงเรียนที่ต้องการเท่ากับจำนวนโรงเรียนที่ต้องการบ้านพักครู เป็นความต้องการมากเป็นอันดับสี่ จังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ มีน้ำหนักความต้องการโรงอาหารและหอประชุมมากที่สุด (น้ำหนัก 15) ส่วนบ้านพักครูมีเฉพาะจังหวัดนนทบุรีต้องการมากกว่าจังหวัดอื่น (น้ำหนัก 19)

อาคารเกษตรกรรมศิลป์และบ้านพักภารโรงมีจำนวนโรงเรียนที่ต้องการใกล้เคียงกัน มีอันดับความต้องการถือได้ว่าอยู่อันดับ 5 จังหวัดนนทบุรีมีน้ำหนักความต้องการอาคารทั้งสองนี้มากกว่าจังหวัดอื่น (อาคารเกษตรกรรมศิลป์น้ำหนัก 19 บ้านพักภารโรงน้ำหนัก 15)

อาคารอื่น ๆ นอกจากนี้มีโรงเรียนที่ต้องการบ้างเป็นบางจังหวัด มีอันดับความต้องการเรียงจากที่ต้องการมากไปหาน้อยดังนี้

โรงพลศึกษา จังหวัดสมุทรปราการมีน้ำหนักความต้องการมากที่สุดเท่ากับ 10
อาคารวิทยาศาสตร์ จังหวัดนครปฐมมีน้ำหนักความต้องการมากที่สุดเท่ากับ 13
ห้องสมุด จังหวัดนนทบุรีมีน้ำหนักความต้องการมากที่สุดเท่ากับ 12

โรงเก็บรถจักรยาน มีจังหวัดนครปฐมจังหวัดเดียวที่ต้องการ (น้ำหนัก 13)

และอาคารศิลปกรรม มีจังหวัดนนทบุรีและปทุมธานีต้องการจังหวัดละหนึ่ง

โรงเรียน

อนึ่ง เกี่ยวกับการระบุอาคารที่ต้องการเพิ่มนี้ จังหวัดสมุทรสาครไม่ค่อยแสดงความต้องการนัก มีที่ระบุมาเพียงต้องการอาคารเรียน โรงฝึกงาน และบ้านพักครูเท่านั้น กล่าวคือ จังหวัดนี้ได้แสดงความต้องการมาน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นด้วยว่าจังหวัดนี้มีโรงเรียนอยู่น้อยนั่นเอง น้ำหนักความต้องการมากที่สุดของจังหวัดนี้จึงไม่ปรากฏ

2. กำลังครู

2.1 จำนวน วุฒิ และประสบการณ์ของครู

ตาราง 46. แสดงการแจกแจงจำนวนครู จำแนกเป็นรายจังหวัด ตามเพศ วุฒิ อายุ อายุราชการ และเงินเดือน

จังหวัด	เพศ		วุฒิ		อายุ		อายุราชการ		เงินเดือน		
	ชาย	หญิง	ต่ำกว่า ปริญญา ตรี	ปริญญา ตรี ขึ้นไป	ไม่เกิน 40 ปี	41 ปี ขึ้นไป	ไม่เกิน 5 ปี	6 ปี ขึ้นไป	ไม่เกิน 1300 บาท	1400 -2750 บาท	2900 บาท ขึ้นไป
นนทบุรี	64	137	128	73	172	29	49	152	101	99	1
ปทุมธานี	26	46	45	27	62	10	29	43	41	31	-
นครปฐม	34	43	51	26	70	7	44	33	57	19	1
สมุทรปราการ	37	98	69	66	106	29	39	96	64	68	3
สมุทรสาคร	24	37	37	24	52	9	13	48	27	33	1
จำนวน รวม	185	361	330	216	462	84	174	372	290	250	6
%	33.89	66.11	60.44	39.56	84.62	15.38	31.87	68.13	53.11	45.79	1.10

จากตาราง 46. แสดงว่า ครูที่ได้สำรวจจำนวน 546 คนนี้ มีครูหญิง (66 %) มากกว่าครูชาย (34 %) ครูปริญญาตรีขึ้นไปมีประมาณ 2 ใน 5 ของครูทั้งหมด ครูส่วนใหญ่ (85 %) มีอายุไม่เกิน 40 ปี ครูอายุราชการต่ำ (ไม่เกิน 5 ปี) มีอยู่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของครูทั้งหมด ครูเงินเดือนไม่เกิน 1300 บาทมีจำนวนมากกว่าครูเงินเดือนระหว่าง 1400 บาท - 2750 บาท เป็นจำนวนไม่มากนัก ครูเงินเดือน 2900 บาทขึ้นไปมีน้อยมาก

ตาราง 47. แสดงการแจกแจงจำนวนครูใหญ่ จำแนกเป็นรายจังหวัดตามเพศ วุฒิ อายุ จำนวนปีที่เป็นครูใหญ่ และเงินเดือน

จังหวัด	เพศ		วุฒิ		อายุ		เป็นครูใหญ่		เงินเดือน		
	ชาย	หญิง	ต่ำกว่า ปริญญา ตรี	ปริญญา ตรี ขึ้นไป	ไม่เกิน 40 ปี	41 ปี ขึ้นไป	ไม่เกิน 5 ปี	6 ปี ขึ้นไป	ไม่เกิน 1300 บาท	1400 -2750 บาท	2900 บาท ขึ้นไป
นนทบุรี	6	2	2	6	2	6	1	7	-	3	5
ปทุมธานี	5	1	4	2	3	3	3	3	-	4	2
นครปฐม	6	1	3	4	6	1	4	3	-	6	1
สมุทรปราการ	3	3	-	6	2	4	2	4	-	2	4
สมุทรสาคร	2	1	-	3	-	3	2	1	-	1	2
จำนวน	22	8	9	21	13	17	12	18	-	16	14
รวม	73.33	26.67	30.00	70.00	43.33	56.67	40.00	60.00	-	53.33	46.67

จากตาราง 47. แสดงว่า ครูใหญ่จำนวน 30 คนที่ได้สำรวจนี้ ส่วนมาก (73 %) เป็นครูใหญ่ชาย ครูใหญ่ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีจำนวนน้อย (30 %) ครูใหญ่ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไปมีจำนวนกว่าครึ่งไม่มากนัก (57 %) ครูใหญ่ประมาณ 3 ใน 5 ของครูใหญ่ทั้งหมดเป็นครูใหญ่มาแล้วเกิน 5 ปี ส่วนในเรื่องเงินเดือนปรากฏว่าครูใหญ่ที่มีเงินเดือนระหว่าง 1400-2750 บาทมีจำนวนใกล้เคียงกับครูใหญ่ที่มีเงินเดือน 2900 บาทขึ้นไป ครูใหญ่ที่ได้เงินเดือนไม่เกิน 1300 บาทไม่มีเลย

ตาราง 48. แสดงการแจกแจงจำนวนครูที่เคยและไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับงานในหน้าที่และการได้นำความรู้จากการอบรมมาใช้ จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ไม่เคย	เคย	การได้นำความรู้มาใช้เมื่อเคยอบรม				
			น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
นนทบุรี	28	173	-	15	74	68	16
ปทุมธานี	14	58	-	1	27	24	6
นครปฐม	17	60	-	2	22	25	11
สมุทรปราการ	23	112	2	6	57	40	7
สมุทรสาคร	12	49	3	3	25	14	4
จำนวนรวม	94	452	5	27	205	171	44
%	17.22	82.78	1.11	5.97	45.35	37.83	9.73

จากตาราง 48. แสดงว่า มีครูส่วนน้อย (17 %) ที่ไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับงานในหน้าที่ ที่เหลือ (83 %) ล้วนเป็นครูที่ได้เคยเข้ารับการอบรม ในจำนวนครูที่ได้เคยเข้ารับการอบรมนี้ได้นำความรู้ที่ได้รับมาใช้ในการทำงานในหน้าที่ได้ กล่าวคือ มีครูเพียง 6 % ที่ระบุว่านำความรู้จากการอบรมมาใช้ได้น้อย และอีก 1 % ที่ระบุว่านำมาใช้ได้น้อยที่สุด

จากที่ทราบข้างต้น อาจกล่าวได้ว่าโรงเรียนจำนวนมากเห็นความสำคัญของการส่งเสริมความรู้ความสามารถในการทำงานของครู และผลตอบแทนที่โรงเรียนได้รับอยู่ในสภาพที่น่าพอใจ

ตาราง 49. แสดงการแจกแจงจำนวนครูใหญ่ที่ไม่เคยและไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับงานในตำแหน่งครูใหญ่และการได้นำความรู้ที่ได้รับมาใช้

	ไม่เคย	เคย	การได้นำความรู้มาใช้เมื่อเคยอบรม				
			น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
จำนวน	8	22	-	-	3	13	-
%	26.67	73.33	-	-	13.64	86.36	-

จากตาราง 49. แสดงว่า มีครูใหญ่ที่ไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับงานในตำแหน่งหน้าที่ประมาณ 27 % นับว่าเป็นปัญหา คืออาจทำให้ครูใหญ่เหล่านี้ไม่สามารถทำงานให้เกิดประโยชน์ได้มากเท่าที่ควร จึงควรได้พิจารณาหาทางให้ครูใหญ่เหล่านี้ได้เข้ารับการอบรมต่อไป ส่วนครูใหญ่ที่เหลือ (73 %) ต่างได้เคยรับการอบรมนั้น ปรากฏว่าทุกคนสามารถนำความรู้จากการอบรมมาใช้ได้ กล่าวคือ มีครูใหญ่ 14 % ระบุว่าได้นำความรู้จากการอบรมมาใช้ในระดับปานกลาง ครูใหญ่ที่เหลือทั้งหมด (86 %) ระบุว่านำความรู้จากการอบรมมาใช้ในระดับมาก นับว่าการอบรมครูใหญ่ที่ได้มีการจัดขึ้นนั้นมีผลดีแก่การปฏิบัติงานของครูใหญ่อย่างแท้จริง

2.2 การใช้ และปัญหาการใช้ครู

ตาราง 50. แสดงการแจกแจงจำนวนครู จำนวนนักเรียน และจำนวนเฉลี่ย
ของนักเรียนต่อครู 1 คน จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	จำนวนครู			จำนวนนักเรียน			จำนวนนักเรียน ต่อครู 1 คน
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	
นนทบุรี	83	172	255	3336	2316	5652	22
ปทุมธานี	41	52	93	1288	836	2124	23
นครปฐม	47	56	103	948	1317	2265	22
สมุทรปราการ	51	116	167	1814	2128	3942	24
สมุทรสาคร	32	44	76	804	665	1469	19
รวม	254	440	694	8190	7262	15452	22

จากตาราง 50. แสดงว่า อัตราส่วนระหว่างครูกับนักเรียนโดยส่วนรวมเป็น 1 : 22 เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดจะเห็นว่าแต่ละจังหวัดมีอัตราส่วนระหว่างครูกับนักเรียนใกล้เคียงกัน ยกเว้นจังหวัดสมุทรสาครซึ่งมีอัตราส่วนระหว่างครูกับนักเรียนเป็น 1 : 19 ส่วนจังหวัดอื่น ๆ มีอัตราส่วนระหว่าง 1 : 22 ถึง 1 : 24 ซึ่งหมายความว่า จังหวัดสมุทรสาครมีจำนวนนักเรียนต่อครู 1 คน ต่ำกว่าจังหวัดอื่น ๆ

จากที่ทราบข้างต้นอาจถือได้ว่า จำนวนนักเรียนต่อครู 1 คน ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่สูงนัก คืออาจเพิ่มปริมาณนักเรียนได้อีกโดยไม่ต้องเพิ่มครู ถ้าได้มีการกระจายภาระการสอนให้ทั่วถึงครูทุกคน

ตาราง 51. แสดงจำนวนนักเรียนในชั้นโดยเฉลี่ยที่ได้จากการประเมินของครู
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	จำนวนนักเรียนในชั้นโดยเฉลี่ย				
	น้อยกว่า 20 คน	21 - 30 คน	31 - 40 คน	41 - 50 คน	มากกว่า 50 คน
นนทบุรี	-	3	62	71	65
ปทุมธานี	1	9	41	17	4
นครปฐม	-	20	43	14	-
สมุทรปราการ	-	7	66	60	2
สมุทรสาคร	-	12	36	12	1
จำนวน รวม	1	51	248	174	72
%	0.18	9.34	45.42	31.87	13.19

จากตาราง 51. แสดงว่า จำนวนนักเรียนในชั้นโดยเฉลี่ยที่ได้จากการประเมินของครูมีอัตราค่อนข้างสูง เห็นได้จากส่วนใหญ่ (45 %) มีจำนวนนักเรียนในชั้นโดยเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 31-40 คน รองลงมาอยู่ระหว่าง 41-50 คน (32 %) และมากกว่า 50 คน (14 %) มีครูเพียง 10 % ที่ระบุว่า มีจำนวนนักเรียนในชั้น 30 คนลงมา นี้อาจกล่าวได้ว่า จำนวนนักเรียนในห้องเรียนหนึ่ง ๆ ส่วนใหญ่มีอัตรา มากกว่าปกติ

เมื่อพิจารณาตาราง 35. ประกอบกัน จะเห็นได้ว่าการที่จำนวนนักเรียนในชั้นมีอัตรา มากกว่าปกตินั้นอาจเนื่องมาจากจำนวนห้องเรียนที่มีอยู่ยังน้อยเกินไป ดังนั้นจึงน่าที่จะได้จัดเพิ่มจำนวนห้องเรียนให้มากขึ้นต่อไป

ตาราง 52. แสดงการแจกแจงจำนวนครู จำแนกเป็นรายจังหวัด ตามเพศ
และจำนวนชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์

จังหวัด และเพศ		จำนวนชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์					
		ไม่ได้สอน	1-10 ช.ม.	11-15 ช.ม.	16-20 ช.ม.	21-25 ช.ม.	มากกว่า 25 ช.ม.
นนทบุรี	ชาย	-	2	11	32	18	1
	หญิง	-	10	7	104	12	4
ปทุมธานี	ชาย	-	1	-	15	9	1
	หญิง	-	-	4	26	14	2
นครปฐม	ชาย	-	-	-	10	20	4
	หญิง	-	1	3	24	14	1
สมุทรปราการ	ชาย	-	1	1	20	11	4
	หญิง	-	1	8	75	10	4
สมุทรสาคร	ชาย	-	1	2	16	3	2
	หญิง	-	-	2	30	5	-
รวม	ชาย	-	5	14	93	61	12
	%	-	2.70	7.57	50.27	32.97	6.49
	หญิง	-	12	24	259	55	11
	%	-	3.32	6.65	71.75	15.24	3.04

จากตาราง 52. แสดงว่า ครูทั้งสองเพศต่างมีจำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ เป็นไปพ้องกัน คือส่วนใหญ่ (ครูชาย 50 % ครูหญิง 72 %) มีจำนวนชั่วโมงสอนระหว่าง 16 ถึง 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ รองลงมา (ครูชาย 33 % ครูหญิง 15 %) มีจำนวนชั่วโมงสอนระหว่าง 21 ถึง 25 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ส่วนจำนวนชั่วโมงสอนที่สูงกว่านี้มีจำนวนร้อยละของครูชายที่สอนมากกว่าครูหญิงเล็กน้อย นอกจากนี้ยังมีครูชายหญิงอีกเพียงส่วนน้อยคือมีประมาณ 10 % ของแต่ละเพศที่มีจำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์อยู่ในช่วง 1 ถึง 15 ชั่วโมง (ครูที่ไม่มีชั่วโมงสอนไม่มีเลย)

จากที่ทราบข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า ครูทั้งสองเพศมีจำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ค่อนข้างมาก ครูชายมีจำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์มีแนวโน้มไปทางค่านสูงกว่าครูหญิงเล็กน้อย แต่ลักษณะส่วนใหญ่ของชั่วโมงสอนของทั้งสองเพศเป็นไปพ้องกัน

ตาราง 53. แสดงการแจกแจงจำนวนครู จำแนกเป็นรายจังหวัด ตามวุฒิและ
จำนวนชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์

จังหวัด และวุฒิ		จำนวนชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์					
		ไม่ได้ สอน	1-10 ช.ม.	11-15 ช.ม.	16-20 ช.ม.	21-25 ช.ม.	มากกว่า 25 ช.ม.
นนทบุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	10	11	82	20	5
	ปริญญาตรีขึ้นไป	-	2	7	54	10	-
ปทุมธานี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-	1	27	14	3
	ปริญญาตรีขึ้นไป	-	1	3	14	9	-
นครปฐม	ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	1	2	16	27	5
	ปริญญาตรีขึ้นไป	-	-	1	18	7	-
สมุทรปราการ	ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	2	4	45	11	7
	ปริญญาตรีขึ้นไป	-	-	5	50	10	1
สมุทรสาคร	ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	1	3	23	8	2
	ปริญญาตรีขึ้นไป	-	-	1	23	-	-
รวม	ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	14	21	193	80	22
	%	-	4.24	6.36	58.48	24.24	6.67
	ปริญญาตรีขึ้นไป	-	3	17	159	36	1
	%	-	1.39	7.87	73.61	16.67	0.46

จากตาราง 53. แสดงว่า ครูวุฒิทั้งสองระดับเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมมีจำนวน ชั่วโมงสอนไม่แตกต่างกันนัก กล่าวคือ

ครูวุฒิทั้งสองระดับส่วนใหญ่ต่างก็มีจำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ค่อนข้างมาก เห็นได้จากครูที่ไม่มีชั่วโมงสอนไม่มีเลย ครูที่มีจำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ในช่วง 1 ถึง 15 ชั่วโมง เป็นครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีเพียง 10 % และครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปก็มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือมี 9 %

สำหรับจำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ที่สูงกว่าช่วงที่ได้กล่าวถึงข้างต้น เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วจะพบว่า ครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีจำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ที่มีแนวโน้มไปทางค่านสูงกว่าครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป เห็นได้จากในช่วง 16-20 ชั่วโมง มีครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีอยู่ 58 % และครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปถึง 74 % แต่ในช่วงต่อ ๆ ไปที่สูงกว่านี้พบว่า ครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีจำนวนร้อยละสูงกว่าครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปเสมอ

กล่าวโดยสรุป เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมครูวุฒิทั้งสองระดับต่างมีจำนวนสอนต่อสัปดาห์คล้ายคลึงกัน คือมีจำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ค่อนข้างมาก แต่เมื่อพิจารณารายละเอียดของจำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ในช่วงสูง ๆ จะพบว่ามีครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีเป็นจำนวนร้อยละที่มากกว่าครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีแนวโน้มที่จะมีชั่วโมงสอนมากกว่าครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป

ตาราง 58. แสดงการแจกแจงจำนวนครู จำแนกเป็นรายจังหวัด
ตามจำนวนชั่วโมงที่ครูสอนซ่อมเสริมใน 1 สัปดาห์

จังหวัด	จำนวนชั่วโมงที่สอนซ่อมเสริม					
	ไม่มี	1-5 ชม.	6-10 ชม.	11-15 ชม.	16-20 ชม.	มากกว่า 20 ชม.
นนทบุรี	122	69	9	1	-	-
ปทุมธานี	35	32	3	1	1	-
นครปฐม	40	34	3	-	-	-
สมุทรปราการ	80	49	5	1	-	-
สมุทรสาคร	41	20	-	-	-	-
จำนวน	318	204	20	3	1	-
รวม %	58.24	37.36	3.66	0.55	0.18	-

จากตาราง 58. แสดงว่าครูจำนวนกว่า 2 ใน 5 ของครูทั้งหมดมีจำนวน ชั่วโมงสอนซ่อมเสริม แต่ส่วนใหญ่มีจำนวนชั่วโมงที่สอนไม่มากนัก กล่าวคือจำนวน ชั่วโมงสอนซ่อมเสริมของครูตกอยู่ในช่วง 1 ถึง 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์มากที่สุด (37%) จำนวนชั่วโมงสอนซ่อมเสริมในช่วงอื่น ๆ ที่สูงขึ้นไปมีจำนวนครูที่สอนน้อยมาก (ต่ำกว่า 4%) ส่วนครูที่ไม่มีชั่วโมงสอนซ่อมเสริมเจบนั้นมี 58% นับว่ายังมีครูอีกกว่าครึ่งของ จำนวนครูทั้งหมดที่ไม่ได้ให้ความช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องนี้

ตาราง 59. แสดงการแจกแจงจำนวนครู จำแนกเป็นรายจังหวัด
ตามการสอนแทนครูที่ไม่มา

จังหวัด	การสอนแทนครูที่ไม่มา		
	ไม่เคย	น้อยครั้ง	บ่อยครั้ง
นนทบุรี	10	121	70
ปทุมธานี	4	39	29
นครปฐม	5	59	13
สมุทรปราการ	22	76	37
สมุทรสาคร	-	29	32
รวม	41	324	181
จำนวน %	7.51	59.34	33.15

จากตาราง 59. แสดงว่ามีครูจำนวนมาก (92%) ที่เคยรับภาระการสอนแทนครูที่ไม่มาสอนตามปกติ ครูจำนวนที่เหลือ (8%) เป็นครูที่ไม่เคยเข้าสอนแทนเลย และครูจำนวนนี้น้อยกว่าครูที่เคยเข้าสอนแทนจำนวนมากครั้ง นับว่ามีครูเพียงส่วนน้อยที่ไม่เคยเข้าสอนแทนครูอื่นเลย

ตาราง 60. แสดงการแจกแจงการสังเกตของครูเกี่ยวกับการปล่อย
ให้ชั้นว่าง โดยไม่มีครูสอน จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ชั้นว่างตามการสังเกตของครู				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
นนทบุรี	2	10	35	120	34
ปทุมธานี	-	3	4	33	32
นครปฐม	-	2	9	53	13
สมุทรปราการ	2	5	22	86	20
สมุทรสาคร	-	1	2	39	19
รวม	4	21	72	331	118
จำนวน %	0.73	3.85	13.19	60.62	21.61

จากตาราง 60. แสดงว่าครูส่วนใหญ่ (61%) สังเกตว่าการปล่อยให้ชั้นว่าง โดยไม่มีครูเข้าสอนมีน้อยครั้งและปีครูอยู่ 22% ที่สังเกตว่ามีการปล่อยให้ชั้นว่างน้อยที่สุด ส่วนครูที่สังเกตว่าการปล่อยให้ชั้นว่างมีมากและมากที่สุดนั้นมีประมาณ 5% นับว่าการปล่อยให้ชั้นว่างโดยไม่มีครูเข้าสอนตามการสังเกตของครูนั้นมีอยู่น้อยมาก อาจกล่าวได้ว่า ครูส่วนมากมีความรับผิดชอบต่อนักเรียนที่ทำงานอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

ตาราง 61. แสดงค่ารายเฉลี่ยของการทำงานนอกเหนือการสอนของครู
จำแนกตามเพศ วุฒิ และอายุราชการ

ประเภทของงาน	ค่ารายเฉลี่ยของการทำงานนอกเหนือการสอน					
	เพศ		วุฒิ		อายุราชการ	
	ชาย	หญิง	ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี ขึ้นไป	ไม่เกิน 5 ปี	6 ปีขึ้นไป
ธุรการ	1.697	1.500	1.642	1.453	1.339	1.674
ปกครอง	2.897	1.512	2.745	2.666	2.591	2.771
ห้องสมุด	1.140	1.244	1.161	1.282	1.212	1.207
แนะแนว	1.178	1.288	1.249	1.254	1.287	1.237
กิจกรรมนักเรียน	2.113	1.641	1.893	1.661	1.816	1.795
บริการนักเรียน	1.502	1.613	1.629	1.495	1.402	1.630
ประจำชั้น	2.427	3.047	2.787	2.912	2.775	2.865

หมายเหตุ ในการหาค่ารายเฉลี่ย ได้มีการกำหนดค่าน้ำหนักแทนความหมายดังนี้

- 1 แทน ไม่ได้ทำ
- 2 แทน ทำสัปดาห์ละ 1 - 5 ชั่วโมง
- 3 แทน ทำสัปดาห์ละ 6 - 10 ชั่วโมง
- 4 แทน ทำสัปดาห์ละ 11 - 15 ชั่วโมง
- 5 แทน ทำสัปดาห์ละ 16 - 20 ชั่วโมง
- 6 แทน ทำสัปดาห์ละมากกว่า 20 ชั่วโมง

จากตาราง 61. แสดงว่าการทำงานนอกเหนือจากการสอนของครูได้แก่งาน
ธุรการ งานปกครอง งานห้องสมุด งานแนะแนว งานกิจกรรมนักเรียน งานบริการนักเรียน
และงานครูประจำชั้น มักมีครูทำสัปดาห์ละไม่มากชั่วโมง เห็นได้จากรายเฉลี่ยของการทำงาน
เหล่านี้ต่างมีค่าต่ำ

จากการพิจารณาเปรียบเทียบค่ารายเฉลี่ยเหล่านี้ ปรากฏว่าค่ารายเฉลี่ยของการทำงานประจำชั้นของครูหญิงมีค่าสูงสุดเท่ากับ 3.05 ซึ่งหมายถึงว่าครูหญิงส่วนใหญ่มีจำนวนชั่วโมงทำงานตกอยู่ในช่วง 6 ถึง 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ส่วนค่าต่ำสุดเป็นค่ารายเฉลี่ยของการทำงานห้องสมุดของครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มีค่าเท่ากับ 1.16 ซึ่งหมายถึงว่าการทำงานห้องสมุดของครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มีแนวโน้มไปในทางไม่ได้ทำ

เป็นที่น่าสังเกตว่า งานครูประจำชั้นกับงานปกครองมีค่ารายเฉลี่ยสูงกว่าค่ารายเฉลี่ยของงานอื่น ๆ ไม่ว่าจะพิจารณาตามเพศ วุฒิ หรือตามอายุราชการของครูก็ตาม กล่าวคือมีค่ามากกว่า 2 ขึ้นไป และมีแนวโน้มที่จะมีค่าเข้าใกล้ไปทาง 3 เว้นแต่ค่ารายเฉลี่ยของครูหญิงเท่านั้นที่มีค่าต่ำไป กล่าวคืองานครูประจำชั้นของครูหญิงมีค่ารายเฉลี่ยเป็น 3.05 และงานปกครองเป็น 1.51 แสดงว่าครูหญิงส่วนใหญ่มีจำนวนชั่วโมงทำงานทั้งสองนี้ต่างจากครูอื่น ๆ สำหรับครูอื่น ๆ นั้นอาจถือได้ว่าส่วนใหญ่มีจำนวนชั่วโมงทำงานทั้งสองนี้เป็นไปทำนองเดียวกันคือ อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ 6 ถึง 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

นอกจากนี้ เป็นงานอื่น ๆ ที่เหลือ ปรากฏว่าค่ามีค่ารายเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.00 ถึง 2.00 ทั้งนี้ ยกเว้นค่ารายเฉลี่ยของการทำงานกิจกรรมนักเรียนของครูชายค่าเดียวที่มีค่าเกิน 2.00 แต่ก็ไม่มากนัก แสดงว่างานพิเศษต่าง ๆ ที่ไม่ใช่งานครูประจำชั้นและงานปกครองแล้ว ครูส่วนใหญ่ไม่ว่าจะเป็นเพศ วุฒิ หรืออายุราชการใดก็ตามมีจำนวนชั่วโมงทำงานน้อย คือมักไม่ได้ทำหรือทำบ้างแต่ก็ไม่เกิน 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

กล่าวโดยสรุป ครูเพศ วุฒิ และอายุราชการที่ต่างกัน ต่างก็ทำงานนอกเหนือการสอนทั่ว ๆ ไปไม่แตกต่างกันนัก เว้นแต่บางอย่างซึ่งได้กล่าวถึงข้างต้น

ตาราง 62. แสดงจำนวนครูที่สอนตรงและไม่ตรงกับความรู้ความสามารถ
จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและวุฒิ		วิชาที่สอนกับความรู้ความสามารถของครู		
		ไม่ตรง ทั้งหมด	ตรงบ้าง ไม่ตรงบ้าง	ตรงทั้งหมด
นนทบุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	10	44	74
	ปริญญาตรีขึ้นไป	8	24	41
ปทุมธานี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	7	18	20
	ปริญญาตรีขึ้นไป	2	7	18
นครปฐม	ต่ำกว่าปริญญาตรี	3	22	26
	ปริญญาตรีขึ้นไป	5	11	10
สมุทรปราการ	ต่ำกว่าปริญญาตรี	6	24	39
	ปริญญาตรีขึ้นไป	8	19	39
สมุทรสาคร	ต่ำกว่าปริญญาตรี	5	15	17
	ปริญญาตรีขึ้นไป	2	9	13
รวม	ต่ำกว่าปริญญาตรี	31	123	176
	%	9.39	37.27	53.33
	ปริญญาตรีขึ้นไป	25	70	121
	%	11.57	32.40	56.02

จากตาราง 62. แสดงว่าครูวุฒิทั้งสองระดับที่สอนวิชาไม่ตรงกับความรู้ความสามารถของตนมีเพียงส่วนน้อย เห็นได้จากมีครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี 9% และครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป 12% ที่ระบุว่าวิชาที่สอนไม่ตรงกับความรู้ความสามารถของตนทั้งหมด ส่วนครูที่ระบุว่าได้สอนตรงกับความรู้ความสามารถของตนทั้งหมดนั้นเป็นครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี 53% ครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป 56% ครูจำนวนที่เหลือเป็นพวกที่ระบุว่าได้สอนตรงบ้างไม่ตรงบ้าง

จะเห็นได้ว่าครูที่ระบุว่าได้สอนตรงทั้งหมดมีมากที่สุด เป็นครูที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปมากกว่าครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี แต่ก็มากกว่าไม่มากนัก รองลงมาเป็นครูที่ระบุว่าได้สอนตรงบ้างไม่ตรงบ้างเป็นครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมากกว่าครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป นอกจากนี้เป็นครูที่ระบุว่าได้สอนไม่ตรงทั้งหมดซึ่งมีน้อยที่สุด นับว่าครูวุฒิสองนี้มีแนวโน้มที่จะได้สอนในวิชาที่ตนมากกว่าครูวุฒิต่ำ

จากที่ทราบข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า ในการมอบหมายงานสอนให้ครูนั้น ได้มีคำนึงถึงความรู้ความสามารถของครู แต่ก็ยังทำได้ไม่เต็มที่นักก็อ ยังมีครูอีกจำนวนไม่น้อยที่ไม่ได้สอนวิชาที่ตรงกับความรู้ความสามารถทั้งหมด

ตาราง 63. แสดงจำนวนครูที่สอนตรงและไม่ตรงกับความรู้ความสามารถ
จำแนกตามอายุราชการ เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและอายุราชการ		วิชาที่สอนกับความรู้ความสามารถของครู		
		ไม่ตรง ทั้งหมด	ตรงบาง ไม่ตรงบาง	ตรงทั้งหมด
นนทบุรี	ไม่เกิน 5 ปี	4	20	25
	6 ปีขึ้นไป	14	48	90
ปทุมธานี	ไม่เกิน 5 ปี	5	5	19
	6 ปีขึ้นไป	4	20	19
นครปฐม	ไม่เกิน 5 ปี	5	24	15
	6 ปีขึ้นไป	3	9	21
สมุทรปราการ	ไม่เกิน 5 ปี	6	13	20
	6 ปีขึ้นไป	8	30	58
สมุทรสาคร	ไม่เกิน 5 ปี	1	4	8
	6 ปีขึ้นไป	6	20	22
รวม	ไม่เกิน 5 ปี	21	66	87
	%	12.07	37.93	50.00
	6 ปีขึ้นไป	35	127	210
	%	9.41	34.14	56.45

จากตาราง 63, แสดงว่าครูที่ได้อสอนวิชาตรงกับความรู้ความสามารถทั้งหมด เป็นครูเก่า (อายุราชการ 6 ปีขึ้นไป) มากกว่าครูใหม่ (อายุราชการไม่เกิน 5 ปี) เห็นได้จากจำนวนครูที่ระบุว่าสอนวิชาตรงกับความรู้ความสามารถทั้งหมดเป็นครูเก่า 57% ครูใหม่ 50% ส่วนครูที่ระบุอย่างอื่นคือ ที่ระบุว่าได้อสอนตรงบ้างไม่ตรงบ้าง กับ ได้อสอนไม่ตรงทั้งหมดเป็นครูใหม่มากกว่าครูเก่า ซึ่งมีจำนวนดังนี้ ครูที่ระบุว่าได้อสอนตรงบ้างไม่ตรงบ้างเป็นครูใหม่ 38% ครูเก่า 34% และที่ระบุว่าได้อสอนไม่ตรงทั้งหมดเป็นครูใหม่ 12% ครูเก่า 9%

จะเห็นได้ว่า ในการมอบหมายงานสอนให้ครูนั้น ครูเก่ามีแนวโน้มที่จะได้อสอนในวิชาที่ตนถนัดมากกว่าครูใหม่ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการมอบหมายงานสอนนั้น คงให้ครูเก่าได้อสอนวิชาที่เคยสอนมาแต่เดิม ส่วนครูใหม่ได้อสอนในวิชาที่เหลือ ฉะนั้น เพื่อให้การมอบหมายงานไม่เป็นปัญหาแก่ครู จึงน่าที่จะได้มีการเอาใจใส่อย่างจริงจัง ในการบรรจุครูที่มีความรู้ความสามารถสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน

ตาราง 64. แสดงจำนวนครู จำแนกตามวุฒิและลักษณะความเหมาะสม
ของงานนอกเหนือการสอนกับความรู้ความสามารถของครู
เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและวุฒิ		ความเหมาะสมของงานกับความรู้ความสามารถของครู				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
นนทบุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	4	8	80	26	10
	ปริญญาตรีขึ้นไป	2	8	39	21	3
ปทุมธานี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	3	28	11	3
	ปริญญาตรีขึ้นไป	-	2	17	6	2
นครปฐม	ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	5	31	12	2
	ปริญญาตรีขึ้นไป	-	2	16	6	2
สมุทรปราการ	ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	3	44	17	5
	ปริญญาตรีขึ้นไป	1	3	44	14	4
สมุทรสาคร	ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	1	25	8	2
	ปริญญาตรีขึ้นไป	-	1	15	6	2
ต่ำกว่าปริญญาตรี		6	20	208	74	22
รวม	%	1.81	6.06	63.03	22.42	6.67
	ปริญญาตรีขึ้นไป	3	16	131	53	13
	%	1.39	7.41	60.64	24.54	6.02

จากตาราง 64. แสดงว่าการทำงานนอกเหนือการสอนนั้น ครูส่วนใหญ่ ทั้งที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปต่างได้รับการมอบหมายงานให้ทำ ในลักษณะที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถที่ครูมีอยู่เป็นไปทำนองเดียวกัน คือ มี ครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี 29% และครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป 31% ได้ทำงานประเภทนี้ ในลักษณะที่เหมาะสมในระดับมากและมากที่สุด ส่วนที่ได้ทำในลักษณะที่เหมาะสม น้อยและน้อยที่สุดนั้นเป็นครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี 8% และครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป 9% ครูวุฒิตั้งสองระดับจำนวนที่เหลือได้ทำในลักษณะที่เหมาะสมในระดับปานกลาง

กล่าวโดยสรุป ครูวุฒิตั้งสองระดับที่ทำงานนอกเหนือการสอนต่างมีแนวโน้ม ได้รับงานทำไปในทางที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถที่มีอยู่และแนวโน้มนี้มีลักษณะ เป็นไปคล้ายคลึงกัน

ตาราง 65. แสดงจำนวนครู จำแนกตามอายุราชการและลักษณะความ
เหมาะสมของงานนอกเหนือการสอนกับความรู้ความสามารถ
ของครู เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและอายุราชการ		ความเหมาะสมของงานกับความรู้ความสามารถของครู				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
นนทบุรี	ไม่เกิน 5 ปี	2	4	25	14	4
	6 ปีขึ้นไป	4	12	94	33	9
ปทุมธานี	ไม่เกิน 5 ปี	-	1	18	6	4
	6 ปีขึ้นไป	-	4	2	11	1
นครปฐม	ไม่เกิน 5 ปี	1	5	21	14	3
	6 ปีขึ้นไป	-	2	26	4	1
สมุทรปราการ	ไม่เกิน 5 ปี	-	2	29	7	1
	6 ปีขึ้นไป	1	4	59	24	8
สมุทรสาคร	ไม่เกิน 5 ปี	-	-	9	3	1
	6 ปีขึ้นไป	1	2	31	11	3
รวม	ไม่เกิน 5 ปี	3	12	102	44	13
	%	1.72	6.70	58.62	25.29	7.47
	6 ปีขึ้นไป	6	24	237	83	22
	%	1.61	6.45	63.71	22.31	5.91

จากตาราง 65. แสดงว่าความเหมาะสมของการทำงานนอกเหนือการสอน กับความรู้ความสามารถของครูที่มีอายุราชการต่างกันมีลักษณะการแจกแจงต่างจากที่ปรากฏในตาราง 64. เล็กน้อยคือ ในช่วงความเหมาะสมระดับมากและมากที่สุดมีจำนวนครูใหม่ (อายุราชการไม่เกิน 5 ปี) มากกว่าครูเก่า (ครูอายุราชการ 6 ปีขึ้นไป) อยู่บ้าง กล่าวคือจำนวนครูใหม่มี 32% แต่ครูเก่ามี 28% ส่วนในระดับปานกลางกลับมีครูเก่ามากกว่าครูใหม่ คือครูเก่ามีจำนวน 64% แต่ครูใหม่มีจำนวน 59% และในระดับน้อยและน้อยที่สุดมีจำนวนครูในกลุ่มทั้งสองใกล้เคียงกันคือมีครูเก่า 8% ครูใหม่ 9%

อาจกล่าวได้ว่าในการมอบหมายงานนอกเหนือการสอนครูใหม่มีแนวโน้มที่จะได้รับงานไปในทางที่เหมาะสมมากกว่าครูเก่า และครูทั้งสองพวกต่างได้ทำงานประเภทนี้ที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตนค่อนข้างมาก

ตาราง 66. แสดงจำนวนครูใหญ่เกี่ยวกับปัญหาในการจัดครูเข้าสอน

	ปัญหาในการจัดครูเข้าสอน			
	ไม่มีปัญหา	มีครูไม่ตรงวิชาที่จัดสอน	มีครูไม่พอ	ครูไม่ชอบสอนบางวิชา
จำนวน	7	3	14	6
%	23.33	10.00	46.67	20.00

จากตาราง 66. แสดงว่าปัญหาของครูใหญ่ในการจัดครูเข้าสอนส่วนใหญ่ (47%) เป็นปัญหาเนื่องจากมีครูไม่พอ ปัญหารองลงมาเป็นปัญหาเนื่องจากการที่ครูไม่ชอบสอนบางวิชา (20%) และปัญหาเนื่องจากมีครูไม่ตรงวิชาที่จัดสอน (10%) นอกจากนี้เป็นครูใหญ่ที่ไคร่ระบุว่าไม่มีปัญหา นับว่ามีครูใหญ่จำนวนไม่ถึง 1 ใน 4 ของครูใหญ่ทั้งหมดที่ไม่มีปัญหาในการจัดครูเข้าสอน

ฉะนั้น ในการที่จะช่วยครูใหญ่ในการแก้ปัญหานี้ จึงอยู่ที่การหาทางช่วยให้โรงเรียนได้มีครูอย่างเพียงพอและควรเป็นครูที่มีความรู้ความสามารถตรงกับความต้องการของโรงเรียน

ตาราง 67. แสดงจำนวนโรงเรียนที่มีครูสาขาวิชาต่าง ๆ ทั้งที่ไม่พอและ
ที่เกินต้องการ จำแนกเป็นรายจังหวัด

วิชา	นันทบุรี		ปทุมธานี		นครปฐม		สมุทร- ปราการ		สมุทร- สาคร		รวมขาด		รวมเกิน	
	ขาด	เกิน	ขาด	เกิน	ขาด	เกิน	ขาด	เกิน	ขาด	เกิน	จำนวน	%	จำนวน	%
ภาษาไทย	3	-	4	-	2	-	2	-	-	1	11	8.73	1	7.70
ภาษาอังกฤษ	2	1	4	1	4	-	1	-	2	-	13	10.32	2	15.38
คณิตศาสตร์	2	-	2	1	1	1	4	-	2	1	11	8.73	3	23.08
วิทยาศาสตร์	4	-	-	1	1	1	3	-	-	1	8	6.35	2	15.38
สังคมศึกษา	3	1	-	-	2	-	2	-	-	2	6	4.76	3	23.08
ศิลปศึกษา	4	-	4	-	3	-	4	-	1	1	16	12.70	1	7.70
พลานามัย	2	-	3	-	5	-	4	-	-	-	14	11.11	-	-
บรรณารักษ์	2	-	4	-	7	-	4	-	1	-	18	14.29	-	-
แนะแนว	2	-	4	-	4	-	4	-	1	-	14	11.11	-	-
โสตทัศน- ศึกษา	2	1	4	-	5	-	2	-	2	-	15	11.90	1	7.70

จากตาราง 67. แสดงว่าครูสาขาวิชาต่าง ๆ ทุกสาขาวิชาที่ปรากฏในตาราง
นี้ ยังมีโรงเรียนระบุว่าไม่พอ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบจำนวนโรงเรียนที่ไ้ระบุว่า
ครูไม่พอในแต่ละสาขาวิชา จะพบว่าครูบรรณารักษ์มีโรงเรียนระบุสูงสุด (14%) นั่นคือ
ครูบรรณารักษ์เป็นครูที่มีโรงเรียนต้องการมากที่สุด ครูที่มีโรงเรียนต้องการรองลงมา
เป็นครูศิลปศึกษา (13%) และครูโสตทัศนศึกษา (12%) ส่วนสาขาวิชาที่มีจำนวนโรงเรียน
ต้องการไม่มากนักคือ ครูสังคมศึกษา (5%) และครูวิทยาศาสตร์ (6%)

ทางค่านครุเกิน พบว่ามีจำนวนโรงเรียนระบุไม่มากนัก คือมีจำนวนโรงเรียนระบุเป็นจำนวนระหว่าง 1 ถึง 3 โรงเรียน และที่ไม่มีโรงเรียนระบุเลยก็มี ได้แก่ครูพลานามัย ครูบรรณารักษ์ และครูแนะแนว นับว่าครูทั้ง 3 สาขาวิชานี้ไม่มีโรงเรียนใดมีเกินเลย สำหรับครูที่มีโรงเรียนระบุว่าเกินเป็นจำนวนมากที่สุด (3 โรงเรียน) ได้แก่ครูสังคมศึกษาและครูคณิตศาสตร์

กล่าวโดยสรุป ครูสาขาวิชาต่าง ๆ ทุกสาขาวิชาที่มีโรงเรียนระบุว่าไม่พอครูที่มีโรงเรียนระบุว่าไม่พอเป็นจำนวนมากที่สุดก็คือครูบรรณารักษ์ ส่วนที่ระบุเป็นจำนวนน้อยที่สุดคือครูสังคมศึกษา สำหรับครูเกินมีโรงเรียนระบุอยู่น้อยโรงเรียน และมีครูที่ไม่มีโรงเรียนใดระบุว่าเกินอยู่ 3 สาขาวิชาคือ ครูพลานามัย ครูบรรณารักษ์ และครูแนะแนว อาจกล่าวได้ว่าโรงเรียนที่มีครูเกินมีไม่มากนัก แต่โรงเรียนที่มีครูขาดยังมีเป็นส่วนใหญ่ ฉะนั้น เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างดี จึงน่าจะให้มีการพิจารณาบรรจุครูโดยคำนึงถึงสิ่งที่โรงเรียนได้ระบุนานี้

ตาราง 68. แสดงจำนวนโรงเรียนที่ต้องการครูเพิ่ม จำแนกเป็นรายจังหวัด
ตามจำนวนครูที่ต้องการเพิ่ม

จังหวัด	จำนวนครูที่ต้องการในปีการศึกษานี้				
	พอเพียงแล้ว	1-2 คน	3-5 คน	6-10 คน	มากกว่า 10 คน
นนทบุรี	1	3	3	-	1
ปทุมธานี	-	4	2	-	-
นครปฐม	-	3	3	1	-
สมุทรปราการ	-	1	2	2	1
สมุทรสาคร	1	-	2	-	-
จำนวน	2	11	12	3	2
%	6.67	36.67	40.00	10.00	6.67

จากตาราง 68. แสดงว่า จำนวนครูที่โรงเรียนต้องการในปีการศึกษานี้ ส่วนใหญ่ตกอยู่ในช่วง 3-5 คน (40 %) รองลงมาอยู่ในช่วง 1-2 คน (37 %) ส่วนโรงเรียนที่ไม่ต้องการครูเพิ่มเลยมี 2 โรงเรียน (7 %) อยู่ในจังหวัดนนทบุรีและจังหวัดสมุทรสาคร นับว่ามีโรงเรียนจำนวนมาก (93 %) ที่มีครูยังไม่พอเพียง เป็นที่น่าสังเกตว่ามีโรงเรียนในจังหวัดนนทบุรีและสมุทรปราการจังหวัดละโรงเรียนที่ต้องการครูเพิ่มเป็นจำนวนมากกว่า 10 คน นับว่าโรงเรียนทั้งสองนี้มีความขาดแคลนครูอย่างมาก จึงน่าที่จะได้พิจารณาให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียนทั้งสองนี้เป็นพิเศษ

ตาราง 69. แสดงจำนวนครูเกี่ยวกับระดับความพอใจในมาตรฐานการเรียนรู้
 ของนักเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความพอใจของครูเกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
นนทบุรี	5	37	133	24	2
ปทุมธานี	2	11	47	10	2
นครปฐม	1	7	60	9	-
สมุทรปราการ	16	26	78	15	-
สมุทรสาคร	1	10	38	12	-
จำนวน	25	91	356	70	4
รวม	%	4.58	16.67	65.20	12.82 0.73

จากตาราง 69. แสดงว่าความพอใจของครูส่วนใหญ่ (65%) เกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้ในระดับปานกลาง ครูที่มีความพอใจในระดับที่สูงกว่านี้คือ ในระดับมากมีจำนวนน้อยกว่าครูที่มีความพอใจในระดับน้อยและครูที่มีความพอใจในระดับมากที่สุดก็มีจำนวนน้อยกว่าครูที่มีความพอใจในระดับน้อยที่สุดเช่นกัน นับว่าครูที่มีความพอใจในระดับค่อนข้างมากมีน้อยกว่าครูที่มีความพอใจในระดับค่อนข้างน้อย แต่ถึงอย่างไรครูที่มีความพอใจในระดับน้อยและน้อยที่สุดก็มีจำนวนไม่มากนักคือ มีเพียงประมาณ 1 ใน 5 ของครูทั้งหมด อาจกล่าวได้ว่าครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนตนในระดับที่พอใจก็อยู่ในเกณฑ์ไม่ต่ำ

ตาราง 70. แสดงจำนวนครูใหญ่เกี่ยวกับระดับความพอใจในมาตรฐาน
การเรียนของนักเรียน

	ความพอใจของครูใหญ่เกี่ยวกับมาตรฐานการเรียน				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
จำนวน	3	5	17	3	2
%	10.00	16.67	56.66	10.00	6.67

จากตาราง 70. แสดงว่าครูใหญ่กว่าครึ่ง (57%) ของจำนวนทั้งหมดมีความพอใจเกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ครูใหญ่ที่มีความพอใจในระดับที่สูงกว่านี้และต่ำกว่านี้ก็มีจำนวนเป็นไปทำนองเดียวกับจำนวนของครูน้อยที่ปรากฏในตาราง 69. จะต่างกันอยู่บ้างที่การกระจายจำนวนครูใหญ่ไปทางด้านมากและน้อยนั้นเป็นการกระจายที่มากกว่า

อาจกล่าวได้ว่าความพอใจของครูใหญ่และความพอใจของครูมีแนวโน้มไปทางเดียวกันคือความพอใจที่อยู่ในระดับต่ำมีเพียงส่วนน้อย แต่ลักษณะความแตกต่างภายในกลุ่มนั้น ความพอใจของครูใหญ่เป็นความพอใจที่มีความแตกต่างกันมากกว่าความพอใจของครู นับว่าความพอใจของครูใหญ่มีความแปรปรวนมากกว่า

ตาราง 71. แสดงการแจกแจงจำนวนครูที่มีความรู้สึกต่อครูรวมโรงเรียน
ในเรื่องความสนใจในการหาความรู้ จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ระดับความสนใจของครูในการแสวงหาความรู้				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
นนทบุรี	2	21	110	57	11
ปทุมธานี	-	2	41	22	7
นครปฐม	-	5	47	22	3
สมุทรปราการ	3	7	62	53	10
สมุทรสาคร	-	2	30	27	2
จำนวน	5	37	290	181	33
รวม %	0.92	6.78	53.11	33.15	6.04

จากตาราง 71. แสดงว่าครูส่วนใหญ่ (53%) มีความรู้สึกว่าครูรวมโรงเรียนมีความสนใจในการหาความรู้ในระดับปานกลาง รองลงมา (33%) รู้สึกว่าครูรวมโรงเรียนมีความสนใจในการหาความรู้ในระดับมาก ส่วนครูที่รู้สึกว่าการรวมโรงเรียนมีความสนใจในระดับมากที่สุดนั้นมีจำนวนใกล้เคียงกับจำนวนครูที่รู้สึกว่าการรวมโรงเรียนมีความสนใจในระดับน้อย นอกจากนี้เป็นครูที่รู้สึกว่าการรวมโรงเรียนสนใจในการหาความรู้ในระดับน้อยที่สุด ซึ่งมีจำนวนครูที่รู้สึกเช่นนั้นเพียง 1% นับว่ามีครูเพียงส่วนน้อยที่รู้สึกว่าการรวมโรงเรียนไม่ค่อยสนใจในการแสวงหาความรู้

ตาราง 72. แสดงระดับความสนใจของครูในการแสวงหาความรู้
ตามความรู้สึกรู้สึกของครูใหญ่

	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
จำนวน	-	3	18	6	3
%	-	10.00	60.00	20.00	10.00

จากตาราง 72. แสดงว่าครูใหญ่มีความรู้สึกรู้สึกว่าครูในโรงเรียนของตนมีความสนใจในการแสวงหาความรู้ในระดับที่น่าพอใจ กล่าวคือมีครูใหญ่เพียง 10% ที่รู้สึกว่าการแสวงหาความรู้ในโรงเรียนของตนไม่ค่อยสนใจแสวงหาความรู้

จากตาราง 71. และ 72. ประกอบกันย่อมแสดงว่ามีครูจำนวนไม่น้อยที่สนใจแสวงหาความรู้ นับว่าเป็นเรื่องน่ายินดี คือจะได้ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างได้ผลเต็มที่และทำให้ครูได้มีความรู้ใหม่ ๆ มาสอนนักเรียนอยู่เสมอ

ตาราง 73. แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนครู เกี่ยวกับการใช้
เวลาว่าง จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	การใช้เวลาว่างของครู					
	เตรียม การสอน	ตรวจงาน นักเรียน	อ่าน หนังสือ	พบปะ เพื่อนครู	พักผ่อน	อื่น ๆ
นนทบุรี	107	153	105	83	43	9
ปทุมธานี	45	54	46	31	17	3
นครปฐม	41	62	54	39	13	-
สมุทรปราการ	61	99	65	52	38	1
สมุทรสาคร	30	49	31	32	15	-
รวม จำนวน*	284	417	301	237	126	13
%	20.61	30.26	21.84	17.20	9.14	0.94

* ระบุได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 73. แสดงว่าการใช้เวลาว่างของครูส่วนใหญ่คือการตรวจงาน
นักเรียน (30%) รองลงมาคืออ่านหนังสือ (22%) และเตรียมการสอน (21%) ที่เหลือ
คือใช้ไปในการพบปะเพื่อนครู (17%) พักผ่อน (9%) และใช้ไปในเรื่องอื่น ๆ (1%)
นับว่าการใช้เวลาว่างของครูมักเป็นไปในทางที่เป็นประโยชน์ต่อหน้าที่การงาน

ตาราง 74. แสดงการแจกแจงค่ารายเฉลี่ยของจำนวนเวลาที่ครูเตรียมตัว
ก่อนเข้าสอน จำนวนเวลาถึงโรงเรียนก่อนโรงเรียนเข้าและ
จำนวนเวลาอยู่โรงเรียนหลังโรงเรียนเลิก จำแนกเป็นราย
จังหวัด

จังหวัด	(ก)	(ข)	(จ)
	เวลาที่ใช้เตรียม ตัวก่อนเข้าสอน M	เวลาถึงโรงเรียน ก่อนโรงเรียนเข้า M	เวลาอยู่โรงเรียน หลังโรงเรียนเลิก M
นนทบุรี	4.060	3.115	3.420
ปทุมธานี	4.000	3.347	2.903
นครปฐม	4.104	3.364	3.740
สมุทรปราการ	4.097	3.224	3.186
สมุทรสาคร	4.066	3.148	3.246
รวม	4.068	3.217	3.319

หมายเหตุ ในการคิดค่ารายเฉลี่ย ได้กำหนดค่าน้ำหนักแทนความหมายดังนี้

1. แทน (ก) ใช้เวลามากกว่า 15 นาที หรือ (ข) ตรงเวลาพอดี
2. แทน (ก) ใช้เวลา 11-15 นาที หรือ (ข) น้อยกว่า 15 นาที
3. แทน (ก) ใช้เวลา 6-10 นาที หรือ (ข) 15-30 นาที
4. แทน (ก) ใช้เวลา 1-5 นาที หรือ (ข) 31-60 นาที
5. แทน (ก) เข้าห้องสอนทันที หรือ (ข) เกินกว่า 60 นาที

จากตาราง 74. แสดงว่าครูส่วนมากใช้เวลาเตรียมตัวก่อนเข้าสอนเพียงเล็กน้อยคือประมาณ 1 ถึง 5 นาที เห็นได้จากการรายเฉลี่ยที่ปรากฏทั้งการรายเฉลี่ยรวมและการรายเฉลี่ยเป็นรายจังหวัดต่างมีค่าใกล้เคียงกับค่า 4 ซึ่งเป็นค่าแทนความหมายการใช้เวลา 1 ถึง 5 นาที นับว่าครูส่วนมากมักเข้าห้องสอนทันทีเมื่อถึงกำหนดเวลาที่ต้องสอน

สำหรับเวลาที่ครูอยู่โรงเรียนก่อนโรงเรียนเช้าและหลังโรงเรียนเลิกนั้น ส่วนใหญ่มีค่าใกล้เคียงกันคือ ตกอยู่ในช่วงเวลา 15 ถึง 30 นาที เห็นได้จากการรายเฉลี่ยของทุกจังหวัดต่างมีค่าเข้าใกล้ 3 กล่าวคือการรายเฉลี่ยอยู่ในพิสัย 2.90 ถึง 3.74 ซึ่งเป็นการรายเฉลี่ยของเวลาอยู่โรงเรียนหลังโรงเรียนเลิกของจังหวัดปทุมธานี และจังหวัดนครปฐมตามลำดับ ส่วนค่าพิสัยของการรายเฉลี่ยของเวลาอยู่โรงเรียนก่อนโรงเรียนเช้าเป็น 3.12 (จังหวัดนนทบุรี) ถึง 3.36 (จังหวัดนครปฐม) จะเห็นว่าค่าทั้งสองนี้มีค่าใกล้เคียงกันมาก ฉะนั้น อาจกล่าวได้ว่าการใช้เวลาของครูในการอยู่โรงเรียนก่อนโรงเรียนเช้าและหลังโรงเรียนเลิกส่วนใหญ่มีค่าไม่แตกต่างกัน คืออยู่ในช่วง 15 ถึง 30 นาที ยกเว้นครูในจังหวัดนครปฐมที่มีแนวโน้มการใช้เวลาอยู่โรงเรียนหลังโรงเรียนเลิกมากกว่าครูในจังหวัดอื่น ๆ คือมีแนวโน้มไปทางเวลา 31 ถึง 60 นาที

อาจกล่าวได้ว่าการใช้เวลาของครูที่ได้กล่าวถึงข้างต้นอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ คือครูมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาเวลาในการทำงานและอุทิศเวลาให้แก่โรงเรียนพอสมควร

ตาราง 75. แสดงการแจกแจงจำนวนครูเกี่ยวกับจำนวนวันลาิจและลาป่วย
จำแนกตามเพศ เป็นรายจังหวัด

จังหวัด และเพศ		จำนวนวันลาิจและลาป่วย				
		ไม่มีวันลา	1-5 วัน	6-10 วัน	11-15 วัน	มากกว่า 15 วัน
นนทบุรี	ชาย	21	34	6	1	2
	หญิง	27	90	18	1	1
ปทุมธานี	ชาย	9	14	2	1	-
	หญิง	8	30	4	1	3
นครปฐม	ชาย	13	19	1	1	-
	หญิง	13	25	3	1	1
สมุทรปราการ	ชาย	11	20	6	-	-
	หญิง	22	55	16	2	2
สมุทรสาคร	ชาย	3	17	2	2	-
	หญิง	9	23	2	1	2
รวม	ชาย	57	104	17	5	2
	%	30.81	56.22	9.19	2.70	1.08
	หญิง	79	223	43	6	9
	%	21.94	61.94	11.94	1.67	2.50

จากตาราง 75. แสดงว่า ครูทั้งสองเพศส่วนใหญ่ (ครูชาย 56 % ครูหญิง 62 %) มีจำนวนวันลาตกอยู่ในช่วง 1 ถึง 5 วัน ครูที่มีวันลา จำนวนรองลงมาเป็นครูชาย 9 % ครูหญิง 12 % มีวันลาตกอยู่ในช่วง 6 - 10 วัน ครูที่มีวันลาในช่วงสูงกว่านี้มีเพียงส่วนน้อย ส่วนครูที่ไม่มีวันลาเลยเป็นครูชาย 31 % และครูหญิง 22 % นับว่าครูทั้งสองเพศมีจำนวนวันลาไม่มากนัก และครูหญิงมีแนวโน้มในการมีวันลามากกว่าครูชาย

ตาราง 76. แสดงการแจกแจงจำนวนครูเกี่ยวกับจำนวนวันลากิจและลาป่วย
จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด

จังหวัด และวุฒิ		จำนวนวันลากิจและลาป่วย				
		ไม่มี วันลา	1-5 วัน	6-10 วัน	11-15 วัน	มากกว่า 15 วัน
นนทบุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	31	76	18	1	2
	ปริญญาตรีขึ้นไป	17	48	6	1	1
ปทุมธานี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	7	30	4	2	2
	ปริญญาตรีขึ้นไป	10	14	2	-	1
นครปฐม	ต่ำกว่าปริญญาตรี	17	31	1	2	-
	ปริญญาตรีขึ้นไป	9	13	3	-	1
สมุทรปราการ	ต่ำกว่าปริญญาตรี	15	34	16	1	2
	ปริญญาตรีขึ้นไป	18	41	6	1	-
สมุทรสาคร	ต่ำกว่าปริญญาตรี	5	24	3	3	2
	ปริญญาตรีขึ้นไป	7	16	1	-	-
รวม	ต่ำกว่าปริญญาตรี	75	195	42	9	8
	%	22.79	59.27	12.77	2.74	2.43
	ปริญญาตรีขึ้นไป	61	132	18	2	3
	%	28.24	61.11	8.33	0.93	1.39

จากตาราง 76. แสดงว่า ครูที่ไม่มีวันลาเป็นครูอุทิศปณิธานที่ขึ้นไปมากกว่าครูอุทิศต่ำกว่าปณิธาน คือมีครูอุทิศปณิธานที่ขึ้นไปจำนวน 28 % ส่วนครูอุทิศต่ำกว่าปณิธานมี 23 % สำหรับครูที่มีวันลาส่วนใหญ่ (ครูอุทิศสูง 61 % ครูอุทิศต่ำ 59 %) มีวันลาในช่วง 1 ถึง 5 วัน ที่เหลือมีวันลาในช่วงอื่น ๆ ที่สูงขึ้นไป ปรากฏว่ามีครูอุทิศต่ำกว่าปณิธานจำนวนมากกว่าครูอุทิศปณิธานที่ขึ้นไปเสมอ นับว่าครูที่มีวันลามากมักเป็นครูที่มีอุทิศต่ำกว่าปณิธาน จึงอาจกล่าวได้ว่าครูอุทิศต่ำกว่าปณิธานมีแนวโน้มในการมีวันลามาก มากกว่าครูอุทิศปณิธานที่ขึ้นไป

ตาราง 77. แสดงการแจกแจงจำนวนครูเกี่ยวกับจำนวนวันลาิจและลาป่วย
จำแนกตามอายุของครู เป็นรายจังหวัด

จังหวัด และอายุ		จำนวนวันลาิจและลาป่วย				
		ไม่มี วันลา	1-5 วัน	6-10 วัน	11-15 วัน	มากกว่า 15 วัน
นนทบุรี	ไม่เกิน 40 ปี	43	103	22	2	2
	41 ปีขึ้นไป	5	21	2	-	1
ปทุมธานี	ไม่เกิน 40 ปี	16	37	4	2	3
	41 ปีขึ้นไป	1	7	2	-	-
นครปฐม	ไม่เกิน 40 ปี	24	41	3	1	1
	41 ปีขึ้นไป	2	3	1	1	-
สมุทรปราการ	ไม่เกิน 40 ปี	29	56	16	2	2
	41 ปีขึ้นไป	4	19	6	-	-
สมุทรสาคร	ไม่เกิน 40 ปี	12	34	3	1	2
	41 ปีขึ้นไป	-	6	1	2	-
รวม	ไม่เกิน 40 ปี	124	271	48	8	10
	%	26.70	58.79	10.41	1.73	2.17
	41 ปีขึ้นไป	12	56	12	3	1
	%	14.28	66.67	14.29	3.57	1.19

จากตาราง 77 แสดงว่า ครูสูงอายุ (อายุ 41 ปีขึ้นไป) ที่ไม่เคยลากิจหรือลาป่วยเลยมีเพียงส่วนน้อย คือมีเพียง 14 % ส่วนครูอายุน้อยที่ไม่มีวันลา มีจำนวน 27 % ครูที่เหลือล้วนมีวันลาทั้งสิ้น และเป็นการลาในช่วง 1 ถึง 5 วันเป็นส่วนมาก คือมีครูสูงอายุจำนวน 67 % และครูอายุน้อยจำนวน 59 % ที่มีวันลาในช่วงนี้ ส่วนช่วงเวลาอื่น ๆ ที่สูงขึ้นไปมีจำนวนครูที่ลดน้อยลงและมักพบว่า มีครูสูงอายุมากกว่าครูอายุน้อยเสมอ ฉะนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า ในเรื่องการลากิจและลาป่วยครูสูงอายุจำนวนมากต่างได้เคยลา และครูสูงอายุที่ได้เคยลาเหล่านี้มีจำนวนมากกว่าครูอายุน้อยเสมอไม่ว่าจะพิจารณาในช่วงวันลาช่วงไหน แต่ถึงอย่างไรก็ตาม จำนวนวันลาของครูในระดับอายุทั้งสองต่างก็มีจำนวนวันลาไม่มากนัก คือส่วนใหญ่ก็มีวันลาอยู่ในช่วง 1 ถึง 5 วัน

ตาราง 78. แสดงการแจกแจงจำนวนครูเกี่ยวกับจำนวนวันลาิจและลาป่วย
จำแนกตามอายุราชการ เป็นรายจังหวัด

จังหวัด และอายุราชการ		จำนวนวันลาิจและลาป่วย				
		ไม่มี วันลา	1-5 วัน	6-10 วัน	11-15 วัน	มากกว่า 15 วัน
นนทบุรี	ไม่เกิน 5 ปี	14	28	5	-	2
	6 ปีขึ้นไป	34	96	19	2	1
ปทุมธานี	ไม่เกิน 5 ปี	5	21	2	1	-
	6 ปีขึ้นไป	12	23	4	1	3
นครปฐม	ไม่เกิน 5 ปี	16	25	1	1	1
	6 ปีขึ้นไป	10	19	3	1	-
สมุทรปราการ	ไม่เกิน 5 ปี	17	16	5	-	1
	6 ปีขึ้นไป	16	59	17	2	1
สมุทรสาคร	ไม่เกิน 5 ปี	4	9	-	-	-
	6 ปีขึ้นไป	8	31	4	3	2
รวม	ไม่เกิน 5 ปี	56	99	13	2	4
	%	32.18	56.90	7.47	1.15	2.30
	6 ปีขึ้นไป	80	228	47	9	7
	%	21.56	61.45	12.67	2.43	1.89

จากตาราง 78. แสดงว่า การแจกแจงจำนวนครุเกี่ยวกับวันลา มีลักษณะคล้ายกับการแจกแจงที่ปรากฏในตาราง 77. คือ ครุเก่า (อายุราชการ 6 ปีขึ้นไป) มีแนวโน้มที่จะมีจำนวนวันลามากกว่าครุใหม่ (อายุราชการไม่เกิน 5 ปี) การแจกแจงในทั้งสองตารางนี้มีต่างกันอยู่บ้าง คือจำนวนครุที่ไม่มีวันลาในตาราง 78. มีเปอร์เซ็นต์สูงกว่าที่ได้ปรากฏในตาราง 77. ส่วนลักษณะการแจกแจงอื่น ๆ เป็นไปเหมือนกัน คือในช่วงวันลาแต่ละช่วงมีจำนวนครุเก่ามากกว่าครุใหม่เสมอ จะเห็นได้ดังนี้

ไม่มีวันลา มีครุเก่า 22 % ครุใหม่ 32 %

ลา 1-5 วัน มีครุเก่า 61 % ครุใหม่ 57 %

ลา 6-10 วัน มีครุเก่า 13 % ครุใหม่ 8 %

ลา 11 วันขึ้นไป มีครุเก่า 4 % ครุใหม่ 3 %

จากทั้งสองตาราง (ตาราง 77. และตาราง 78.) จึงอาจสรุปได้ว่า ครุที่ทำงานนานขึ้นหรือมีอายุมากขึ้นมีแนวโน้มที่จะมีการลาภักหรือลาป่วยมากขึ้น

ตาราง 79. แสดงการแจกแจงจำนวนครูเกี่ยวกับจำนวนวันลาิจและลาป่วย
จำแนกตามเงินเดือน เป็นรายจังหวัด

จังหวัด และเงินเดือน		จำนวนวันลาิจและลาป่วย				
		ไม่มี วันลา	1-5 วัน	6-10 วัน	11-15 วัน	มากกว่า 15 วัน
นนทบุรี	ไม่เกิน 1300 บาท	23	59	16	1	2
	1400-2750 บาท	25	64	8	1	1
	2900 บาทขึ้นไป	-	1	-	-	-
ปทุมธานี	ไม่เกิน 1300 บาท	8	26	5	2	-
	1400-2750 บาท	9	18	1	-	3
	2900 บาทขึ้นไป	-	-	-	-	-
นครปฐม	ไม่เกิน 1300 บาท	19	35	1	1	1
	1400-2750 บาท	7	8	3	1	-
	2900 บาทขึ้นไป	-	1	-	-	-
สมุทรปราการ	ไม่เกิน 1300 บาท	22	31	9	-	1
	1400-2750 บาท	10	42	13	2	1
	2900 บาทขึ้นไป	1	2	-	-	-
สมุทรสาคร	ไม่เกิน 1300 บาท	3	21	1	1	1
	1400-2750 บาท	9	19	3	1	1
	2900 บาทขึ้นไป	-	-	-	1	-
รวม	ไม่เกิน 1300 บาท	75	172	32	5	5
	%	25.95	59.52	11.07	1.73	1.73
	1400-2750 บาท	60	151	28	5	6
	%	24.00	60.40	11.20	2.00	2.40
	2900 บาทขึ้นไป	1	4	-	1	-
	%	16.67	66.66	-	16.67	-

จากตาราง 79. แสดงว่า ครูเงินเดือนมาก (2900 บาทขึ้นไป) ซึ่งมีอยู่จำนวน 6 คน เป็นครูที่ไม่มีวันลาเพียง 1 คน (17 %) ที่เหลือ 4 คน (66 %) มีวันลาตกอยู่ในช่วง 1-5 วัน และอีก 1 คน มีวันลาอยู่ในช่วง 11-15 วัน

ครูเงินเดือนปานกลาง (1400-2750 บาท) และครูเงินเดือนน้อย (ไม่เกิน 1300 บาท) มีจำนวนวันลาที่อยู่ในช่วงวันลาช่วง ๆ คล้ายกันมาก คือส่วนใหญ่ (ครูเงินเดือนปานกลาง 60 % ครูเงินเดือนน้อย 60 %) มีวันลาอยู่ในช่วง 1-5 วัน ส่วนที่มีวันลาอยู่ในช่วงอื่น ๆ ที่สูงขึ้นไปก็ยังคงมีครูทั้งสองพวกนี้จำนวนใกล้เคียงกัน คือ ในช่วง 6-10 วัน มีครูเงินเดือนปานกลาง 11 % และครูเงินเดือนต่ำ 11 % และในช่วงวันลาสูงกว่านี้ (11 วันขึ้นไป) มีครูเงินเดือนปานกลาง 4 % ครูเงินเดือนต่ำ 3 % ฉะนั้นจึงอาจถือได้ว่า ครูที่มีเงินเดือนในสองระดับนี้มีลักษณะการลาที่ไม่แตกต่างกัน

กล่าวโดยสรุป ครูเงินเดือนสูงมีวันลาที่อยู่ในช่วง 1-5 วันมากที่สุด ครูเงินเดือนปานกลาง และครูเงินเดือนต่ำมีวันลาในช่วงวันลาแต่ละช่วงไม่แตกต่างกัน และส่วนใหญ่มีวันลาไม่เกิน 5 วันจนถึงไม่มีวันลาเลย

ตาราง 80. แสดงการแจกแจงจำนวนครูใหญ่เกี่ยวกับจำนวนวันลาจิจและลาป่วย
จำแนกตามเพศ วุฒิ อายุ จำนวนปีที่เป็นครูใหญ่ และเงินเดือน

รายการที่จำแนก		จำนวนวันลาจิจและลาป่วย				
		ไม่มี วันลา	1-5 วัน	6-10 วัน	11-15 วัน	มากกว่า 15 วัน
เพศ	ชาย	18	3	1	-	-
	%	81.82	13.64	4.54	-	-
	หญิง	6	2	-	-	-
	%	75.00	25.00	-	-	-
วุฒิ	ต่ำกว่าปริญญาตรี	8	1	-	-	-
	%	88.89	11.11	-	-	-
	ปริญญาตรีขึ้นไป	16	4	1	-	-
	%	76.19	19.05	4.76	-	-
อายุ	ไม่เกิน 40 ปี	11	2	-	-	-
	%	84.62	15.38	-	-	-
	41 ปีขึ้นไป	13	3	1	-	-
	%	76.47	17.65	5.88	-	-
จำนวนปีที่ เป็น ครูใหญ่	ไม่เกิน 5 ปี	12	-	-	-	-
	%	100.00	-	-	-	-
	6 ปีขึ้นไป	12	5	1	-	-
	%	66.67	27.78	5.55	-	-
เงินเดือน	ไม่เกิน 1300 บาท	-	-	-	-	-
	%	-	-	-	-	-
	1400-2750 บาท	13	3	-	-	-
	%	81.25	18.75	-	-	-
	2900 บาทขึ้นไป	11	2	1	-	-
	%	78.57	14.29	7.14	-	-

จากตาราง 80. แสดงว่า ครูใหญ่ส่วนมากไม่มีวันลาราชการ ไม่ว่าจะพิจารณาตามเพศ ตามวุฒิ ตามอายุ ตามจำนวนปีที่เป็นครูใหญ่ หรือตามจำนวนเงินเดือน ซึ่งจะเห็นได้ดังนี้

พิจารณาตามเพศ มีครูใหญ่ชาย 82 % ครูใหญ่หญิง 75 % ไม่มีวันลา

พิจารณาตามวุฒิ มีครูใหญ่วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี 89 % ครูใหญ่วุฒิปริญญาตรีขึ้นไป 76 % ไม่มีวันลา

พิจารณาตามอายุ มีครูใหญ่อายุไม่เกิน 40 ปี 85 % ครูใหญ่อายุ 41 ปีขึ้นไป 76 % ไม่มีวันลา

พิจารณาตามจำนวนปีที่เป็นครูใหญ่ มีครูใหญ่ที่เป็นครูใหญ่ไม่เกิน 5 ปี ทั้ง 100 % ครูใหญ่ที่เป็นครูใหญ่ 6 ปีขึ้นไป 67 % ไม่มีวันลา

พิจารณาตามเงินเดือน มีครูใหญ่เงินเดือน 1400-2750 บาท 81 % ครูใหญ่เงินเดือน 2900 บาทขึ้นไป 79 % ไม่มีวันลา

ส่วนครูใหญ่จำนวนที่เหลือจากจำนวนที่ไ้กล่าวถึงข้างต้นนั้นเป็นครูใหญ่ที่มีวันลาราชการ สำหรับวันลาของครูใหญ่เหล่านี้จะพบว่าแทบทั้งหมดมีวันลาตกอยู่ในช่วง 1-5 วัน นับว่าครูใหญ่ที่ไ้สำรวจในครั้งนี้มีวันลำน้อยมาก

จากที่ไ้ทราบข้างต้นและจากการพิจารณาในรายละเอียดของครูที่ไม่มีวันลาอาจกล่าวได้ว่า

ครูใหญ่ชายมีแนวโน้มในการไม่มีวันลามากกว่าครูใหญ่หญิง

ครูใหญ่วุฒิต่ำมีแนวโน้มในการไม่มีวันลามากกว่าครูใหญ่วุฒิตั้ง

ครูใหญ่อายุน้อยมีแนวโน้มในการไม่มีวันลามากกว่าครูใหญ่อายุมาก

ครูใหญ่ที่เป็นครูใหญ่ไม่นานมีแนวโน้มในการไม่มีวันลามากกว่าครูใหญ่ที่เป็นครูใหญ่มานานอย่างมาก

ครูใหญ่เงินเดือนต่ำมีแนวโน้มในการไม่มีวันลามากกว่าครูใหญ่เงินเดือนสูง

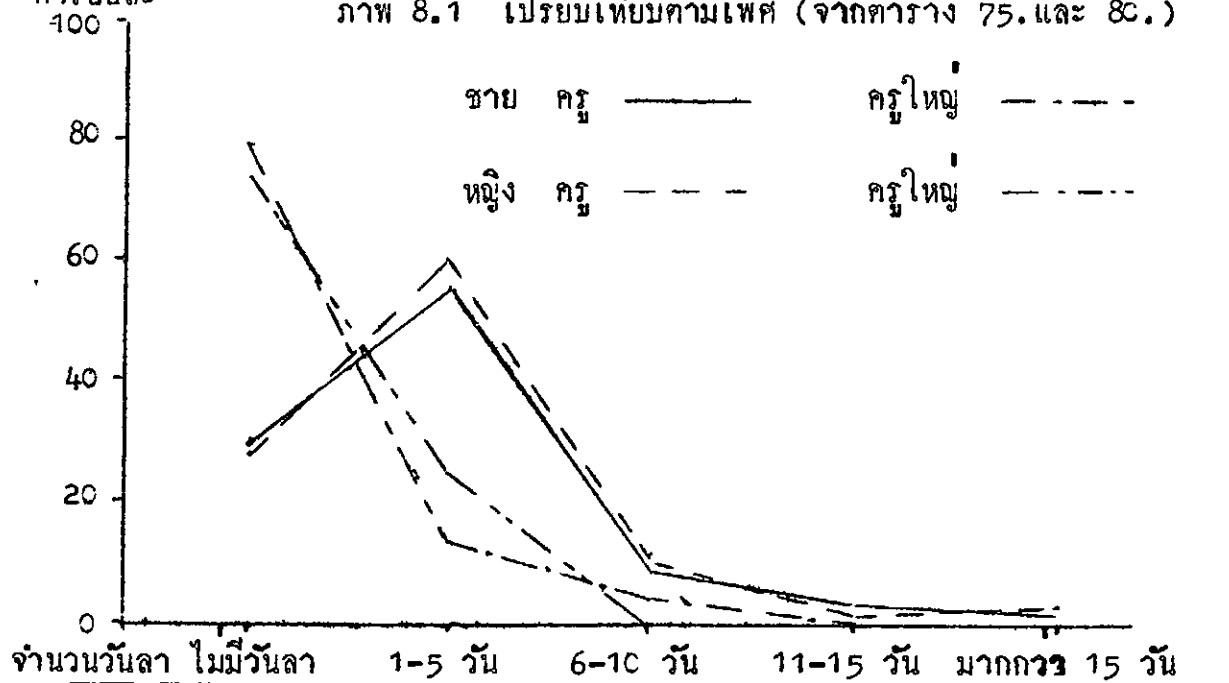
อนึ่ง เกี่ยวกับจำนวนวันลาของครูและครูใหญ่ที่ไ้กล่าวมาทั้งหมดนี้อาจเปรียบเทียบให้เห็นได้จากภาพในหน้าต่อไปนี้

ภาพ 8. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบจำนวนวันลาในภาคต้น ปีการศึกษา 2513 ของครู และ
ครูใหญ่ แยกเปรียบเทียบตามเพศ วุฒิ อายุ อายุราชการ หรือจำนวนปีที่เป็น

ครูใหญ่ และเงินเดือน

การร้อยละ

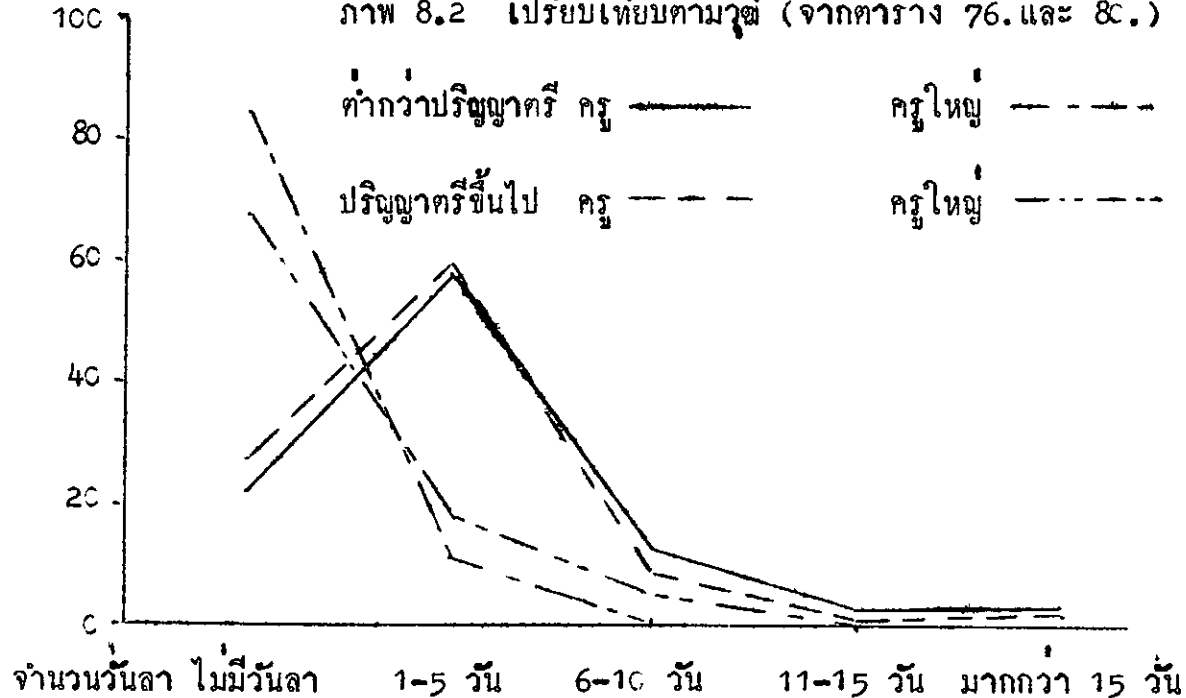
ภาพ 8.1 เปรียบเทียบตามเพศ (จากตาราง 75. และ 80.)

การร้อยละ

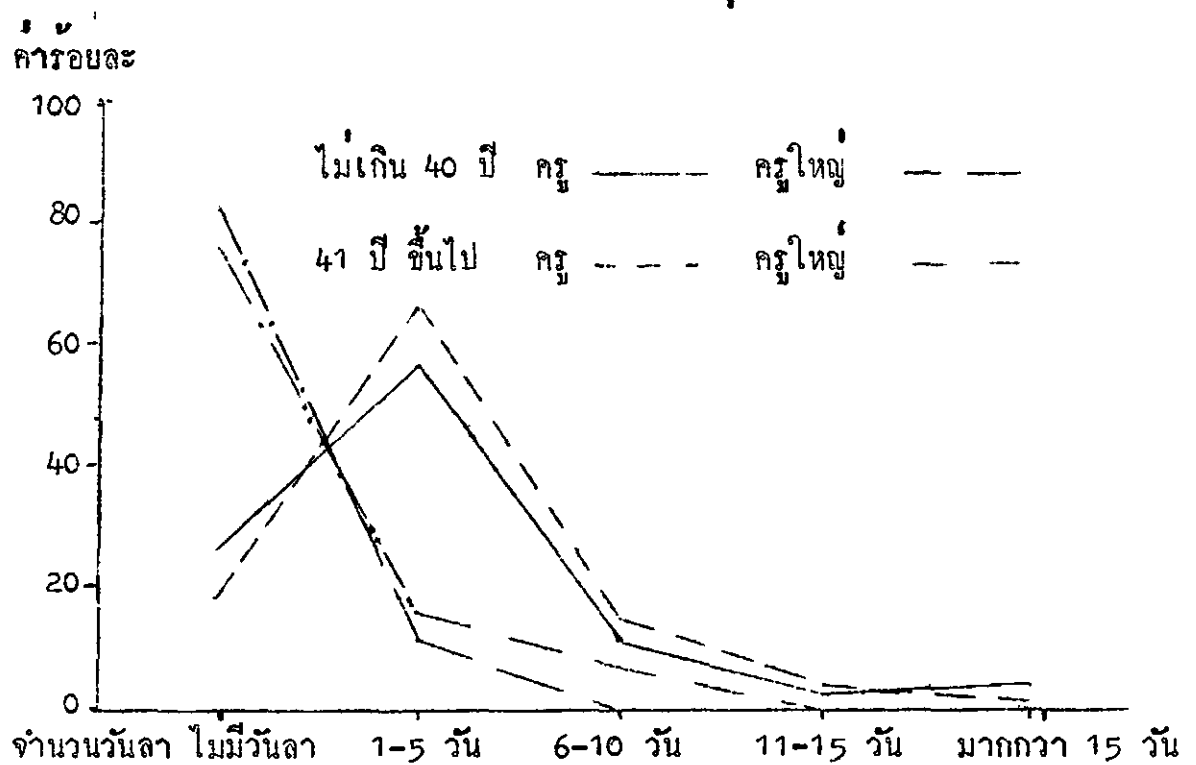
การร้อยละ

ภาพ 8.2 เปรียบเทียบตามวุฒิ (จากตาราง 76. และ 80.)

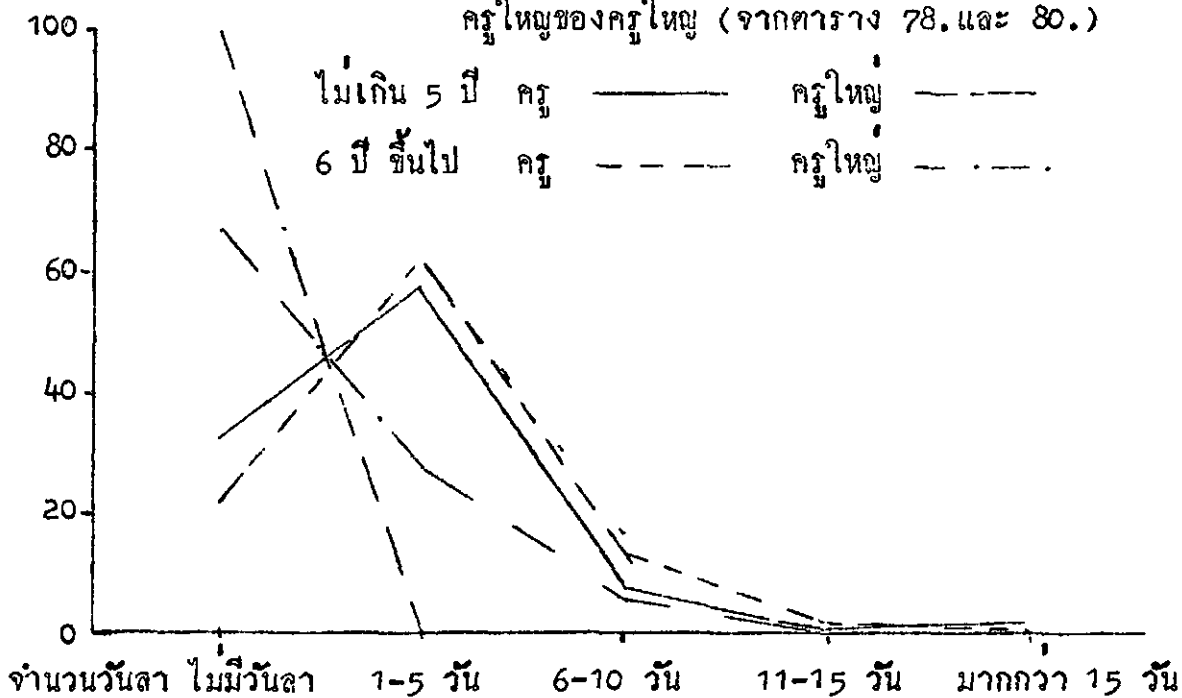

ภาพ 8. (ต่อ)

ภาพ 8.3 เปรียบเทียบตามอายุ (จากตาราง 77. และ 80.)

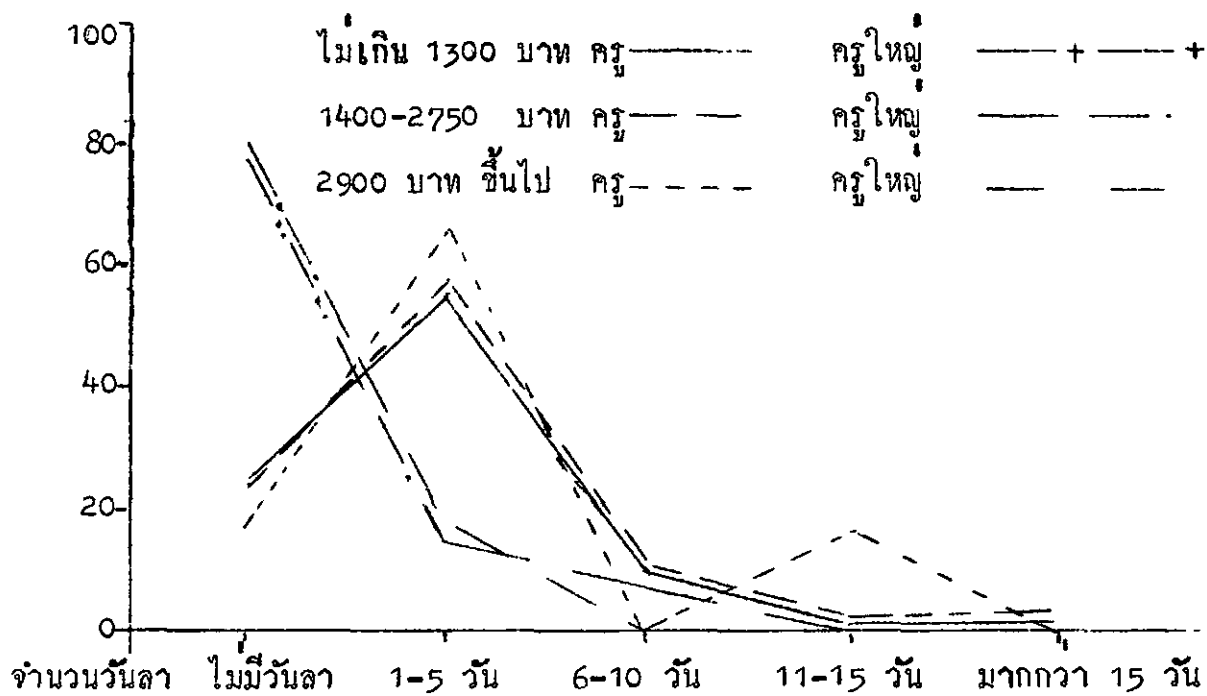
ภาพ 8.4 เปรียบเทียบตามอายุราชการของครูและตามจำนวนปีที่เป็นครูใหญ่ของครูใหญ่ (จากตาราง 78. และ 80.)

ภาพ 8. (ต่อ)

การยอละ

ภาพ 8.5 เปรียบเทียบตามเงินเคื่อน

ที่มา จากตาราง 79. และ 80.

2.3 สถิติการและขวัญของครู

ตาราง 81. แสดงการแจกแจงจำนวนครูเกี่ยวกับการไต่สวนบ้านพักครู และแสดงรายเฉลี่ยและความแปรปรวนเกี่ยวกับความสะอาดที่ได้รับเมื่อได้เข้าอยู่ และความต่องการบ้านพักของครูที่ยังไม่ได้เข้าอยู่ จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	อยู่	ความสะอาดเมื่อได้เข้าอยู่		ไม่อยู่	ความต่องการที่จะอยู่	
		M	S ²		M	S ²
นนทบุรี	12	3.083	1.538	189	2.820	2.042
ปทุมธานี	6	3.333	0.667	66	3.212	1.954
นครปฐม	18	3.722	0.565	59	3.085	1.699
สมุทรปราการ	12	3.333	0.788	123	2.561	1.707
สมุทรสาคร	12	3.417	0.447	49	2.490	1.338
รวม	60 (10.99%)	4.416	0.789	486 (89.01%)	2.806	1.876

หมายเหตุ ในการคิดค่ารายเฉลี่ยและความแปรปรวนได้กำหนดค่าน้ำหนักแทนความหมายดังนี้

1. แทน ระดับน้อยที่สุด
2. แทน ระดับน้อย
3. แทน ระดับปานกลาง
4. แทน ระดับมาก
5. แทน ระดับมากที่สุด

จากตาราง 81. แสดงว่า มีครูส่วนน้อยที่ได้อยู่บ้านพักครู คือมีเพียง 11 % สำหรับครูที่ได้อยู่บ้านพักครูโดยเฉลี่ยได้รับความสะดวกในระดับปานกลาง ยกเว้นครูใน จังหวัดนครปฐมจังหวัดเดียวซึ่งได้รับความสะดวกมีแนวโน้มไปทางระดับมาก ซึ่งจะเห็น ได้จากการายเฉลี่ยที่ปรากฏในตารางแทบทุกตัวมีค่ามากกว่า 3 เล็กน้อย ส่วนการราย-เฉลี่ยของจังหวัดนครปฐมมีค่าถึง 3.72

เมื่อพิจารณาความแปรปรวนของความสะดวกที่ได้รับ พบว่าส่วนมากมีค่าต่ำ ยกเว้นค่าความแปรปรวนของจังหวัดนครปฐมจังหวัดเดียวมีค่าสูง แสดงว่าครูในจังหวัด นครปฐมได้รับความสะดวกในการอยู่บ้านพักครูแตกต่างกัน

สำหรับครูที่ไม่ได้อยู่บ้านพักครูซึ่งมีจำนวนถึง 89 % นั้นพบว่า โดยเฉลี่ยมีความ ต้องการที่จะอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีแนวโน้มไปทางค่าน้อย เมื่อพิจารณาความ แปรปรวนพบว่ามีค่าความแปรปรวนสูงทุกค่า โดยเฉพาะค่าของจังหวัดนครปฐมมีค่าสูงมาก นับว่าความรู้สึกของครูเกี่ยวกับความต้องการบ้านพักครูนี้มีความแตกต่างกันอย่างมาก

จากที่ทราบข้างต้นจึงอาจสรุปได้ว่า ครูจำนวนมากยังไม่ได้อยู่บ้านพักครู ครู เหล่านี้มีความจำเป็นและความต้องการที่จะอยู่ในระดับปานกลาง และความรู้สึกของครู เกี่ยวกับเรื่องนี้ก็แตกต่างกันมาก สำหรับครูที่ได้อยู่บ้านพักครูโดยเฉลี่ยได้รับความ สะดวกในระดับปานกลาง และความสะดวกที่ได้รับเมื่อได้อยู่บ้านพักครู ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 82. แสดงการแจกแจงจำนวนครู จำแนกตามความสะดวกที่ครูได้รับ
ในเรื่องอาหารกลางวันและน้ำดื่ม จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความสะดวกในเรื่องอาหารกลางวันและน้ำดื่ม				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
นนทบุรี	15	43	105	34	4
ปทุมธานี	2	6	38	21	5
นครปฐม	1	4	43	25	4
สมุทรปราการ	4	17	73	33	8
สมุทรสาคร	1	6	35	16	3
รวม	23	76	294	129	24
จำนวน	4.21	13.91	53.85	23.63	4.40
%					

จากตาราง 82. แสดงว่า ครูส่วนใหญ่ (54 %) ได้รับความสะดวกในเรื่องอาหารกลางวันและน้ำดื่มในระดับปานกลาง มีครูเพียง 18 % ที่ได้รับความสะดวกในระดับน้อยและน้อยที่สุด ครูนอกจากนี้ได้รับความสะดวกในระดับมากและมากที่สุด ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า บริการในเรื่องอาหารกลางวันและน้ำดื่มสำหรับครูอยู่ในเกณฑ์น่าพอใจ

ตาราง 83. แสดงการแจกแจงจำนวนครู จำแนกตามความมากน้อยของการจัด
อุปกรณ์และหนังสือประกอบการสอน จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	การจัดอุปกรณ์และหนังสือประกอบการสอน				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
นนทบุรี	6	32	101	54	8
ปทุมธานี	3	8	39	22	-
นครปฐม	2	15	42	17	1
สมุทรปราการ	6	21	70	32	6
สมุทรสาคร	-	14	36	9	2
จำนวน	17	90	288	134	17
รวม %	3.11	16.48	52.75	24.54	3.11

จากตาราง 83. แสดงว่า การจัดอุปกรณ์และหนังสือประกอบการสอนที่โรงเรียนได้จัดให้แก่ครูนั้น ครูส่วนใหญ่ (53 %) เห็นว่ามีการจัดอุปกรณ์และหนังสือประกอบการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ครูนอกจากนี้มีความเห็นทั้งในค่านระดับน้อยและระดับมาก ครูที่เห็นว่าการจัดอุปกรณ์และหนังสือประกอบการสอนอยู่ในระดับมากมีมากกว่าครูที่เห็นว่าการจัดอุปกรณ์และหนังสือประกอบการสอนอยู่ในระดับน้อย นับว่าความเห็นของครูในเรื่องนี้ที่เห็นว่าการจัดอุปกรณ์และหนังสือประกอบการสอนอยู่ในระดับน้อย เป็นครูที่มีจำนวนน้อยที่สุด ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ได้มีการจัดอุปกรณ์และหนังสือประกอบการสอนมากพอสมควร

ตาราง 84. แสดงการายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนเกี่ยวกับความร่วมมือ
ในการทำงานและการตั้งใจทำงานของครูในทัศนะของครู
โรงเรียนเดียวกัน จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความร่วมมือในการทำงาน		ความตั้งใจในการทำงาน	
	M	S ²	M	S ²
นนทบุรี	3.140	0.603	3.195	0.459
ปทุมธานี	3.694	0.441	3.542	0.505
นครปฐม	3.468	0.463	3.571	0.406
สมุทรปราการ	3.343	0.723	3.373	0.491
สมุทรสาคร	3.574	0.382	3.410	0.446
รวม	3.358	0.602	3.362	0.482

หมายเหตุ ในการคิดค่ารายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนได้กำหนดค่าน้ำหนักแทน

ความหมายดังนี้

1. แทน ระดับน้อยที่สุด
2. แทน ระดับน้อย
3. แทน ระดับปานกลาง
4. แทน ระดับมาก
5. แทน ระดับมากที่สุด

จากตาราง 84. แสดงว่า ความรู้สึกของครูที่มีต่อครูรวมโรงเรียนเกี่ยวกับความร่วมมือในการทำงานโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เว้นแต่ครูในจังหวัดปทุมธานี และสมุทรสาคร ซึ่งมีความรู้สึกในเรื่องนี้มีแนวโน้มไปทางข้างมาก (ค่ารายเฉลี่ย 3.69 และ 3.57) เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนพบว่ามีความค่าต่ำ (พิสัย 0.38-0.60) แสดงว่า ความรู้สึกของครูแต่ละจังหวัดในเรื่องนี้ไม่ค่อยแตกต่างกัน

ส่วนความรู้สึกของครูที่มีต่อครูรวมโรงเรียนเกี่ยวกับความตั้งใจในการทำงาน ปรากฏว่าโดยเฉลี่ยครูมีความรู้สึกว่า ครูรวมโรงเรียนมีความตั้งใจในระดับปานกลาง เว้นแต่ครูในจังหวัดปทุมธานีและสมุทรสาครที่มีความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องนี้มีแนวโน้มไปทางข้างมากเล็กน้อย (ค่ารายเฉลี่ย 3.54 และ 3.57) เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนพบว่ามีความค่าต่ำ (พิสัย 0.41-0.50) นับว่าครูในแต่ละจังหวัดมีความรู้สึกในเรื่องนี้ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 85. แสดงค่ารายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนเกี่ยวกับความร่วมมือในการทำงานและการตั้งใจทำงานของครู ตามความรู้สึกของครูใหญ่

	ความร่วมมือในการทำงาน		การตั้งใจทำงาน	
	M	s^2	M	s^2
ความรู้สึกของครูใหญ่	3.600	0.524	3.400	0.386

หมายเหตุ การคิดค่ารายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนได้กำหนดค่าน้ำหนักเช่นเดียวกับที่กำหนดในตาราง 84.

จากตาราง 85. แสดงว่า โดยเฉลี่ยครูใหญ่มีความรู้สึกที่ครูในโรงเรียนของตนมีความร่วมมือในการทำงานมีแนวโน้มค่อนข้างมาก ส่วนความตั้งใจในการทำงานของครูรวมโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลางแต่ใกล้เคียงไปทางระดับค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณาความแปรปรวนพบว่ามีความต่ำ แสดงว่าความรู้สึกของครูใหญ่เกี่ยวกับเรื่องนี้ไม่แตกต่างกันนัก

ตาราง 86. แสดงการเปลี่ยนแปลงการส่งเสริมน้ำใจในการทำงาน จำแนกตาม
รายการที่ส่งเสริมและตามเพศ วุฒิ และอายุราชการ

รายการ	การเปลี่ยนแปลงการส่งเสริมน้ำใจในการทำงาน					
	เพศ		วุฒิ		อายุราชการ	
	ชาย	หญิง	ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญา ตรี ขึ้นไป	ไม่เกิน 5 ปี	6 ปี ขึ้นไป
ความเสมอภาค	3.497	3.325	3.386	3.379	3.454	3.350
การส่งเสริมกำลังใจ	3.394	3.253	3.313	3.282	3.328	3.288
การพึงความคิดเห็น	3.540	3.450	3.562	3.356	3.552	3.447
การส่งเสริมความริเริ่ม	3.324	3.211	3.276	3.208	3.293	3.229
การส่งเสริมการศึกษา	3.237	3.286	3.331	3.176	3.293	3.258
ความสบายของที่ทำงาน	3.216	3.297	3.287	3.241	3.287	3.261

หมายเหตุ ในการหาค่าการเปลี่ยนแปลงได้กำหนดค่าน้ำหนักแทนความหมายดังนี้

1. แทน ได้รับการส่งเสริมน้อยที่สุด
2. แทน ได้รับการส่งเสริมน้อย
3. แทน ได้รับการส่งเสริมปานกลาง
4. แทน ได้รับการส่งเสริมมาก
5. แทน ได้รับการส่งเสริมมากที่สุด

จากตาราง 86. แสดงว่า การส่งเสริมน้ำใจในการทำงานของครูได้แก่การให้
 ความเสมอภาคและความยุติธรรมในการปฏิบัติงาน การยกย่องให้เกียรติและส่งเสริม
 กำลังใจในการปฏิบัติงาน การวินิจฉัยสั่งงานของครูใหญ่ที่รับฟังความคิดเห็นของครู
 การส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน การส่งเสริมให้ครูได้รับการศึกษา
 หาความรู้และเลื่อนวิทยฐานะ และการมีที่ทำงานที่สะดวกสบาย มักเป็นการส่งเสริมที่ครู
 ส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นการส่งเสริมในระดับปานกลาง ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นครูเพศ วุฒิ หรือ
 อายุราชการใดก็ตาม ซึ่งเรื่องนี้จะเห็นได้จากค่ารายเฉลี่ยแต่ละตัวที่ปรากฏอยู่ในตาราง
 นี้ คือจะพบว่าค่ารายเฉลี่ยส่วนใหญ่ก็มีค่าประมาณ 3.2 และ 3.3 อันเป็นค่าใกล้เคียง
 3 ซึ่งเป็นค่าที่ใช้แทนความหมายว่าได้รับการส่งเสริมในระดับปานกลาง ฉะนั้น จึงอาจ
 กล่าวได้ว่า ครูส่วนใหญ่ได้รับการส่งเสริมน้ำใจในการทำงานในระดับที่ไม่น่าเป็นปัญหานัก

ตาราง 87. แสดงระดับความสนใจของครูในการให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นตามความรู้สึกของครูใหญ่

	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
จำนวน	-	3	19	7	1
%	-	10.00	63.33	23.33	3.33

จากตาราง 87. แสดงว่า ครูใหญ่ส่วนมาก (63 %) รู้สึกว่าครูสนใจให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นในระดับปานกลาง มีครูใหญ่เพียง 10 % ที่รู้สึกว่าการสนใจในระดับน้อย ครูใหญ่ที่เหลือรู้สึกว่าการสนใจในระดับมากและมากที่สุด ฉะนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ครูใหญ่ส่วนมากได้รับความร่วมมือจากครูในการแก้ปัญหาและในการดำเนินงานที่พอสมควร

ตาราง 88. แสดงความถี่ของการประชุมปรึกษาของครู

	ไม่มีการประชุมเลย	ภาคเรียนละครั้ง	ภาคเรียนละ 2 ครั้ง	เดือนละครั้ง	มากกว่าเดือนละครั้ง
จำนวน	-	2	2	23	3
%	-	6.67	6.67	76.66	10.00

จากตาราง 88. แสดงว่า การประชุมปรึกษาของครูส่วนใหญ่ (77 %) อยู่ในช่วงเดือนละครั้ง จำนวนครั้งของการประชุมปรึกษามากกว่านี้และน้อยกว่านี้มีจำนวนใกล้เคียงกัน นับว่าครูใหญ่ส่วนมากเห็นความสำคัญของการประชุมปรึกษา

ตาราง 89. แสดงค่ารายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนของความรู้สึก
 ปลดปล่อยและอบอุ่นใจของครู จำแนกตามเพศเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความรู้สึกปลดปล่อยและอบอุ่นใจ			
	ชาย		หญิง	
	M	S ²	M	S ²
นนทบุรี	3.302	0.923	3.314	0.658
ปทุมธานี	3.385	1.046	3.674	0.491
นครปฐม	3.676	0.710	3.591	0.526
สมุทรปราการ	3.729	0.536	3.433	0.893
สมุทรสาคร	3.458	0.346	3.459	0.644
รวม	3.489	0.765	3.440	0.680

หมายเหตุ ในการคิดค่ารายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนได้กำหนดค่าน้ำหนักแทนความ

หมาย ดังนี้

1. แทน น้อยที่สุด
2. แทน น้อย
3. แทน ปานกลาง
4. แทน มาก
5. แทน มากที่สุด

จากตาราง 89. แสดงว่าครูชายและครูหญิงมีความรู้สึกเกี่ยวกับความปลอดภัยและอบอุ่นใจใกล้เคียงกัน คือต่างมีความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องนี้ในระดับปานกลาง และมีแนวโน้มมาทางค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณาความรู้สึกนี้เป็นรายจังหวัด พบว่าครูชายในจังหวัดนครปฐมและสมุทรปราการมีความรู้สึกในระดับค่อนข้างมาก ซึ่งตรงกับความรู้สึกของครูหญิงในจังหวัดปทุมธานีและนครปฐม

เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนของความรู้สึกนี้ของครูทั้งสองเพศในแต่ละจังหวัดพบว่ามีค่าต่ำ นอกจากค่าความแปรปรวนของความรู้สึกของครูชายในจังหวัดปทุมธานีซึ่งมีค่าสูง นับว่าครูชายในจังหวัดนี้มีความรู้สึกเกี่ยวกับความปลอดภัยและอบอุ่นใจแตกต่างกัน ครูนอกนั้นมีความรู้สึกใกล้เคียงกัน

ตาราง 90. แสดงค่ารายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนของความรู้สึกปลอดภัย
และอบอุ่นใจของครู จำแนกตามวุฒิเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจ			
	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรีขึ้นไป	
	ส	s^2	M	s^2
นนทบุรี	3.433	0.628	3.096	0.866
ปทุมธานี	3.489	0.892	3.704	0.370
นครปฐม	3.615	0.555	3.654	0.715
สมุทรปราการ	3.485	1.059	3.545	0.559
สมุทรสาคร	3.506	0.585	3.292	0.215
รวม	3.495	0.782	3.398	0.669

หมายเหตุ การคิดค่ารายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนได้กำหนดค่าน้ำหนักตามที่กำหนด
ในตาราง 89.

จากตาราง 90. แสดงว่าครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีความรู้สึกเกี่ยวกับความ
ปลอดภัยและอบอุ่นใจมีแนวโน้มมาทางค่อนข้างมากกว่าครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป แต่ถึง
อย่างไรความรู้สึกของครูในระดับวุฒิทั้งสองต่างยังถือได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ
พิจารณาเป็นรายจังหวัดพบว่าครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีในจังหวัดนครปฐม และครูวุฒิปริญญา
ตรีขึ้นไปในจังหวัดปทุมธานี จังหวัดนครปฐมและจังหวัดสมุทรปราการ มีความรู้สึกนี้ใน
ระดับค่อนข้างมาก

เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนของความรู้สึกนี้ของครูในระดับวุฒิทั้งสองในแต่ละ
จังหวัดพบว่ามีความแปรปรวนของความรู้สึกของครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี
ในจังหวัดสมุทรปราการที่มีค่าสูง นับว่าครูวุฒิในจังหวัดสมุทรปราการมีความรู้สึกในเรื่อง
นี้แตกต่างกัน

ตาราง 91. แสดงการรายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนของความรู้สึกปลอดภัย
และอบอุ่นใจ จำแนกตามอายุเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจ			
	อายุไม่เกิน 40 ปี		อายุ 41 ปีขึ้นไป	
	M	S ²	M	S ²
นนทบุรี	3.273	0.761	3.621	0.601
ปทุมธานี	3.548	0.743	3.700	0.456
นครปฐม	3.629	0.614	3.571	0.286
สมุทรปราการ	3.481	0.538	3.931	0.638
สมุทรสาคร	3.423	0.367	4.000	0.750
รวม	3.427	0.689	3.774	0.587

หมายเหตุ การคิดการรายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนได้กำหนดค่าน้ำหนักความถี่กำหนด
ในตาราง 89.

จากตาราง 91. แสดงว่าครุอายุ 41 ปีขึ้นไปมีความรู้สึกเกี่ยวกับความปลอดภัย
และอบอุ่นใจในระดับมาก ส่วนครุอายุไม่เกิน 40 ปีมีความรู้สึกนี้ในระดับปานกลาง แต่มี
แนวโน้มมาทางค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณาความรู้สึกของครุทั้งสองระดับอายุเป็นราย
จังหวัดพบว่าครุอายุเกิน 41 ปีขึ้นไปทุกจังหวัดต่างมีความรู้สึกนี้ในระดับค่อนข้างมาก และ
ระดับมาก ส่วนครุอายุไม่เกิน 40 ปีที่มีความรู้สึกในระดับนี้เป็นครุในจังหวัดนครปฐมและ
จังหวัดปทุมธานี ฉะนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าครุที่มีอายุมากมักมีความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่น
ใจในระดับมาก

ส่วนค่าความแปรปรวนพบว่ามีความต่ำทุก ๆ ค่า แสดงว่าครุแต่ละระดับอายุใน
แต่ละจังหวัดมักมีความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจใกล้เคียงกัน

ตาราง 92. แสดงการรายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนของความรู้สึก
ปลอดภัยและอบอุ่นใจ จำแนกตามอายุราชการเป็นราย
จังหวัด

จังหวัด	ความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจ			
	อายุราชการไม่เกิน 5 ปี		อายุราชการ 6 ปี ขึ้นไป	
	M	S ²	M	S ²
นนทบุรี	3.388	0.951	3.285	0.672
ปทุมธานี	3.552	0.756	3.581	0.678
นครปฐม	3.591	0.619	3.676	0.589
สมุทรปราการ	3.436	0.726	3.547	0.846
สมุทรสาคร	3.231	0.526	3.521	0.425
รวม	3.466	0.747	3.457	0.688

หมายเหตุ การคิดการรายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนได้กำหนดค่าน้ำหนักตามที่กำหนด
ในตาราง 89.

จากตาราง 92. แสดงว่าครูอายุราชการไม่เกิน 5 ปีและอายุราชการ 6 ปี
ขึ้นไปมีความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจใกล้เคียงกันมากคือต่างมีความรู้สึกในระดับปานกลาง
ที่มีแนวโน้มไปทางค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดพบว่าความรู้สึกของครูใน
ระดับอายุราชการต่างกันมักมีค่าใกล้เคียงกันทุกจังหวัด นอกจากจังหวัดสมุทรสาครที่ครู
อายุราชการสูงมีความรู้สึกในระดับที่มากกว่าครูอายุราชการต่ำกล่าวคือ ครูในจังหวัดนี้
ที่อายุราชการสูงมีความรู้สึกในระดับค่อนข้างมาก ส่วนครูอายุราชการต่ำมีความรู้สึกนี้
ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวน พบว่าค่าความแปรปรวนทุกค่ามีค่าต่ำ นับว่า
ความรู้สึกนี้ของครูแต่ละระดับอายุราชการในแต่ละจังหวัดส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 93. แสดงค่ารายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนของความรู้สึกปลอดภัย
และมอบใจของครู จำแนกตามเงินเดือนเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความรู้สึกปลอดภัยและมอบใจ					
	ไม่เกิน 1,300 บาท		1,400-2,750 บาท		2,900 บาทขึ้นไป	
	M	S ²	M	S ²	M	S ²
นนทบุรี	3.396	0.982	3.252	0.517	3.000	0.000
ปทุมธานี	3.512	0.856	3.645	0.503	-	-
นครปฐม	3.579	0.534	3.737	0.760	4.000	0.000
สมุทรปราการ	3.422	0.692	3.574	0.845	4.000	1.000
สมุทรสาคร	3.444	0.487	3.576	0.439	3.000	0.000
รวม	3.448	0.774	3.481	0.621	3.667	0.667

หมายเหตุ การคิดค่ารายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนได้กำหนดค่าน้ำหนักตามที่กำหนด
ในตาราง 89.

จากตาราง 93. แสดงว่าครูเงินเดือน 2,900 บาทขึ้นไปมีความรู้สึกปลอดภัย
และมอบใจในระดับค่อนข้างมาก ส่วนครูเงินเดือนไม่เกิน 1,300 บาทและครูเงิน
เดือนในช่วง 1,400-2,750 บาทมีความรู้สึกนี้ในระดับปานกลางมีแนวโน้มมาทางระดับ
ค่อนข้างมากใกล้เคียงกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดพบว่าครูในจังหวัดนนทบุรีทุกระดับ
เงินเดือนมีความรู้สึกนี้ต่ำกว่าครูในจังหวัดอื่น ๆ แต่ก็ไม่ต่ำมากนัก คืออยู่ในระดับปานกลาง
ส่วนครูในจังหวัดอื่น ๆ ทุกจังหวัดพบว่ามีความรู้สึกนี้ในระดับค่อนข้างมากหรือระดับมาก
นอกจากครูเงินเดือนไม่เกิน 1,300 บาทในจังหวัดสมุทรปราการและจังหวัดสมุทรสาคร
กับครูเงินเดือน 2,900 บาทขึ้นไปในจังหวัดสมุทรสาครที่มีความรู้สึกนี้ระดับปานกลาง
ส่วนค่าความแปรปรวนมีค่าต่ำทุกค่า นอกจากค่าความแปรปรวนของจังหวัด
สมุทรปราการที่มีค่าสูง นับว่าความรู้สึกของครูในจังหวัดนี้ในเรื่องนี้แตกต่างกัน

ตาราง 94. แสดงการแจกแจงจำนวนครูเกี่ยวกับการย้ายและเหตุผลของครู
ที่ต้องการย้าย จำแนกตามเพศเป็นรายจังหวัด

จังหวัดและเพศ		การย้าย		เหตุผลของครูที่ต้องการย้าย				
		ไม่ต้อง การย้าย	ต้องการ ย้าย	กลับภูมิลำเนา	ตัดสินใจ ตรงกับ ผู้บริหาร	รู้สึกไม่ ปลอดภัย	งาน หนัก	เหตุผล อื่น ๆ
นนทบุรี	ก.	38	26	9	3	3	3	8
	ข.	96	41	14	2	7	4	14
ปทุมธานี	ก.	17	9	5	1	-	-	3
	ข.	28	18	7	-	5	-	6
นครปฐม	ก.	14	20	13	-	-	1	6
	ข.	28	15	13	-	-	1	1
สมุทรปราการ	ก.	28	9	2	-	2	-	5
	ข.	75	23	12	2	2	1	6
สมุทรสาคร	ก.	14	10	6	-	1	1	2
	ข.	27	10	7	-	-	-	3
รวม	ก.	111	74	35	4	6	5	24
	%	60.00	40.00	47.29	5.41	8.11	6.76	32.43
	ข.	254	107	53	4	14	6	30
	%	70.36	29.64	49.53	3.74	13.08	5.61	28.04

หมายเหตุ ก. หมายถึงครูชาย
ข. หมายถึงครูหญิง

จากตาราง 94. แสดงว่าครูชายที่ต้องการย้ายมีอยู่ร้อยละ 40 ในจำนวนครูที่ต้องการย้ายนี้ให้เหตุผลว่าต้องการกลับภูมิลำเนาเดิมมีมากที่สุด (47%) นอกจากนั้นมีเพียงจำนวนอย่างละเล็กน้อยที่ให้เหตุผลว่ามีทัศนคติไม่ตรงกับผู้บริหาร รู้สึกไม่ปลอดภัยและงานหนักก็มีประมาณ 5% ถึง 8% ครูที่เหลือเป็นผู้มีเหตุผลอื่น ๆ

ครูหญิงที่ต้องการย้ายมีอยู่ร้อยละ 30 นับว่าครูหญิงที่ต้องการย้ายมีจำนวนน้อยกว่าครูชาย ในจำนวนครูหญิงที่ต้องการย้ายส่วนใหญ่ (50%) ให้เหตุผลต้องการกลับภูมิลำเนาเดิม นอกจากนั้นมีเหตุผลเกี่ยวกับทัศนคติไม่ตรงกับผู้บริหาร รู้สึกไม่ปลอดภัยและงานหนักอย่างละไม่มาก คือมีประมาณ 4% (ทัศนคติไม่ตรงกับผู้บริหาร) ถึง 13% (รู้สึกไม่ปลอดภัย) ที่เหลือเป็นครูหญิงที่มีเหตุผลอื่น

จากที่ทราบจึงอาจกล่าวได้ว่าครูหญิงที่ต้องการย้ายมีน้อยกว่าครูชาย ส่วนเหตุผลของครูทั้งสองเพศที่ต้องการย้ายส่วนใหญ่มักต้องการกลับภูมิลำเนาเดิม และที่น่าสังเกตครูหญิงให้เหตุผลว่ารู้สึกไม่ปลอดภัยมีมากพอสมควร (13%) เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับเหตุผลที่นอกเหนือจากการกลับภูมิลำเนาเดิม

ตาราง 95. แสดงการแจกแจงจำนวนครูเกี่ยวกับการย้ายและเหตุผลของครู
ที่ต้องการย้าย จำแนกตามวุฒิเป็นรายจังหวัด

จังหวัดและวุฒิ		การย้าย		เหตุผลของครูที่ต้องการย้าย				
		ไม่ต้องการย้าย	ต้องการย้าย	กลับภูมิลำเนา	ทักษะไม่ตรงกับผู้บริหาร	รู้สึกไม่ปลอดภัย	งานหนัก	เหตุผลอื่น ๆ
นนทบุรี	ก.	87	41	15	3	6	3	14
	ข.	47	26	8	2	4	4	8
ปทุมธานี	ก.	29	16	10	1	3	-	2
	ข.	16	11	2	-	2	-	7
นครปฐม	ก.	25	26	19	-	-	1	6
	ข.	17	9	7	-	-	1	1
สมุทรปราการ	ก.	53	16	6	2	3	1	4
	ข.	50	16	8	-	-	-	7
สมุทรสาคร	ก.	25	12	7	-	1	1	3
	ข.	16	8	6	-	-	-	2
รวม	ก.	219	111	57	6	13	6	29
	%	66.36	33.64	51.35	5.41	11.71	5.41	26.11
	ข.	146	70	31	2	7	5	25
	%	67.59	32.41	44.29	2.86	10.00	7.14	35.71

หมายเหตุ ก. หมายถึงครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี
ข. หมายถึงครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป

จากตาราง 95. แสดงว่าครูผู้ต่ำกว่าปริญญาตรีที่ต้องการย้ายมี 34% ครูผู้
ปริญญาตรีขึ้นไปที่ต้องการย้าย 32% นับว่ามีครูอยู่ประมาณ 1 ใน 3 ของครูแต่ละพวกที่
ต้องการย้าย สำหรับเหตุผลของครูที่ต้องการย้ายส่วนใหญ่ (ครูผู้ปริญญาตรีขึ้นไป 44%
ครูผู้ต่ำกว่าปริญญาตรี 51%) ให้เหตุผลว่าต้องการกลับภูมิลำเนาเดิม ที่เหลือมีให้
เหตุผลว่าทัศนะไม่ตรงกับผู้บริหาร รู้สึกไม่ปลอดภัย และงานหนักอย่างละเอียดน้อย
ประมาณ 2% ถึง 7% ยกเว้นครูที่ให้เหตุผลรู้สึกไม่ปลอดภัยซึ่งมีจำนวนสูงกว่าเล็กน้อย
ประมาณ 10 - 12% ครูนอกจากนี้เป็นผู้ให้เหตุผลอื่น

จากที่ทราบข้างต้นจึงอาจกล่าวได้ว่าวุฒิของครูไม่มีความเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์
กับความรู้สึกเกี่ยวกับการย้าย กล่าวคือครูวุฒิทั้งสองมีจำนวนใกล้เคียงกันและเป็นครู
พวกส่วนน้อยที่ต้องการย้าย การให้เหตุผลของครูที่ต้องการย้ายในแต่ละเหตุผลก็มักมีครู
วุฒิทั้งสองมีจำนวนใกล้เคียงกันเช่นกัน

ตาราง 96. แสดงการแจกแจงจำนวนครูเกี่ยวกับการย้ายและเหตุผล
ของครูที่ต้องการย้าย จำแนกตามอายุเป็นรายจังหวัด

จังหวัดและอายุ		การย้าย		เหตุผลของครูที่ต้องการย้าย				
		ไม่ต้องการย้าย	ต้องการย้าย	กลับภูมิลำเนา	ทัศนคติไม่ตรงกับผู้บริหาร	รู้สึกไม่ปลอดภัย	งานหนัก	เหตุผลอื่น ๆ
นนทบุรี	ก.	109	63	21	5	10	5	22
	ข.	25	4	2	-	-	2	-
ปทุมธานี	ก.	36	26	14	1	5	-	9
	ข.	9	1	1	-	-	-	-
นครปฐม	ก.	35	35	26	-	-	2	7
	ข.	7	-	-	-	-	-	-
สมุทรปราการ	ก.	75	31	13	2	4	1	11
	ข.	28	1	1	-	-	-	-
สมุทรสาคร	ก.	35	17	10	-	1	1	5
	ข.	6	3	3	-	-	-	-
รวม	ก.	290	172	81	8	20	9	54
	%	62.77	37.23	47.09	4.65	11.63	5.23	31.39
	ข.	75	9	7	-	-	2	-
	%	89.29	10.71	77.78	-	-	22.22	-

หมายเหตุ ก. หมายถึงครูอายุไม่เกิน 40 ปี
ข. หมายถึงครูอายุ 41 ปีขึ้นไป

จากตาราง 96. แสดงว่าครูอายุมาก (41 ปีขึ้นไป) ที่ต้องการย้ายมีไม่มาก คือมีเพียง 11% ส่วนครูอายุน้อย (ไม่เกิน 40) ที่ต้องการย้ายมี 37% นับว่ามีครูอายุมากเป็นเพียงส่วนน้อยที่ต้องการย้าย ส่วนครูอายุน้อยมีอยู่เกือบ 2 ใน 5 ของครูอายุน้อยซึ่งมีไม่น้อยนัก

สำหรับเหตุผลของครูที่ต้องการย้ายส่วนใหญ่ (ครูอายุมาก 78% ครูอายุน้อย 47%) ให้เหตุผลว่าต้องการกลับภูมิลำเนาเดิม ครูอายุมากจำนวนที่ให้อำนาจให้เหตุผลว่างานหนัก ส่วนครูอายุน้อยที่ให้อำนาจนี้มีเพียง 5% ครูอายุน้อยที่ให้อำนาจให้เหตุผลต่างออกไปคือ ทัศนคติไม่ตรงกับผู้บริหาร 5% รู้สึกไม่ปลอดภัย 12% และเหตุผลอื่น ๆ 31%

จากที่ทราบข้างต้น จึงอาจกล่าวได้ว่าครูอายุน้อยมีแนวโน้มในการต้องการย้ายมากกว่าครูอายุมาก ส่วนเหตุผลที่ให้พบว่าครูในระดับอายุทั้งสองส่วนใหญ่ต่างให้เหตุผลต้องการกลับภูมิลำเนาเดิม

ตาราง 97. แสดงการแจกแจงจำนวนครูเกี่ยวกับการย้ายและเหตุผลของครู
ที่ต้องการย้าย จำแนกตามอายุราชการเป็นรายจังหวัด

จังหวัด และอายุราชการ		การย้าย		เหตุผลของครูที่ต้องการย้าย				
		ไม่ต้อง ย้าย	ต้องการ ย้าย	กลับภูมิลำเนา	ทักษะไม่ ตรงกับ ผู้บริหาร	รู้สึกไม่ ปลอดภัย	งาน หนัก	เหตุผล อื่น ๆ
นนทบุรี	ก.	31	18	10	1	2	1	4
	ข.	103	49	13	4	8	6	18
ปทุมธานี	ก.	17	12	5	1	4	-	2
	ข.	28	15	7	-	1	-	7
นครปฐม	ก.	21	23	19	-	-	1	3
	ข.	21	12	7	-	-	1	4
สมุทรปราการ	ก.	28	11	6	-	2	1	2
	ข.	75	21	8	2	2	-	9
สมุทรสาคร	ก.	9	4	2	-	-	-	2
	ข.	32	16	11	-	1	1	3
รวม	ก.	106	68	42	2	8	3	13
	%	60.92	39.08	61.76	2.94	11.76	4.41	19.12
	ข.	259	113	46	6	12	8	41
	%	69.62	30.38	40.71	5.31	10.62	7.08	36.27

หมายเหตุ ก. หมายถึงครูอายุราชการไม่เกิน 5 ปี
ข. หมายถึงครูอายุราชการ 6 ปีขึ้นไป

จากตาราง 97. แสดงว่าครูอายุราชการมาก (อายุราชการ 6 ปีขึ้นไป) ที่ต้องการย้ายมี 30% ส่วนครูอายุราชการน้อย (อายุราชการไม่เกิน 5 ปี) ที่ต้องการย้ายมี 39% นับว่าครูอายุราชการน้อยมีจำนวนมากกว่าครูอายุราชการมากที่ต้องการย้าย

สำหรับเหตุผลของครูทั้งสองพวกที่ต้องการย้ายส่วนใหญ่ (ครูอายุราชการน้อย 62% ครูอายุราชการมาก 41%) ให้เหตุผลว่าต้องการกลับภูมิลำเนาเดิม นอกจากนี้ เป็นครูที่ให้เหตุผลที่สับสนไม่ตรงกับผู้บริหาร (ครูอายุราชการมาก 5% ครูอายุราชการน้อย 3%) รู้สึกไม่ปลอดภัย (ครูอายุราชการมาก 11% ครูอายุราชการน้อย 12%) งานหนัก (ครูอายุราชการมาก 7% ครูอายุราชการน้อย 4%) และให้เหตุผลอื่น ๆ (ครูระดับอายุทั้งสองจำนวนที่เหลือ)

กล่าวโดยสรุป ครูอายุราชการมากมีจำนวนน้อยกว่าครูอายุราชการน้อยที่ต้องการย้าย และเหตุผลของครูทั้งสองพวกที่ต้องการย้ายส่วนใหญ่ต้องการกลับภูมิลำเนาเดิม

ตาราง 98. แสดงการแจกแจงจำนวนครูเกี่ยวกับการย้าย และเหตุผล
ของครูที่ต่องการย้าย จำแนกตามเงินเดือนเป็นรายจังหวัด

จังหวัด และเงินเดือน	การย้าย		เหตุผลของครูที่ตองการย้าย					
	ไม่ตอง การย้าย	ตองการ ย้าย	กลับภูมิ- ลำเนา	พัฒนาไม่ ตรงกับ ผู้บริหาร	รู้สึกไม่ ปลอดภัย	งาน หนัก	เหตุผล อื่น ๆ	
นนทบุรี	ก.	61	40	17	3	7	2	11
	ข.	72	27	6	2	3	5	11
	ค.	1	-	-	-	-	-	-
ปทุมธานี	ก.	22	19	10	1	4	-	4
	ข.	23	8	2	-	1	-	5
	ค.	-	-	-	-	-	-	-
นครปฐม	ก.	25	32	24	-	-	2	6
	ข.	16	3	2	-	-	-	1
	ค.	1	-	-	-	-	-	-
สมุทรปราการ	ก.	44	20	9	2	2	1	6
	ข.	56	12	5	-	2	-	5
	ค.	3	-	-	-	-	-	-
สมุทรสาคร	ก.	19	8	5	-	1	-	2
	ข.	21	12	8	-	-	1	3
	ค.	1	-	-	-	-	-	-
รวม	ก.	171	119	65	6	14	5	29
	%	58.97	41.03	54.62	5.04	11.76	4.20	24.36
	ข.	188	62	23	2	6	6	25
	%	75.20	24.80	37.09	3.23	9.68	9.68	40.31
	ค.	6	-	-	-	-	-	-
	%	100.00	-	-	-	-	-	-

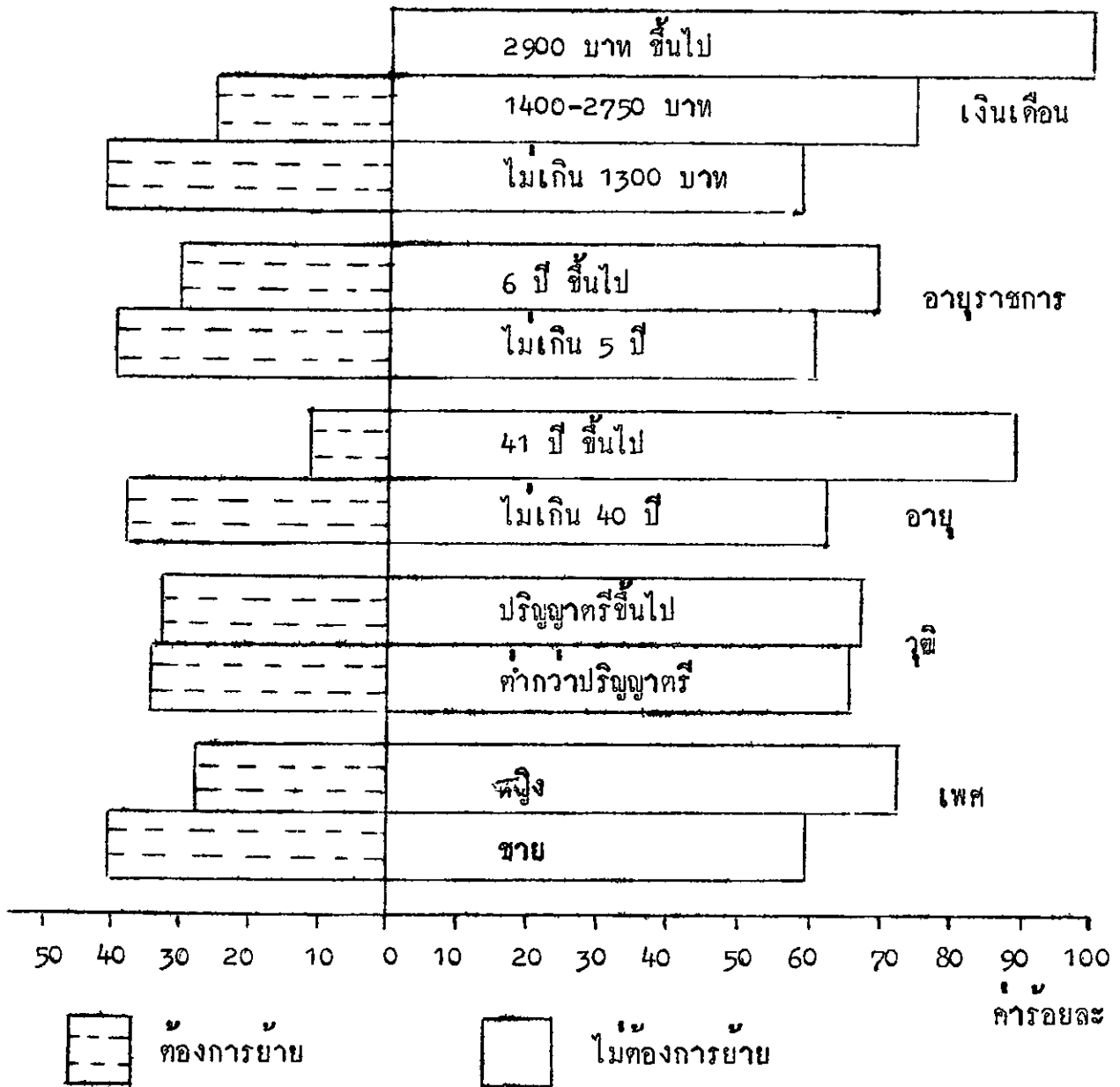
หมายเหตุ ก. แทนไม่เกิน 1300 บาท ข. แทน 1400-2750 บาท ค. แทน 2900 บาทขึ้นไป

จากตาราง 98. แสดงว่าครูเงินเดือนสูง (เงินเดือน 2,900 บาทขึ้นไป) จำนวนทั้งหมดทุกคนต่างไม่ต้องการย้าย ส่วนครูเงินเดือนปานกลาง (เงินเดือน 1,400 - 2,750 บาท) มีประมาณ 1 ใน 4 ของครูเงินเดือนระดับนี้ที่ต้องการย้าย และครูเงินเดือนต่ำ (เงินเดือน 1,300 บาทลงมา) ที่ต้องการย้ายมีจำนวนมากขึ้น คือ 41% ที่ต้องการย้ายนั้นว่าความต้องการเกี่ยวกับการย้ายมีความสัมพันธ์กับเงินเดือนของครูอยู่ไม่น้อย เห็นได้จากจำนวนครูที่ต้องการย้ายในระดับเงินเดือนต่ำลงจะมีจำนวนครูสูงขึ้น

สำหรับเหตุผลของครูที่ต้องการย้ายส่วนใหญ่ (ครูเงินเดือนปานกลาง 37% ครูเงินเดือนสูง 54%) ให้เหตุผลว่าต้องการกลับภูมิลำเนาเดิม มีที่นาสัปดาห์เกิดคือการให้เหตุผลของครูเงินเดือนปานกลางในช่องเหตุผลอื่น ๆ มีจำนวนค่อนข้างสูง แต่เมื่อได้พิจารณาแจกแยกตามเหตุผลที่ครูได้ระบุมาจะพบว่าเหตุผลแต่ละอย่างต่างมีจำนวนไม่มากนัก คือมีจำนวนดังต่อไปนี้ การคมนาคมไม่สะดวก 13% ต้องการศึกษาคู 3% รู้สึกจำเจกับสถานที่เดิมและต้องการเปลี่ยนสถานที่ 1% และมีครูที่อ้างว่ามีรายได้ไม่พอ 1% สำหรับเหตุผลเกี่ยวกับทัศนะไม่ตรงกับผู้บริหาร รู้สึกไม่ปลอดภัย และงานหนัก ก็ยังมีจำนวนครูที่ไ้ระบุบ้าง แต่เป็นส่วนน้อย

จากที่ทราบข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า ครูที่มีเงินเดือนต่ำมีแนวโน้มในการต้องการย้ายมากกว่าครูที่มีเงินเดือนสูงขึ้นไป ส่วนเหตุผลของครูต้องการย้ายต่างให้เหตุผลของการกลับภูมิลำเนาเดิมเป็นส่วนใหญ่

จากที่ไ้กล่าวมาเกี่ยวกับความรู้สึกของครูในเรื่องการย้ายนั้น อาจสรุปให้เห็นเป็นภาพเปรียบเทียบได้ ตามภาพที่แสดงในหน้าต่อไป

ที่มา ตาราง 94. ถึง 98.

ภาพ 9. แสดงกราฟแท่งเปรียบเทียบความต้องการของครูเกี่ยวกับการย้ายโรงเรียน
แยกเปรียบเทียบตามเพศ วุฒิ อายุ อายุรชการ และเงินเคื้อน

ตาราง 99. แสดงการแจกแจงจำนวนครุใหญ่เกี่ยวกับการย้าย จำแนกตาม
เพศ วุฒิ อายุ จำนวนปีที่เป็นครุใหญ่ และเงินเดือน

รายการที่จำแนก		ความต้องการเกี่ยวกับการย้าย			
		ต้องการ ย้าย	ไม่ตอง การย้าย	เฉย ๆ	ต้องการเป็น ครุรอง
เพศ	ชาย	5	8	6	3
	%	22.73	36.36	27.27	13.36
	หญิง	-	6	1	1
	%	-	75.00	12.50	12.50
วุฒิ	ต่ำกว่าปริญญาตรี	2	4	2	1
	%	22.22	44.45	22.22	11.11
	ปริญญาตรีขึ้นไป	3	10	5	3
	%	14.28	47.63	23.81	14.28
อายุ	ไม่เกิน 40 ปี	5	5	3	-
	%	38.46	38.46	23.08	-
	41 ปีขึ้นไป	-	9	4	4
	%	-	52.94	23.53	23.53
จำนวนปี ที่เป็น ครุใหญ่	ไม่เกิน 5 ปี	2	5	4	1
	%	16.67	41.67	33.33	8.33
	6 ปีขึ้นไป	3	9	3	3
	%	16.67	50.00	16.67	16.67
เงินเดือน	ไม่เกิน 1300 บาท	-	-	-	-
	%	-	-	-	-
	1400-2750 บาท	5	6	4	1
	%	31.25	37.50	25.00	6.25
	2900 บาทขึ้นไป	-	8	3	3
	%	-	57.14	21.43	21.43

ตาราง 100. แสดงการแจกแจงจำนวนครูใหญ่ที่ต้องการย้าย จำแนกตาม
เหตุผลและตามเพศ วุฒิ อายุ จำนวนปีที่เป็นครูใหญ่และเงินเดือน

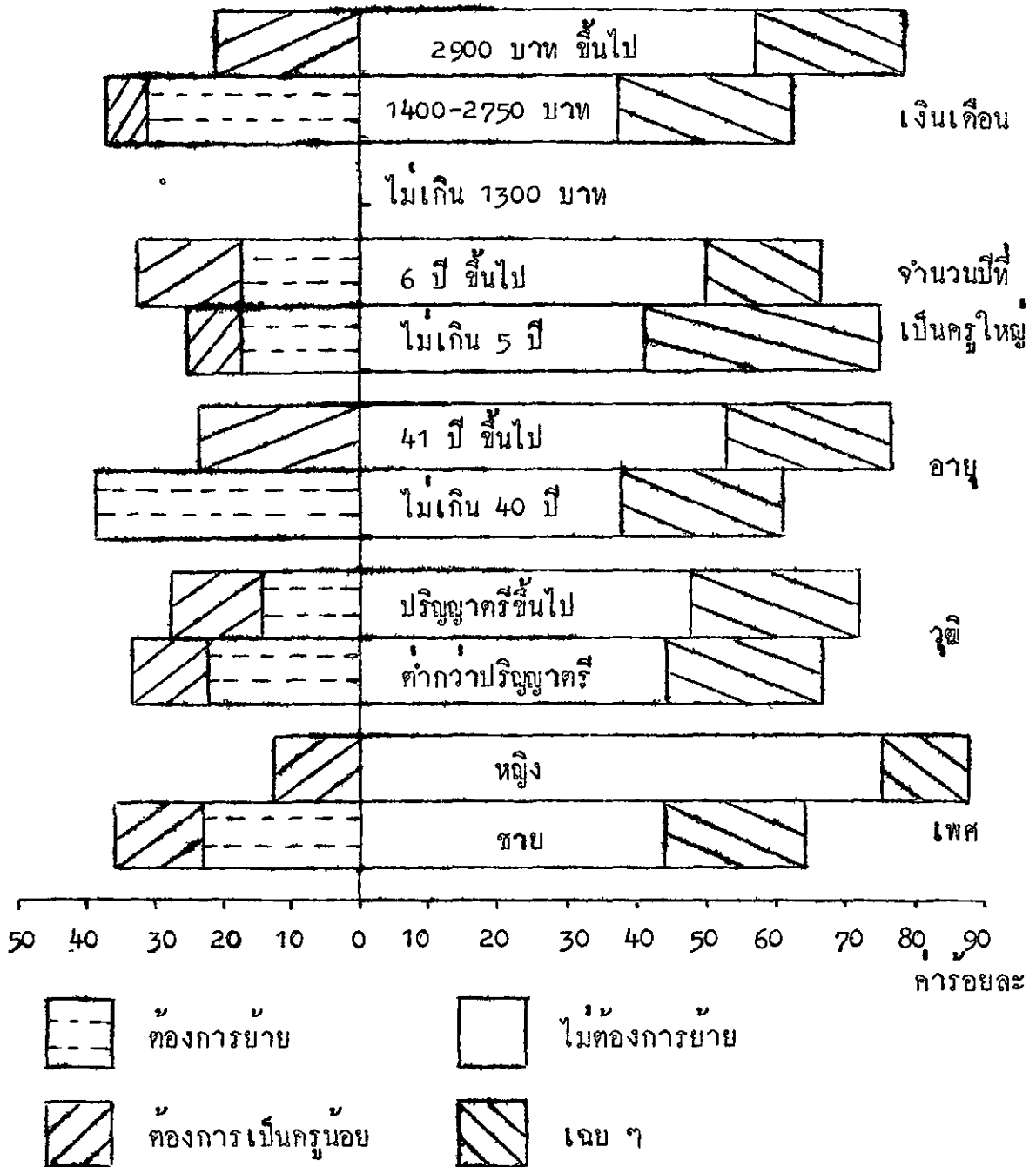
		เหตุผลของครูใหญ่ที่ต้องการย้าย		
		กลับภูมิ- สำเนา	ทัศนะไม่ตรง กับผู้บริหาร	เหตุผล อื่น ๆ
เพศ	ชาย	3	1	1
	%	60.00	20.00	20.00
	หญิง	-	-	-
	%	-	-	-
วุฒิ	ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	1	-
	%	50.00	50.00	-
	ปริญญาตรีขึ้นไป	2	-	1
	%	66.67	-	33.33
อายุ	ไม่เกิน 40 ปี	3	1	1
	%	60.00	20.00	20.00
	41 ปีขึ้นไป	-	-	-
	%	-	-	-
จำนวนปีที่ เป็น ครูใหญ่	ไม่เกิน 5 ปี	1	-	1
	%	50.00	-	50.00
	6 ปีขึ้นไป	2	1	-
	%	66.67	33.33	-
เงินเดือน	ไม่เกิน 1300 บาท	-	-	-
	%	-	-	-
	1400-2750 บาท	3	1	1
	%	60.00	20.00	20.00
	2900 บาทขึ้นไป	-	-	-
	%	-	-	-

จากตาราง 99. และ 100. แสดงว่ามีครูใหญ่ไม่มากนักที่ต้องการย้าย ซึ่งมีจำนวนดังนี้ ครูใหญ่ชาย 23% ครูใหญ่หญิงไม่มีเลย ครูใหญ่วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี 22% ครูใหญ่วุฒิปริญญาตรีขึ้นไป 14% ครูใหญ่อายุไม่เกิน 40 ปี 38% ครูใหญ่อายุ 41 ปีขึ้นไปไม่มีเลย ครูใหญ่ที่เป็นครูใหญ่ไม่เกิน 5 ปี 17% ครูใหญ่ที่เป็นครูใหญ่ 6 ปีขึ้นไป 17% ครูใหญ่เงินเดือน 1,400 - 2,750 บาท 31% ครูใหญ่เงินเดือน 2,900 บาทขึ้นไปไม่มีเลย

จากจำนวนข้างต้นมีที่น่าสนใจก็คือ ครูใหญ่จำนวนมากที่สุดที่ต้องการย้ายเป็นครูใหญ่อายุไม่เกิน 40 ปี ซึ่งมีจำนวน 38% ส่วนครูใหญ่ที่ไม่ต้องการย้ายเลยมีครูใหญ่หญิงครูใหญ่อายุมาก (อายุ 41 ปีขึ้นไป) และครูใหญ่เงินเดือนสูง (เงินเดือน 2,900 บาทขึ้นไป) สำหรับเหตุผลของครูใหญ่ที่ต้องการย้ายนั้นส่วนใหญ่ต้องการกลับภูมิลำเนาเดิม

นอกจากนี้ ยังมีครูใหญ่อีกบางส่วนมีความต้องการเป็นครูน้อยคือ มีครูใหญ่ชาย 13% ครูใหญ่หญิง 12% ครูใหญ่วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี 11% ครูใหญ่วุฒิปริญญาตรีขึ้นไป 14% ครูใหญ่อายุ 41 ปีขึ้นไป 24% ครูใหญ่ใหม่ (เป็นครูใหญ่ไม่เกิน 5 ปี) 8% ครูใหญ่เก่า (เป็นครูใหญ่ 6 ปีขึ้นไป) 17% ครูใหญ่เงินเดือนปานกลาง 1,400-2,750 บาท) 6% และครูใหญ่เงินเดือนสูง (2,900 บาทขึ้นไป) 21%

ครูใหญ่จำนวนที่เหลือจากที่กล่าวข้างต้นเป็นครูใหญ่ที่ไม่ต้องการย้ายหรือมิฉะนั้นก็มีความรู้สึกเฉย ๆ ซึ่งจะเห็นได้ว่าครูใหญ่จำนวนที่เหลือนี้เป็นครูใหญ่ที่มีจำนวนมากกว่าครูใหญ่ที่กล่าวถึงในตอนก่อน ๆ ดังปรากฏให้เห็นได้จากภาพในหน้า 179 นับว่ายังมีครูใหญ่ส่วนมากที่พอใจทำงานในหน้าที่ที่ได้อาศัยอยู่ จึงอาจกล่าวได้ว่าการแต่งตั้งครูใหญ่ในโรงเรียนต่าง ๆ เท่าที่ได้ทำมามีลักษณะที่เหมาะสมพอสมควร

ที่มา ตาราง 100.

ภาพ 10. แสดงกราฟแท่งเปรียบเทียบความต้องการของครูใหญ่เกี่ยวกับการยืมโรงเรียน
แยกเปรียบเทียบตามเพศ วุฒิ อายุ จำนวนปีที่ เป็นครูใหญ่ และเงินเคียน

บทที่ 4

สรุปผลการค้นคว้าและขอเสนอแนะ

ความมุ่งหมาย

เพื่อศึกษาสถานภาพของอาคารสถานที่และกำลังครูในแง่การใช้ ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. อาคารสถานที่
 - 1.1 ที่ตั้งของโรงเรียน
 - 1.2 จำนวน ลักษณะ สภาพและสุขลักษณะของอาคารและห้องต่าง ๆ
 - 1.3 การใช้ประโยชน์และการสูญเสียเกี่ยวกับการใช้อาคาร
 - 1.4 ปัญหาการดูแลรักษาอาคารสถานที่และความต้องการอาคารเพิ่ม
2. กำลังครู
 - 2.1 จำนวน วุฒิ และประสบการณ์ของครู
 - 2.2 การใช้และปัญหาการใช้ครู
 - 2.3 สวัสดิการและขวัญของครู

มวลประชากร

ประกอบด้วย ครูใหญ่ 30 คน และ ครู 546 คน ที่ปฏิบัติราชการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมวิสามัญศึกษา ภาคศึกษา 1 ยกเว้น พระนคร ธนบุรี ไค้แกจังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม สมุทรปราการ และสมุทรสาคร

เครื่องมือที่ใช้

ประกอบด้วยแบบสอบถามสำหรับครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ มีคำถามจำนวน 50 ข้อ และแบบสอบถามสำหรับครู อาจารย์ มีคำถามจำนวน 46 ข้อ

สถิติวิเคราะห์

การอยละ การรายเฉลี่ย และค่าความแปรปรวน

ผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้านี้ มีผลพวงสรุปได้ คือ

ก. อาคารสถานที่

1. ที่ตั้งของโรงเรียน

1.1 โรงเรียนส่วนมากตั้งอยู่ใกล้แหล่งชุมชน และส่วนมากอยู่ในที่มีการคมนาคมสะดวก

1.2 โรงเรียนส่วนมากอยู่ห่างจากแหล่งเสื่อมโทรมทางศีลธรรม

1.3 บริเวณโรงเรียนส่วนใหญ่ยังมีขนาดไม่กว้างขวาง และส่วนใหญ่เป็นพื้นน้ำท่วมถึง

1.4 โรงเรียนส่วนมากมีสนามกีฬา แต่มักใช้ได้เพียงบางฤดู

1.5 โรงเรียนส่วนมากมีร่มไม้และที่พักผ่อนในโรงเรียน แต่ส่วนใหญ่ยังมีไม่พอเพียง

1.6 โรงเรียนส่วนมากตั้งอยู่ในที่สามารถหาน้ำดื่มมาใช้ได้อย่างเหมาะสม กล่าวคือส่วนใหญ่ได้นำน้ำดื่มจากน้ำประปา น้ำฝนและน้ำบาดาล

2. จำนวน ลักษณะ สภาพ และสุขลักษณะของอาคารและห้องต่าง ๆ

2.1 จังหวัดแต่ละจังหวัด ส่วนใหญ่มีจำนวนอาคารเรียนและห้องเรียนแปรตามจำนวนโรงเรียน ห้องเฉพาะวิชายังมีน้อย ห้องสมุดมีบางโรงเรียนที่ยังไม่มีอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และอาคารคหกรรมศิลป์มีโรงเรียนที่ไม่มีอาคารประเภทนี้เป็นจำนวนเกือบครึ่งหนึ่งของโรงเรียนทั้งหมด โรงอาหาร หอประชุม มีโรงเรียนที่ไม่มีประมาณ 1 ใน 6 ของโรงเรียนทั้งหมด นอกจากนี้เป็นส้วม พบว่าจำนวนส้วมที่มีอยู่ยังมีไม่มากเท่าที่ควร

2.2 ลักษณะอาคารต่าง ๆ ในข้อ 2.1 ส่วนใหญ่เป็นอาคารไม้ และส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 1 - 10 ปี ส่วนสภาพของอาคารพบว่าส่วนใหญ่มีสภาพพอใช้ ใดและสภาพใช้ได้ดี แต่ก็มีจำนวนมากกว่จำนวนอาคารที่มีสภาพควรซ่อมแซม และควรรื้อปลูกใหม่ไม่มากนัก เว้นแต่อาคารคหกรรมศิลป์ประเภทเดียวที่มีสภาพเรียบร้อยคืออยู่ประมาณเกือบ 3 ใน 4 ของจำนวนทั้งหมดของอาคารประเภทนี้ สำหรับส่วนพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในสภาพที่ยังต้องปรับปรุง

2.3 สุขลักษณะของอาคารและห้องต่าง ๆ ในข้อ 2.1 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางและค่อนข้างดี ส่วนส่วนส่วนมากมีสุขลักษณะอยู่ในระดับที่ควรได้รับการพิจารณาแก้ไข

3. การใช้ประโยชน์และการสูญเสียเกี่ยวกับการใช้อาคารและห้องต่าง ๆ

3.1 การใช้อาคารและห้องเรียน พบว่าส่วนใหญ่นอกจากใช้เรียน ยังสามารถดัดแปลงใช้ทำประโยชน์ด้านอื่นได้ สำหรับการใช้เรียนพบว่า มีอัตราการใช้อัตราค่อนข้างมาก เมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนที่มีอยู่ ส่วนจำนวนชั่วโมงที่ใช้ พบว่าส่วนใหญ่มีการใช้ประมาณวันละ 5 - 6 ชั่วโมง

3.2 การใช้อาคารและห้องอื่น ๆ พบว่าส่วนใหญ่มีการใช้ประมาณวันละ 3 - 4 ชั่วโมง ยกเว้นห้องสมุดและโรงอาหารที่มักใช้เพียงวันละ 1 - 2 ชั่วโมง นอกจากนี้ได้พบอีกว่า อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ อาคารคหกรรมศิลป์ โรงอาหาร และหอประชุมได้ใช้ประโยชน์ในค่านอื่น ๆ อีกที่นอกเหนือจากหน้าที่ของอาคารเหล่านี้โดยตรง

4. ปัญหาการดูแลรักษาอาคารสถานที่และความต้องการอาคารเพิ่ม

4.1 ปัญหาการดูแลรักษาอาคารสถานที่ที่โรงเรียนมีและเป็นปัญหามากที่สุดคือปัญหาเรื่องโรงเรียนไม่มีรั้ว หรือรั้วที่มีอยู่มักเป็นรั้วที่ชำรุด ปัญหารองลงมาเป็นปัญหาเนื่องจากการมีปลวกรบกวน

4.2 ความต้องการอาคารเพิ่มของโรงเรียน ที่มีจำนวนมากเป็นอันดับที่หนึ่งคืออาคารเรียน รองลงมาเป็นโรงฝึกงาน และส้วม อันดับถัดไปเป็นบ้านพักครูและโรงอาหาร หอประชุม ส่วนอาคารอื่นนอกจากนี้มีโรงเรียนที่ต้องการไม่มากนัก

ข. กำลังครู

1. จำนวน วุฒิ และประสบการณ์ของครู

1.1 จำนวนครูที่ไต่สำรวจครั้งนี้ มีครูหญิงมากกว่าครูชาย วุฒิของครูส่วนมากไม่ถึงปริญญาตรี ครูประมาณ 85% มีอายุไม่เกิน 40 ปี ครูอายุราชการต่ำมีไม่มาก ครูเงินเดือนไม่เกิน 1,300 บาท มีอยู่มากกว่าครูเงินเดือน 1,400 - 2,750 บาทเล็กน้อย ครูเงินเดือน 2,900 บาทขึ้นไปมีน้อยมาก

1.2 จำนวนครูใหญ่ ปรากฏว่าส่วนมากเป็นครูใหญ่ชาย ครูใหญ่วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีไม่มาก ครูใหญ่อายุ 41 ปีขึ้นไปมีมากกว่า 50% เล็กน้อย ครูใหญ่ประมาณ 60% เป็นครูใหญ่มาแล้วเกิน 5 ปี ครูใหญ่เงินเดือนไม่เกิน 1,300 บาทไม่มีเลย ส่วนที่มีเงินเดือน 1,400 - 2,750 บาท มีจำนวนใกล้เคียงกับพวกที่มีเงินเดือน 2,900 บาทขึ้นไป

1.3 ครูและครูใหญ่ดังกล่าวส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับงานในหน้าที่และครูเหล่านี้มักนำความรู้ที่ได้รับมาใช้กับงานในหน้าที่ได้

2. การไร้อุปกรณ์และการใช้ครู

2.1 อัตราส่วนระหว่างครูต่อนักเรียนโดยส่วนรวมเป็น 1:22 แต่จำนวนนักเรียนในชั้นโดยเฉลี่ยที่ได้จากการประเมินของครู ส่วนใหญ่มีจำนวนระหว่าง 31 - 50 คน

2.2 ครูส่วนมากมีจำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์อยู่ในช่วง 16 - 20 ชั่วโมง ครูที่มีจำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์เกิน 20 ชั่วโมง มีมากกว่าครูที่มีชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์น้อยกว่า 16 ชั่วโมง ครูชายมีจำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ไปทางด้านสูงกว่าครูหญิงเล็กน้อย ครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีแนวโน้มที่จะมีชั่วโมงสอนมากกว่าครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป ครูอายุมากมีแนวโน้มที่จะได้รับการสอนน้อยกว่าครูอายุน้อย ครูใหม่มีแนวโน้มที่จะมีชั่วโมงสอนมากกว่าครูเก่า แต่ส่วนใหญ่ก็มีชั่วโมงสอนใกล้เคียงกัน ส่วนครูเงินเดือนน้อยพบว่าแนวโน้มในการมีจำนวนชั่วโมงสอนในช่วงสูง ๆ มากกว่าครูเงินเดือนปานกลาง ครูเงินเดือนมากไม่มีปรากฏ มีจำนวนชั่วโมงสอนในช่วงสูง ๆ เลย

2.3 ครูใหญ่ส่วนใหญ่มีชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์อยู่ในช่วง 1 - 10 ชั่วโมง ส่วนครูใหญ่ที่ไม่สอนเลยมี 20% (6 คน)

2.4 ครูประมาณ 48% ได้ช่วยเหลือนักเรียนในการสอนซ่อมเสริมจำนวน ชั่วโมงที่สอนส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 1 - 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

2.5 ครูจำนวนมากเคยเข้าสอนแทนครูที่ไม่มาสอนตามปกติ การปล่อยให้ชั้นว่างมีเพียงน้อยครั้ง

2.6 ครูทำงานอื่น ๆ นอกเหนือการสอนไม่ค่อยมากนัก กล่าวคือโดยเฉลี่ย มีครูทำไม่เกิน 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เว้นแต่งานครูประจำชั้นและงานปกครองที่มีครูทำ โดยเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก 6 - 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ในเรื่องนี้มีที่น่าสนใจคือ งานครูประจำชั้นมีครูหญิงทำค่อนข้างมากกว่าครูอื่น ๆ งานห้องสมุดและงานแนะแนวมีครู ทำน้อยกวางานประเภทอื่น ๆ

2.7 ครูส่วนใหญ่ได้รับการมอบหมายงานที่ตรงกับความรู้ความสามารถของตน ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นงานสอนหรืองานนอกเหนือการสอน แต่ก็มีครูอีกไม่น้อยที่มีปัญหา

2.8 ครูใหญ่มีปัญหาในการจัดครูเข้าสอนที่สำคัญคือ การที่มีครูไม่พอ รองลงมาคือครูไม่ชอบสอนบางวิชาและมีครูไม่ตรงกับวิชาที่จัดสอน สำหรับครูที่โรงเรียนมีไม่พอและมีโรงเรียนต้องการมากที่สุดคือ ครูบรรณารักษ์ รองลงมาคือ ครูโสตทัศนศึกษา ครูแนะแนว ครูพลานามัย และครูภาษาอังกฤษตามลำดับ ส่วนจำนวนครูที่ต้องการเพิ่ม ในปีการศึกษา 2513 ส่วนใหญ่ต้องการโรงเรียนละ 3 - 5 คน

2.9 ครูและครูใหญ่ ส่วนมากมีความพอใจในมาตรฐานการเรียนของนักเรียน โรงเรียนตน คือมีความพอใจในระดับปานกลางแต่มีแนวโน้มไปทางค่อนข้างมาก

2.10 ครูและครูใหญ่ ส่วนมากมีความรู้สึกว่าการรวมโรงเรียนมีความสนใจ ในการแสวงหาความรู้ในระดับปานกลางมีแนวโน้มไปทางค่อนข้างมาก

2.11 ครูส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างตรวจงานนักเรียน รองลงมาอ่านหนังสือและเตรียมการสอน สำหรับเวลาที่ครูอยู่โรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ในช่วงเวลา 15 - 30 นาที ก่อนโรงเรียนเช้าและหลังโรงเรียนเลิก

2.12 ในภาคต้นปีการศึกษานี้ ครูส่วนใหญ่ได้เคยลาภักหรือลาป่วย จำนวนวันลาส่วนมากอยู่ในช่วง 1 - 5 วัน ครูหญิงมีแนวโน้มในการมีวันลามากกว่าครูชาย ครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีแนวโน้มในการมีวันลามากกว่าครูวุฒิส่งชั้น ครูสูงอายุมิแนวโน้มในการมีวันลามากกว่าครูอายุน้อย ครูเก่ามีแนวโน้มในการมีวันลามากกว่าครูใหม่ ครูเงินเดือนต่ำ เงินเดือนปานกลาง และเงินเดือนสูงมีจำนวนวันลาใกล้เคียงกัน ส่วนครูใหญ่พบว่ามียังส่วนน้อยที่มีวันลา

3. สวัสดิการและขวัญของครู

3.1 ครูจำนวนมากไม่ได้ดูบ้านพักครูและมีความต้องการที่จะอยู่บ้านพักครูในระดับปานกลาง แต่ความต้องการนี้มีแตกต่างกันมาก สำหรับครูที่อยู่บ้านพักครูโดยเฉลี่ยได้รับความสะดวกในระดับปานกลางใกล้เคียงกัน

3.2 ครูส่วนใหญ่ได้รับความสะดวกในเรื่องอาหารกลางวันและน้ำดื่ม

3.3 ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่าโรงเรียนได้จัดอุปกรณ์และหนังสือประกอบการสอนอยู่ในระดับปานกลางที่มีแนวโน้มไปทางค่อนข้างมาก

3.4 ครูส่วนมากมีความเห็นว่าครูรวมโรงเรียนมีความร่วมมือในการทำงานและความตั้งใจในการทำงานอยู่ในระดับปานกลางใกล้เคียงกัน ส่วนครูใหญ่มีความรู้สึกที่ครูในโรงเรียนตนมีความร่วมมือในการทำงานค่อนข้างมาก แต่ความตั้งใจในการทำงานอยู่ในระดับปานกลางใกล้เคียงไปทางระดับค่อนข้างมาก ความรู้สึกของครูใหญ่ในเรื่องเหล่านี้ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน

3.5 ครูส่วนใหญ่ได้รับการส่งเสริมกำลังใจในการทำงานในระดับปานกลาง มีแนวโน้มมาทางค่อนข้างมาก ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นครูที่มีเพศ วุฒิ หรืออายุราชการใดก็ตาม มีที่น่ายกย่องอยู่บ้างคือ ครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปรู้สึกว่าการส่งเสริมการศึกษาน้อยกว่าครูอื่น ๆ แต่ก็น้อยกว่าไม่มากนักก็อยุ่ในระดับปานกลาง

3.6 ครูใหญ่ส่วนมากรู้สึกที่ครูในโรงเรียนตนมีความสนใจให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นในการทำงานในระดับปานกลางมีแนวโน้มมาทางค่อนข้างมาก

3.7 ครูใหญ่ส่วนมากได้จัดให้มีการประชุมปรึกษางานเดือนละครั้ง

3.8 ครูส่วนใหญ่มีความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจในระดับปานกลาง ใกล้เคียงมาทางค่อนข้างมาก ความรู้สึกของครูเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยส่วนรวมไม่ค่อยแตกต่างกัน ทั้งนี้ ไม่ว่าจะพิจารณาเปรียบเทียบตามเพศ ตามวุฒิ ตามอายุ ตามอายุราชการ หรือตามเงินเดือน

3.9 ครูส่วนใหญ่ไม่ต้องการย้ายจากโรงเรียนเดิม สำหรับครูที่ต้องการย้ายปรากฏว่ามีครูชายมากกว่าครูหญิง ครูอายุไม่เกิน 40 ปีมีมากกว่าครูที่อายุสูงกว่านี้มาก ครูใหม่มากกว่าครูเก่า ครูเงินเดือนต่ำมากกว่าครูเงินเดือนปานกลาง ส่วนครูเงินเดือนสูงไม่ปรากฏว่ามีใครต้องการย้ายเลย นอกจากนี้เป็นครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และครูวุฒิสูงขึ้นไม่มีครูที่ต้องการย้ายเป็นจำนวนร้อยละใกล้เคียงกัน สำหรับเหตุผลของครูที่ต้องการย้าย ปรากฏว่าส่วนใหญ่ต้องการกลับภูมิลำเนาเดิม

3.10 ครูใหญ่มีจำนวนไม่มากนักที่ต้องการย้าย นอกจากนี้มีครูใหญ่บางส่วนที่ต้องการเป็นครูสอน สำหรับเหตุผลของครูใหญ่ที่ต้องการย้ายส่วนใหญ่ต้องการกลับภูมิลำเนาเดิม

การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. เกี่ยวกับที่ตั้งของโรงเรียน จะเห็นว่าโรงเรียนส่วนใหญ่มีลักษณะที่ตั้งที่เหมาะสม เว้นแต่ในเรื่องขนาดที่ดินของโรงเรียนซึ่งปรากฏว่าส่วนใหญ่ยังมีขนาดไม่กว้างขวาง อีกทั้งมีโรงเรียนจำนวนไม่น้อยตั้งอยู่ในที่น้ำท่วมถึง เรื่องนี้อาจทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวข้องไปถึงการที่โรงเรียนไม่มีสนามกีฬาหรือมีก็ใช้ไม่ได้ไม่ตลอดปี รวมทั้งปัญหาเรื่องโรงเรียนไม่มีรั้วไม้และที่พักผ่อนหรือยังมีไม่พอเพียง อันอาจทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีกมาก นับว่าเป็นเรื่องที่ยุ่เกี่ยวข้องจะต้องคำนึงถึงและควรไ้พิจารณาหาทางแก้ไขปรับปรุงเท่าที่จะทำได้ เพื่อความเหมาะสมและเพื่อประโยชน์ที่จะบังเกิดแก่ตัวนักเรียนเอง

2. เกี่ยวกับจำนวนของอาคารและห้องต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโรงเรียน จากผลที่ได้ครั้งนี้เท่าที่พบปรากฏว่ามีโรงเรียนที่ยังไม่มีห้องเฉพาะวิชาต่าง ๆ อีกมาก บางโรงเรียนก็ยังไม่มื้ห้องสมุด เรื่องนี้ผู้เขียนเห็นว่าน่าจะได้มีการพิจารณาช่วยเหลือ

สนับสนุนให้โรงเรียนได้มีห้องต่าง ๆ เหล่านี้อย่างมาก โดยอาจช่วยเหลือในเรื่องเครื่องมือเครื่องใช้ให้โรงเรียนได้นำไปติดตั้งในห้องเรียนที่มีอยู่เดิม ห้องเหล่านี้ก็ยังคงใช้เรียนต่อไป ทั้งยังเป็นการสร้างเสริมให้การเรียนการสอนของโรงเรียนดำเนินไปอย่างได้ผลยิ่งขึ้นอีกด้วย ส่วนในเรื่องโรงฝึกงานนั้น ถ้าจะหวังให้โรงเรียนได้จัดสอนโดยใช้หลักสูตรที่กว้างขวางก็น่าที่จะได้จัดสร้างขึ้นในโรงเรียนที่ยังขาดอาคารประเภทนี้ อีกเรื่องหนึ่งคืออาคารโรงอาหาร หอประชุมยังมีโรงเรียนจำนวนหนึ่งที่ไม่มียาอาคารประเภทนี้ นับว่าเป็นปัญหาควรได้มีการจัดสร้างขึ้นในโรงเรียนที่ยังไม่มีและควรได้จัดสร้างเป็นอาคารรวมกันระหว่างโรงอาหารกับหอประชุม เพราะอาคารประเภทนี้เท่าที่พบจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ปรากฏว่า ให้ประโยชน์และใช้ได้คุ้มค่ากว่าอาคารที่เป็นเฉพาะโรงอาหารหรือหอประชุม นอกจากนี้เป็นส่วนตัวควรได้มีการจัดสร้างเพิ่มเติมอีก เพราะจำนวนส้วมยังมีอยู่น้อยเกินไป

3. เกี่ยวกับลักษณะและสภาพอาคาร เมื่อพิจารณาเฉพาะลักษณะอาคารจะเห็นว่าลักษณะอาคารที่มีอยู่ที่เป็นปัญหาไม่มากคือ มีอาคารที่เป็นอาคารชั่วคราวหรือที่เป็นอาคารสร้างมานานไม่มากนัก แต่เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับสภาพอาคารปรากฏว่ามีอาคารจำนวนไม่น้อยที่มีสภาพทรุดโทรมและควรรื้อปลูกใหม่ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าอาคารส่วนใหญ่เป็นอาคารไม่ทำให้อายุการใช้งานมีไม่มาก ประกอบกับตัวอาคารตั้งอยู่ในที่มีฝนตกบ่อยครั้งและมีปลวกรบกวน จึงทำให้อาคารเหล่านี้ใช้ไม่นานเท่าที่ควร ฉะนั้นถ้าจะมีการสร้างอาคารใหม่ให้มีระยะการใช้งานนานและไม่ต้องซ่อมแซมบ่อยครั้งควรได้จัดสร้างอาคารเป็นตึกน่าจะเหมาะสมที่สุด

4. เกี่ยวกับสุขลักษณะอาคารและห้องต่าง ๆ มีที่ตอ้งแก้ไขคือส้วมยังมีสุขลักษณะไม่ดีเท่าที่ควร

5. เกี่ยวกับการใช้อาคารและห้องต่าง ๆ ปรากฏว่ายังมีโอกาสหาทางใช้เพิ่มได้อีก สำหรับผู้บริหารที่เอาใจใส่ในเรื่องนี้ แต่ส่วนใหญ่เท่าที่เป็นอยู่โรงเรียนก็ได้พยายามให้อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมากอยู่แล้ว โดยเฉพาะห้องเรียนปรากฏว่าโรงเรียนได้ใช้ในอัตราที่สูง ฉะนั้น จึงอาจเป็นปัญหามากบ้างที่ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องจะต้องคำนึงถึงในการที่จะเพิ่มปริมาณนักเรียนต่อไป

6. เกี่ยวกับปัญหาการดูแลรักษาอาคารสถานที่ จะเห็นว่าการขาดรั้วหรือรั้วชำรุดและการมีปลวกกรบกวนมากเป็นปัญหาของโรงเรียนส่วนใหญ่ ฉะนั้น เพื่อที่จะแก้ปัญหานี้ จึงควรไต่หาทางช่วยเหลือให้โรงเรียนต่าง ๆ ได้มีรั้วที่มีสภาพดีอย่างทั่วถึง ประกอบกับการช่วยเหลือเกี่ยวกับการกำจัดปลวกด้วย โดยจัดแบ่งงบประมาณบางส่วนให้แก่โรงเรียนใช้เพื่อการนี้ตามความเหมาะสมเป็นราย ๆ ไป

7. เกี่ยวกับความต้องการอาคารเพิ่มตามที่โรงเรียนได้ระบุมา จะเห็นว่าอาคารเรียนมีโรงเรียนต้องการมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะโรงเรียนต่าง ๆ ใ้รับนักเรียนไว้เป็นจำนวนมากนั่นเอง เห็นได้จากการใช้ห้องเรียนเท่าที่เป็นอยู่มีการใช้ ในอัตราที่สูงคือ มีอัตราที่มากกว่าปกติแสดงให้เห็นว่าอาคารเรียนเท่าที่มีอยู่ อาจมีการใช้อย่างเต็มที่แล้วคืออาจไม่สามารถรับนักเรียนที่จะเพิ่มต่อไปได้ไหว ถ้าไม่มีการสร้างอาคารเรียนเพิ่มเติมอีก เรื่องนี้จึงเป็นเรื่องที่ผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงอย่างมาก กล่าวคือถ้าจะมีการเพิ่มปริมาณนักเรียนต่อไปก็ควรให้มีการจัดสร้างอาคารเรียนเพิ่มเติมโดยเร็ว อาคารอื่น ๆ ได้แก่โรงฝึกงานและส้วมก็ยังมีโรงเรียนที่ต้องการอีกไม่น้อย ควรได้มีการจัดสร้างเพิ่มเติมเช่นกัน

8. เกี่ยวกับครู มีที่ควรไต่พิจารณาแก้ไขปรับปรุงคือครูส่วนใหญ่ยังมีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาในการที่จะปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาต่อไปได้ อีกทั้งครูใหญ่ก็พบว่ามีส่วนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีนับว่าเป็นปัญหาอย่างมาก ควรไต่หาทางส่งเสริมให้ครูใหญ่เหล่านี้ได้ศึกษาต่อโดยเร็ว เพื่อว่าครูใหญ่จะได้มีความสามารถทางวิชาการที่สูงขึ้น เหมาะสมกับการที่จะบริหารโรงเรียนในระดับนี้ต่อไป

9. เกี่ยวกับการใช้กำลังครู ปรากฏว่าครูส่วนใหญ่มีชั่วโมงสอนค่อนข้างสูง และมีบางส่วนก็มีชั่วโมงสอนที่สูงมาก ทั้ง ๆ ที่จำนวนนักเรียนต่อครู 1 คน มีค่าไม่สูงนัก นี่ย่อมแสดงว่าการใช้ครูยังเป็นไปอย่างไม่เหมาะสมเท่าที่ควร ควรได้มีการศึกษาค้นคว้าในเรื่องนี้ให้ละเอียดลึกซึ้งต่อไป เพื่อหาทางแก้ไขปรับปรุงให้มีการใช้ครูเป็นไปอย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

อนึ่ง จากการพิจารณาปัญหาของครูใหญ่ในการจัดครูเข้าสอน ปรากฏว่าส่วนใหญ่มิมีปัญหาในเรื่องครูไม่พอ แต่เมื่อพิจารณาสาขาวิชาของครูที่โรงเรียนต้องการปรากฏว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ต้องการครูพิเศษเฉพาะวิชา ได้แก่ ภูมิบรรณารักษ์ ครูโสตทัศนศึกษา ครูแนะแนว และครูพลานามัย ส่วนครูที่สอนวิชาสามัญต่าง ๆ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา มีโรงเรียนที่ต้องการเป็นจำนวนรอง ๆ ลงไป และมีบางโรงเรียนมีครูประเภทนี้เกินต้องการด้วย แสดงว่าครูที่โรงเรียนส่วนใหญ่ต้องการเป็นครูที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยตรงนัก ปัญหาในเรื่องนี้จึงน่าจะอยู่ที่ความสามารถในการจัดการของครูใหญ่ในอันที่จะมอบหมายงานสอนให้กระจายไปทั่วถึงครูทุกคนมากกว่าปัญหาอื่น ๆ ทั้งนี้ ถ้าพิจารณาตัวเลขเกี่ยวกับอัตราส่วนระหว่างครูต่อนักเรียน ก็เห็นว่าจำนวนครูที่มีอยู่น่าจะพอเพียง ในเรื่องนี้จึงอาจกล่าวได้ว่าคงมีครูจำนวนไม่น้อยที่ครูใหญ่ไม่สามารถจัดให้เขาสอนได้ ฉะนั้น เพื่อที่จะแก้ไขปัญหานี้ ผู้เขียนมีความเห็นว่าน่าจะได้มีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับปัญหาของครูใหญ่ในเรื่องนี้ที่จะเอื้อคลึงซึ่งยังขึ้นต่อไป

10. เกี่ยวกับสวัสดิการที่จัดให้แก่ครู จะเห็นว่าครูส่วนใหญ่ได้รับสวัสดิการต่าง ๆ อยู่ในเกณฑ์ที่ไม่เป็นปัญหามาก ยกเว้นเรื่องบ้านพักครูซึ่งมีครูได้รับบริการในเรื่องนี้เพียงส่วนน้อย ถึงกระนั้นความต้องการบ้านพักครูโดยเฉลี่ยยังอยู่ในระดับปานกลางและเป็นความต้องการที่ครูได้ระบุมามากแตกต่างกันไปหลาย ๆ ระดับ แสดงว่ามีครูบางส่วนที่ไม่เคือครอนในเรื่องนี้ ดังนั้นน่าจะได้มีการศึกษาค้นคว้าหาสาเหตุเกี่ยวกับเรื่องนี้ เพื่อจะไถ่หาทางช่วยเหลือครูที่เคือครอนได้อย่างเหมาะสมต่อไป

11. เกี่ยวกับการส่งเสริมกำลังใจในการทำงานตลอดทั้งความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจของครู พบว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่เป็นปัญหามาก แต่เมื่อพิจารณาความต้องการเกี่ยวกับการย้ายโรงเรียนปรากฏว่ามีครูอยู่จำนวนหนึ่งที่ต้องการย้ายและมักให้เหตุผลว่าต้องการกลับภูมิลำเนาเดิม ดังนั้น ในการบรรจุครูคนที่จะได้คำนึงถึงภูมิลำเนาเดิมของครูด้วย เพื่อว่าจะได้ลดปัญหาในเรื่องนี้ให้น้อยลงไปได้

อนึ่ง ในเรื่องความต้องการในการย้ายนี้ เมื่อพิจารณาทางคันครุใหญ่จะเห็นว่า นอกจากมีครุใหญ่ที่ต้องการย้ายอยู่บางแล้ว ยังมีครุใหญ่จำนวนหนึ่งต้องการเป็นครุรองจะนั้น จึงควรไ้มีการศึกษาค้นคว้าหาสาเหตุในเรื่องนี้ด้วย เพื่อความเหมาะสมในการแต่งตั้งครุใหญ่ต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรรมการวางแผน, คณะ, "โครงการขยายปริมาณและปรับปรุงคุณภาพการมัธยมศึกษา"
ประมวลบทความเกี่ยวกับการมัธยมศึกษา โรงพิมพ์คุรุสภา 2513, หน้า
 277-278.

การวิจัย, กอง, กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ผลการสำรวจภาวะความเป็นอยู่
ของครูทั่วประเทศ โรงพิมพ์บรรณาร 2513, 62 หน้า.

การศึกษา, คณะ, วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร การมัธยมศึกษา โรงพิมพ์มิตรสยาม
 2513, 203 หน้า.

จันทร์ ชุ่มเมืองปัก และอารี นิมนานโร วิชาครูฉบับเนื้อหาสำคัญสมบูรณ์ โรงพิมพ์ไทย
 แบบเรียน 2504, 483 หน้า.

เจริญ โภคผล สำรวจวิธีและผลของการดำเนินงานตามโครงการปรับปรุงโรงเรียน
ประชาบาลให้เป็นโรงเรียนชุมชน ของภาคศึกษา 10 ปริญญาโท กศ.ม.
 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2508, 181 หน้า.

เชื้อ สาริมาณ และสุรินทร์ สรสิริ หลักการศึกษา โรงพิมพ์คุรุสภา 2511, 436 หน้า.

ไชยยศ เรืองสุวรรณ การศึกษาสถานภาพทางโสตทัศนศึกษาในการสอนวิทยาศาสตร์ระดับ
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดพระนคร พ.ศ. 2511
 ปริญญาโท กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2511, 128 หน้า

คำรง มัชฌมนันท์ "หน้าที่ของโรงเรียน การจัดและการปกครองโรงเรียน โรงเรียน
 ประจำ ระเบียบวินัย" หลักการศึกษา สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย
 2509, หน้า 53-54.

ทัศนีย์ อ่องไพบูลย์ ร.ต.หญิง, "การสืบค้นปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการเรียนจากนักเรียน
ชั้นมัธยมปลายของโรงเรียนรัฐบาล ในจังหวัดพระนคร" การวิจัยทางการศึกษา
โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม 2503, หน้า 12-15.

ชำรง บัวกรี้ คร., "การศึกษาและการสั่งสอน การศึกษาและแบบการปกครอง วิทยาศาสตร์
แห่งการศึกษา" หลักการศึกษ สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย 2509, หน้า 2.

ปิ่น มาลากุล ม.ล., "วิชาครูเล่มเล็ก" คำบรรยายของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล โรงพิมพ์
แสงทองการพิมพ์ 2502, 28 หน้า.

ปิ่น มาลากุล ม.ล., หลักการศึกษ โรงพิมพ์ไทยพานิชยการ จำกัด 2506, 202 หน้า.

พนัส หันนาคินทร์ คร., หลักการบริหารโรงเรียน วัฒนาพานิช 2513, 272 หน้า.

แมนมาส ขวลิต ทองสมุทร โรงพิมพ์ไทยพานิชยการ จำกัด 2499, 274 หน้า.

วนิดา นิลาคม และคนอื่น ๆ "การสำรวจภาวะผู้สำเร็จปริญญาตรีวิชาการศึกษา ตั้งแต่
ปีการศึกษา 2497-2503" (โรเนียว) 2505, 118 หน้า.

วิทยา นาทอง การสำรวจปัญหาครูใหม่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา วิทยานิพนธ์ ค.ม.
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2508, 103 หน้า.

สาโรช บัวกรี้ คร., "สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการทางด้านการศึกษาของ
ประเทศไทย" เอกสารประกอบการสัมมนาการวางแผนการศึกษาระดับชาติ
วันที่ 7-11 กรกฎาคม 2512 2512, หน้า 22.

สมบุรณ์ พรรณากุญ และคนอื่น ๆ วิชาชุดวิชาการศึกษ โรงพิมพ์วีระสัมพันธ์ 2506,
396 หน้า.

สมอาจ วันโน ความคิดเห็นของอาจารย์โรงเรียนสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาเกี่ยวกับ
บทบาทของโรงเรียนสาธิต ปริญญาพนธ์ กศ.ม.วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร 2509, 147 หน้า.

อมร พรหมมีฤทธิ์ การศึกษาปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียนสาธิตในสังกัดกรมการ
ฝึกหัดครู วิทยานิพนธ์ ค.ม.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2511, 158 หน้า.

อารี สายขร ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับหลักสูตรทั่วไปชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พุทธศักราช
2503 ปริญญาพนธ์ กศ.ม.วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2503,
141 หน้า.

Best, John W., Research in Education, Prentice-Hall, N.J. 1959,
320 pp.

Edmonson, James B. and others., The Administration of the Modern
Secondary School, The Macmillan Company, New York, 1957,
614 pp.

Freund, John E., and Livermore, Paul E., Manual of Experimental
Statistics, Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, N.J.,
1960, 132 pp.

Garford, Gordon G., "Condition of Employment and Service in
Elementary and Secondary School," Review of Educational
Research, 33:384-387, October, 1963.

Garrett, Henry E., Statistics in Psychology and Education, Longman,
Green & Co., N.Y., 1966, 491 pp.

Jacobson, Paul B. and others, The Effective School Principal,
Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, N.J., 1963, 532 pp.

- Ovard, Glen F., Administration of the Changing Secondary School, The Macmillan Company, New York, 1969, 531 pp.
- Reeder, Ward G., The Fundamental of Public School Administration, The Macmillan Company, N.Y., 1955, 756 pp.
- Smith, Edward W. and others., "Teacher Work load in the Secondary School" The Educator's Encyclopedia, Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, N.J., 1969, p. 216-222.
- Thomas, Jean, Teachers for the Schools of Tomorrow, Unesco, 1968, 84 pp.
- Van Dalen, Deobold B., Understanding Educational Research, McGraw-Hill Book Company, New York, 1962, 525 pp.
- William, Stanley W., Educational Administration in Secondary School, Holt, Rinehart and Winston, Inc., New York, 1964, 529 pp.

ภาคผนวก ก.

แบบสอบถามสำหรับครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่

ข้อแนะนำในการตอบ

1. แบบสอบถามชุดนี้สำหรับครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ เป็นผู้ตอบ
2. ขอให้ท่านกรอกข้อความในส่วนที่เว้นไว้ หรือกาเครื่องหมาย ☒ ในช่อง ☐
หน้าข้อความที่เป็นตัวเลือก หรือกาเครื่องหมาย ☒ ในช่อง ☐ หน้าข้อความ
"อื่น ๆ (ระบุ)....." พร้อมกับเติมข้อความ ตามความเป็นจริง และปรากฏ
ในปีการศึกษานี้
3. ข้อถามเกี่ยวกับอาคารเรียน ได้จัดไว้สำหรับกรอกอาคารเรียนได้ 8 หลัง
ขอให้ท่านตอบหลังที่สร้างก่อนที่สุดเป็นหลังที่ 1 และเรียงมาโดยลำดับ จนครบ
ทุกหลัง ถ้ามีเกินกว่า 8 หลัง ขอให้ไปกรอกเขียนเพิ่มเติมในกระดาษอื่น
แนบมาพร้อมกัน
4. ข้อถามใด ที่ไม่มีข้อมูลในโรงเรียนของท่าน ก็ขอให้ท่านเว้นว่างไว้ ไม่ต้องตอบ
ข้อนั้น ๆ เช่น โรงเรียนของท่านไม่มีห้องสมุดก็ไม่ต้องตอบข้อ 14. ในหมวด
อาคารเรียน เป็นต้น

แบบสอบถามสำหรับครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่

.....

เกี่ยวกับตัวท่าน

☐ ชาย

เพศ

อายุ..... ปี

☐ หญิง

วุฒิ.....

ภูมิลำเนาจังหวัด.....

อายุราชการ.....ปี จำนวนปีที่ เป็นครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่..... ปี

เป็นข้าราชการชั้น.....อันดับ.....ชั้น.....

เกี่ยวกับโรงเรียน

โรงเรียนของท่านเป็นโรงเรียนประเภท

☐ ชาย

☐ หญิง

☐ สหศึกษา

เปิดสอนชั้น

☐ ม.ศ.1 - 3

☐ ม.ศ.1 - 5

จำนวนนักเรียนชาย.....คน หญิง.....คน

จำนวนข้าราชการครู ชาย.....คน หญิง.....คน

อยู่ในโครงการ.....รุ่น (หรือ พ.ศ.).....

จำนวนเนื้อที่กิน.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

ที่ดินกรรมสิทธิ์ของ.....

เวลาเข้าเรียน.....น. เลิกเรียน.....น.

หยุดเรียนประจำสัปดาห์ วัน.....

เกี่ยวกับสถานที่

1. โรงเรียนตั้งอยู่ไกลแหล่งชุมชน

เพียงไร

- ☐ ใกล้มาก
☐ ใกล้
☐ ปานกลาง
☐ ไกล
☐ ไกลมาก

2. ระยะทางห่างจากแหล่งชุมชนประมาณ

- ☐ ไม่ถึง 1 ก.ม.
☐ 1. ก.ม.
☐ 2. ก.ม.
☐ 3. ก.ม.
☐ 4. ก.ม. หรือมากกว่านั้น

3. โรงเรียนตั้งอยู่ไกลแหล่งเสื่อมโทรม

ทางศีลธรรม เช่น บ่อนการพนัน สถานบริการ
ที่ไม่สมควร สำหรับนักเรียนเพียงไร

- ☐ ใกล้มาก
☐ ใกล้
☐ ปานกลาง
☐ ไกล
☐ ไกลมาก

4. การคมนาคมถึงโรงเรียนสะดวกเพียงไร

- ☐ ไม่สะดวกเลย
☐ ไม่สู้สะดวก
☐ สะดวกปานกลาง
☐ สะดวก
☐ สะดวกมาก

5. การเดินทางมาโรงเรียน ส่วนมาก
นักเรียนใช้

- ☐ ทางเรือ
☐ เดินมา
☐ รถจักรยานยนต์
☐ รถประจำทาง
☐ รถจักรยาน

6. โรงเรียนตั้งอยู่ในที่คินอย่างไร

- ☐ ที่ลุ่มน้ำท่วมทุกปี
☐ น้ำท่วมบางปี
☐ ที่ดอน

7. สนามกีฬาของโรงเรียน

- ☐ ไม่มี
☐ มีและใช้ไปบ้างฤดู
☐ มีและใช้ไปตลอดปี

8. รมไม้และที่พักผ่อนของนักเรียน มีหรือไม่

- ☐ ไม่มี
☐ มีน้อย
☐ มีพอเพียง

เกี่ยวกับอาคาร

1. อาคารเรียนหลังที่ 1 อายุ.....ปี
ใช้เป็นห้องเรียน.....ห้อง

1.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาพัก
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม้
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

1.2 สภาพอาคาร

- ☐ ควรรื้อปลูกใหม่
- ☐ ควรซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อยดี

1.3 ห้องเรียนมีขนาดพอเหมาะกะกับ

จำนวนนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

1.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

1.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

1.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

1.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

1.8 มีฝุ่นหรือควันเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

1.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สามารถดัดแปลง

ใช้ประโยชน์อื่นได้เพียงไร

- ☐ ไม่ได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้ดี

1.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย

วันหนึ่ง ๆ กี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ใช้
- ☐ ใช้ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ ใช้ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ ใช้ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

2. อาคารเรียนหลังที่ 2 อายุ.....ปี
ใช้เป็นห้องเรียน.....ห้อง

2.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัค
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม้
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

2.2 สภาพอาคาร

- ☐ ทรุดหรือปลุกใหม่
- ☐ ทรุดซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อยดี

2.3 ห้องเรียนขนาดพอเหมาะ กับ

จำนวนนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

2.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

2.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

2.6 มีเตียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

2.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

2.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

2.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สามารถดัดแปลง
ใช้ประโยชน์อื่นได้เพียงไร

- ☐ ไม่ได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้ดี

2.10 การใช้เวลาห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย
วันหนึ่ง ๆ กี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ใช้
- ☐ ใช้ 1 - 2 ชม.
- ☐ ใช้ 3 - 4 ชม.
- ☐ ใช้ 5 - 6 ชม.
- ☐ มากกว่า 6 ชม.

3. อาคารเรียนหลังที่ 3 อายุ.....ปี
ใช้เป็นห้องเรียน.....ห้อง

3.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัค
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม้
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

3.2 สภาพอาคาร

- ☐ ครอบปลวกใหม่
- ☐ ครอบซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ไร้ประโยชน์

3.3 ห้องเรียนขนาดพอเหมาะกับ

จำนวนนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

3.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ค

3.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ค

3.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

3.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

3.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

3.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สามารถกักแปลง
ใช้ประโยชน์อื่นได้เพียงไร

- ☐ ไม่ได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้ดี

3.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย

วันหนึ่ง ๆ กี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ใช้
- ☐ ใช้ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ ใช้ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ ใช้ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

4. อาคารเรียนหลังที่ 4 อายุ.....ปี
ใช้เป็นห้องเรียน.....ห้อง

4.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ กาลาวัด
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม้
- ☐ ก่อครึ่งไม้
- ☐ ก่อ

4.2 สภาพอาคาร

- ☐ ควรรื้อปลูกใหม่
- ☐ ควรซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อยดี

4.3 ห้องเรียนขนาดพอเหมาะกะกับ

จำนวนนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

4.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

4.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

4.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

4.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

4.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

4.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สามารถดัดแปลง
ใช้ประโยชน์อื่นได้เพียงไร

- ☐ ไม่ได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้ดี

4.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย
วันหนึ่ง ๆ กี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ใช้
- ☐ ใช้ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ ใช้ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ ใช้ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

5. อาคารเรียนหลังที่ 5 อายุ.....ปี
ใช้เป็นห้องเรียน.....ห้อง

5.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัค
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม้
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

5.2 สภาพอาคาร

- ☐ ควรรื้อปลูกใหม่
- ☐ ควรซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อยดี

5.3 ห้องเรียนขนาดพอเหมาะกะกับ

จำนวนนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

5.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

5.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

5.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

5.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

5.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

5.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สามารถดัดแปลง
ใช้ประโยชน์อื่นได้เพียงไร

- ☐ ไม่ได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้ดี

5.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย

วันหนึ่ง ๆ กี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ใช้
- ☐ ใช้ 1 - 2 ชม.
- ☐ ใช้ 3 - 4 ชม.
- ☐ ใช้ 5 - 6 ชม.
- ☐ มากกว่า 6 ชม.

6. อาคารเรียนหลังที่ 6 อายุ.....ปี
ใช้เป็นห้องเรียน.... ..ห้อง

6.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาพัก
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม้
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

6.2 สภาพอาคาร

- ☐ ควรรื้อปลูกใหม่
- ☐ ควรซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อยดี

6.3 ห้องเรียนขนาดพอเหมาะกับ

จำนวนนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

6.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

6.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

6.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ บ้างครั้ง
- ☐ ไม่มี

6.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ บ้างครั้ง
- ☐ ไม่มี

6.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ บ้างครั้ง
- ☐ ไม่มี

6.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สามารถดัดแปลง
ใช้ประโยชน์อื่นได้เพียงไร

- ☐ ไม่ได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้

6.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย
วันหนึ่ง ๆ กี่ชั่วโมง

- ☐ ไปได้เรื่อย
- ☐ ใช้ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ ใช้ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ ใช้ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

7. อาคารเรียนหลังที่ 7 อายุ.....ปี
ใช้เป็นห้องเรียน.....ห้อง

7.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัค
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม้
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

7.2 สภาพอาคาร

- ☐ ควรรื้อปลูกใหม่
- ☐ การซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อยดี

7.3 ห้องเรียนขนาดพอเหมาะกะกับ
จำนวนนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

7.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ คี

7.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ คี

7.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

7.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

7.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

7.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สามารถดัดแปลง
ใช้ประโยชน์อื่นได้เพียงไร

- ☐ ไม่ได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้ดี

7.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย

วันหนึ่ง ๆ กี่ชั่วโมง

- ☐ ไปได้ใช้
- ☐ ใช้ 1 - 2 ชม.
- ☐ ใช้ 3 - 4 ชม.
- ☐ ใช้ 5 - 6 ชม.
- ☐ มากกว่า 6 ชม.

8. อาคารเรียนหลังที่ 8 อายุ.....ปี
ใช้เป็นห้องเรียน.....ห้อง

8.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ กาลาวัค
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม้
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

8.2 สภาพอาคาร

- ☐ ควรรื้อปลูกใหม่
- ☐ ควรซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อยดี

8.3 ห้องเรียนขนาดพอเหมาะกะกับ
จำนวนนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

8.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียง พอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

8.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

8.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

8.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

8.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

8.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สามารถดัดแปลง
ใช้ประโยชน์อื่นได้เพียงไร

- ☐ ไม่ได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้ดี

8.10 การใจห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย
วันหนึ่ง 1 ก็ชั่วโม่ง

- ☐ ไม่ได้ใช้
- ☐ ใช้ 1 - 2 ชม.
- ☐ ใช้ 3 - 4 ชม.
- ☐ ใช้ 5 - 6 ชม.
- ☐ มากกว่า 6 ชม.

9. ถ้าโรงเรียนได้จัดห้องเฉพาะวิชา
ห้องวิทยาศาสตร์ มี.....ห้อง

9.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียง
- ☐ ปฏิบัติการ
- ☐ เก็บอุปกรณ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

9.2 มีขนาดพอเหมาะกับนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

9.3 โดยเฉลี่ยใช้ห้องวิทยาศาสตร์ วันละ
กี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

9.4 มีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ คดี

9.5 มีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ คดี

9.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

9.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

9.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

10. ห้องสังคมศึกษา มี.....ห้อง

10.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียง
- ☐ จัดกิจกรรม
- ☐ เก็บอุปกรณ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

10.2 มีขนาดพอเหมาะกับนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

10.3 โดยเฉลี่ยใช้ห้องสัปดาห์วันละกี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้อ่าน
- ☐ 1 - 2 ชม.
- ☐ 3 - 4 ชม.
- ☐ 5 - 6 ชม.
- ☐ มากกว่า 6 ชม.

10.4 มีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

10.5 มีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

10.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

10.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

10.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

11. ห้องภาษาไทย มี.....ห้อง

11.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียน
- ☐ จัดกิจกรรม
- ☐ เก็บอุปกรณ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

11.2 มีขนาดพอเหมาะกับนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

11.3 โดยเฉลี่ยใช้ห้องภาษาไทย วันละกี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้อ่าน
- ☐ 1 - 2 ชม.
- ☐ 3 - 4 ชม.
- ☐ 5 - 6 ชม.
- ☐ มากกว่า 6 ชม.

11.4 มีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

11.5 มีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

11.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

11.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

11.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

12. ห้องภาษาอังกฤษ มี.....ห้อง

12.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียน
- ☐ จัดกิจกรรม
- ☐ เก็บอุปกรณ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

12.2 มีขนาดพอเหมาะกับนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

12.3 โดยเฉลี่ยใช้ห้องภาษาอังกฤษวันละกี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

12.4 แสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ค

12.5 มีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

12.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

12.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

12.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

13. ห้องเฉพาะวิชาอื่น ๆ (ระบุ).....

มี.....ห้อง

13.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียน
- ☐ ปฏิบัติการหรือจัดกิจกรรม
- ☐ เก็บอุปกรณ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

13.2 มีขนาดพอเหมาะ กับนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

13.3 โดยเฉลี่ยใช้ห้อง.....วันสัปดาห์ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

13.4 มีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

13.5 มีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

13.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

13.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

13.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

14. ห้องสมุด (มอบให้บรรณารักษ์ตอบแทนได้)

14.1 โรงเรียนจัดห้องสมุดไว้ที่

- ☐ อาคารเรียนหลังที่.....
- ☐ อาคารเอกเทศ อายุ... ปี
- ☐ ยังไม่ได้จัด
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

14.2 มีแสงสว่างเพียงพอหรือไม่

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ มีแสงสว่างเหมาะสมดี

14.3 มีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

14.4 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

14.5 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

14.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
☐ มีบางครั้ง
☐ ไม่มี

14.7 อยู่ในสัปดาห์แก่ครู นักเรียน
จะเข้ามาใช้เพียงไร

- ☐ ไม่สะดวก
☐ ปานกลาง
☐ สะดวก

14.8 ลักษณะอาคารห้องสมุด (ถ้าแยก
เป็นเอกเทศ)

- ☐ ศาลาวัด
☐ ชั่วคราว
☐ ไม่
☐ คึกคึกไม่
☐ คึก

14.9 สภาพอาคารห้องสมุด (ถ้าแยก
เป็นเอกเทศ)

- ☐ การรื้อปลูกใหม่
☐ การซ่อมแซม
☐ พอใช้ได้
☐ เรียบร้อยดี

14.10 ขนาดของห้องสมุดสามารถให้นักเรียนใช้ได้
พร้อมกันคราวละกี่คน

- ☐ น้อยกว่า 25 คน
☐ 25 - 50 คน
☐ 51 - 75 คน
☐ 76 - 100 คน
☐ มากกว่า 100 คน

14.11 โดยเฉลี่ยวันหนึ่ง นักเรียนเข้ามาใช้ห้องสมุด
เป็นระยะเวลาประมาณกี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่กี่ชั่วโมง
☐ 1 - 2 ช.ม.
☐ 3 - 4 ช.ม.
☐ 5 - 6 ช.ม.
☐ มากกว่า 6 ช.ม.

15. โรงอาหารและหอประชุม (รวมกันในอาคารเดียว)
อายุ.....ปี

15.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ประชุม
☐ รับประทานอาหาร
☐ เรียน
☐ วัตถุประสงค์
☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

15.2 มีแสงสว่างเพียงพอหรือไม่

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้
- ☐ เหมาะสมดี

15.3 การถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

15.4 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

15.5 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

15.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

15.7 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัด
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม่
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

15.8 สภาพอาคาร

- ☐ ครัวรื้อปลูกใหม่
- ☐ ครัวซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อย

15.9 การใช้โรงอาหาร หอประชุม

เฉลี่ยวันหนึ่งกี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ใช้
- ☐ 1 - 2 ชม.
- ☐ 3 - 4 ชม.
- ☐ 5 - 6 ชม.

มากกว่า 6 ชม.

15.10 มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

16. โรงอาหาร (ถ้าแยกจากหอประชุม)

อายุ.....ปี

16.1 ใช้สำหรับ (ควมไ้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ รับประทานอาหาร
- ☐ ประชุม
- ☐ เรียน
- ☐ จัดกิจกรรม
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

16.2 มีแสงสว่างเพียงพอหรือไม่

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้
- ☐ มีแสงสว่างเหมาะสมดี

16.3 มีการถ่ายภาพอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้
- ☐ ดี

16.4 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

16.5 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

16.6 มีเสียงรบกวนหรือไม่

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

16.7 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัด
- ☐ จั่วกราว
- ☐ ไม้
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

16.8 สภาพอาคาร

- ☐ กว้างโปร่งใหม่
- ☐ คกรซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อย

16.9 การใช้โรงอาหารเฉลี่ยวันหนึ่งกี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่แก้ไข
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

16.10 มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

17. หอประชุม (ถ้าแยกจากโรงอาหาร)

อายุ.....ปี

17.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ประชุม
- ☐ รับประทานอาหาร
- ☐ เรียน
- ☐ จัดกิจกรรม
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

17.2 มีแสงสว่างเพียงพอหรือไม่

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้
- ☐ มีแสงสว่างเหมาะสมดี

17.3 มีการถ่ายภาพอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

17.4 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

17.5 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

17.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

17.7 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัด
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม้
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

17.8 สภาพอาคาร

- ☐ ควรปรับปรุงใหม่
- ☐ การซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อย

17.9 การใช้หอประชุมเฉลี่ยวันหนึ่ง
กี่ชั่วโมง

- ☐
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

17.10 มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน
เพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

18. อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ อายุ.....ปี

18.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียนและปฏิบัติการวิชา
อุตสาหกรรมศิลป์
- ☐ เรียนวิชาอื่น ๆ
- ☐ เก็บเครื่องอุปกรณ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

18.2 มีแสงสว่างเพียงพอหรือไม่

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้
- ☐ มีแสงสว่างเหมาะสมดี

18.3 มีการถ่ายทอดอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

18.4 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ บ้างครั้ง
- ☐ ไม่มี

18.5 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ บ้างครั้ง
- ☐ ไม่มี

18.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ บ้างครั้ง
- ☐ ไม่มี

18.7 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัด
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม่
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

18.8 สภาพอาคาร

- ☐ กว้างโปร่งใหม่
- ☐ กว้างซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อย

18.9 การใช้อาคารอุตสาหกรรมศิลป์เฉลี่ยวันละกี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

18.10 มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

19. อาคารคหกรรมศิลป์ อายุ.....ปี

19.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียนและปฏิบัติการวิชา
คหกรรมศิลป์
- ☐ เรียนวิชาอื่น
- ☐ เก็บเครื่องอุปกรณ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

19.2 มีแสงสว่างเพียงพอหรือไม่

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้
- ☐ มีแสงสว่างเหมาะสมดี

19.3 มีการถ่ายทอดอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

19.4 มีหุ่นหรือวันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

19.5 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

19.6 มีเสียงรบกวนหรือไม่

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

19.7 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาพัก
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม้
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

19.8 สภาพอาคาร

- ☐ ครอบหรือปลูกใหม่
- ☐ ครอบซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ทรุดทรอย

19.9 การใช้อาคารกิจกรรมศิลปะเฉลี่ยวันหนึ่งกี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

19.10 มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

20. ส่วนและที่มีส้วม

20.1 ตั้งอยู่ที่ไหน (อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ อยู่ในอาคาร
- ☐ อยู่ติดอาคาร
- ☐ อยู่นอกอาคาร

20.2 เป็นส่วนชนิดไหน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ส้วมหลุม
- ☐ ส้วมซึม
- ☐ ส้วมชักโครก

20.3 มีส้วมนักเรียนหญิง.....ที่

20.4 สภาพ

- ☐ ควรรื้อปลูกใหม่
☐ การซ่อมแซม
☐ พอใช้ได้
☐ เรียบร้อย

20.5 ถูกสุขลักษณะเพียงไร (เช่น สะอาด มีที่ล้างมือ ฯลฯ)

- ☐ ยังต้องปรับปรุง
☐ พอใช้ได้
☐ ดี

20.6 มีส่วนนักเรียนชาย.....ที่

20.7 สภาพ

- ☐ ควรรื้อปลูกใหม่
☐ การซ่อมแซม
☐ พอใช้ได้
☐ เรียบร้อย

20.8 ถูกสุขลักษณะเพียงไร

- ☐ ยังต้องปรับปรุง
☐ พอใช้ได้
☐ ดี

20.9 ที่ปัสสาวะชาย.....ที่

20.10 สภาพ

- ☐ ควรรื้อปลูกใหม่
☐ การซ่อมแซม
☐ พอใช้ได้
☐ เรียบร้อย

20.11 ถูกสุขลักษณะเพียงไร

- ☐ ยังต้องปรับปรุง
☐ พอใช้ได้
☐ ดี

21. น้ำที่ใช้ในโรงเรียน

21.1 น้ำดื่ม ได้มาจากไหน

- ☐ ประปา
☐ บ่อนบาดาล
☐ แม่น้ำ
☐ คู หรือ คลอง
☐ น้ำฝน

21.2 น้ำใช้ ได้มาจากไหน

- ☐ ประปา
☐ บ่อนบาดาล
☐ แม่น้ำ
☐ คู หรือ คลอง
☐ น้ำฝน

22. โรงเรียนต้องการอาคารใดเพิ่มอีกบ้าง

22.1

22.2

22.3

22.4

22.5

22.6

22.7

22.8

23. โรงเรียนนี้มีปัญหาในการดูแลรักษาอาคารสถานที่
 อย่างไรบ้าง (เช่น ไม่มีเงินซ่อมแซม มีปลวกมาก
 มีการรื้อน้อย ไม่มีรั้วรอบขอบชิด ฯลฯ)

23.1

23.2

23.3.....

23.4.....

เกี่ยวกับตัวท่าน และผู้ร่วมงาน

1. โดยเฉลี่ยแต่ละวันท่านไปถึงโรงเรียน
ก่อนโรงเรียนเข้าประมาณกี่นาที

- ☐ ตรงเวลาพอดี
- ☐ 1 – 15 นาที
- ☐ 16 – 30 นาที
- ☐ 31 – 60 นาที
- ☐ เกินกว่า 60 นาที

2. โดยเฉลี่ยแต่ละวัน ท่านกลับบ้านหลังจาก
โรงเรียนเลิกแล้วประมาณกี่นาที

- ☐ ตรงเวลาเลิกพอดี
- ☐ 1 – 15 นาที
- ☐ 16 – 30 นาที
- ☐ 31 – 60 นาที
- ☐ เกินกว่า 60 นาที

3. ในภาคต้นปีการศึกษานี้ ท่านมีวันลาิจ
และป่วยกี่วัน

- ☐ มากกว่า 15 วัน
- ☐ 11 – 15 วัน
- ☐ 6 – 10 วัน
- ☐ 1 – 5 วัน
- ☐ ไม่มีวันลาเลย

4. ตามความรู้สึกของท่าน ครูในโรงเรียนนี้
ร่วมมือกันทำงานก็เพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

5. ตามความรู้สึกของท่าน ครูโรงเรียนนี้
มีทัศนคติต่ออาชีพครูและตั้งใจทำงานก็
เพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

6. ตามความรู้สึกของท่าน ครูโรงเรียนนี้
สนใจแสวงหาความรู้เพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

7. ระดับมาตรฐานการเรียนรู้ ของนักเรียน
เมื่อเทียบกับที่อื่น ๆ แล้วท่านพอใจมาก
น้อยเพียงไร

- ☐ พอใจน้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

8. ท่านอยากย้ายไปที่อื่นหรือไม่

- ☐ อยากย้าย
- ☐ ไม่อยากย้าย
- ☐ เฉย ๆ
- ☐ อยากเป็นครูน้อย

9. ถ้าท่านอยากย้าย เป็นเพราะเหตุใด

- ☐ อยากกลับภูมิลำเนา
- ☐ หัดกะไม่ตรงกับผู้บริหาร
- ☐ สวัสดิการไม่ดี
- ☐ รู้สึกไม่ปลอดภัย
- ☐ งานหนัก
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

10. ท่านเคยได้รับการอบรม เกี่ยวกับงาน
ในตำแหน่งครูใหญ่โดยตรงหรือไม่

- ☐ เคย
- ☐ ไม่เคย

11. ถ้าเคย ท่านได้ใช้ความรู้ที่ได้รับการอบรมมา
เป็นประโยชน์ในการบริหารโรงเรียนเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

12. ท่านใช้เวลาว่างที่โรงเรียนอ่านหนังสือประเภทใด
(อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ไม่ได้อ่าน
- ☐ นวนิยาย
- ☐ เรื่องประกอบความรู้ในหน้าที่
- ☐ สารคดีทั่วไป
- ☐ หนังสือพิมพ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

13. จำนวนชั่วโมงสอนของท่านใน 1 สัปดาห์

- ☐ ไม่มีชั่วโมงสอน
- ☐ 1 - 10 ชั่วโมง
- ☐ 11 - 15 ชั่วโมง
- ☐ 16 - 20 ชั่วโมง
- ☐ 21 - 25 ชั่วโมง
- ☐ มากกว่า 25 ชั่วโมง

14. ท่านมีปัญหาในการจัดครูเข้าสอนอย่างไร

- ☐ ไม่มี
- ☐ ครูมีความสามารถไม่ตรงวิชาที่สอน
- ☐ มีครูไม่พอ
- ☐ ครูไม่ชอบสอนในบางวิชา

15. ครูสาขาวิชาใด ที่ท่านมีเกินความต้องการ
(อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ภาษาไทย
- ☐ ภาษาอังกฤษ
- ☐ คณิตศาสตร์
- ☐ วิทยาศาสตร์
- ☐ สังคมศึกษา
- ☐ ศิลปะศึกษา
- ☐ พละนาฏย
- ☐ บรรณารักษ์
- ☐ แนะแนว
- ☐ โสตทัศนศึกษา

16. ครูสาขาวิชาใดที่มีไม่พอ

- ☐ ภาษาไทย
- ☐ ภาษาอังกฤษ
- ☐ คณิตศาสตร์
- ☐ วิทยาศาสตร์
- ☐ สังคมศึกษา
- ☐ ศิลปะศึกษา
- ☐ พละนาฏย
- ☐ บรรณารักษ์
- ☐ แนะแนว
- ☐ โสตทัศนศึกษา

17. ในปีการศึกษานี้ ท่านต้องการครูอีกกี่คน

- ☐ เพียงพอแล้ว
- ☐ 1 - 2 คน
- ☐ 3 - 5 คน
- ☐ 6 - 10 คน
- ☐ มากกว่า 10 คน

18. ครูในโรงเรียนของท่าน สนใจให้ข้อเสนอแนะ
และข้อคิดเห็นในการทำงานอย่างไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

19. คณะกรรมการประชุมปรึกษางานกันมากน้อย
เพียงไร

- ☐ ไม่มีประชุมเลย
- ☐ ภาคเรียนละครั้ง
- ☐ ภาคเรียนละ 2 ครั้ง
- ☐ เดือนละครั้ง
- ☐ มากกว่าเดือนละครั้ง

แบบสอบถามสำหรับครู อาจารย์

ข้อเสนอแนะในการตอบ

1. แบบสอบถามชุดนี้สำหรับครู อาจารย์ (ยกเว้นครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่) ที่เป็นข้าราชการ สังกัดกรมวิสามัญศึกษา เป็นผู้ตอบ
2. ขอให้ท่านกรอกข้อความในส่วนที่เว้นไว้ หรือกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ หน้าข้อความที่เป็นตัวเลือก หรือกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ หน้าข้อความ "อื่น ๆ (ระบุ)....." พร้อมกับเติมข้อความตามความเป็นจริงและปรากฏในปีการศึกษานี้

แบบสอบถามสำหรับครู อาจารย์

เกี่ยวกับตัวท่าน

☐ ชาย

เพศ

อายุ.....ปี

☐ หญิง

วุฒิ.....

ภูมิลำเนาจังหวัด.....

อายุราชการ.....ปี

เป็นข้าราชการชั้น.....อันดับ.....ชั้น.....

หน้าที่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ผู้ช่วยครูใหญ่ – อาจารย์ใหญ่ฝ่ายธุรการ
- ☐ ผู้ช่วยครูใหญ่ – อาจารย์ใหญ่ฝ่ายปกครอง
- ☐ ผู้ช่วยครูใหญ่ – อาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ
- ☐ หัวหน้าสายวิชา.....
- ☐ บรรณารักษ์
- ☐ เจ้าหน้าที่การเงิน
- ☐ เจ้าหน้าที่สารบรรณ
- ☐ ครูประจำชั้น.....
- ☐ ครูแนะแนว
- ☐ ครูประจำวิชา.....
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของท่านและผู้ร่วมงาน

1. ท่านสอนวิชาตรงกับความรู้ความสามารถของท่านหรือไม่

- ☐ ไม่ตรงทั้งหมด
☐ ตรงบ้างไม่ตรงบ้าง
☐ ตรงทั้งหมด

2. เมื่อสัญญาจบหลักสูตรชั่วโมงสอนเริ่มแล้ว
 ท่านใช้เวลาประมาณกี่นาทีเตรียมตัว
 หรือเดินเข้าห้องเรียน

- ☐ มากกว่า 15 นาที
☐ 11 - 15 นาที
☐ 6 - 10 นาที
☐ 1 - 5 นาที
☐ เข้าห้องสอนทันที

3. โดยเฉลี่ยแต่ละวัน ท่านไปถึงโรงเรียน
 ก่อนโรงเรียนเข้าประมาณกี่นาที

- ☐ ตรงเวลาพอดี
☐ น้อยกว่า 15 นาที
☐ 15 - 30 นาที
☐ 31 - 60 นาที
☐ มากกว่า 60 นาที

4. โดยเฉลี่ยแต่ละวัน ท่านกลับบ้านหลังจาก
 โรงเรียนเลิกแล้วประมาณกี่นาที

- ☐ ตรงเวลาพอดี
☐ น้อยกว่า 15 นาที
☐ 15 - 30 นาที
☐ 31 - 60 นาที
☐ เกินกว่า 60 นาที

5. ในภาคที่เป็การศึกษาี้ ท่านมีวันลาจิสและลาป่วยกี่วัน

- ☐ มากกว่า 15 วัน
☐ 11 - 15 วัน
☐ 6 - 10 วัน
☐ 1 - 5 วัน
☐ ไม่มีวันลาเลย

6. ตามความรู้สึกของท่าน ครูโรงเรียนนี้
 รวมมือกันทำงานดีเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
☐ น้อย
☐ ปานกลาง
☐ มาก
☐ มากที่สุด

7. ตามความรู้สึกของท่าน ครูโรงเรียนนี้มีทัศนคติ
 ที่ดีต่อวิชาชีพครูและตั้งใจทำงานดีเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
☐ น้อย
☐ ปานกลาง
☐ มาก
☐ มากที่สุด

8. ตามความรู้สึกของท่าน ครูโรงเรียนนี้สนใจ
 แสวงหาความรู้เพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
☐ น้อย
☐ ปานกลาง
☐ มาก
☐ มากที่สุด

9. ระดับมาตรฐานการเรียนรู้ของนักเรียน
เมื่อเทียบกับที่อื่น ๆ ท่านพอใจมากน้อย
เพียงไร

- ☐ พอใจน้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

10. ท่านอยากย้ายไปที่อื่นหรือไม่

- ☐ อยากย้าย
- ☐ ไม่อยากย้าย

11. ถ้าท่านอยากย้าย เป็นเพราะเหตุใด

- ☐ อยากกลับภูมิลำเนา
- ☐ ทักษะไม่ตรงกับผู้บริหาร
- ☐ รู้สึกไม่ปลอดภัย
- ☐ งานหนัก
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

12. ท่านเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับงาน

ในหน้าที่หรือการสอนบ้างหรือไม่

- ☐ เคย
- ☐ ไม่เคย

13. ถ้าเคย ท่านได้ใช้ความรู้ที่ได้รับจากการอบรมมา

เป็นประโยชน์ในการทำงานหรือสอนเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

14. ท่านใช้เวลาว่างที่โรงเรียนอ่านหนังสือ
ประเภทใด (อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ไม่ได้อ่าน
- ☐ นวนิยาย
- ☐ เรื่องประกอบความรู้ในหน้าที่
- ☐ สารคดีทั่วไป
- ☐ หนังสือพิมพ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

15. จำนวนชั่วโมงสอนของท่านใน 1 สัปดาห์

- ☐ ไม่มีชั่วโมงสอน
- ☐ 1 - 10 ชั่วโมง
- ☐ 11 - 15 ชั่วโมง
- ☐ 16 - 20 ชั่วโมง
- ☐ 21 - 25 ชั่วโมง
- ☐ มากกว่า 25 ชั่วโมง

16. ท่านทำงานธุรการ (เช่น การเงิน

ทะเบียน สารบรรณ ฯลฯ) สัปดาห์ละ
กี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ทำเลย
- ☐ 1 - 5 ชั่วโมง
- ☐ 6 - 10 ชั่วโมง
- ☐ 11 - 15 ชั่วโมง
- ☐ 16 - 20 ชั่วโมง
- ☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

17. ท่านทำงานด้านปกครอง (เช่น ครูเวร
ครูผู้ปกครอง) สัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ทำเลย
☐ 1 – 5 ชั่วโมง
☐ 6 – 10 ชั่วโมง
☐ 11 – 15 ชั่วโมง
☐ 16 – 20 ชั่วโมง
☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

18. ท่านทำงานห้องสมุดสัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ทำเลย
☐ 1 – 5 ชั่วโมง
☐ 6 – 10 ชั่วโมง
☐ 11 – 15 ชั่วโมง
☐ 16 – 20 ชั่วโมง
☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

19. ท่านทำงานแนะแนวสัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ทำเลย
☐ 1 – 5 ชั่วโมง
☐ 6 – 10 ชั่วโมง
☐ 11 – 15 ชั่วโมง
☐ 16 – 20 ชั่วโมง
☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

20. ท่านทำงานด้านกิจกรรมนักเรียน (เช่น ลูกเสือ
อนุภาชาด กีฬา คณิตที่ปรึกษาชุมนุมต่าง ๆ ฯลฯ)
สัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ทำเลย
☐ 1 – 5 ชั่วโมง
☐ 6 – 10 ชั่วโมง
☐ 11 – 15 ชั่วโมง
☐ 16 – 20 ชั่วโมง
☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

21. ท่านทำงานด้านบริการนักเรียน (เช่น จัดอาหาร
กลางวัน บริการสุขภาพ จัดให้ความปลอดภัย
จัดร้านค้าของโรงเรียน ฯลฯ) สัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ทำเลย
☐ 1 – 5 ชั่วโมง
☐ 6 – 10 ชั่วโมง
☐ 11 – 15 ชั่วโมง
☐ 16 – 20 ชั่วโมง
☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

22. ท่านทำงานใบหน้าที่ครูประจำชั้นสัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ทำเลย
☐ 1 – 5 ชั่วโมง
☐ 6 – 10 ชั่วโมง
☐ 11 – 15 ชั่วโมง
☐ 16 – 20 ชั่วโมง
☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

23. ท่านทำงานอื่น ๆ (ระบุ).....

สัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ทำเลย
- ☐ 1 – 5 ชั่วโมง
- ☐ 6 – 10 ชั่วโมง
- ☐ 11 – 15 ชั่วโมง
- ☐ 16 – 20 ชั่วโมง
- ☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

24. งานนอกเหนือจากการสอนที่ท่านได้รับ

มอบหมายนั้นเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ
ของท่านเพียงไร

- ☐ เหมาะสมน้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

25. ท่านได้รับความเสมอภาค และความยุติธรรม

ในการปฏิบัติงานเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

26. ท่านได้รับการยกย่องให้เกียรติและส่งเสริม

กำลังใจในการปฏิบัติงานเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

27. ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ วินิจัยสั่งงาน

โดยฟังความคิดเห็นของคณะครูเพียงใด

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

28. ท่านได้รับการส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ในการทำงานเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

29. ท่านได้รับการส่งเสริมให้ได้รับการศึกษา

หากความรู้และเลื่อนวิทยฐานะเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

30. ที่ทำงานของท่านมีความสะดวกสบายเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

31. ห้องครัวมีความสะดวกสบายเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

32. โรงเรียนจัดอุปกรณ์และหนังสือประกอบการสอน

(เช่น หลักสูตร ประมวลการสอน คู่มือครู
แบบเรียน) ไว้ให้ท่านครบถ้วนเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

33. บ้านพักครู

33.1 ท่านอยู่บ้านพักครูหรือไม่

- ☐ อยู่
- ☐ ไม่อยู่

33.2 ถ้าอยู่ท่านได้รับความสะดวกและเหมาะสมเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

33.3 ท่านมีความจำเป็นและความต้องการที่จะอยู่
บ้านพักครูเพียงไร (ถ้าท่านยังไม่ได้อยู่)

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

34. ท่านได้รับความสะดวกเรื่องอาหารกลางวัน
และน้ำดื่มเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

35. ท่านเคยเข้าสอนแทนครูที่ไม่มาบ่อยครั้งเพียงไร

- ☐ ไม่เคย
- ☐ น้อยครั้ง
- ☐ มากครั้ง

36. ท่านเตรียมการสอนอย่างไร

- ☐ ไม่ได้เตรียมเพราะไม่มีเวลา
- ☐ ไม่ได้เตรียมเพราะชำนาญในการสอนแล้ว
- ☐ เตรียมล่วงหน้าตลอดปี
- ☐ เตรียมล่วงหน้าตลอดเทอม
- ☐ เตรียมล่วงหน้าตลอดเดือน
- ☐ เตรียมล่วงหน้าตลอดสัปดาห์
- ☐ เตรียมล่วงหน้าทุกวัน

37. ท่านใช้เวลาใดเตรียมการสอนเป็นส่วนใหญ่

- ☐ วันหยุด
- ☐ ตอนกลางคืน
- ☐ ตอนเช้าก่อนเข้าเรียน
- ☐ หลังจากเลิกเรียนแล้ว
- ☐ ชั่วโมงว่าง
- ☐ พักกลางวัน
- ☐ เวลาอื่น (ระบุ).....

38. ท่านตรวจสอบงานหรืองานของนักเรียนอย่างไร เป็นส่วนใหญ่

- ☐ ตรวจสอบร่วมกันในชั้น
- ☐ ให้นักเรียนเปลี่ยนกันตรวจ
- ☐ เลือกตรวจเป็นบางคน
- ☐ ตรวจด้วยตนเองทุกคน
- ☐ วิชาที่สอนไม่มีงานให้ตรวจ

39. ท่านใช้เวลาใดตรวจสอบงานหรืองานของนักเรียนเป็นส่วนใหญ่

- ☐ วันหยุด
- ☐ ตอนกลางคืน
- ☐ ตอนเช้าก่อนเข้าเรียน
- ☐ หลังจากเลิกเรียนแล้ว
- ☐ ชั่วโมงว่าง
- ☐ พักกลางวัน
- ☐ ในชั่วโมงเรียนวิชานั้น
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

40. จำนวนนักเรียนในชั้นที่ท่านสอนโดยเฉลี่ย

- ☐ น้อยกว่า 20 คน
- ☐ 21 - 30 คน
- ☐ 31 - 40 คน
- ☐ 41 - 50 คน
- ☐ มากกว่า 50 คน

41. ท่านต้องสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนช้า และมีปัญหาสัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่มีเลย
- ☐ 1 - 5 ชั่วโมง
- ☐ 6 - 10 ชั่วโมง
- ☐ 11 - 15 ชั่วโมง
- ☐ 16 - 20 ชั่วโมง
- ☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

42. ตามความสังเกตของท่าน ในสัปดาห์หนึ่ง ๆ มีชั้นที่ว่างไม่มีครูเข้าสอน ปล่อยให้เด็กเล่น หรืออยู่ว่าง ๆ มากน้อยเพียงไร

☐ มากที่สุด

☐ มาก

☐ ปานกลาง

☐ น้อย

☐ น้อยที่สุด

43. ท่านอยากเปลี่ยนชั้นสอนมากเพียงไร

☐ ไม่อยากเปลี่ยน

☐ เปลี่ยนหรือไม่ก็ได้

☐ อยากเปลี่ยน

44. ท่านอยากเปลี่ยนวิชาที่สอนมากเพียงไร

☐ ไม่อยากเปลี่ยน

☐ เปลี่ยนหรือไม่ก็ได้

☐ อยากเปลี่ยน

45. ในชั่วโมงว่างท่านทำอะไรบ้าง

(อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เตรียมการสอน

☐ ตรวจงานนักเรียน

☐ อ่านหนังสือ

☐ พบปะกับเพื่อนครู

☐ พักผ่อนเพราะเหนื่อยจากการสอน

☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

46. ท่านรู้สึกปลอดภัยและรู้สึกอบอุ่นใจเพียงไร

ในการทำงานที่โรงเรียนนี้

☐ น้อยที่สุด

☐ น้อย

☐ ปานกลาง

☐ มาก

☐ มากที่สุด

ภาคผนวก ข.

(สำเนา)

กรุท

ที่ ศธ 0704/22591

กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

16 ตุลาคม 2513

เรื่อง กรอกแบบสอบถาม

เรียน ครูใหญ่, อาจารย์ใหญ่, โรงเรียน

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถามสำหรับครูใหญ่, อาจารย์ใหญ่ 1 ชุด
2. แบบสอบถามสำหรับครู, อาจารย์ ชุด
3.ซองสำหรับส่งแบบสอบถามคืน 1 ซอง

เนื่องด้วยกรมวิสามัญศึกษาได้พิจารณาเห็นสมควรให้ความร่วมมือกับคณะนิติปรัชญาโท จากวิทยาลัย
วิชาการศึกษาประสานมิตร ทาการวิจัยเพื่อศึกษาสถานภาพการใช้อาคารสถานที่ และครู ของโรงเรียนรัฐบาล
ทุกโรงเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ จำเป็นต้องขอความร่วมมือจากครูใหญ่, อาจารย์ใหญ่ และครู, อาจารย์
ทุก ในสังกัดกองโรงเรียนรัฐบาล ตอบแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิจัย และประกอบฎิบัติ ดังนี้

1. แบบสอบถามมี 2 อย่าง สำหรับครูใหญ่, อาจารย์ใหญ่อย่างหนึ่ง และสำหรับครู, อาจารย์
อีกอย่างหนึ่ง ท่านโปรดกรอกและแจกให้ครู, อาจารย์ทุกคนกรอกด้วย
2. โปรดกรอกข้อมูลที่เป็นจริงในปีการศึกษา 2513
3. ไม่ต้องใส่ชื่อผู้กรอกในแบบสอบถาม
4. รวบรวมแบบสอบถามที่กรอกเรียบร้อยแล้วทั้งหมด ใส่ซองที่ได้นำมาด้วยนี้ ส่งคืนถึงกรม
ภายในวันที่ 10 พฤศจิกายน 2513

กรมวิสามัญศึกษาหวังว่าคงได้รับความร่วมมือด้วยดี และขอขอบพระคุณ ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สุวัชน กายจนะวสิต

(นายสุวัชน กายจนะวสิต)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการกอง รักษาราชการแทน

ผู้อำนวยการกองโรงเรียนรัฐบาล

แผนกโรงเรียนส่วนกลาง

(สำเนา)

ครูท

ที่ ศช 0704/25583

กรมวิสามัญศึกษา

1 ธันวาคม 2513

เรื่อง กรอกแบบสอบถาม

เรียน ครูใหญ่, อาจารย์ใหญ่โรงเรียน

อ้างถึง หนังสือที่ ศช 0704/22591 ลงวันที่ 16 ตุลาคม 2513

ตามหนังสืออ้างถึง ได้ขอความร่วมมือจากโรงเรียนกรอกแบบสอบถาม เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัยและขอให้ส่งถึงกรมภายในวันที่ 10 พฤศจิกายน 2513 นั้น บัดนี้ กองโรงเรียนรัฐบาลยังมีได้รับแบบสอบถามของโรงเรียนกันไป จึงใคร่ขอความกรุณาให้ดำเนินการด้วยโดยเร็ว และส่งคืนถึงกองโรงเรียนรัฐบาลภายในวันที่ 10 ธันวาคม 2513 ขอขอบพระคุณ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

สุวัจน์ กาญจนะวสิท

(นายสุวัจน์ กาญจนะวสิท)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการกอง รักษาการแทน

ผู้อำนวยการกองโรงเรียนรัฐบาล

แผนกโรงเรียนส่วนกลาง